

De hoefsmid : geïllustreerd maandblad voor hoefsmeden en anderen die in het hoefbeslag belang stellen in Nederland.

<https://hdl.handle.net/1874/327746>

Mededeelingen over het smidsvak, valende buiten het hoefbeslag: †I 11 (zelfwerkende drinkbakken, in verbinding met een zuigpomp); †II 28 (werktuigen; beschutting van waterleidingbuizen, pompen enz. tegen bevrozen); III 46 (automobielen-tentoonstelling te Amsterdam); IV 62 (over smeekolen en cokes); †V 77 (gesprongen tandraden); VI 94 (vloei-ijzer); †VII 106 (huishwaterleiding met reservoir); VIII 124 (bliksemalleiders); IX 141 (tentoonstelling van ambachtswerktuigen te Amsterdam); XI 172 (beschutting van ijzerconstructies tegen roest door middel van verf).

- * Militaire hoefijzer. Het Engelsche —. I 3.
- * " hoefsmeden. Verbetering v/d. positie der —. I 5; IV 59.
- * " hoefsmidschool te Amersfoort. X 155; XI 165.

* Moeller en Schreiber-hoefnagels. I 6.

Namen der gediplomeerde hoefsmeden te Amersfoort 1899 tot 1907. X 155.

* Opleiding van hoefsmeden. II 21, *III 35.

* †Oude doos. Uit de —. VIII 117.

* Overerving van gebrekkige hoefvormen. XI 163.

Overzicht 1906. I 7.

Persoverzicht. I 7: Verslag der Vergadering v/d. Bond van Smedenpatroons; I 9: Hoefverpleging door Ernst Föringer; I 10: Hulpmiddel tegen het strijken; Het ophouden van een achterbeen bij weerspannige paarden; Beslag bij overkooten stand; Besnijden v/d. straal; I 11: Behandeling v/d. klemhoef; III 45: Hoefbeslag b/d. Hottentotten; IV 60: Bevestiging van ijzer en steen; V 75: Middelen tegen het klappen in de ijzers; Wenken bij het onderleggen van een balkijzer ten opzichte v/d. straal; Uitslag cursus in hoefbeslag in Hannover; V 76: Leerplan voor herhalingscursussen in de prov. Saksen; Uitslag hoefsmids-examen in Beieren; †VI 91: Huidhoorn a/d. binnenvlakte der kroon van een linker achterhoef; Zekerheidshoefbeslag door Emil Schmitz; VI 92: Verbeening der hoefkraakbeenderen van het paard; VI 93: Veeartsenijschool te Budapest; VIII 121: Om gezonde hoeven bij paarden te behouden; Hoefsmidschool te Tiel; VIII 122: Duitschland op de wereldmarkt; Krupp's fabrieken; Duitschland's handel; VIII 123: IJzer in- en uitvoer

in Engeland; Slechte rails; IX 136; Een belangrijke rechterlijke beslissing inzake vervoer per Van Gend & Loos; Stoom-sleeperswaggen; IX 137: Het verwijderen van gebroken tapeinden uit het werkstuk; IX 138: Over een kroon-gezwel bij het paard; Beschouwing over het hoefbeslag van enkele Deutsche steden; Het hoefsmidsvak in Egypte; Nieuwe vorm van hoefbeslag; IX 139: Huishoudelijk reglement der Koninkl. hoefsmidschool te Neurenberg; De leer-smederij te Danzig; IX 140: Normandisch ijzer; IJzer-productie in onderscheidene landen; X 157: Uitslag examens a/d. burgerhoefsmidschool te Brussel; IJzerproductie in de Ver. Staten; XI 166: Landbouwtentoonstelling te 's Hage; XI 168: Cursus in hoefbeslag te 's Hage; Het afslijten v/d. buitentak v/h. ijzer bij trekpaarden; XI 169: Slecht oordeel over het beslaan uit de hand; XI 170: Nieuwe verstelbare houder voor stroomatjes; XI 171: Opleiding van hoefsmeden in Saksen; Wereld-productie van ijzer en staal; XII 193: Hoefijzers met verbreedden buitentak.

Reformvilt. Hoefzolen uit —. VIII 119.

Steunsels. De —. XI 165.

* Straal. Besnijden van den —. IX 132.

* †Stroozolen in het Deutsche leger. II 19.

* Strijken. Over — XII 179.

Subsidie v. opleiding v. a.s. hoefsmeden. V 74.

" a/d. op te richten hoefsmidschool te Tiel. XI 166.

* Tentoonstelling te 's Hage. IX 134;

* X 147.

Touwinlegsel. Hoefijzers met —. IX 136;

* X 151.

* †Uit de oude doos. VIII 117.

Vakonderwijs Bevordering v/h. —. V 75.

* Verbetering v/d. positie der Mil. hoefsmeden. I 5; IV 59.

Ver. t. verbetering v/h. ambacht. VII 106; XI 166; XII 190.

Vorstelijke belangstelling i/h. hoefbeslag. VIII 128.

Wedstrijden in hoefbeslag te 's Hage.

III 44; †VIII 115; *IX 134, *X 147.

Winterbeslag. XI 161.

* †IJzer van Allassonière. VIII 119.

IJzerprijzen in alle afleveringen.

Zeeland. Onderwijs in practisch hoefbeslag. IV 59; *X 151 en 156.

I N H O U D.

De titels, voorzien van een †, geven artikelen aan waarbij een of meer afbeeldingen of figuren behooren, — die met * zijn bijdragen onder een afzonderlijk hoofd, de overigen zijn „korte mededeelingen”.

De Romeinsche cijfers duiden het nummer der aflevering aan, de gewone de bladzijden.

- *† **A**ambeeld voor hoefsmeden. IV 51.
 Aanbevolen hoefsmeden voor Drenthe. IV 60.
 * **A**ardige berekening. I 6.
 Advertentiën: I 2 en 15, II 18 en 31, III 34 en 47, IV 50 en 63, V 66 en 79, VI 82 en 95, VII 98 en 110, VIII 114 en 127, IX 130 en 142, X 146 en 158, XI 162 en 174, XII 178 en 194.
 *† **A**lassonière. IJzer van —. VIII 119.
Beslag bij paarden met sleependen gang. VII 106.
 *† **B**eslag der trekossen in Deli. XII 186.
 *† **B**evestiging van stroozolen i/h. Duitsche leger. II 19.
 Boekwerken. VIII 126.
 *† **B**urgerhoefsmidschool te Brussel. VII 99; *† IX 131.
Concours-hippique te 's Hage. VI 90.
 Correspondentie: II 27; IV 61; VI 93; XI 172.
 * **C**ursus in hoefbeslag te Apeldoorn. V 71.
 * " " " " Arnhem. V 70; *X 154.
 * " " " " 's Bosch. V 68.
 * " " " " Deventer. V 70.
 * " " " " 's Hage. IV 53.
 " " " " Schagen. VI 90; XII 193.
 * " " " " Tiel. VI 89.
 * " " " " Utrecht. IV 53.
 * " " " " Zutphen. V 71.
 " " " " aan 's Rijks Veeartschijnschool. II 27, X 157.
 * **C**ursussen in hoefbeslag in Friesland. XI 164.
 " " " " Nd.-Holland. IV 59; XII 193.
 " " " " Zeeland. IV 59, *X 151 + 156.
 " " " " door het Rijk gesubsidiëerd. X 157.
 * **E**ngelsch militair hoefijzer. I 3.
 * **F**riesland. Cursussen in hoefbeslag in —. XI 164.
 * **G**ebrekkige hoefvormen. Overerving van —. XI 163.
 Gratis beschikbaar stellen van localiteiten. I 7.
 *† **H**armsen. E. —, mil. hoefsmid. V 67.
 * **H**oefbeslag-examen te 's Hage. IV 56.
 * " " " Middelburg. X 151.
 * " " „van Effen”. IV 54.
 *† " " -wedstrijden te 's Hage. VIII 115; *IX 134.
 * **H**oefnagels. Jaarlijks te verbruiken quantum — in Europa. I 6.
 *† **H**oefraspen. Twee nieuwe modellen —. IV 60.
 * **H**oefsmeden. Opleiding van —. II 21; *III 35.
 * **H**oefsmidschool te Amersfoort. I 7; *X 155; XI 165.
 *† " " Brussel. VII 99; *† IX 131.
 * " " Tiel. VI 83; XI 166.
 * **H**oefvormen. Overerving van gebrekkige —. XI 163.
 Hoefijzers met touwinlegsel. IX 136; *X 154.
 * **H**oefzolen uit reformvilt. VIII 119.
Ingekomen boekwerken: II 26 en 27;
Ingezonden stukken: III 44 (cursus aan 's Rijks Veeartschijnschool); IV 57 (hoefbeslag „van Effen”); V 73 (aambeeld voor hoefsmeden); VII 105 (over het besnijden der hoeven bij Franschen stand); X 156 (cursus in hoefbeslag in Zeeland); XII 191 (over cursussen, en meester-titels).
Inrichting voor hoefbeslag te Groningen: III 45; IV 59; V 73; VI 90; VII 105; VIII 120; IX 136; X 156; XI 165; XII 192.
Inrichting voor hoefbeslag aan 's Rijks Veeartschijnschool: II 27; X 157.
 * **J**aarverslag der Ver. t. Vered. van het ambacht. XII 190.
 *† **K**lauwbeslag der trekossen in Deli. XII 186.
Landbouwwerktuigen. II 27.
Machinale hoefijzers. XII 192.

A. n.º 397.

DE HOEFSMID.

Geïllustreerd Maandblad voor hoefsmeden en anderen
die in het hoefbeslag belang stellen.

ONDER MEDEWERKING

VAN

M. G. DE BRIN te Utrecht, J. L. G. CAYAUX te 's Gravenhage, A. FREDERIKSE te Amersfoort,
W. A. H. VAN HORSEN te Utrecht, F. LAMÉRIS te Zutten, J. LAMÉRIS te 's Hage,
J. B. LARMENÉ te Amersfoort, J. B. H. MOUBIS en W. C. SCHIMMEL,
beide te Utrecht, en anderen.

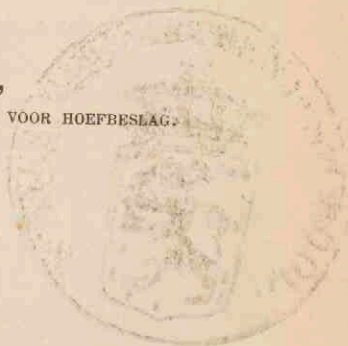
GEREDIGEERD EN UITGEGEVEN

DOOR

A. W. HEIDEMA,

RIJKS-VEEARTS EN MEDEBESTUURDER EENER INRICHTING VOOR HOEFBESLAG.

XIIe Jaargang.

GRONINGEN. — A. W. HEIDEMA. — 1907.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0851 7686

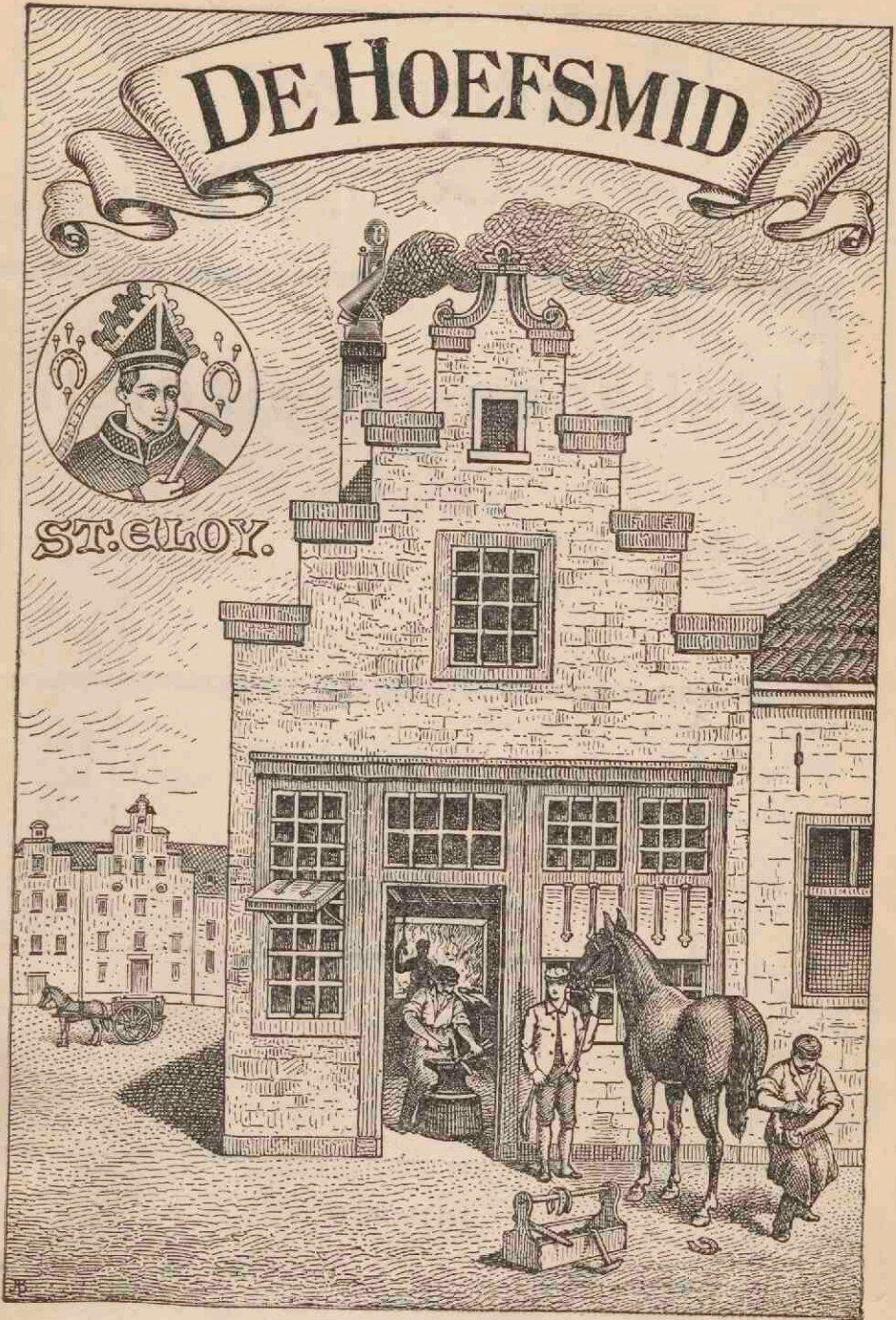
A

no. 397

DE HOEFSMID.

1907.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Het Engelsche militaire hoefijzer. — Verbetering van de positie der militaire hoefsmeden. — Een aardige berekening. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

HET ENGELSCH MILITAIRE HOEFIJZER.

In het Engelsche tijdschrift „The Cavalry Journal” heeft Majoor C. B. Levita, paardenarts bij de R. F. A., op verzoek van den Inspecteur der Cavalerie een artikel geschreven over het tegenwoordig bij het leger gebruikte hoefijzer. Daaruit blijkt dat men in het Engelsche leger tot heden gebruik maakt van een machinaal vervaardigd ritsijzer met uitgeholde bodemvlakte, dus als het bekende jachtijzer. In vreedestijd wordt 50 0/0 van de benoodigde hoefijzers geleverd door deze machinaal vervaardigde; de andere helft worden uit de hand gesmeed uit de oude ijzers, vermeerderd met eenig staffijzer, om het door slijtage verloren gegane weder aan te vullen.

Daar men meent dat in tijd van oorlog er geen tijd en gelegenheid is om de paarden met uit de hand gesmede ijzers en warm passen te beslaan, zoo wordt reeds in vreedestijd een gedeelte der machinale ijzers koud ondergelegd en de smeden tevens geoefend in het zelf aanmaken van nagels.

Het hoofdbezwaar van het reglementaire beslag is de korte duur van den draagtijd. De slijtage hangt hoofdzakelijk af van het weer en de bodemverhoudingen, op de natte grintwegen rondom Aldershot verslijten ze veel spoediger dan in Indië, Zuid-Afrika of Egypte. Gedurende den Boerenoorlog gingen er hoefijzers verloren maar zij waren zelden versleten.

Het is moeilijk een hoefijzer te krijgen, dat overal voldoet; een hoefijzer dat zeer zwaar is voor de eene streek, zal voor de slijtage te licht blijken in een andere wereldstreek.

Er is evenwel geen twijfel dat het tegenwoordige machinale legerijzer lang geen voldoende duurzaamheid bezit voor een Europeeschen oorlog.

In Aldershot is de draagtijd voor alle bereden troepen $21\frac{1}{3}$ dag; bij manoeuvres (1903) was dit $9\frac{1}{3}$ dag en voor cavalerie slechts $5\frac{1}{2}$ dag. Levita stemt toe dat de schatting bij dagen vaag is, maar wat de afstanden daarop afgelegd betreft, zijn de opinies steeds verdeeld. Levita schat de levensduur van het hoefijzer op 160 Engelsche mijlen.

In oorlogstijd wordt de slijtage veel grooter. De hoeven der paarden kunnen geen beslag om de week verdragen; ook zouden daarvoor niet voldoende hoefijzers kunnen worden aangevoerd. Men beschouwt dit algemeen als een ernstige zaak, die noodig verholpen moet worden.

De duurzaamheid kan aanmerkelijk worden verhoogd door meerdere dikte en dus grooter gewicht; men vreest echter dat dit grootere gewicht aan zulk een langen hefboom, als het been is, de bewegelijkheid der paarden ernstig zou verminderen.

Ook kan men het ijzer breeder maken in plaats van dikker; de proefne-

ming leert echter dat bij gelijk gewicht, een breeder ijzer meer aan slijting onderhevig is dan een dikker. De Engelsche ijzers zijn meestal lichter en breeder dan die van andere legers.

Ook klaagt men algemeen dat het materiaal te week is en wordt daaraan het spoedig verslijten toegeschreven. Majoor Levita zegt echter dat het hem gebleken is dat het materiaal zoo goed mogelijk is. De Londensche omnibus- en trammaatschappijen hebben hetzelfde materiaal van dezelfde leveranciers als het Gouvernement en klagen niet over te weinig duurzaamheid. Zij gebruiken evenwel gewone vlakke ijzers van zwaarder gewicht en niet de geritste concaafijzers van het leger; ook loopen hunne paarden niet op de landwegen. In het burgerlijke leven maakt men alleen gebruik van jachtijzers voor de hunters, ze zijn uitstekend voor het cross country rijden, maar niet voor het gaan op harde wegen en dus niet geschikt voor het leger voor algemeen gebruik.

Majoor Levita bespreekt achtereenvolgens de verschillende eigenschappen van het jachtijzer zooals dit in 't leger wordt gebruikt.

1e. Uitholling aan de ondervlakte: Deze is voordeelig daar de holle vorm overeenkomt met den natuurlijke hoefvorm; er geraken geen steenen tusschen ijzer en straal, ze gaan minder spoedig verloren in zwaren bodem, ze zijn lichter dan volle hoefijzers van dezelfde grootte. Maar het feit dat de scherpe onderrand en daarmee het geheele ijzer zoo spoedig verslijt, maakt het ongeschikt voor militaire doeleinden.

2e. De afhelling: Dit is nog een overblijfsel uit de barbaarsche tijden, toen de hoefsmid uit onwetendheid de zool zoo dun besneed totdat deze nagaf bij druk van den duim. Deze kon toen geen druk verdragen en daarom moest het ijzer een afhelling hebben. Tegenwoordig is de afhelling slechts noodig in speciale gevallen, bij platte en gevoelige voeten of wanneer extra breede ijzers gebruikt worden. Bij het tegenwoordige jachtijzer kan men ze gerust weglaten.

3e. De rits: De legerrits is diep en smal, is niet wijd genoeg om den nagelkop geheel op te nemen. De voordeelen zijn: minder gemakkelijk uitglijden, bescherming en ondersteuning der nagels, gemakkelijker aanbren- ging der nagelgaten en uitnemen der nagels. De practische waarde daarvan is echter gering, de ritsranden slijten spoedig weg en duren niet langer dan de helft van den draagtijd der ijzers; de diepe rits verzwakt het ijzer, en vermindert den draagtijd. Bij het passen wordt de rits altijd min of meer gesloten, dit vereischt verbetering om de nagels er in te krijgen; wordt dit na gelaten, dan staat het gelijk met het verlies van het ijzer.

4. Het aantal en de plaats der nagelgaten zijn van het hoogste belang. Zij zijn te mager gestampt en te ver van den toon. Majoor Levita wenscht meerdere nagelgaten zooals bij het Duitsche beslag, opdat de smid bij koud beslag meer keuze wordt gelaten waar de nagels te plaatsen. Ook wenscht hij een gat voor ijsnagels; de meeste legers hebben dit.

5. De lippen zijn niet sterk genoeg en worden uit de bodenvlakte van het ijzer weggehaald, juist daar waar het meeste ijzer noodig is. Achterijzers en ijzers zonder kalkoenen hebben twee lippen; hierdoor wordt het toongedeelte van den hoef onnoodig beschadigd.

Het gevaar van vangen wordt overdreven; de paarden der R. A. en R. F. A. doen hun dienst even goed met één lip in den toon.

Bovendien kosten de machinale legerijzers viermaal zooveel als die door de omnibus- en trammaatschappijen worden gebruikt.

Door Majoor Levita zijn nu andere modellen aangegeven, overeenkomende met ons ijzer, maar zonder rits, met 8—12 stampnagelgaten, en vierkante kalkoengaten en een ander model met rits; beide modellen zijn breeder dan de tegenwoordige en hebben een solied toongedeelte.

In het kamp van Aldershot werden in 1905 bij wijze van proef 3000 ijzers van het Levita-model gebruikt en in October van dit jaar 18000 stuks van beide modellen bij het leger in gebruik gegeven. L.

VERBETERING VAN DE POSITIE DER MILITAIRE HOEFSMEDEN.

Zooals onze lezers zich zullen herinneren is verleden jaar in de Tweede Kamer der Staten-Generaal door de heeren Lieftinck en Ter Laan een lans gebroken voor de verbetering van de positie der militaire hoefsmeden in het Leger.

In het Voorloopig Verslag omtrent de begrooting van Oorlog van dit jaar is daarop wederom aangedrongen.

In de „Memorie van Antwoord” zegt de Minister van Oorlog het volgende:

„Hoefsmeden en zadelmakers.

„De ondergeteekende had reeds in den loop dezes jaars een onderzoek doen instellen omtrent de vraag, of het noodzakelijk moest geacht worden de positie der hoefsmeden te verbeteren, en of daarmede c. q. tevens gepaard moest gaan positiever verbetering voor andere militairen, wier inkomsten en dienstprestatieën met die der hoefsmeden zijn te vergelijken.

„In verband met den uitslag van dat onderzoek bestaat het voornemen, om, bij goedkeuring van de onderwerpelijke begrooting, aan de hoefsmeden der cavalerie en der bereden artillerie, wanneer deze na hun 18de levensjaar, zes jaar of langer onafgebroken in hunne betrekking hebben gediend, de z.g. bijzondere voorrechten voor gehuwden (d.w.z. vrije woning) toe te kennen. Voor 1907 zal daarvoor noodig zijn een bedrag van ongeveer f 6000, waarmede bij de raming van art. 41 is gerekend.

„De noodzakelijkheid, om ten aanzien van andere militairen, als bovenbedoeld, een dergelijken maatregel te nemen, is zoomin om redenen van billijkheid als van dienstbelang gebleken.

„En wat speciaal betreft het toekennen van een hooger rang aan de hoefsmeden en zadelmakers, de ondergeteekende kan aan den aandrang ten deze niet voldoen. Er zou daardoor een wanverhouding ontstaan in de regeling der mindere rangen.

„Met het vorenstaande moge tevens het gestelde bij art. 41, onder het hoofd „vrije woning voor hoefsmeden”, geacht worden beantwoord te zijn.”

Door de beide Kamers is de Oorlogsbegroting aangenomen en daarmede is het voorstel van Z. Exc. den Minister van Oorlog van kracht geworden en zullen de militaire hoefsmeden met ingang van 1 Januari van dit jaar in het genot worden gesteld van vrije woning.

Wij wenschen hen daarmede van harte geluk en hopen dat ook nog eenmaal de tijd moge aanbreken dat de rang van wachtmeester voor de besten onder hen zal te bereiken zijn. Thans rust nu de plicht op hen door nauwgezette plichtsbetrachting, verdere studie en practische vorming te toonen, dat zij deze gunstige bepaling weten te waardeeren, en wij twifelen niet dat men er later toe zal overgaan voor de militaire hoefsmeden ook de hogere rangen open te stellen, wanneer het duidelijk blijkt, welk een gunstigen invloed zij kunnen uitoefenen op het behoud van ons paardenmateriaal.

De Minister van Oorlog en de leden der Tweede Kamer, die zich het lot van onze militaire hoefsmeden hebben aangetrokken, verdienen den dank van allen die het goed meenen met het hoefsmidsvak.

EEN AARDIGE BEREKENING.

Toen de Duitsche Moeller & Schreiber-hoefnagels zulk een opgang maakten in het buitenland, werd dit vooral in Engeland met leede oogen aangezien. Een Engelsche naamlooze vennootschap werd opgericht met een kapitaal van $4\frac{1}{2}$ millioen gulden en vermeldde in haar prospectus, dat de Londensche kooplieden iedere maand 25.000 centenaars hoefnagels verkochten en dat het geheele quantum dat Europa verbruikt niet minder dan 60.000 centenaars per maand of 720.000 centenaars per jaar kon bedragen, de koloniën daarin nog niet begrepen. Zij voorspelden de aandeelhouders een dividend van 25 — 50 $\frac{0}{10}$, maar hebben tot heden nog niets betaald.

Dat dit alles humbug was, toonde de firma Moeller & Schreiber door een aardige berekening aan, die wij hier laten volgen:

Het aantal paarden in Europa bedroeg toen ter tijde volgens de statistiek van Schwarznecker 15.757.092, n.l. in Duitschland 3.352.231, Oostenrijk-Hongarije 3.500.000, Zwitserland 105.000, Nederland 250.000, België 383.163, Griekenland 100.000, Noorwegen 170.000, Zweden 480.000, Engeland 2.790.851, Frankrijk 2.882.850, Denemarken 316.750, Italië 657.544, Spanje 680.373 en Portugal 88.000.

Rusland met zijn 22 millioen paarden is geheel buiten rekening gelaten, omdat daarvan nauwelijks het twintigste gedeelte beslagen wordt en dan nog met de goedkoopste uit de hand gesmede Siberische hoefnagels, omdat Rusland zulke hoope invoerrechten op hoefnagels heft.

Neemt men nu hiervan nog af het aantal paarden, die niet op harde wegen komen en niet beslagen worden, de veulens en de jonge paarden, dan is het aantal veel kleiner.

Trekt men van de bovengenoemde 16 millioen paarden $\frac{1}{4}$ gedeelte af

voor veulens en jonge paarden en rekt men dat van de overblijvende 12 miljoen de helft regelmatig beslagen wordt, dan blijven er nog 6 miljoen over.

Stelt men dat deze paarden 12 maal in 1 jaar beslagen worden en dat voor ieder beslag gemiddeld 30 — 32 hoefnagels noodig zijn, dan wordt dit dagelijks per paard één hoefnagel of 6 miljoen paarden, evenveel hoefnagels.

Duizend hoefnagels wegen gemiddeld 5 kilogram; het verbruik is dus 6 miljoen hoefnagels = 30.000 K.G. per dag of 109.500 centenaars per jaar.

Dit is een heel ander cijfer dan de 720.000 centenaars volgens Engelsche berekening. L.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Gratis beschikbaar stellen van localiteiten voor cursussen in hoefbeslag.** Naar aanleiding van het in „De Hoefsmid” uit het Fr. Weekbl. overgenomen bericht: „Een goed voorbeeld ter navolging”, deelt men ons mede, dat te Arnhem reeds sedert verleden jaar, en te Deventer en te Apeldoorn dit jaar de smederij en een leslokaal in de ambachtscholen in die plaatsen gratis ten gebruike worden afgestaan voor cursussen in hoefbeslag (tweejarige), die onder leiding staan van den heer H. M. Kroon, rijksveearts te Deventer. Arnhem gaf dus hier het goede voorbeeld, dat nu in Deventer, Apeldoorn en naar men meent ook elders wordt nagevolgd.

— **1906** is over het geheel een behoorlijk goed jaar geweest dat ook van gunstige terugwerking was op het smidsvak. Het voordeel, dat de algemeene welvaart meebracht, is getemperd door de stijging der ijzerprijzen, die niet altijd op de klanten te verhalen is en het minst goed bij het hoefbeslag waarvoor bijna overal vaste prijzen bestaan.

De opleiding der hoefsmeden is langzamerhand iets verbeterd doch het gaat *te* langzaam.

Het voornemen bestaat de militaire hoefsmidschool te Amersfoort uit te breiden, voor de helft op kosten van het Ministerie van Landbouw, onder voorwaarde dat er voortaan (wij meenen van zes) meer burgerleerlingen zullen worden geplaatst dan vroeger. Onze lezers weten dat „De Hoefsmid” een meer radicale verbetering heeft voorgestaan en die halfslachtige verbetering aan een school die bij wijze van spreken midden op straat staat slechts met gemengde gevoelens kunnen begroeten.

Moge **1907** veel voordeel en vooruitgang aan de hoefsmeden en het hoefsmidsvak brengen!

— De ijzermarkt te **Glasgow** is tot begin Januari voortdurend iets gestegen doch daarna wat kalmer geworden zoodat de prijzen op dit oogenblik 3 à 4 % lager zijn dan een week of drie geleden.

— Bij den tegenwoordigen hoogen waterstand worden er te **Duisburg-Ruhrort** veel steenkolen verladen.

PERSOVERZICHT.

Uit: „Metallicus”.

— Het Dag. Bestuur v/d. Bond van Smedenpatroons vergaderde in Dec. j.l.

te Utrecht. Aan het beknopt verslag dezer vergadering ontleenen wij het volgende: Het opgemaakte programma voor de in de maand Sept. a.s. te houden congressen wordt in zijn geheel vermeld. Het daarop voorkomende onderwerp „leerlingwezen” luidt als volgt:

I. 1. Is het wenschelijk het leerlingwezen te regelen bij de wet?
2. Zoo ja, wat moet het leerlingcontract inhouden en hoe is het toezicht te regelen op het nakomen der bepalingen?

3. Is een gezellen-examen in te stellen? Zoo ja, hoe is dit te regelen, en wie moet het afnemen?

4. Dient op het gezellen-examen te volgen een meesters-examen?

Zoo ja, zijn aan het met goed gevolg afleggen van dergelijke examens voorrechten te verbinden?

II. 1. Hoe is den leerling de kennis bij te brengen, welke hij niet in de werkplaats kan verwerven?

2. Dient het aanvullend schoolonderwijs te zijn avondonderwijs of dagonderwijs?

3. Dient het schoolbezoek verplichtend te worden gesteld?

Zoo ja, tot welken leeftijd?

4. Kunnen patroonsleergangen bevorderlijk zijn aan de betere ontwikkeling van het leerlingwezen?

— Naar aanleiding van een door het hoofdbestuur aan den Minister van oorlog gezonden request inzake het beslaan van paarden van particulieren door militaire smeden was van voornoemden minister in Nov. j.l. het volgend antwoord ingekomen.

„Ontvangen hebbende een request van L. E. Duport en N. J. Oldendorp, respectievelijk President en Secretaris van den Bond van Smeden-Patroons in Nederland, houdende verzoek om, naar aanleiding van ten requeste aangehaalde voorbeelden van vermeend misbruik, de bestaande voorschriften zoodanig te wijzigen, dat het aan militaire smeden niet geoorloofd zal zijn ten behoeve van particulieren werk te verrichten.

Brengt bij dezen ter kennis van de adressanten, dat de in hun request voorkomende beweringen gedeeltelijk onjuist en overigens zeer overdreven zijn, zoodat mede daarom geen aanleiding is gevonden, om aan voorschreven verzoek een gunstig gevolg te verleenen”.

De President lichtte het antwoord nader toe en liet daarbij uitkomen, dat de Bond met dat antwoord onmogelijk genoeg kan nemen; de desbetreffende bondsleden, die de verschillende beweringen ter kennis van het Dagelijksch Bestuur hebben gebracht, zijn allen bereid, hunne beweringen tegenover den Minister persoonlijk te bevestigen.

Het wil den Secretaris voorkomen, dat het vanwege den Minister ingesteld onderzoek eenzijdig is geschied; geen der bondsleden is gehoord en hij noemde het ergerlijk zooals de militaire hoefsmiden optreden. Zelfs in Gorinchem heeft hij de vorige week ontdekt, dat aldaar paarden door een militairen hoefsmid beslagen worden, terwijl in die gemeente niet eens een militaire hoefsmid in garnizoen ligt.

Er werd besloten den Minister op de eenzijdigheid van het gehouden onderzoek te wijzen en hem te verzoeken, de daarbij betrokken bondsleden

in de gelegenheid te stellen, te kunnen aantoonen, dat hunne beweringen beslist juist en absoluut niet overdreven zijn.

— Het Dag. Best. brengt aan de Bondsleden ter kennis, dat de heeren Gebr. van der Vliet en W. Bernet en Co., vanaf 1 Januari j.l., de conditie om 2 % reductie op de prijzen der prijscourant te verleen, intrekken.

— De Secr. der Afd. „Loenen” meldt dat de Afd. met algemeene stemmen heeft besloten, het tarief voor het hoefbeslag vanaf 1 Jan. a.s. te verhoogen op f 1.60 voor het beslaan van paarden en f 1.50 voor een hit.

„Der Hufschmied”, Januari-af. 1907,

— *Hoefverpleging*, door Ernst Föringer. Of het invetten van den hoef waarde heeft of niet, heeft reeds herhaaldelijk een onderwerp van bespreking uitgemaakt. De deskundigen zijn het er over eens dat wanneer het invetten waarde kan hebben, het slechts dient te bestaan in het gedekt houden der hoefoppervlakte; het indringen van vocht wordt er door verhinderd en eveneens het uitdrogen der hoornzelfstandigheid, terwijl deze al naar behoefte er zacht mede gemaakt kan worden.

Reeds 16 jaren geleden heb ik mij er proefondervindelijk van overtuigd bij het levende paard, dat de hoornschoen inderdaad water kan opnemen (destijds medegedeeld in „Der Hufschmied”) en nu wilde ik mij er door een onderzoek van overtuigen of — en zoo ja — in hoeverre het insmeren het verdampen van vocht uit den hoef werkelijk zou kunnen tegengaan. Deze proeven waren tweërlei:

1°. Twee hoeven werden door koken van hun hoornschoenen ontdaan, deze fiks met soda gereinigd, aan de lucht gedroogd en daarna met paraffine opgevuld, om de verdamping van uit de binnenvlakte zooveel mogelijk buiten rekening te kunnen stellen. Vervolgens werd de eene hoornschoen in het tijdsverloop van een maand 14 keer met witte vaseline ingevet, na vooraf met warm water te zijn afgeborsteld; de andere hoornschoen werd in dat tijdsverloop noch vochtig gemaakt, noch ingevet.

Het resultaat was dat de niet-ingevette hoef na verloop van de proefmaand 7.51 %, de wel-ingevette hoef daarentegen slechts 4.58 % van het oorspronkelijke gewicht had verloren.

2°. De hoornschoenen van 4 paar klauwen, onmiddellijk na het slachten der dieren, door koken ontschoend, werden met paraffine volgegoten en vervolgens van elk paar de eene klauw duchtig ingevet en de vetlaag herhaaldelijk gedurende de proef bijgevuld, terwijl de 4 andere klauwhelften niet ingevet werden.

Het resultaat was dat de 4 niet ingevette klauwhelften in den tijd van 20 Sept. tot 2 Nov., alzoo in 44 dagen, 12 %, de wel ingevette klauwen daarentegen slechts 6 % van hun oorspronkelijk gewicht hadden verloren. Het baart geen verwondering, dat het gewichtsverlies juist in het begin het sterkste was en reeds na één week bij de eerste 5.6 % en bij de laatste 3.5 % heeft bedragen.

Dat de afname in gewicht bij beide proeven slechts op het uitdrogen, dat is op de waterverdamping, is terug te brengen, zal wel niet worden bestreden en in zooverre dragen deze proeven er wellicht toe bij, dat de

waarde van het bevochtigen en insmeren, die telkens en telkens nog weer in twijfel wordt getrokken, steun te geven en de in bijna alle leerboeken, dienoverkomstig aangegeven regelen der hoefverpleging te bekrachtigen.

— *Een eenvoudig hulpmiddel tegen het strijken.* K. Marschner, beambte aan de hoefsmidschool te Dresden, vestigt in een artikel er de aandacht op dat een goed middel om strijkwonden te voorkomen bestaat in het leggen van een leeren reepje tusschen hoef en ijzer, op de plaats waarmede wordt gestreken, en wel op zoodanige wijze dat het leer $\frac{1}{2}$ tot 1 cM. over den buitenrand uitsteekt. Het leer wordt goed nat gemaakt en als het ijzer is ondergelegd, wordt het uitstekende leergedeelte flink met een hoefhamer beklopt. Het is dus feitelijk een goedkoop vervangmiddel van de bekende gutta percha plaatjes en het zal wellicht in de practijk nog beter bevallen.

— „*Het ophouden van een achterbeen bij weerspannige paarden*” is het onderwerp van een artikel geschreven door Joh. Zapf, (met lof) geëxamineerd hoefsmid te Oschatz in Saksen. Het paard wordt vrij geplaatst en bij de trensteugels vastgehouden door een bedaard en flink persoon. Twee touwen van vingerdikte, het eene van 2 à $2\frac{1}{2}$ Meter, het andere van $3\frac{1}{2}$ M. of meer, benevens een hennegordel, b.v. een singel, van 5 à 6 cM. breed en $1\frac{1}{2}$ M. lengte, zijn er voor benodigd.

Het linker voorbeen wordt opgenomen. Beide touwen hebben aan het eene einde een lis. Het eerste touw wordt van onderen naar boven en van links naar rechts om den staart gewikkeld, terwijl het liseinde rechts vlak onder den staartwortel neerhangt. Het onwikkelen wordt zoolang voortgezet totdat er ongeveer nog 25 cM. van het touw is overgebleven, dat alsdan door de lis wordt gestoken. Nu neemt men het tweede, langere touw en knoopt het liseinde hiervan vast aan het overgebleven einde van het eerste. Vervolgens wordt de hennegordel om de, b.v. rechter, koot gelegd, terwijl deze gordel tevens om het afhangende touw is geslagen. Ten slotte wordt het achterbeen gewoon opgenomen, d. w. z. de rechterhand steunt tegen de rechter heup en met de linkerhand, de hennegordel flink omvattende, wordt het been zijwaarts opgelicht. Gelijktijdig houdt een tweede helper het lange touw naar achteren stevig vast, waardoor het paard het slaan wordt bemoeilijkt, hetgeen vrij spoedig aanleiding geeft om met het slaan op te houden, aangezien het dier merkt het been feitelijk door den staart wordt gedragen.

Deze methode is ook wel reeds op andere wijze aangegeven en bij de toepassing hangt het er veel van af of men heeft te beschikken over flinke, kalme, krachtige, volhardende personen. Met veel geduld en volharding benevens zachte behandeling gelukt het dan in den regel om zulke paarden van lieverlede bruikbaar te maken.

— *Het beslag bij overkooten stand.* Dr. A. Nuesch, vee-arts te Flawyl, betoogt dat ijzers zonder stooten en met hooge kalkoenen, benevens een flinke opzet, dikwerf herstel meebrengen, vooral bij jonge paarden die tengevolge van oververmoeidheid overkoot zijn geraakt.

(Schweizer Archiv für Tierheilkunde 1906, S. 271).

— *Het besnijden van den straal.* M. Thary, leeraar in hoefbeslag aan

de rijsschool te Saumur, heeft proefondervindelijk aangetoond dat het de voorkeur verdient den straal in zooverre te besnijden dat de doode stukken worden weggenomen en de zijwaarts over de zijdelingsche staalgroeven heenstekende straalschenkels eveneens, opdat deze groeven flink openstaan en ingetrapt vuil er uit kan vallen.

(Dat is vroeger meermalen in denzelfden trant in „De Hoefsmid betoogd en verklaard. *Red.*)

— *De behandeling van den klemhoef.* M. Thary zegt mede in de „*Rev. gén. de méd. vét.*” dat bij een klemhoef de straal feitelijk wordt ingesnoerd, zoodat deze oppervlakkig er wel flink kan uitzien doch de vleeschstraal wordt gedrukt en levert geen voldoende nieuwe hoornzelfstandigheid. Hierom moeten de straalgroeven flink opengesneden worden en de omgebogen steunselhoeken weggenomen, opdat de hoornvorming opnieuw goed zal kunnen plaatsvinden. De blootgelegde deelen dienen flink met bruine teer te worden ingesmeerd en met jute bedekt.

Als beslag verdient aanbeveling:

1. Het gewone hoefijzer, indien niet zeer veel hoorn is weggenomen en de bodem goed is;

2. het plaatijzer met jute, indien wèl veel hoorn is weggesneden en de grond hard is;

3. een halvemaanvormig ijzer, indien de verzenen hoog zijn en het dier op een zachten bodem matig moet werken;

4. een ijzer met dun uitlopende takken (beslag Lavalard-Poret), indien het paard op flink strooisel of zachten bodem rust kan houden.

Het verwijdingsijzer (met van boven en binnen naar buiten afhellende draagvlakte) of het ijzer met steunselveeren heeft niet de voorkeur boven de genoemde beslagmethoden.

Het beste gevolg brengt het gewone beslag zoodra alle deelen van de zool op een zachten grond rusten; de straal herstelt zich dan het snelst.

Onder de meeste omstandigheden is het verkieslijk een veeartsenijkundige behandeling in te stellen, gesteund door nauwkeurig beslag.

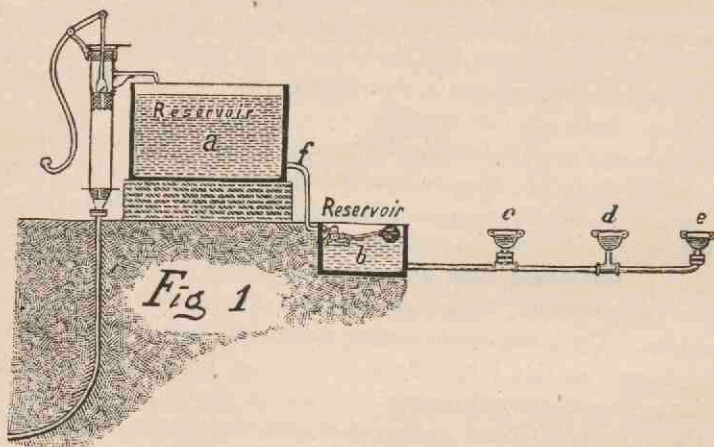
Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

ZELFWERKENDE DRINKBAKKEN, IN VERBINDING MET EENE ZUIGPOMP.

Volgens de bewering der deskundigen zal het vee tieriger zijn, wanneer hun het water ten allen tijde naar behoefte ten dienste staat. Sinds eenigen tijd is men begonnen speciale aanleggen te vervaardigen, ten doel hebbende het vee ten allen tijde water van gelijke temperatuur te drinken te geven. Waarschijnlijk zal voor velen de hooge kosten van den aanleg eene hinderpaal zijn, echter moet hierbij opgemerkt worden, dat de melk- en vleeschproductie door deze wijze van watertoeveroer aanmerkelijk zal stijgen, waardoor dus deze kosten spoedig gedekt zullen zijn.

Tusschen twee runderen wordt eene speciaal voor dat doel vervaardigde gietijzeren kom, die aan de binnenzijde geëmailleerd is, geplaatst. Deze kom heeft een halfronden vorm, is ongeveer 20—25 c.M breed en staat

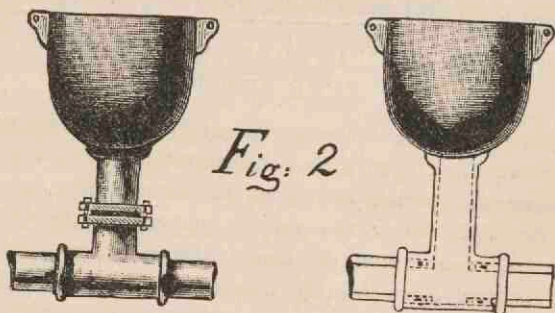
circa 15—18 c.M voor. Aan de onderzijde der kom bevindt zich een inlaatstuk, hetgeen door flensverbinding gekoppeld is aan de wateraanvoerbuis.

Bij den inlaat der kom is een zeef (rooster) aangebracht, om een verstopping der buisleiding te vermijden.

Bij het aanbrengen van meerdere bekers is er vooral op te letten, dat dezen nauwkeurig in eene richting, d.w.z. op dezelfde hoogte geplaatst zijn, daar anders de waterstand in die bekers verschillend zou wezen. Om het vuil worden van het water te beletten, is op deze bekers een zeer licht scharnierende deksel aangebracht. Het vee gewent zich zeer gemakkelijk dat deksel zelf te openen.

Het ligt niet in onze bedoeling de voortreffelijkheden op te sommen, welke het vee verkrijgt wanneer het van een dergelijke inrichting kan genieten, doch daar het ons inziens nuttig en eenvoudig is, willen wij er een volledige beschrijving van geven, zoodat de smeden aan de hand dezer beschrijving dergelijke inrichting kunnen monteeren.

In de eerste plaats maakt men een reservoir, ook waterbasin genoemd. Al naar de uitgebreidheid van den veestapel, zal de inhoud van dit reservoir 500—1500 Liter zijn (zie *a* fig. 1). Voor 10—12 koeien zal de normale grootte circa 1000 liter = een kubieke meter moeten inhouden. Een

gangbare maat met bovengenoemden inhoud is b.v. 1,2 M lang, 1 Meter hoog, en 1 Meter breed van binnen gemeten, echter zal de grootte van dit reservoir afhangen van de beschikbare plaatsruimte.

Het vervaardigen van een reservoir geschiedt van de volgende materialen:

1e. Een sterke houten bak van goed droog hout vervaardigd en goed waterdicht geconstrueerd.

2e. Een houten kist $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ c.M dik, van binnen bekleed met zink No. 14 of 15 = 0,82—0,95 m.M dik, hetgeen waterdicht gesoldeerd wordt. Deze zinkbekleding moet aan alle zijden 0,5 c.M ruimte hebben, om door de houtuitzetting niet beschadigd te worden.

3e. 2—3 m.M dikke ijzerplaat, goed dicht geklonken en minstens tweemaal met menie bestreken; beter is het de gereed gemaakte ijzeren kist te verzinken, of dergelijk reservoir van een fabriek in gegalvaniseerde ijzerwaren te betrekken.

4e. Geheel vervaardigd van ijzer-cement. Bij het stellen van het reservoir moet rekening worden gehouden met de drinkbakken *c d* en *e* der fig. 1 en moet de bodem van het reservoir minstens 30 c.M hoger geplaatst worden dan de bovenzijde der drinkbakken. Een stevige fundatie (hout- of metselwerk) is noodzakelijk, daar het geheel een gewicht van 650 tot 750 KG. bezit.

De pomp welke voor vulling dienst doet moet zoo hoog worden aangebracht, dat de uitlaat de bovenzijde van het reservoir bereikt. Hier is een pomp met lang lichaam zeer geschikt; meer aan te bevelen is echter een drukpomp, die echter de kosten van den aanleg met *f* 10—*f* 12 doet stijgen. Om den waterstand in de drinkbakken nauwkeurig te kunnen regelen, is een zogenaamd vlotter-reservoir (zie *b* fig. 1) van 80—140 liter inhoud, met een lengte van minstens 60 c.M noodig, en waarvan de bovenzijde ongeveer 10 c.M hoger moet zijn dan de drinkbakken. In het reservoir (*a*) wordt een gat geboord aan de zijde welke het dichtst bij het vlotter-reservoir zich bevindt, waardoor de vlotterkraan wordt aangebracht, welke in den regel $\frac{3}{4}$ " of 1" zal moeten zijn, en welke door middel eener connectiehoer wordt vastgeschroefd. Deze vlotterkraan wordt door een ijzeren of looden buis (*f*) verbonden met het reservoir (*a*), welke buis circa 10 c.M van den bodem van dat reservoir verwijderd zit.

Het met de zuigpomp gevulde reservoir (*a*) geeft water door de buisleiding (*f*), en de vlotterkraan, tot op de hoogte waarop laatstgenoemde is ingesteld. De naam van vlotterkraan beschrijft reeds zijne bestemming. Het openen en sluiten dezer kraan wordt bewerkt door een hefboom, aan welks einde een koperen holle bal van 12—16 c.M doorsnede is bevestigd. Zoodra de vereischte waterstand bereikt is, drijft de kogel, en sluit de kracht van den hefboom de ventiel af. Zoodra er nu water aan het basin (*b*) ontnomen wordt, zakt de koperen bal, en opent zich gelijktijdig de kraan, en wel zoolang, tot de gewenschte waterstand weder is bereikt. Aan het vlotterreservoir moet een aansluiting worden aangebracht van 38 m.M binnenswerks, waaraan de buisleiding der drinkbakken verbonden wordt.

Voor vertakkingen der op zich zelf staande drinkbakken gebruikt men gegalvaniseerde smeedijzeren T-stukken, welke door middel van flensen met

de leiding verbonden worden. Deze flensen worden door middel van nippels op de buis aangebracht, waarna de verbinding door schroefbouten kan geschieden.

Er worden ook drinkbakken met aangegoten T-stuk vervaardigd (zie *d* fig. 1) de moffen daarvan zijn 38 of 50 m.M binnenswerks en worden door een daarbij geleverde gummiring dichtgeperst (Amerikaansch systeem).

De montage van den geheelen aanleg is gemakkelijk uit de figuren te bepalen.

Zuig- en drukpomp.

De zuig en drukpomp is daar aan te wenden, waar het water niet alleen tot 1, hoogstens 2 meter moet worden opgevoerd, zooals vroeger door ons bij het artikel over zuigpompen is beschreven; doch buitendien naar reservoirs moet gevoerd worden welke hooger gelegen zijn zooals voor keuken, badkamer enz.

De constructie dezer pomp is dezelfde als de zuigpomp, evenwel zijn zij sterker gebouwd, om een druk van minstens een of twee atmosferen te kunnen weerstaan.

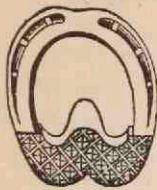
Wanneer de buis, gemeten van af de bovenste helft der pomp, 10 Meter lang is, dan is de druk van de zich in de pomp bevindende waterzuil één atmosfeer (10 Meter = 1 atmosfeer)

In plaats van den gewonen uitlaat bij de zuigpomp, bevindt zich bij de drukpomp een naar boven wijzende bocht, voorzien van een ventiel uit metaal of leeren klep; aan het uiteinde dezer bocht is eene inrichting gemaakt voor aansluiting der stijgleiding. De naar den zwengel loopende zuigerstang moet zuiver afgedraaid zijn, en door middel eener stopbus door het massieve deksel van den pompcilinder gevoerd worden. Het pompdeksel moet door middel van flensen, of door schroefdraad, waterdicht op den cilinder bevestigd zijn. Bij het vervaardigen van pompen moet men er voor zorgdragen, dat de zuiger bij een eventueele reparatie gemakkelijk kan worden uitgenomen.

Het water, dat zich bij een zuigpomp boven den zuiger bevindt, wordt bij gebruik dier pomp direct uitgeworpen, terwijl datzelfde water bij een drukpomp opgevoerd wordt naar een bepaalde aftapplaats. Het zich in de bocht, of aan het begin der stijgleiding bevindende ventiel, is geen noodzakelijkheid, doch heeft ten doel den druk der waterzuil niet op den zuiger der pomp, doch op die klep te doen neerkomen.

Om een rustigen gang te bekomen, en stooten in de leiding te vermijden, is het aan te bevelen tusschen den uitlaat der pomp, in het ventiel, een windketel te plaatsen. Deze neemt het hooggespannen onrustige water op en duwt het gelijkmatig in de stijgleiding. De windketel is slechts een holle cilinder, welke van onder en boven voorzien is van een flens, voor aankoppeling der leiding en wijder is als de doorsnede der leiding waardoor deze meer water opneemt en den druk gelijkmatig verdeelt. In doorsnede levert een zuig- of drukpomp van 10 c.M cilinderdoorsnede, bij 45 heffingen per minuut ongeveer 40—60 Liter. Echter geven verschillende fabrikanten andere cijfers op, al naar den bouw der cilinder.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCUAIRES op franco aanvage bij:
W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthoorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

Vogeler's Hoefkurkkittzolen

Fig. 1 1/4 Kg. Tablet met wapen.

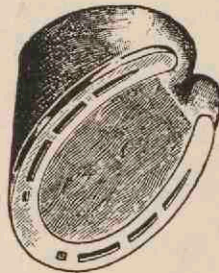

Fig. 3 De hoef gevuld met Kurkkitt.

zijn het beste, het gemakkelijkste en het voordeligste, omdat men ze zelf kan inleggen en er nimmer iets van verloren gaat, doordat de oude zolen steeds opnieuw gebruikt worden; ze voorkomen hoef- en beengebreken en zijn onmisbaar op asphalt of gladde bestrating.

Een kilo inhoudend 8 tabletten, voldoende voor 8 hoeven.

Prijs per	Kilo	f 5.—
„ „ 2 1/2	„	f 4.75 per kilo.
„ „ 5	„	f 4.50 „ „

Uitvoerige prospectus op aanvage gratis verkrijgbaar bij den vertegenwoordiger voor Nederland **F. R. DWARS**, Wolvenstraat 19, Amsterdam.

Zie de Etalage in de Monsterzaal. Hoefsmeden 10 % rabat.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve vooral op het merk: te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg).

Vertegenwoordiger: **J. J. VAN MEEKREN**, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sortering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

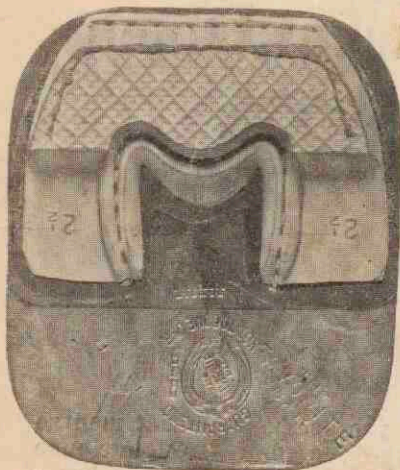
Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straal.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

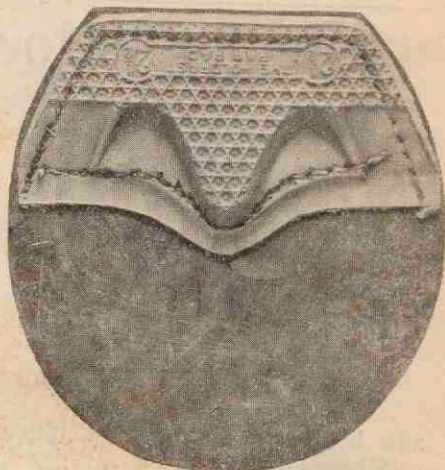
Stevig geplakt en opgehaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmatig gebruik defect mocht raken en bewezen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

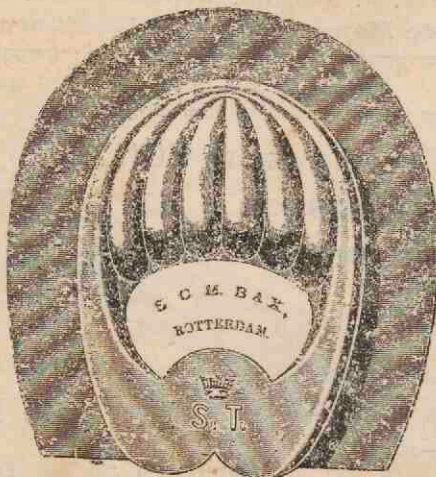
— Prijzen uiterst billijk. —

Men lette op het stempel op iedere zool.

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

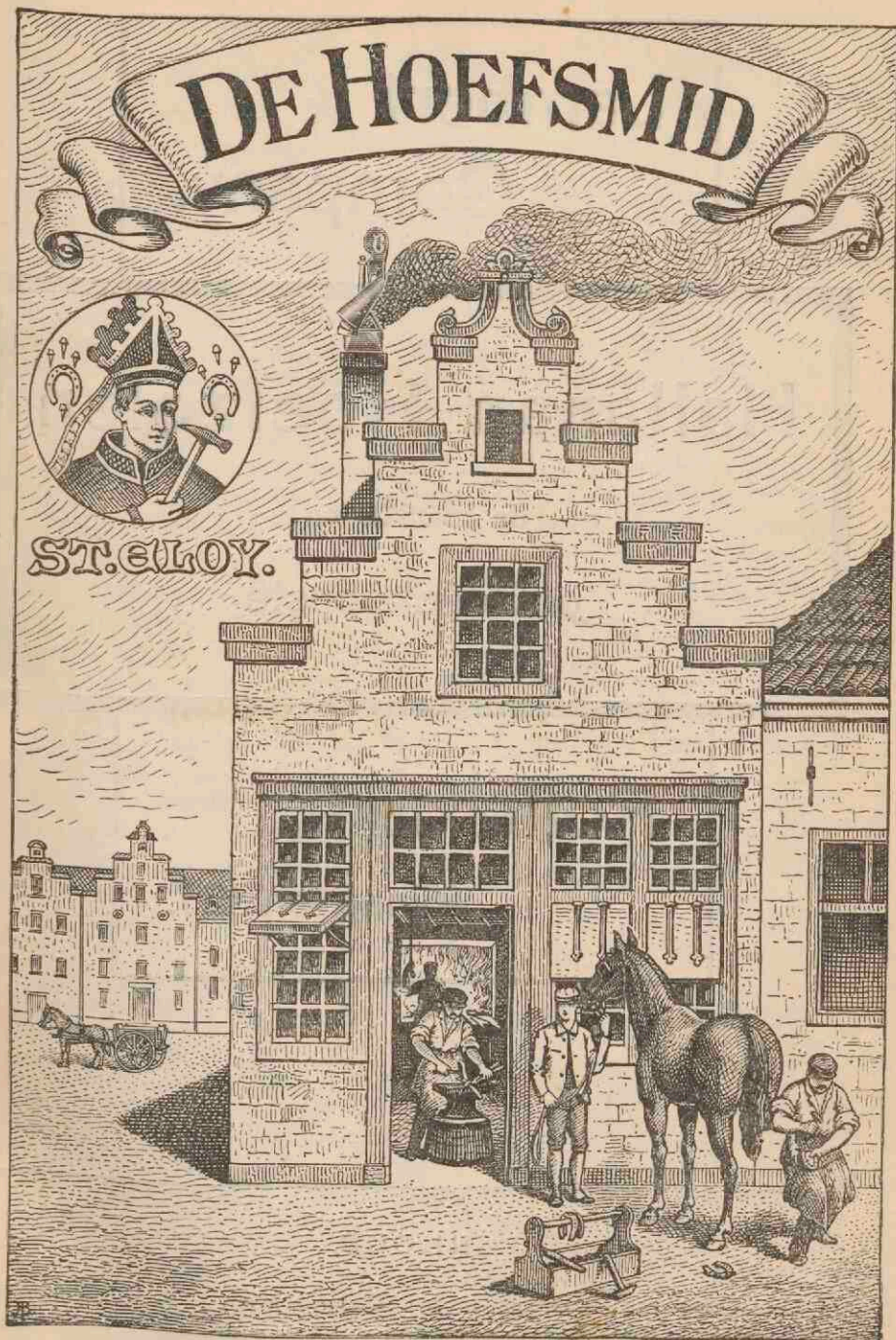
Schroeven en Stiffen
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om ijzer en staal te wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Bevestiging van stroozolen in het Duitsche leger. — I. Opleiding van hoefsmiden. — Ingekomen boekwerken. — Korte mededeelingen. — Correspondentie. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

BEVESTIGING VAN STROOZOLEN IN HET DUITSCHE LEGER

DOOR

F. LAMÉRIS, Kapitein-Paardenarts.

Om het inballen van sneeuw te voorkomen maakt men, evenals in vele andere legers, in Duitschland gebruik van stroozolen. Deze stroozolen worden gemaakt door een plat gevlochten strookoord in den vorm van een schotel op te rollen tot het den noodigen omvang heeft verkregen.

De breedte van dit strookoord moet zooveel mogelijk naar de holheid van den zool worden afgemeten en bedraagt gewoonlijk van 1.5—2 cM. Des te vlakker de hoornzool is, des te dunner moet de in te leggen stroozool, dus des te smaller het gevlochten strookoord zijn. Voor iederen hoof moet daarom de passende stroozool zoodanig worden gemaakt dat deze niet onder het hoefijzer uitsteekt en een drukking van den bodem uit niet bij voorkeur op de stroozool wordt uitgeoefend. Maakt men evenwel gebruik van kalkoenen, dan bestaat dit bezwaar niet, en is het voordeelig dat de stroozool onder de hoefijzervlakte uitsteekt.

Gedurende het oprollen wordt iedere nieuwe spiraalwinding door middel van een sterke hechtnaald en bindtouw aan de voorgaande vastgenaaid en ten slotte het schuin afgesneden einde goed bevestigd.

De stroozool moet zoo groot gemaakt worden, dat de laatste winding gemakkelijk tusschen den hoof en het hoefijzer kan worden ingeschoven, wanneer deze winding iets van de vorige is afgedrukt, zoodat het geheel iets bol komt te staan.

Bij het neerzetten van den hoof op den bodem komt de buitenrand van de stroozool door zijne verhooging onder de afhelling van het ijzer te zitten, het is daarom aan te bevelen het stroomatje reeds bij het maken een nestvormige welving te geven.

Verder dient er op te worden gelet dat het stroomatje al naar den vorm van den hoof een meer ovale of cirkelvormige ronding verkrijgt.

Na het gebruik worden zij in den regel er onder uit genomen. Voor het inzetten kan de ondervlakte van den hoof met bruine teer worden bestreken, vooral wanneer men van plan is ze langer te laten liggen.

Het is niet doelmatig de hoefijzers door het ombuigen der takuiteinden voor het stroozoolbeslag geschikt te maken, de vorm van het hoefijzer moet zich uitsluitend richten naar de eigenschappen van den hoof (fig. 1).

Alleen in bijzondere gevallen, bijvoorbeeld bij zieke of ziekelijk veranderde hoeven, mogen de hoefijzertakken worden omgebogen, een sterkere afhelling gemaakt of de binnenrand van het ijzer met lipjes worden voorzien.

Wel is echter toegestaan het gebruik van bijzondere hulpmiddelen tot het vasthouden van de stroozool in den hoof, zooals stroozoolhouders etc., mits deze ook te velde met de dan ter beschikking staande werktuigen en gemakkelijk te requireeren materiaal kunnen worden aangemaakt.

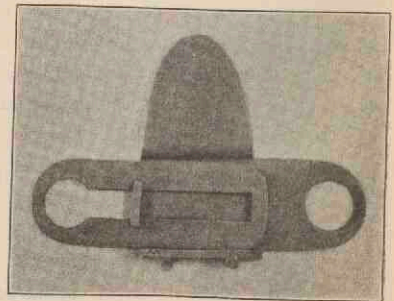

Deze laatste bepaling heeft aanleiding gegeven tot tal van uitvindingen. Door de naar voren schuivende beweging van den hoof bij het neerzetten der ledematen, zullen de stroomatjes of andere hoefinlegsels zich namelijk steeds naar achteren trachten te verschuiven.

Dit euvel heeft men o.a. trachten te voorkomen door hetschroeven van kurketrekkervormig gevonden ijzerdraadjes in de stroozolen. Beter hebben voldaan de in fig. 2 afgebeelde stroozoolhouders, bestaande uit twee plaatjes welke door de kalkoenen aan het ijzer worden vastgehouden en waarvan het eene uiteinde haakvormig omgebogen in den stroozool grijpt, terwijl

het andere einde rechthoekig omgebogen tegen den buitenrand van het ijzer komt te liggen, waardoor een draaien wordt voorkomen. Deze stroozoolhouders zijn thans vrij algemeen bij de regimenten in gebruik.

Tot deze rubriek kunnen wij ook nog rekenen de vroeger door mij beschreven verstelbare dwarsplaatjes, afgebeeld in fig. 3 en 4.

I. OPLEIDING VAN HOEFSMEDEN, *)

DOOR

F. B. LÖHNIS.

Paardenfokkerij en hoefbeslag zijn twee zaken, die nauw met elkander verband houden, zoo zelfs, dat een doelmatig gedreven paardenfokkerij zoo goed als onbestaanbaar is zonder toepassing van deugdelijk hoefbeslag. De waarde van een paard is toch voor een belangrijk deel afhankelijk van den meer of minder gunstigen toestand zijner hoeven. Geldt deze uitspraak voor alle paarden, zoo is zij toch vooral toepasselijk op paarden, welke in snelle gangen gebruikt worden en dit zijn veelal die, welke de grootste waarde vertegenwoordigen.

Op de onderste gedeelten der ledematen komt het bij het gebruik van het paard goeddeels aan. Zal het van zessen klaar zijn, dan moet het vier goede hoeven hebben, want het kostbaarste dier is voor het beoogde doel onbruikbaar, als het aan hoefgebreken lijdende is. Door een goede verzorging en eene behoorlijke behandeling der hoeven, kunnen de meeste hoefgebreken voorkomen worden, terwijl verzorging der hoeven en het hoefbeslag niet te scheiden zijn.

De verzorging van den hoef is in de eerste plaats opgedragen aan den hoefsmid en hieruit volgt, dat deze grooten invloed uitoefent op de gebruikswaarde van een paard. Het hoefsmidvak is een handwerk; de uitoefening berust echter op een wetenschappelijken grondslag. Zonder behoorlijke opleiding in zijn vak en zonder behoorlijk inzicht, wat betreft den bouw en de werking van den hoef, kan de hoefsmid niet met vrucht zelfstandig optreden. De hoef is geen doode massa, maar een zeer kunstig samengesteld organisme, waaraan door onkunde en door ondoelmatige behandeling heel wat kan bedorven worden, hetgeen voor den eigenaar van het paard met groote geldelijke nadeelen gepaard kan gaan.

De hoefsmid moet dus in de eerste plaats een juist inzicht hebben in den bouw van den hoef en in de werking van het hoefmechanisme. Bovendien moet hij bekend zijn met de middelen, die hem ten dienste staan om, door toepassing van een doelmatig beslag, hoefgebreken te voorkomen en, door die gebreken reeds mochten bestaan, deze te genezen of althans zoo weinig mogelijk hinderlijk te doen zijn. De deskundig gevormde hoefsmid moet dus niet alleen bekend zijn met den bouw en de werking van den normalen hoef en het daarbij passend beslag, maar hij moet ook kennis

*) Overgenomen uit no. 7 der Verslagen en Mededeelingen van het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, Afd. Directie van den Landbouw 1906.

bezitten van de hoefgebreken en van het beslag, dat voor abnormale hoeven past.

Uit het bovenstaande volgt, dat een goede hoefverpleging van grooten invloed is op de waarde van den paardenstapel en het algemeen belang dus zeer zeker betrokken is bij de opleiding van den hoefsmid. Deze moet leeren zich rekenschap te geven van het doel zijner handelingen en de daarvoor noodige kennis kan hij slechts verkrijgen, als hij in de gelegenheid gesteld wordt een deugdelijken theoretischen leergang te volgen. Voor dit theoretisch onderwijs nu, zijn de gediplomeerde vee- en paardenartsen wel de meest aangewezen leeraren. Door hun breede opleiding hebben zij toch een juist inzicht verkregen in den bouw en de werking van den hoef, maar tevens zijn zij het, die door hunne betrekking zoowel met den paardenhouder als met den hoefsmid in aanraking komen. Een zuiver theoretische opleiding is voor den hoefsmid echter geenszins voldoende. Hij kan toch niet volstaan met de wetenschap hoe een deugdelijk hoefbeslag moet zijn, maar hij moet het geleerde ook zelf kunnen toepassen; van daar, dat het noodzakelijk is den vecarts bij zijn onderwijs een kundigen hoefsmid ter zijde te stellen.

De ervaring heeft geleerd, dat dit onderwijs eerst dan goede vruchten draagt, als de leerling niet te jong tot de lessen toegelaten wordt en hij bij de toelating reeds beschikt over eenige vaardigheid in het vak. Hieruit volgt dus reeds, dat het hoefsmidsvak minder geschikt is om aan de ambachtsschool te worden onderwezen, hetgeen dan ook feitelijk niet geschiedt.

Het hoefsmidsvak is bij ons te lande een vrij ambacht, er bestaan dus generlei bindende voorschriften voor de opleiding in het vak en voor de latere uitoefening daarvan. In andere landen, met name in *Duitschland*, is zulks wel het geval en is de uitoefening aan bepaalde voorschriften gebonden. Door de „Gewerbeordnung” van 21 Juni 1869 werd aanvankelijk ook daar het beroep van hoefsmid geheel vrij gesteld. Dit had echter een achteruitgang in het hoefsmidsvak ten gevolge. In verband daarmee werd in 1888 een nieuw artikel aan de „Reichsgewerbeordnung” toegevoegd, waarbij de uitoefening van het hoefsmidsvak afhankelijk werd gesteld van een met goed gevolg afgelegd examen. Deze bepaling, die voor het geheele Duitse Rijk geldt, had ten gevolge, dat in de verschillende landen afzonderlijke wetten tot stand kwamen en leersmederijen werden opgericht, welke door de Regeering werden gesubsidieerd, terwijl in *Charlottenburg* een Rijkshoefsmidschool werd opgericht, die aan hooge eischen voldoet.

Er bestaat wel niet veel kans dat het voorbeeld, om de vrije uitoefening van dit vak aan banden te leggen, bij ons te lande zal worden nagevolgd. Dit neemt echter niet weg, dat in de laatste 10 à 15 jaren bij ons krachtig de hand aan den ploeg is geslagen, om verbetering in den bestaanden toestand te brengen. In de eerste plaats was het de militaire autoriteit, die maatregelen nam om de opleiding der militaire hoefsmiden zelf ter hand te nemen en die ook de gelegenheid openstelde voor burgersmeden om van dit onderwijs voordeel te trekken. Ook werden hier en daar enkele particuliere leersmederijen geopend, terwijl mede aan de Rijksveeartsenijsschool te *Utrecht*, op beperkte schaal, aan hoefsmidsleerlingen de gelegenheid werd geschonken,

om zich in het vak te bekwamen. Maar bovenal waren het de landbouwmaatschappijen en in enkele gevallen ook vakverenigingen, die, krachtig gesteund door het Rijk en hier en daar ook door de Provincie, cursussen in het leven riepen voor hoefsmeden. Met voldoening kan worden erkend, dat deze pogingen door de eigenlijke belanghebbenden, de hoefsmeden, op de juiste waarde werden geschat, daar door hen van de geboden gelegenheid een ruim gebruik is en wordt gemaakt.

Wanneer men dan ook den toestand, waarin het hoefsmidsvak thans bij ons te lande verkeert, vergelijkt met dien van voor een 10- of 15-tal jaren, dan kan men op grooten vooruitgang wijzen, ofschoon niet te ontkennen valt, dat op dit terrein nog heel wat te verbeteren blijft.

Militair hoefbeslag.

Reeds voor geruimen tijd werd de behoefte gevoeld, bij de bereden korpsen te kunnen beschikken over een voldoende aantal bekwame hoefsmeden. Aanvankelijk werd voor de opleiding niet zelf gezorgd, maar werd het noodige personeel door de korpsen aangeworven; meestal waren dit Duitschers of Belgen.

Volgens de mededeelingen van den heer MOUBIS in „De Hoefsmid” van 1895, bestond er in 1841 reeds eene militaire hoefsmidschool, welke in 1842 werd verbonden aan de Koninklijke Militaire Academie te Breda, alwaar toen de rijsschool gevestigd was. In 1862 werd de hoefsmidschool naar Venlo verplaatst en sedert 30 October 1886 is de rij- en hoefsmidschool te Amersfoort gevestigd, waar voor dat doel een gebouw werd gesticht met een ruime werkplaats met tien vuren en een goed besloten beslagplaats voor de paarden, alsmede een lokaal voor theoretische lessen en een ruime verzameling leermiddelen.

De hoefsmidschool staat onder bevel van den commandeerenden officier van de rij- en hoefsmidschool. De aan die inrichting verbonden paardenarts is belast met het onderwijs der leerlingen en verantwoordelijk voor hun deugdelijke opleiding. Aan hem is toegevoegd een hoefsmid met den graad van wachmeester of opperwachmeester, alsmede een korporaal-hoefsmid als onderbaas voor het onderwijs in de praktijk.

Het hoofddoel van de school is het vormen van militaire hoefsmeden voor de bereden korpsen. De militairen, die als leerling worden toegelaten, moeten eenige bedrevenheid bezitten in het smeden van ijzers; de opleidingstijd duurt $1\frac{1}{2}$ à 2 jaren.

Sedert 1887 werd bovendien door het Ministerie van Oorlog, op aandrang hoofdzakelijk van landbouwverenigingen, voor een beperkt aantal burgerhoefsmeden, de gelegenheid open gesteld, om zich aan de hoefsmidschool te bekwamen.

In de eerste plaats kunnen manschappen der bereden artillerie voor den tijd van een jaar aan de hoefsmidschool worden gedetacheerd, ten einde aldaar tot hoefsmid te worden opgeleid. Na afloop van hun diensttijd keeren de meesten in de burgermaatschappij terug. Maar sedert 1889 is, door den toenmaligen Minister van Oorlog BERGANSIUS, eene regeling ge-

troffen betreffende de opleiding van burgerhoefsmeden bij korpsen en inrichtingen van het leger.

Krachtens die regeling werd aan burgerjongelieden, hoefsmid van beroep, onder bepaalde voorwaarden, gelegenheid verschafft zich zoowel practisch als theoretisch in het hoefsmidsvak te bekwamen en wel:

- a. aan de rij- en hoefsmidschool te Amersfoort;
- b. bij het detachement van het 1e Regiment Veld-Artillerie te Amersfoort;
- c. bij het detachement van het 3de Regiment Veld-Artillerie te Breda;
- d. bij de Koninklijke Militaire Academie te Breda.

Bij de sub *a*, *b* en *c* genoemde inrichtingen werden aanvankelijk jaarlijks twee cursussen gehouden, elk van zes maanden, welke door een tweetal burgersmeden konden worden bijgewoond. Aan de Militaire Academie werd jaarlijks een cursus gegeven, waaraan hoogstens door drie jongelieden kon worden deelgenomen.

Tot de lessen werden in den regel alleen zij toegelaten, die daartoe door een der vereenigingen, maatschappijen of genootschappen, welke zich de verbetering van het inlandsche paardenras en de bevordering der paardenfokkerij ten doel stellen, of wel door daartoe bevoegde autoriteiten bij den Minister van Oorlog werden aanbevolen.

De aanvragen tot toelating behooren uiterlijk eene maand voor den aanvang van den cursus bij het Departement van *Oorlog* te worden ingediend. Daarbij moet door het bestuur der betrokken vereeniging of autoriteit worden verklaard, dat de jongeling een zekeren graad van bedrevenheid in het hoefsmidsvak bezit, zoodat met eenige zekerheid kan worden verwacht, dat hij in een cursus van hoogstens zes maanden tot een bekwaam hoefsmid kan worden gevormd. Ter zake van deze cursussen mogen geen kosten ten laste van het Departement van *Oorlog* worden gebracht. Daarentegen moet, door tusschenkomst van den betrokken commandeerenden officier, aan den militairen hoefsmid, met de opleiding belast, per leerling en per werkdag f 0,20 worden betaald, als vergoeding voor het, door het onderricht veroorzaakte tijdverlies en als schadeloosstelling voor het gebruik van steenkolen en gereedschappen.

Wanneer de leerling aan de gestelde eischen heeft voldaan, kan de commandeerende officier van het detachement of van de inrichting, waarbij de opleiding heeft plaats gehad, na afloop van den cursus aan den belanghebbende, desverlangd, eene verklaring afgeven, inhoudende de bevinding nopens den door hem aan den dag gelegden ijver bij het genoten onderwijs en zijne mate van bedrevenheid in het hoefsmidsvak.

De cursus aan de Koninklijke Militaire Academie te *Breda* is sedert den zomer 1894 opgeheven. Van 1 April 1894 tot den zomer van het jaar 1897 werd daarop een cursus gehouden bij het detachement van het 3e Regiment Veldartillerie te *Roermond*, waaraan telkens door twee leerlingen werd deelgenomen. In totaal zijn daar 5 hoefsmeden gevormd.

Het volgende staatje geeft een overzicht van het aantal burgerhoefsmeden sedert 1890 aan de militaire hoefsmidschool of bij de bereden korpsen opgeleid.

	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	Totaal
Koninklijke Militaire Academie Breda	3	3	3	3	3												15 smeden.
Rij- en Hoefsmidschool Amersfoort	2	4	4	4	3	4	3	4	4	3	4	4	2	4	5	3	57 » 1)
Detachement 1e Regiment Veldartillerie Amersfoort	2	3	4	2	4	4	4	4	2	—	3	4	1	—	—	—	37 »
Detachement 3e Regiment Veldartillerie Breda	3	2	4	4	3	3	3	4	2	2	1	2	—	—	2	1	36 »
Detachement 3e Regiment Veldartillerie Roermond	—	—	—	—	—	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5 »
Totaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150 smeden.

1) Ingevolge gepleegd overleg tusschen de Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Oorlog is overeenstemming verkregen aangaande de beste wijze, waarop uitbreiding zou kunnen worden gegeven aan het aantal burgerhoefsmeden, dat de rij- en hoefsmidschool bezoekt. Het ligt in de bedoeling de lokaliteit te Amersfoort zoodanig uit te breiden, dat voortaan zes burgerhoefsmeden plaatsing zullen vinden. De kosten van deze uitbreiding zullen door ieder der beide Departementen voor de helft gedragen worden. De noodige gelden daarvoor zijn aangevraagd.

De volgende vereenigingen en personen hebben zich belast met de plaatsing van leerlingen: (deze opgaven gelden tot het jaar 1903)

De Vereeniging het Friesch paardenstamboek	37
„ Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw	23
„ Noordbrabantsche Maatschappij van Landbouw	25
„ Groninger Maatschappij van Landbouw	12
„ Zeeuwsche Maatschappij van Landbouw	10
„ Overijsselsche Maatschappij van Landbouw	5
Het Genootschap van Landbouw- en Kruidkunde te <i>Utrecht</i>	4
De Vereeniging t. veredeling v. h. paardenras op <i>Schouwen</i> en <i>Duiveland</i>	2
De Vereeniging ter verbetering van het paardenras in <i>Groningen</i>	1
Overijsselsche Vereeniging tot ontwikkeling van provinciale welvaart	1
Hollandsche Maatschappij van Landbouw	1
Friesche Maatschappij van Landbouw	1
Provinciale Vereeniging ter bevordering van de paardentokkerij in <i>Gelderland</i> .	1
Particulieren	13
totaal	136

Cursus in hoefbeslag aan de Rijksveeartsenijschool te Utrecht.

Zoals bekend is, ontvangen de aanstaande veeartsen aan de Rijksveeart-

senijschool te Utrecht zeer degelijk onderwijs, zoowel in theoretisch als in praktisch hoefbeslag. Aan den tegenwoordigen leeraar in praktisch hoefbeslag werd toegestaan een beperkt aantal toekomstige hoefsmeden op te leiden in praktisch hoefbeslag. Aanvankelijk ging dit geheel buiten de school om. Sedert den aanvang van den zomercursus van het schooljaar 1890/91 echter zijn deze leerlingen als toehoorders van de school aangemerkt en betalen zij, overeenkomstig art. 26 van het Reglement van 's-Rijksveeartsenijschool, f 5,— per zes maanden.

Aan de school wordt een lijst bijgehouden van de candidaten, welke allen het hoefsmidsvak reeds meer of minder machtig moeten zijn. In den regel worden twee of drie leerlingen toegelaten; de meesten blijven ongeveer een semester. Zij, die den wintercursus mede maken, ontvangen in het geheel geen theoretisch onderwijs; de leerlingen, die den zomercursus volgen, worden in de gelegenheid gesteld de theoretische lessen bij te wonen in de leer van den hoef en het hoefbeslag, welke voor de aanstaande veeartsen worden gehouden. Daar deze lessen geheel zijn ingericht voor de eigenlijke leerlingen der school, zijn zij uit den aard der zaak boven de bevattning der leerling-hoefsmeden, die er dan ook veel minder voordeel van hebben, dan wanneer er met het peil hunner ontwikkeling rekening kan worden gehouden. Bij het vertrek der toehoorders wordt hun door den Directeur der school een getuigschrift uitgereikt.

Sedert 1891 is aan 72 toehoorders zoodanig getuigschrift uitgereikt, waarvan 49 uit de Provincie *Utrecht*, 12 uit *Zuidholland*, 7 uit *Noordholland* en 4 uit *Gelderland*.

INGEKOMEN BOEKWERKEN.

— **Vragenboek voor min of meer gevorderde hoefsmeden, ten dienste bij het onderwijs.**

Samengesteld door den onderwijzer-hoefsmid H. Kruyt te Purmer.

De Schrijver zegt in het voorbericht:

Het kan niet ontkend worden dat het hoefbeslag, zooals het door de burgerhoefsmeden, zoowel in de steden als op het platteland wordt uitgevoerd, vrij algemeen te wenschen overlaat. Vraagt men nu naar de reden waarom het hoefbeslag nog niet is wat het zijn moet, dan geloof ik dat het niet te gewaagd is, om deze te zoeken, in het gemis aan de noodige kennis van de samenstelling en de verrichtingen van den hoef en de daarin besloten deelen, bij de hoefsmeden.

Hoewel eene practische vaardigheid in het uitvoeren van het beslag, eene onmisbare vereischte is, kan de hoefsmid in de werkplaats alleen zich niet geheel voor zijn beroep vormen, doch moet hij zich nog andere kennis eigen maken, die hij in de werkplaats niet kan opdoen; daarom heb ik gemeend, dat het van nut zou zijn, een vragenboekje in den handel te doen brengen, wat ter aanvulling voor deze kennis noodig is. Enkele zaken als ribben, wervels, bloedsomloop, worden hier niet in genoemd.

De inhoud bestaat uit 63 vragen en antwoorden, totaal ruim 13 blz. beslaande. Wij waardeeren de poging van den ambitieusen schrijver ten zeerste

doch het werkje kan ten hoogstens dienen als repetitieboekje voor de hoofsmidsleerlingen die een degelijken cursus in hoefbeslag hebben medegemaakt, terwijl er helaas ook vrij veel zinstorende drukfouten in voorkomen. Red.

— Verslag aan Zijne Excellentie den Minister van Oorlog, betreffende den Militairen Veterinairdienst bij het Pruisische leger, speciaal het volgen van den Stadsveterinair-Cursus te Berlijn, door F. Laméris, paardenarts der 1e klasse bij het 4e Regiment Huzaren.

Dit 50 blz. tellend verslag is degelijk en zaakrijk. Het hoofdstuk „Militair Hoefbeslag” is voor de lezers van „De Hoefsmid” van de meeste beteekenis. Wellicht wordt dit onderwerp nog uitvoeriger behandeld dan in dit verslag is geschied.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor Hoefbeslag aan 's Rijks-Vecartsenijsschool te Utrecht.** Met 31 Januari 1907 hebben de leerlingen: J. B. Wildenburg van Haaksbergen, R. van Veenendaal van Soestdijk en C. G. Lengers van Baarn die den Wintercursus van 1 September 1906 tot 31 Januari 1907 hebben gevolgd, de school met een getuigschrift verlaten. Tevens zijn voor den Zomercursus van 1 Februari 1907 tot 31 Juli 1907 weder toegelaten de leerlingen: H. van der Veer, van Utrecht, A. Bouman, van Tull en 't Waal en T. Strik, van Werkhoven, die de lessen in het hoefbeslag volgen.

— **Landbouwwerktuigen.** Volgens een ons toegezonden circulaire moet de Ventzki's cultivator merk „Greif”, voor verschillende doeleinden een vervanger zijn van meerscharige ploegen, beiteleggen, oshoorneggen enz. Volgens mede vermelde attesten bewijzen ze uitstekende diensten. Verkrijgbaar bij H. J. Reesink en Co te Zutphen. Zie annonce.

— **Glasgow, 8 Febr. IJzer.** (Bericht van *Reichmann & Co.* De zeer gunstige handelsstatistiek over Januari, de voor den tijd van het jaar buitengewoon groote verschepingen, alsmede de voortdurend afnemende voorraden blijken hier tegenwoordig geheel zonder invloed. Sedert eenigen tijd heerscht hier op de ceelenmarkt een pessimisme, dat door van belanghebbende zijde, bijv. van de Ver. Staten, verspreide berichten verergerd wordt. Ook blijkt thans, dat vele zwakke speculanten zich een paar maanden geleden te diep in ceelencontracten gestoken hebben, welke thans vervallen. Men had geloofd, dat de liquidatie der vorige week, waarbij groote posten ten verkoop kwamen, ongeveer ten einde was, maar sedert gisteren kwamen nog vele nakomers aan de markt en vooral heden was het aanbod dringender dan ooit, terwijl koopers zich teruggetrokken hielden.

CORRESPONDENTIE.

— G. J. R. te E. Kunnen U nog niet afdoende inlichten, daar het desbetreffende gedetailleerde program nog niet is verschenen. Er bestaat echter alle kans, dat in de volgende afl. van „De Hoefsmid” eene mededeeling dienaangaande wordt geplaatst. Zeker is echter dat aan de vlakten geheel niet gevijld zal mogen worden, — mogelijk de randen wel opgepoetst.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

WERKTUIGEN.

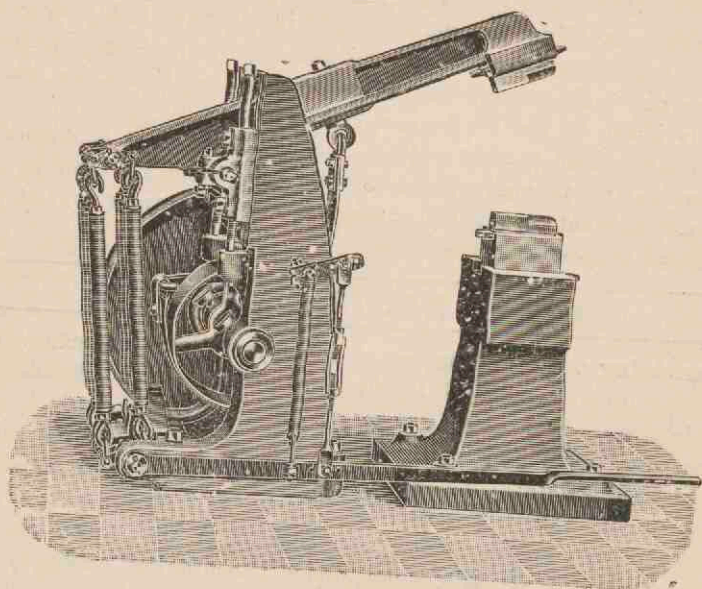

Fig. 1.

Alhoewel wij ons in vele gevallen zelf onze werktuigen kunnen vervaardigen, zullen wij nochtans dikwijls voor de vraag worden gesteld: „Welke krachtwerktuigen moeten wij ons aanschaffen, om met succes te werken”?

Hier een antwoord op te geven is niet moeielijk, immers nu de energie welke tegenwoordig zoo gemakkelijk is te verkrijgen in den vorm van gas en electriciteit, is de krachthamer, welke onzen zwaren lichamelijken arbeid moet vervangen, het eerst aan de beurt. Daar nu echter niet elke krachthamer geschikt is om in een werkplaats van minder groote afmetingen geplaatst te worden, achten wij het niet van allen grond ontbloomt, hier ter plaatse daar een enkel woord aan te wijden.

Het ligt niet in onze bedoeling alle mogelijke systemen der slaghamers te vermelden, en zullen wij b.v. den stoomhamer, welke in de kleinindustrie te groote kosten meebrengt, stilzwijgend voorbijgaan, doch van de vele hefboom-riem- en andere krachthamers vielen ons de zeer goede eigenschappen in het oog van den hefboomhamer, welke wij in fig. 1 afbeeldden en waarvan wij hieronder eenige bijzonderheden zullen laten volgen.

Deze hamer kan ter onderscheiding van vele andere riemhamers steeds zelfstandig omhoog blijven staan, wat voor vele smeewerken zeer gemakkelijk is. De bouw van den hamer veroorlooft ieder positie van den smid tegenover zijn werkstuk. Terwijl andere riemhamers door twee riemen worden gedreven, bezit deze er slechts een. Als groote bijzonderheid moge dienen, de groote reguleerbaarheid van den slag, zelfs in dier voege, dat een voorslaander zijn slag niet zóó zeker kan aanbrengen. Deze voordeelen heeft de hefboomhamer gemeen met de zoogenaamde voetteehamer. Deze laatst-

genoemde hamer is gemakkelijk met den voet te bewerken en levert daarbij een zeer krachtigen slag.

Het gemakkelijkste van dezen eerstgenoemden hefboomhamer is nog wel de eigenschap, dat hij door een kleine verandering ten allen tijde in een voettreëhamer herschapen kan worden. Deze eigenschap is in het geval

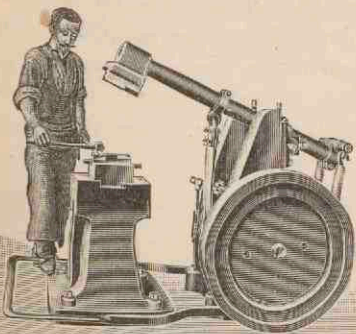

Fig. 2. Koud-warm afhakken van ijzer.

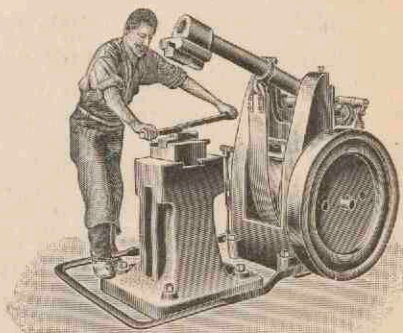

Fig. 3. Het lasschen van ijzer.

eener mogelijke bedrijfsstoring, of daar waar geen arbeidskracht aanwezig is, een groote waarde, en het is daarom dan ook dat wij onze lezers, welke in vele gevallen niet over die kracht kunnen beschikken, dit werktuig geven te aanschouwen. Niettegenstaande dit feit, zal de hamer steeds voor riem-

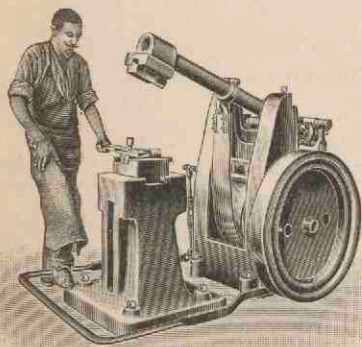

Fig. 4. Het vervaardigen van bouten.

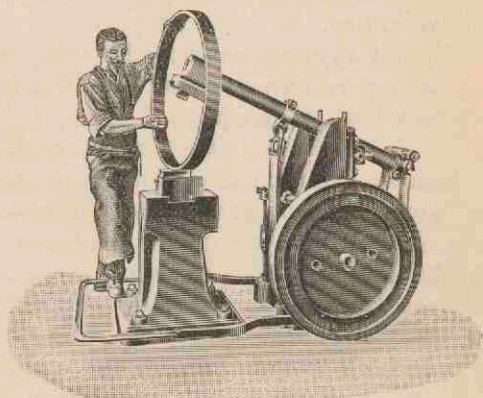

Fig. 5. Het lasschen van wielbanden.

kracht gebezigd worden want, waar die niet voorhanden is, is het werken met den voet veel zwaarder, en volgen de slagen niet zoo snel op elkander. De nauwkeurige slagregeling wordt daardoor verkregen, doordat de hamer de beweging der voeten nauwkeurig weergeeft, d. w. z. bij iedere nederzetting van den voet een slag uitvoert, waarbij de slagsterkte daarvan afhangt, of men den hefboom hooger of lager op laat komen. Hierbij valt nog op te merken, dat die opheffing van den voet slechts eenige centimeters bedraagt, zoodat de smid de beweging van den hamer met den rechtervoet kan bewerken, waarbij eene beweging van het geheele lichaam volstrekt onnoodig is,

maar geheel rust op den linkervoet, en rechterteen. Mochten nog velen onzer lezers denken, dat dergelijke werktuigen alleen dan gebruikt worden wanneer zwaar smeewerk geëischt wordt, dan verwijzen wij hun naar de figuren 2, 3, 4 en 5, en maken hun hierbij attent dat zelfs zeer licht werk als kunstsmeeuw, afhakken van koud en warm ijzer, evenals gaten inslaan, eveneens met behulp van een nagelijzer bouten vervaardigen tot zelfs van 1 Meter lengte, met gemak, spelend door dezen hamer vervaardigd worden. Wij hopen dat onze lezers hun nut trekken uit de kennismaking met dit zeer doelmatige werktuig, en danken hierbij de firma Reesink te Zutphen, welke hun meer inlichting geeft omtrent dezen hamer, voor het afstaan der clichés.

M.

BESCHUTTING VAN WATERLEIDINGBUIZEN, POMPEN, ENZ. TEGEN BEVRIEZEN.

Het is voorzeker een groote onaangenaamheid, wanneer waterleiding-buizen, pompen enz. bij intredende strenge vorst bevroren. In geval hiertoe geen voorzorgsmaatregelen zijn getroffen is het niet uitgesloten, dat die buizen ten gevolge van het uitzetten van het water, bij ijsvorming, springen, waardoor, afgezien van de daardoor ontstane moeielijkheden en verliezen, ook nog ongevallen veroorzaakt kunnen worden. Een aanhoudend ontdooien door middel van verwarming, zooals dat meestal geschiedt, om het water in circulatie te houden, veroorzaakt een menigte arbeid, en is spoedig, b.v. bij pompen, van nadeeligen invloed. Ook looden buizen lijden door de verhitting.

Het algemeen aangewende middel tegen het bevroren van buizen bestaat in het aanbrengen eener omhulling van stroo, werk, enz., daar dit slechte warmtegeleiders zijn.

Er bestaat een veel werkzaamere middel tegen het ontdooien van bevroren buizen. Tot dit doel worden de waterleidingbuizen met een dunne laag stroo, zaagsel, enz. bedekt. Daarna wordt om deze laag een stuk ongebluschte kalk ter grootte van eene vuist geplakt, en met een slecht geleidende stof, als stroo enz. weder omhuld. Dit geheel wordt ten slotte met een grove linnen doek omwikkeld en tezaam gehouden. De eerste of onderste laag dient voor beschutting der buis, daar bij een onmiddellijke aanraking der buis met de kalk, de metaaloppervlakte der buis zou gaan oxydeeren. De ongebluschte kalk trekt uit de lucht en haar omgevende stoffen het vocht en wordt hierdoor verhit, op grond der algemeen bekende chemische reactie. De buitenste omhulling veroorlooft slechts een geringe hoeveelheid lucht door te laten, zoodat de oplossing der kalk slechts zeer gering is, en deze dus in staat is, gedurende den geheelen winter dienst te doen.

Deze bewerking kan ook met een kleine verandering aangewend worden bij reeds bevroren buizen. Voor dit doel wordt wat meer ongebluschte kalk op de buis gelegd en daar water opgegoten. Door de op deze wijze verkregen warmte wordt het in de buis aanwezige ijs ontdooid. Ook bevroren straten, wanneer deze moeten worden opgebroken, kunnen op deze wijze behandeld worden.

M.

GEVRAAGD:

Tegen April of Mei, of eerder, een bekwaam SMIDSKNECHT, goed bekend met rijtuig-, vuurwerk en hoefbeslag, vast werk, oon **f 10.**— per week.

Br. fr. letter **G. ADOLFS & TENNINK**, Uitgevers, Enschede.

„GREIF” Cultivatoren,

onovertroffen meest doelmatige en meest veelzijdige landbouw-werktuigen.

Vraagt de uitvoerige beschrijving.

H. J. REESINK & Co., Zutphen.

Groothandel in Landbouwwerktuigen.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvraag gratis.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

F. D. te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: **J. J. VAN MEEKREN**, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sorteering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straal.

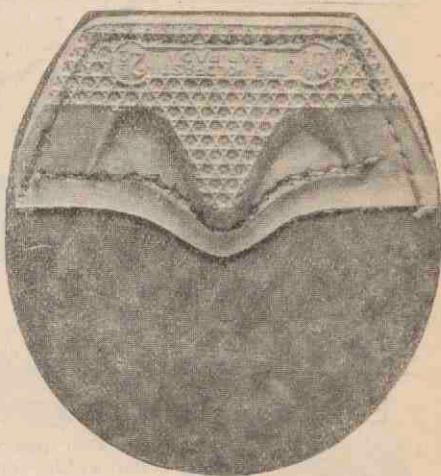
Beter en goedkooper dan Engelsche zolen. Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmatig gebruik defect mocht raken, en bezeten wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

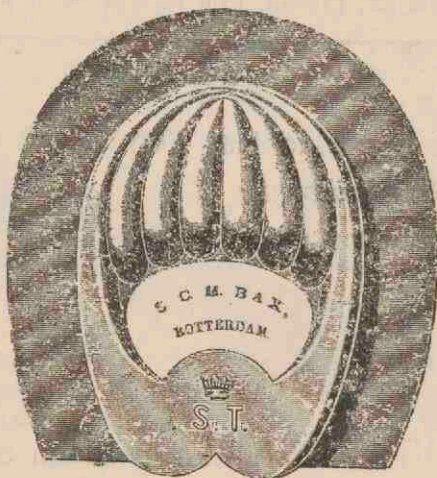
— Prijzen uiterst billijk. —

Men lette op het stempel op iedere zool.

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

IJs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

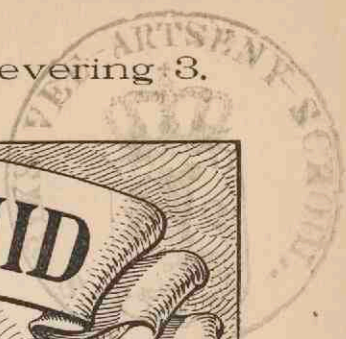
Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthooorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om ijzer en staal te wellen. Las-poeder.

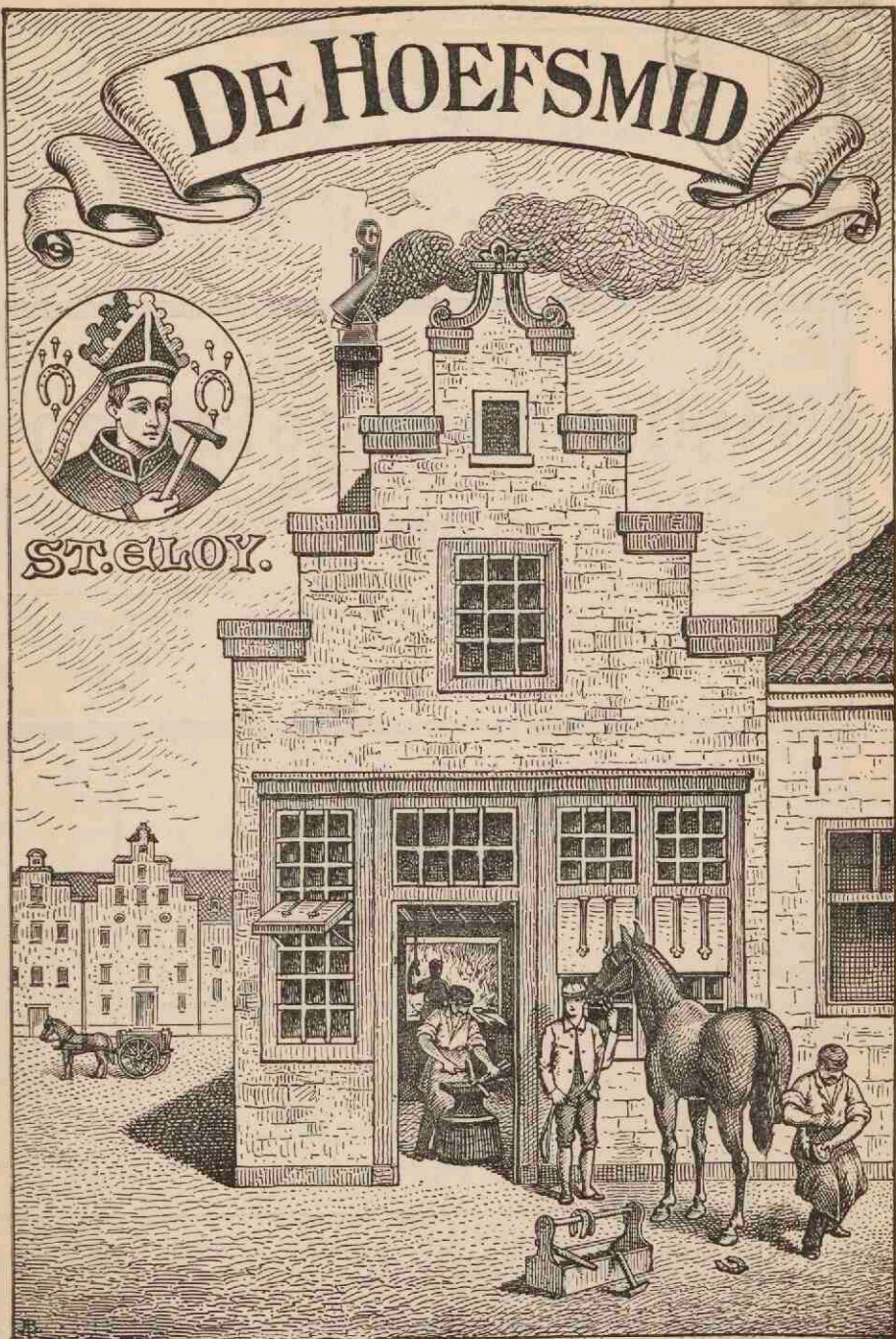
Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

DE HOEFSMID

ST. ELOY.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

II. Opleiding van hoefsmeden. — Nationale en internationale landbouwtentoonstelling te 's Gravenhage. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoef beslag. — Advertentiën.

II. OPLEIDING VAN HOEFSMEDEN *)

DOOR

F. B. LÖHNIS.

Opleiding aan particuliere leersmederijen.

Er hebben bij ons te lande verschillende particuliere leersmederijen bestaan, welke gewoonlijk gedreven werden door veeartsen, soms ook door hoefsmeden, meest buitenlanders. Van de eerste categorie noemen wij die van de Heeren WIERSUM en HEIDEMA te Groningen, F. W. VAN DULM te Arnhem, E. A. KOK te Rotterdam en J. C. VAN DER SLOOTEN te 's Gravenhage. Van leersmederijen gedreven door buitenlanders hebben indertijd die van RUST te den Haag en van KRITZLER te Amsterdam een zekere vermaardheid verkregen.

Van deze inrichtingen is thans nog alleen die van de Heeren WIERSUM en HEIDEMA in werking ¹⁾. Alhoewel deze leersmederij, welke in 1888 tot stand kwam, op kleine schaal werkt, zoo worden de uitkomsten ervan algemeen geroemd en heeft de provincie Groningen er een niet onbelangrijk aantal bekwame hoefsmeden aan te danken. De theoretische leiding is in handen van de heeren WIERSUM en HEIDEMA ²⁾, beiden gediplomeerde veeartsen, de praktische opleiding is toevertrouwd aan een bekwaam hoefsmid, die zijne opleiding aan de Rijksveeartsenijschool ontving.

Het personeel van de leersmederij bestaat behalve uit den hoefsmid, uit een vasten knecht en een leerjongen, terwijl bovendien steeds werkzaam zijn twee tot vier leerling-vrijwilligers. Hieronder worden verstaan smidsgezellen, die hun opleiding aan de inrichting ontvangen, zonder iets te verdienen of iets te betalen; voor kost en inwoning hebben zij zelf zorg te dragen. Om toegelaten te worden moeten zij minstens twintig jaar oud zijn en bij hun aanmelding reeds zoover zijn gevormd, dat zij vlot een hoefijzer kunnen maken en een paard kunnen beslaan.

Zij verbinden zich minstens zes maanden aan de inrichting te blijven. Gedurende dien tijd verrichten zij van 's morgens zes uur, tot 's avonds acht uur, met een pauze van vijf uur ³⁾, al de voorkomende werkzaamheden en staan zij daarbij onder leiding van den hoefsmid, die hunne werkzaamheden regelt. Na verloop van een paar maanden begint het theoretisch onderwijs, dat door de veeartsen wordt gegeven, en waarbij een zeer uitgebreide en kostbare verzameling hulpmiddelen dienst doet.

Na ongeveer zes maanden ⁴⁾ is de opleiding geëindigd en ontvangt de hoefsmid van de leiders der inrichting een schriftelijke verklaring, die ongeveer het oordeel over zijne bekwaamheid uitdrukt.

*) Overgenomen uit no. 7 der Verslagen en Mededeelingen van het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, Afd. Directie van den Landbouw 1906.

¹⁾ Die van den heer Kok ook nog, hoewel zonder leerling-systeem. Red.

²⁾ De 4 à 5 laatste jaren is het theoretisch onderwijs in hoefbeslag gegeven door den heer H. A. Kroes, gediplomeerd vee-arts te Groningen. Red.

³⁾ Tegenwoordig 's zomers van 6 tot 7 en 's winters van 7 tot 7 uur, met een pauze van 2½ uur. Red.

⁴⁾ Meestal vijf, bij uitzondering zes, zelden langer. Red.

In totaal zijn thans aan de inrichting gevormd 116 hoefsmeden, waarvan verreweg het grootste aantal uit *Groningen* en ook een gedeelte uit *Drenthe*¹⁾ afkomstig was.

Rijks- en gesubsidiëerde cursussen in hoefbeslag.

Rijkscursussen. In het jaar 1887 werd door het Hoofdbestuur der *Hollandsche Maatschappij van Landbouw* tot den Minister van Oorlog het verzoek gericht een militair paardenarts ter beschikking te stellen tot het houden van cursussen in hoefbeslag in afdelingen der Maatschappij. Door den Minister werd gunstig op het verzoek beschikt en de paardenarts 2e klasse J. v. D. VELDE, te *Bergen-op-Zoom*, daarvoor aangewezen, alsmede een militair-hoefsmid van het 1e Regiment huzaren te *Deventer*. In den loop van dat jaar werden achtereenvolgens te *Hoorn*, *Schagen*, *Alkmaar*, *Hoogkarspel*, *Twisk* en *Purmerend*, zeven weken achter elkaar voordrachten gehouden, toegankelijk, behalve voor smeden, ook voor houders van paarden, terwijl voor de hoefsmeden in al die plaatsen gedurende vier opeenvolgende weken cursussen in praktisch hoefbeslag werden gegeven.

Over de nitkomsten dezer cursussen was men algemeen tevreden, doch het duurde nog vier jaren, eer door de Regeering aan het algemeen kenbaar gemaakt verlangen werd voldaan om ook in andere provinciën zoodanige cursussen te doen geven. In 1891 werden van wege de Regeering twee cursussen gegeven en wel te *Echt* en te *Schimmert*. In volgende jaren is daarmede voortgegaan en werden zoodanige cursussen ook gehouden te *Leeuwarden*, *Assen*, *Winschoten*, *Heenvliet*, *Klaaswaal*, *Goudriaan* en *Leerdam*.

Deze Rijkscursussen stonden onder toezicht van den districts-veearts van het ressort, waar de cursus gehouden werd. Het onderwijs werd gegeven door een gediplomeerden veearts en een gediplomeerden militairen hoefsmid. De cursus bestond uit 5 theoretische lessen van 2 uur en 10 praktische lessen ieder van 4 uur. Het onderwijs was kosteloos; als eisch van toelating werd gesteld, dat de leerlingen in het beslaan van paarden eenigszins praktisch bedreven moesten zijn; het maximum aantal leerlingen was gesteld op 15.

Na afloop van den cursus werd aan de leerlingen, die zulks verlangden, eene verklaring afgegeven omtrent hunne bekwaamheid in het hoefsmidvak.

Gesubsidiëerde cursussen. Het was de *Hollandsche Maatschappij van Landbouw*, welke het initiatief nam tot het houden van gesubsidiëerde cursussen en wel in 1885 te *Haarlem*, welke cursus werd gesubsidiëerd van wege het Provinciaal Bestuur in *Noordholland*. Dit voorbeeld vond gaandeweg navolging in de meeste andere provinciën, zoodat tot en met 1905 in het geheel 175 zoodanige gesubsidiëerde cursussen zijn gehouden.

Ten aanzien van de wijze van inrichting bestonden, vooral in den aanvang, vrij groote verschillen; ten einde dit duidelijk in het licht te stellen, laten wij hier een beknopt overzicht volgen van de sedert 1885 gehouden cursussen, provinciesgewijze gerangschikt.

1) Benevens Overijsel en Noord-Holland (Texel). Red

Noord- en Zuidholland. In deze provinciën is het in de eerste plaats de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, of juister gezegd zijn het de afdeulingsbesturen dier Maatschappij, welke zich aan de bevordering van dit vakonderwijs gelegen hebben laten liggen.

Het schijnt, dat het denkbeeld om een cursus in hoefbeslag in het leven te roepen het eerst in het openbaar is bepleit door den heer W. G. VAN DER WAL, luitenant-paardenarts van de huzaren te *Haarlem*, die in het najaar 1885 aan het Hoofdbestuur der Hollandsche Maatschappij van Landbouw in overweging gaf, in de afdeeling *Haarlem* dier Maatschappij een cursus voor smeden te houden. Dit voorstel viel in goede aarde en reeds den eersten November 1885 werd zoodanige cursus geopend en wel in de nieuwe cavaleriekazerne te *Haarlem*, alwaar door den Minister van Oorlog een leslokaal alsmede de smederij beschikbaar werden gesteld. Het theoretisch onderwijs werd door den heer VAN DER WAL gegeven, terwijl een korporaal-hoefsmid met het onderwijs in het practisch hoefbeslag werd belast. Deze cursus is tot op heden ieder jaar gehouden en daar gemiddeld ruim een 10-tal hoefsmeden, hoofdzakelijk afkomstig uit de provincie *Noordholland*, de lessen gevolgd hebben, is dit onderwijs voor deze provincie van zeer groot nut geweest. Dit verklaart dan ook, dat sedert 1891 door de Provinciale Staten van dat gewest eene subsidie, aanvankelijk van f 200, doch sedert 1892 van f 350 per jaar, ten behoeve van dezen cursus wordt toegestaan, waardoor Rijkssubsidie onnoodig was. De eerste zes jaren, dus tot 1891, verleende het Hoofdbestuur der Maatschappij eene jaarlijksche subsidie van f 100, maar met het oog op de talrijke aanvragen, werd de subsidie ingetrokken, zoodat het nadeelig saldo thans voor rekening van het afdeulingsbestuur blijft. Het onderwijs wordt kosteloos gegeven. Jaarlijks wordt, sedert 1893, ten overstaan van eene deskundige commissie, waarin behalve de paardenarts en de hoefsmid, met het onderwijs belast, ook de districtsvcearts voor *Noordholland* zitting heeft, aan het eind van den cursus een examen afgenomen en een diploma verkrijgbaar gesteld.

In 1889 werd van wege het afdeulingsbestuur *Leiden* der Hollandsche Maatschappij een cursus in hoefbeslag gegeven en wel in de Ambachtsschool aldaar. Tien jaar later, dus in 1899, werd opnieuw door dat afdeulingsbestuur een cursus in het leven geroepen, welke eveneens op het terrein en in de gebouwen van de Ambachtsschool werd gehouden en sedert ieder jaar is voortgezet. De uitmuntend ingerichte smederij van de Ambachtsschool blijkt voor het beoogde doel zeer geschikt en het zou stellig aanbeveling verdienen dit voorbeeld ook elders na te volgen. Aan het hoofd van den cursus staat een Rijksvcearts, tevens belast met het geven van het theoretisch onderwijs; het onderwijs in practisch hoefbeslag is toevertrouwd aan een korporaal-hoefsmid van het garnizoen te *Leiden*, welke daartoe door de militaire autoriteit is gemachtigd. Het examen wordt afgenomen ten overstaan eener vaste commissie, waarin de Districtsvcearts voor *Zuidholland* zitting heeft. Te beginnen met het jaar 1903 is deze cursus thans als tweejarige ingericht. Provinciaal subsidie wordt niet verleend; de kosten worden grotendeels uit Rijkssubsidie bestreden.

In het najaar 1899 werd in een bestuursvergadering der afdeeling 's *Gra-*

venhage der Hollandsche Maatschappij van Landbouw besloten een vasten cursus in hoefbeslag in het leven te roepen op dezelfde leest geschoeid als die te *Haarlem*. Tot den Minister van Oorlog werd het verzoek gericht in de Alexanderkazerne een lokaal en de Cavaleriemidse ter beschikking te stellen en een leider, benevens een assistent, voor de practische lessen aan te wijzen. Aan dit verzoek werd door den Minister gevolg gegeven en daartoe aangewezen de dirigeerende kapitein-paardenarts, benevens een korporaal-hoefsmid.

In het geheel zijn thans gedurende 6 achtereenvolgende jaren zoodanige cursussen gehouden en werden aan een 67-tal hoefsmeden diploma's uitgereikt.

Deze cursus ontvangt, evenmin als die te *Haarlem*, Rijkssubsidie, maar de Provincie geeft geregeld *f* 200 per jaar, het Hoofdbestuur der Holl. Mij van Landbouw *f* 100. Ook hier wordt het examen afgenomen ten overstaan eener vaste commissie van drie leden, door het afdelingsbestuur benoemd.

Behalve dit drietal vaste cursussen werden bovendien in een 8-tal afdelingen der Hollandsche Maatschappij van Landbouw cursussen in hoefbeslag gehouden, welke alle Rijkssubsidie ontvingen. De plaatsen van vestiging waren: in 1895 te *Rotterdam*, 1898 te *Tewel*, 1899 te *Vlaardingen*, 1900 te *Middelharnis* en *Amstelveen*, 1901 te *Gorinchem*, 1902 te *Lekkerkerk* en te *Gouda*.

In totaal zijn dus sedert 1885 in de afdelingen der Maatschappij van Landbouw een 42-tal cursussen in hoefbeslag gehouden.

In 1900 werd door den Smedenbond Holland's Noorderkwartier, gevestigd te *Schagen*, besloten voor hare leden een cursus in hoefbeslag te houden en de deelneming daaraan kosteloos te doen zijn. Deze cursus werd nog in den loop van dat zelfde jaar geopend en eindigde het volgend jaar. Van de 12 candidaten werden, na gehouden examen ten overstaan eener commissie, waarvan de districtsveearts in *Noordholland* Voorzitter was, een 8-tal met een diploma begiftigd. De theoretische lessen werden gehouden in het gebouw der Rijkslandbouwwinterschool te *Schagen* en de leeraar-vecarts, aan die school verbonden, met het theoretisch onderwijs belast. In 1902 werd te *Schagen* weder een cursus gehouden, welke geheel op dezelfde leest was geschoeid. In 1903 en 1904 werd te *Hoorn* een tweejarige cursus gehouden, terwijl in 1905 wederom te *Schagen* een zoodanige cursus is aangevangen, welke, wat het theoretisch onderwijs betreft, weder in de lokalen der Rijkslandbouwwinterschool wordt gehouden. De kosten van al deze cursussen werden hoofdzakelijk bestreden uit Rijkssubsidie.

Gelderland. Ten opzichte van het onderwijs in hoefbeslag is door de Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw een vrij volledige regeling in het leven geroepen. Reeds in 1891 benoemde het Hoofdbestuur daartoe eene commissie en werd een reglement vastgesteld. Jaarlijks werd nu vanwege de Maatschappij gelegenheid gegeven aan personen, in de afdeling woonachtig, tot het afleggen van een practisch en theoretisch examen, terwijl voor de vijf best geslaagden een gratificatie van *f* 50,— werd uitgelooft. In 1894 ging de Maatschappij een stap verder, door, naast de gelegenheid om jaarlijks examen af te leggen, ook subsidies beschikbaar

te stellen voor afzonderlijke cursussen, terwijl de leermiddelen bovendien kosteloos vanwege het Hoofdbestuur ter beschikking werden gesteld.

Ten behoeve van dit onderwijs ontvangt de Maatschappij van het Rijk eene jaarlijksche subsidie van f 600 en van de Provincie van f 300, terwijl bovendien een post van f 300 op de begrooting der Maatschappij voor dit doel is uitgetrokken. De verschillende afdeeliningsbesturen worden nu jaarlijks vanwege het Hoofdbestuur in de gelegenheid gesteld subsidiën te ontvangen tot een maximum-bedrag van de helft van het geraamd nadeelig saldo. Vanwege het Hoofdbestuur is geen model-reglement vastgesteld, maar daar het zich de vaststelling dier reglementen heeft voorbehouden, wordt feitelijk toch eenvormigheid verkregen en zijn b.v. thans alle cursussen tweejarig. Het toezicht is opgedragen aan een vaste commissie van drie deskundigen, benoemd door het Hoofdbestuur. Deze commissie adviseert over de aanvragen der afdeelingen en brengt jaarlijks verslag uit, terwijl de examens ten overstaan dier commissie worden afgenomen.

Sedert 1892 werden in totaal 26 zoodanige cursussen gehouden en wel: 3 te *Wageningen*, 1 te *Deventer*, 1 te *Zevenaar*, 1 te *Heerde*, 3 te *Zalibommel*, 2 te *Winterswijk*, 2 te *Gorssel*, 2 te *Doetinchem*, 1 te *Wamel*, 3 te *Geldermalsen*, 1 te *Druten*, 1 te *Nunspeet*, 2 te *Zutphen*, 2 te *Voorst* en 1 te *Nijkerk*. Opmerking verdient het, dat de theoretische lessen aan den cursus te *Wageningen* werden gegeven in een der lokalen der Rijkslandbouwschool, van die te *Zutphen* in de kazerne, terwijl thans wordt overwogen een nieuwen cursus te *Arnhem* in het gebouw der Ambachtsschool te houden ¹⁾.

Overijssel. Vanwege de Overijsselsche Landbouwmaatschappij werden in het geheel drie cursussen in hoefbeslag gehouden en wel in 1898 te *Enschede*, in 1899 te *Almelo* en in 1900 te *Den Ham*. Het examen werd telkens afgenomen door een commissie, bestaande uit den redacteur van het tijdschrift „de Hoefsmid”, den wachtmeesterhoefsmid bij de Rij- en hoefsmidschool te *Amersfoort* en den leider van den cursus. In het geheel kon aan respectievelijk 10, 16 en 8 leerlingen een getuigschrift worden uitgereikt.

De kosten werden grootendeels bestreden uit Rijkssubsidie.

Limburg. Reeds in 1890 werden vanwege de Limburgsche Maatschappij van Landbouw twee cursussen in hoefbeslag gehouden en wel te *Echt* en te *Schimmert*, welke beide zeer in den smaak vielen. In totaal werden vanwege deze Maatschappij achtereenvolgens 16 cursussen in hoefbeslag gehouden en wel 1 te *Venlo*, 1 te *Geysteren*, 2 te *Roermond*, 2 te *Weert*, 2 te *Maastricht*, 1 te *Gulpen*, 1 te *Sittard*, 1 te *Heerlen*, 2 te *Schimmert*, 2 te *Echt* en 1 te *Venray*. Al deze cursussen genoten Rijkssubsidie.

Sedert de Maatschappij van Landbouw in 1901 is opgeheven en vervangen door den Limburgschen Landbouwbond hebben in *Limburg* geen cursussen in hoefbeslag meer plaats gehad. Het voornemen bestaat thans echter bij het bestuur van den Landbouwbond opnieuw zoodanige cursussen in het leven te roepen en worden daarover thans onderhandelingen gevoerd met de Regeering.

Noordbrabant. In *Noordbrabant* was het aanvankelijk het Provinciaal

¹⁾ Wordt reeds gehouden. Red.

bestuur, dat zich aan de behartiging der belangen van het onderwijs in hoefbeslag liet gelegen liggen. Op verzoek van de Noordbrabantsche Maatschappij van Landbouw in 1887, werd vanwege het gewestelijk bestuur aan de provinciale veeartsen de taak opgedragen zich ambtshalve te belasten met het geven van theoretische en ook practische lessen in het hoefbeslag aan hoefsmeden. Vanwege de Noordbrabantsche Maatschappij van Landbouw werd de gelegenheid opengesteld, tijdens de groote jaarlijksche tentoonstelling een examen af te leggen in hoefbeslag en werd een diploma beschikbaar gesteld voor hen, die aan de gestelde eischen voldeden.

Deze opleiding was uit den aard van de zaak vrij onvolledig en dit leidde er dan ook toe, dat de Maatschappij van Landbouw in 1901 besloot, daarin verbetering te brengen, door het in het leven roepen van een 3-tal, met Rijksgelden gesubsidieerde cursussen in hoefbeslag en wel te *Erp*, te *Oosterhout* en te *Zevenbergen*. In 1902/03 werden cursussen gehouden te *Heusden* en te *Tilburg*. Het examen werd voor de leerlingen van alle cursussen afgenomen te 's *Hertogenbosch*, ten overstaan eener deskundige commissie van drie personen. In 1903/04 werden geen cursussen gehouden, doch in 1904 werden te 's *Hertogenbosch* en te *Steenbergen* tweejarige cursussen in het leven geroepen, terwijl thans opnieuw een tweetal zoodanige cursussen wordt voorbereid.

Friesland. In *Friesland* werden aanvankelijk eenige cursussen in hoefbeslag bekostigd uit de fondsen, in beheer bij de Provinciale Commissie ter verbetering van de paardenfokkerij in *Friesland*. De eerste cursus werd gehouden, in 1896. Sedert zijn 14 cursussen gehouden en wel te *Leeuwarden* 2, te *Heerenveen* 5, te *Dokkum* 3, te *Sneek* 2 en te *Franeker* 2. De eerste tweejarige cursus werd in 1903/04 te *Franeker* gehouden, terwijl thans te *Dokkum* zoodanige tweejarige cursus in gang is. Sedert 1898 genieten al deze cursussen Rijkssubsidie.

Utrecht. Vanwege het Utrechtsch genootschap werd, evenals zulks in *Noord- en Zuidholland* met de cursussen te *Haarlem* en te 's *Gravenhage* het geval was, medewerking gezocht en verkregen van de militaire autoriteit. Met machtiging van den Minster van Oorlog werd in 1898/99 de eerste cursus in hoefbeslag gehouden in de kazerne van het 1ste Regiment Veldartillerie te *Utrecht* en de leiding daarvan toevertrouwd aan den op dit gebied zoo gunstig bekenden dirigeerend paardenarts J. Moubis. Voor het practisch onderwijs werd een militair hoefsmid aangewezen en de kazerne-smederij daarvoor beschikbaar gesteld. Van 1898—1902 werden vier eenjarige cursussen gehouden en thans is de tweede tweejarige cursus in gang.

Deze cursus, welke geen Provinciaal, doch uitsluitend Rijkssubsidie ontvangt, is nu ook te beschouwen als een vaste; hij mag zich in een flink bezoek verheugen.

Zeeland. In *Zeeland* is het de Maatschappij tot bevordering van Landbouw en Veeveelt, welke de regeling van het onderwijs in hoefbeslag ter hand heeft genomen en eene vrij volledige organisatie heeft tot stand gebracht. Ten gevolge van de eigenaardige toestanden in die provincie, kon van het houden van centrale cursussen in een of twee plaatsen niet wel sprake zijn; vandaar, dat dan ook werd besloten, zoodanige cursussen te

doen houden in al de 8 afdelingen der Maatschappij. Het theoretisch onderwijs werd opgedragen aan ter plaatse wonende gediplomeerde veeartsen, terwijl het onderwijs in het practisch hoefbeslag werd toevertrouwd aan een bekwaam gediplomeerd hoefsmid, die daartoe regelmatig alle cursussen bezoekt.

In 1895/96 werden eenjarige cursussen gehouden te Cortgene, Serooskerke, Hulst, Scherpenisse, Oostburg, Goes en Kruijningen. De kosten werden bestreden uit subsidiën van het Rijk, de Provincie, de landbouwmaatschappijen en den Wilhelminapolder. Aan het eind van den cursus werd door de Landbouwmaatschappij voor de deelnemers de gelegenheid opengesteld examen af te leggen en een diploma te verwerven. Daar een betrekkelijk groot aantal der adspiranten niet aan de gestelde eischen kon voldoen — van de 101 slaagden er 60 — werd in 1898 nog voor dezen een na-cursus gehouden na verloop waarvan nog aan een 30-tal het diploma kon worden uitgereikt, in totaal dus aan 90. In 1899/1900 werd in dezelfde plaatsen weder een cursus gegeven, geheel op gelijke leest geschoeid als de vorige; van de 100 deelnemers aan deze cursussen verwierven 51 het diploma. In 1903/04 werden weder cursussen gehouden te *Middelburg, Oostburg, Hulst* en *IJzendijke*, welke echter niet uitgingen van de Landbouwmaatschappij. Hare bemoeiing strekte zich ditmaal slechts uit tot het uitschrijven van een examen en het verkrijgbaar stellen van een diploma aan de geslaagden, tegen storting van een bedrag van *f* 5 door iederen leerling.

In het najaar van 1906 zijn weder in alle afdelingen cursussen in hoefbeslag begonnen, die tweejarig zullen zijn. Ook deze cursussen worden door Rijk en Provincie gesteund.

Algemeene opmerkingen betreffende gesubsidieerde cursussen. Uit bovenstaand overzicht blijkt, dat sedert 1885 in alle provinciën behalve *Groningen* en *Drenthe*, gesubsidieerde cursussen in hoefbeslag zijn gehouden. Gewoonlijk ging de regeling uit van landbouwverenigingen; in *Friesland* echter werd het initiatief genomen door het bestuur van de in die Provincie gevestigde Paardenstamboekvereniging en in *Noordholland* — naast de Landbouw-Maatschappij — door den Smedenbond.

De meeste dezer cursussen ontvingen Rijkssubsidie. Zulks is niet het geval met de cursussen te *Haarlem* en te 's *Gravenhage*, doch deze ontvangen ieder een vrij belangrijk Provinciaal subsidie. In *Gelderland* en in *Zeeland* wordt ook Provinciaal subsidie verleend, maar naast Rijkssubsidie.

Aanvankelijk waren de lessen meestal kosteloos toegankelijk voor de leerlingen. Gaandeweg heeft men echter ingezien, dat het heffen van eenig schoolgeld wenschelijk is en wordt dit thans bij de meeste cursussen gegeven. Dit bedrag wisselt van *f* 2,50 tot *f* 10 per hoofd.

De leiding is bij al deze cursussen toevertrouwd aan gediplomeerde veeartsen of paardenartsen, aan wie ook het theoretisch onderwijs is opgedragen. Het onderwijs in het practisch hoefbeslag wordt gegeven door gediplomeerde hoefsmiden, waarvan het meerendeel hunne opleiding hebben genoten aan een militairen cursus in hoefbeslag.

Wat de eischen van toelating betreft, zoo is steeds vastgehouden aan het denkbeeld, dat de leerlingen reeds een zekeren leeftijd moeten hebben

bereikt en dat zij, alvorens tot de lessen toegelaten te worden reeds in het vak werkzaam geweest en fysiek voldoende ontwikkeld zijn. Als minimum leeftijd van toelating is 18 jaren gesteld.

Ten opzichte van de inrichting der cursussen, wat betreft het leerplan, den duur van het onderwijs en de methode daarbij gevolgd, bestonden aanvankelijk vrij groote verschillen. Ten einde in dit opzicht meer eenheid te verkrijgen werd in 1902 door den Directeur-Generaal van Landbouw eene deskundige commissie benoemd, welke de opdracht ontving, een model-reglement voor door het Rijk gesubsidieerde cursussen in hoefbeslag, te ontwerpen. Aan die opdracht werd voldaan en dit model-reglement is als bijlage aan dit overzicht toegevoegd. (Zie bijlage). Als gevolg daarvan geldt thans als regel, dat, om voor Rijkssubsidie in aanmerking te komen, de leerstof over twee jaren moet worden verdeeld. In het eerste jaar wordt de gezonde hoef behandeld, alsmede het vervaardigen van gewone en van winterijzers. In het tweede jaar wordt het in het eerste jaar geleerde herhaald en de ziekten der hoeven en de afwijkingen in gangen behandeld, alsmede het vervaardigen van ijzers voor abnormale hoeven. Aan het eind van het eerste jaar heeft een overgangsexamen plaats en aan het eind van den cursus wordt een eindexamen afgenomen, ten overstaan eener deskundige commissie. Bij de toekenning der subsidie behoudt de Regeering zich het recht voor van goedkeuring van reglement en leerplan, van het onderwijzend personeel en van de commissie, ten overstaan waarvan het examen wordt afgenomen. Na afloop van den cursus moet rekening en verantwoording van de gelden worden gedaan en een verslag ingediend. Ten aanzien van de leerlingen worden in het model-reglement ook voorschriften gegeven, wat het aantal betreft en wordt voor de lessen in de praktijk het maximaal aantal op 8 gesteld. Mocht een grooter aantal leerlingen tot de lessen worden toegelaten, dan moeten zij, wat betreft het onderwijs in de praktijk, in diverse ploegen worden verdeeld.

Wat de kosten betreft, bestaan er groote verschillen. In de eerste plaats zijn de kosten afhankelijk van de middelen, die, al naar het bedrag der subsidiën, welke Rijk, Provincie en Vereeniging beschikbaar stellen, zeer uiteenloopen. Ook zijn de eischen, welke de leiders van de cursussen voor vergoeding stellen, zeer verschillend en men is uit den aard der zaak genoodzaakt daar rekening mede te houden. Het totaal bedrag der kosten per half jaar van een tweejarigen cursus wisselt van *f* 250 tot *f* 450. Het salaris van den veearts schommelt per half jaar tusschen *f* 100 en *f* 175, behalve de reiskosten. Ook ten opzichte van het salaris, aan den hoefsmid toegekend, bestaan groote verschillen. Het bedrag der Rijkssubsidie voor een tweejarigen cursus is gemiddeld te stellen op *f* 400, of *f* 200 per half jaar.

Het onderwijs in de theoretische vakken wordt meestal gegeven in een schoollokaal; de praktijk wordt steeds onderwezen in een goed ingerichte smederij. In *Leiden*, *Gouda* en *Arnhem* wordt het onderwijs zoowel praktisch als theoretisch gegeven in de Ambachtsschool en worden de resultaten van deze regeling zeer geroemd. In *Haarlem*, 's *Gravenhage*, *Utrecht* en *Zutphen* worden door de militaire autoriteit de kazerne en de militaire sme-

derij ter beschikking gesteld en is in die gevallen de militaire paardenarts, met de leiding belast. De ervaring heeft geleerd, dat ook deze regeling voor den goeden gang van zaken zeer bevorderlijk is. In *Schagen* en in *Wageningen* werden de theoretische lessen gegeven in de lokalen der daar gevestigde Rijkslandbouwscholen en was de leiding van den cursus toevertrouwd aan den leeraar-veearts, aan die inrichtingen verbonden. Deze regeling biedt ook nog het voordeel, dat de collecties leermiddelen, tot die scholen behoorende, ter beschikking van den cursus worden gesteld. Daar, waar vaste cursussen zijn gevestigd, zooals te *Haarlem*, 's *Gravenhage* en *Utrecht*, staat een goed stel leermiddelen ter beschikking van den leeraar. Bij de ambulante cursussen moeten de leermiddelen vaak geheel of gedeeltelijk worden aangeschaft, wat de kosten natuurlijk aanmerkelijk verhoogt. Waar, zooals bij de Geldersch-Overijselsche Maatschappij van Landbouw, een vast stelsel is aangenomen ten opzichte van de regeling dezer cursussen, wordt vanwege het Hoofdbestuur het gebruik toegestaan van een of meer stelen leermiddelen, wat uit den aard der zaak zeer gunstig werkt.

De vraag, of het stelsel van vaste cursussen aanbeveling verdient boven dat van ambulante, is niet wel in algemeenen zin te beantwoorden, daar het te geven antwoord door locale omstandigheden wordt beheerscht. In eene provincie als *Zeeland*, waar het verkeer tusschen de verschillende eilanden zoo moeilijk is, zou een vaste cursus, welke voor de geheele provincie dienst moest doen, zeker niet zijn aan te bevelen. In *Utrecht*, 's *Gravenhage* en *Haarlem* daarentegen, welke plaatsen gemakkelijk te bereiken zijn, werkt het stelsel goed en biedt het ontegenzeggelijk groote voordeelen.

Ten einde een overzicht te verkrijgen aangaande het geheel der gehouden cursussen (1885—1905) laten wij hier onderstaand staatje volgen.

Uitgaande van vereenigingen al of niet door het Rijk gesteund.	1885	1886	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
Hollandsche Maatschappij van Landbouw (afdeel.)	1	1	—	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	2	3	5	4	5	3	3	3
Limburgsche Maatschappij van Landbouw	—	—	—	—	—	2	—	2	2	2	—	—	—	2	2	2	2	—	—	—	—
Geldersch-Overijselsche Maatschappij van Land- bouw	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	2	3	5	4	3	3	2	4	4	2	3
Zeeuwsche Maatschappij van Landbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	8	—	—	8	—	—	4	—	—
Friesch paardenstamboek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	2	2	1	1	2	2
Utrechtsch Genootschap	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1
Noordbrabantsche Maat- schappij van Landbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	2
Overijselsche Maatschappij van Landbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—
Smedenbond Noordholland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
Uitgaande van het Rijk	—	—	6	—	—	—	2	2	2	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Totaal . . .	1	1	6	1	2	3	4	6	6	5	4	13	16	10	11	22	12	15	16	9	12

NATIONALE EN INTERNATIONALE LANDBOUWTENTOON-
STELLING, 14—23 SEPTEMBER 1907, TE 'S-GRAVENHAGE.

RUBRIEK HOEFBESLAG. (*Nationaal.*)

Deze rubriek zal omvatten:

1. Een wedstrijd in het hoefbeslag van gediplomeerde burgerhoefsmeden. Hiervoor worden de volgende prijzen uitgelooft: *f* 100, *f* 50, *f* 25, *f* 10, *f* 10, *f* 10 en eervolle vermeldingen.
2. Een wedstrijd in het hoefbeslag van militaire hoefsmeden. Hiervoor worden als prijzen uitgelooft: 1ste prijs Gouden Medaille. 2de pr. Verguld Zilveren Medaille en *f* 10. 3de pr. Zilveren Medaille.
3. Eene tentoonstelling van de beste inzending van handgesmede hoefijzers (niet blank gevild op de vlakten). Zomer en Winterbeslag. Als prijzen kunnen worden toegekend: *f* 25, *f* 15, *f* 10.
4. Eene tentoonstelling van leermiddelen voor hoefbeslag (vooral met het oog op cursussen in dit vak). Als prijzen worden diploma's uitgereikt.
5. Eene tentoonstelling van nieuwe doelmatige uitvindingen op het gebied van hoefbeslag. Als prijzen kunnen worden toegekend: *f* 15, *f* 10.
6. Het uitreiken van prijzen voor de hoefsmeden, die de dekhengsten, welke het best beslagen ter tentoonstelling kwamen, besloegen. Als prijzen zal men toekennen: *f* 25, *f* 10.

BEPALINGEN VOOR DE WEDSTRIJDEN IN HOEFBESLAG.

a. Om tot den wedstrijd, onder No. 1 bedoeld, te worden toegelaten, zal eene keuze van een 24-tal gedaan worden uit de personen, die den dag te voren aan een concours hebben deelgenomen, bestaande in het vervaardigen van eenzelfde hoefijzer, onder gelijke voorwaarden en in een vooruit bepaalde tijd — 20 minuten —.

Deelnemers moeten zich aanmelden aan het Bureau der tentoonstelling, Buitenhof 42 te 's-Gravenhage vóór 1 Aug. 1907, met nauwkeurige vermelding van naam, voornaam of voornamen, woonplaats, ouderdom en waar zij hun diploma behaald hebben. Inleggeld wordt niet geheven.

b. De deelnemers zijn verplicht hun eigen gereedschap mede te brengen. Staven voor het maken der ijzers zullen op het terrein aanwezig zijn.

c. De deelnemers hebben zich stipt te gedragen naar de aanwijzingen van het Hoofdbestuur.

INGEZONDEN STUKKEN.

CURSUS IN HOEFBESLAG AAN DE RIJKSVEEARTSENIJSCHOOL
TE UTRECHT.

Het worde ondergeteekende vergund even terug te komen op bovenstaand artikel, voorkomende in aflevering 2 van „De Hoefsmid” jaargang 1907.

Aan het slot van dit artikel wordt beweerd, dat leerling-hoefsmeden veel minder voordeel van dezen cursus hebben dan de eigenlijke leerlingen der school; dat kan wel waar zijn, maar toch mag hieruit niet besloten worden, dat leerling-hoefsmeden geen of weinig nut van dezen cursus hebben.

Ondergeteekende was zelf in den zomer van 1904 een der drie hoefsmids-

leerlingen, die met 30 studenten van 't 2de studiejaar den cursus in hoefbeslag heeft gevolgd, zowel het theoretische als het practische gedeelte. Na afloop van het semester is hem een getuigschrift uitgereikt.

Zijne ervaring omtrent dezen cursus is, dat hij iederen hoefsmid ten sterkste kan aanraden hem te volgen, omdat, niettegenstaande het lagere peil van ontwikkeling der toehoorders, voor dezen toch de opleiding voor hoefsmid aan de Veeartsenijschool een der nuttigste en meest aanbevelenswaardige is.

De Docent, die het theoretisch hoefbeslag onderwijst, houdt wel degelijk rekening met de kennis der toehoorders, gaat nooit boven hun bevattingsvermogen en weet de leerstof zóó te behandelen en door teekeningen en apparaten te verduidelijken, dat ieder cursiaan het behandelde volkomen „snapt”. Door herhaling en dicté blijft het geleerde het eigendom der leerlingen, terwijl de Docent zoo welwillend was *onder* en ook *nà* de lesuren ten allen tijde vragen en opmerkingen te bespreken.

Dit schrijven heeft alleen de bedoeling jonge hoefsmiden, die misschien door 't genoemde artikeltje afgeschrikt worden, bovengenoemden cursus te volgen, — omdat zij er uit *kunnen* lezen dat er voor hen geen voordeel in gelegen is — om die heeren ten sterkste aan te raden, zich voor dien cursus te doen inschrijven.

U dankend voor het plaatsen van dit schrijven.

Verblijft hij hoogachtend,

Uw Dienaar,

Delft, 4 Maart 1907.

L. E. van Etten, hoefsmid.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De thans aan voornoemde inrichting verblijfhoudende leerlingen, n.l. B. Klaassen te Zwinderen, G. Wijma te Kommerzijl, J. Poort te Noordhorn, W. Hielkema te Rottum en J. Palthe te Peize, zullen deze binnenkort verlaten, terwijl de opengevallen plaatsen onmiddellijk weder bezet worden.

— **Programma tentoonstelling 's Hage.** Vooral voor de nieuwe lezers van „De Hoefsmid” meenen wij goed te doen nogmaals het programma dezer tentoonst., dat wij in afl. 12 '06 reeds opnamen, nogmaals te plaatsen (zie vorige pag.).

— **IJzer.** De hooge prijzen van December en Januari en de toen door velen verwachte verdere stijging zijn teruggevallen, zoodat op dit oogenblik te Glasgow de prijs 10 à 15 % lager is dan 2 maand geleden en niet hoger dan vroeger. — **Steenkolen** werden begin dezer maand veel verladen, vooral naar den Bovenrijn; men profiteerde zeer van den hoogen waterstand.

PERSOVERZICHT.

„Der Hufschmied”, Maart-afl. 1907.

— De hoofdartikels over „*Het hoefbeslag bij de Hottentotten*” (hoefijzers blijkbaar uit Europa ingevoerde modellen) en „*In witgloei-hitte gesmede of*”

langs den kouden weg vervaardigde hoefnagels" bevatten voor ons weinig belangrijks. In de Vereenigde Staten van Noord-Amerika werden reeds 60 jaren geleden fabriekmatig hoefnagels verkregen, in Europa pas sedert 1872. Eerst langzamerhand zijn de hoefnagels van werkelijk goeden vorm, gericht en gewikt, verkregen. — De in witgloeihitte gesmede nagels zijn in den regel voldoende eenvormig, mooi gelijkmatig van taaheid, en zoodoende onovertroffen van qualiteit, hoewel de langs kouden weg verkregene mooier van uiterlijk voorkomen zijn. De gesmede hebben aan hunne oppervlakte een aantal poriën of groeffjes, terwijl de hoeken en randen eenigszins afgerond zijn, over het geheel alzoo minder glad van oppervlakte.

— Van uit *Oostenrijk-Hongarije* wordt geklaagd over onvoldoende opleiding der hoefsmiden en als noodzakelijke verbetering aangegeven:

Wijziging der wettelijke bepalingen; voor de toelating tot het examen worde het bewijs verlangd met goed gevolg een cursus in hoefbeslag te hebben meegemaakt; minimum-cursus-duur zij 6 maand.

Aanbeveling verdient in ieder Kroonland minstens 1 hoefsmidsschool op te richten, aan het hoofd waarvan een bekwaam vee-arts, ervaren in het hoefbeslag, dient te staan, tevens belast met het onderricht in theoretisch hoefbeslag.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

AUTOMOBIELEN-TENTOONSTELLING TE AMSTERDAM.

Ofschoon bovengenoemde tentoongestelde voorwerpen met al hun bij- en toebehooren als het ware den strijd om den voorrang voeren, met datgene wat wij het meest verdedigen, n.l. het paard, eischt toch de beleefdheid van ons een kort woord van hulde te brengen aan het vele schoone, nuttige en nieuwe wat daar ter plaatse door verschillende inzenders geëxposeerd werd.

Zooals in de meeste gevallen op tentoonstellingen, werd ook hier het oog 't meest geboeid door de fraai gerangschikte exposities, waarbij de stand der firma Spijker geheel met rouwfloers gedecoreerd was, naar aanleiding van het verlies van een der firmanten, welke zijn leven liet bij de schipbreuk der „Berlin”.

Onder de rijwielen merkten wij als nieuw op een fabrikaat, hetwelk van twee versnellingen was voorzien, welke versnelling bewerkt werd door het harder of zachter trappen van den berijder.

In de automobielen-industrie merkten wij nog op een nieuw geconstrueerde pomp, voor het oppompen der banden, deze werkte met twee cylinders, en was door middel eener schijf aan het jachtwiel der motor te verbinden, hetgeen in een minimum van tijd op deze wijze de banden van de noodige lucht voorzagt. Het meest trof ons nog de nieuwe afneembare velling voor automobielen, ingezonden door de firma J. G. Mulder, v. Ostadestraat 183, Amsterdam; deze velling was door middel van schroefdraad op het wiel te bevestigen, en voorkomt dus het lastige van het plaatsen eener nieuwe band bij een eventueel defect raken. Vele voorname firma's hadden hier als

't ware gewedijverd om de roep der Amsterdamsche automobielen tentoonstelling tot haar hoogste glorie te brengen, hetgeen dan ook oorzaak zal zijn dat er bij een volgende gelegenheid over nog meer ruimte beschikt zal moeten kunnen worden. M.

Advertentiën.

„GREIF” Cultivatoren,

onovertroffen meest doelmatige en meest veelzijdige landbouw-werktuigen.

Vraagt de uitvoerige beschrijving.

H. J. REESINK & Co., Zutphen.

Groothandel in Landbouwwerktuigen

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sorteering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straat.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

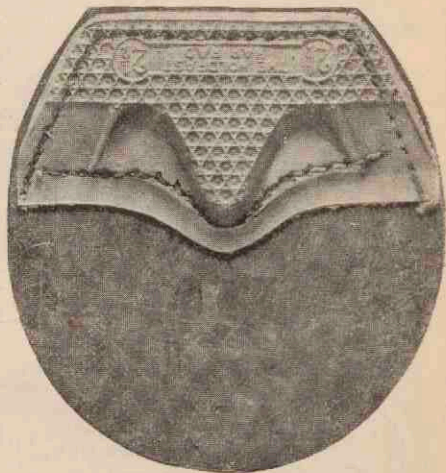
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmattig gebruik defect mocht raken en bewezen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

— Prijzen uiterst billijk. —

Men lette op het stempel op iedere zool.

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

IJs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

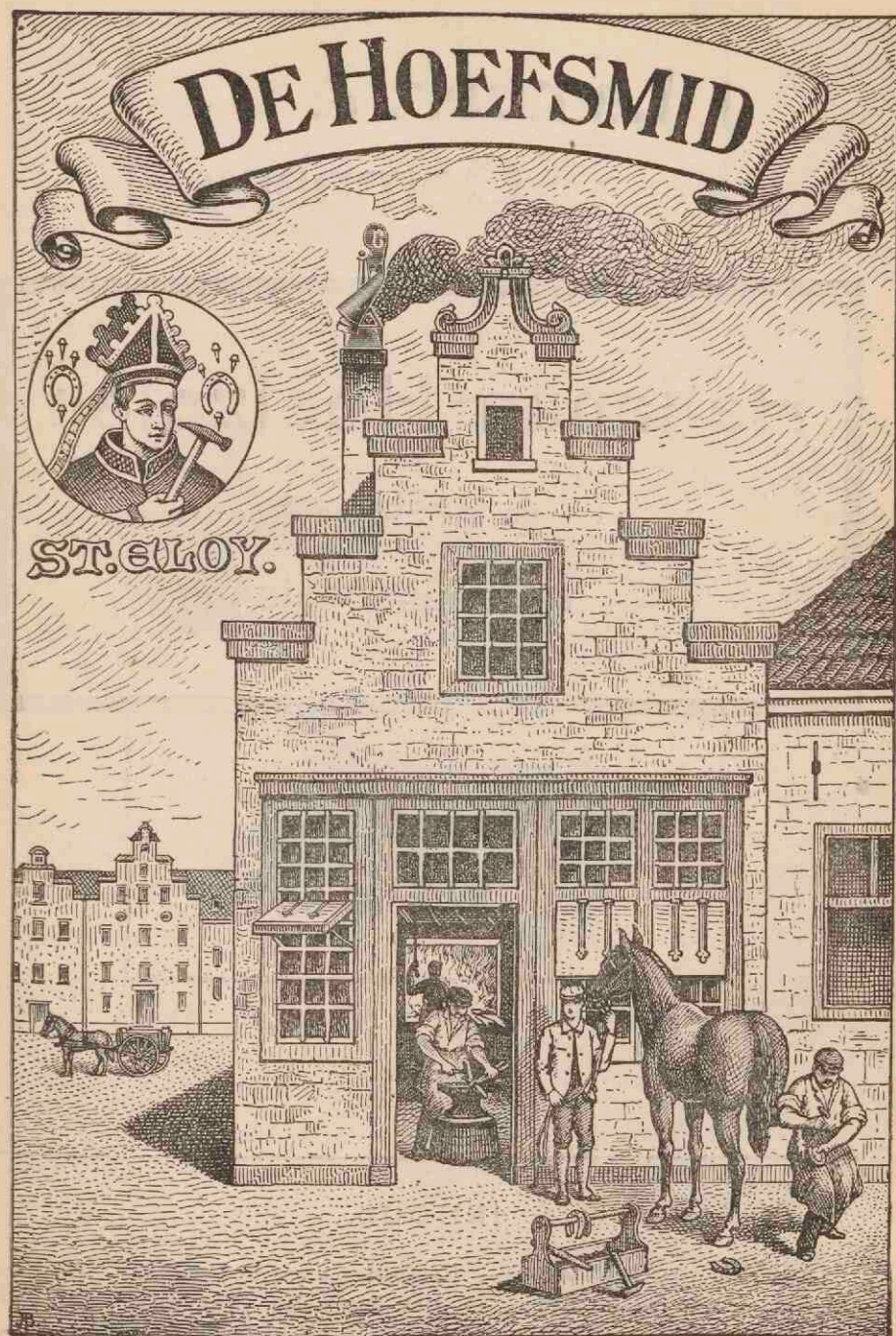
Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthooorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om
ijzer en staal te
wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Aambeeld voor hoefsmeden. — Hoefbeslagcursus te Utrecht. — Hoefbeslag-examen te 's-Gravenhage. — Het hoefbeslag „Van Effen”. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Correspondentie. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

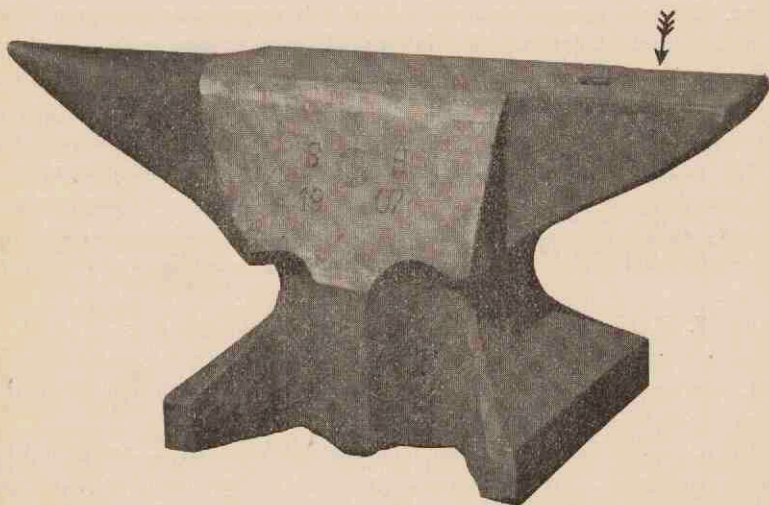

AAMBEELD VOOR HOEFMEDEN,

DOOR

F. LAMÉRIS, Kapitein-Paardenarts.

Aan de bekende hoefsmidschool te Dresden, directeur prof. dr. Lungwitz, zag ik een aambeeld dat in enkele onderdeelen van het onze afwijkt. Prof. Lungwitz was hierover zeer tevreden, hetgeen mij aanleiding gaf te trachten een dergelijk exemplaar te bekomen. Door welwillende medewerking der firma H. J. Reesink & Co te Zutphen kwam ik in het bezit daarvan; onderstaande photographie geeft daarvan een goede voorstelling.

Het aambeeld wijkt in zooverre van het onze af, dat er zich aan de voorzijde een schuine afhellende vlakke bevindt, hetgeen een groot gemak oplevert bij het afkappen van het ijzer en waardoor het afbrokkelen der kanten wordt voorkomen. De lip wordt getrokken aan de korte zijde van het aambeeld. Verder vinden we op de plaats waar het pijltje is geteekend een sterk afgeronde kant, welke dient voor het wegwerken van een graat achter den lip, en ook komt het den opzet te stade, wanneer het ijzer vlak gericht wordt. Tevens is zij van veel nut wanneer men een ijzer spits richten wil, daarbij de eene ijzertak boven en de andere onder het aambeeld houdende.

Verder nemen we waar dat aan dit aambeeld de hoorn aan de rechterzijde is geplaatst in plaats van aan de linkerzijde. Dit is echter voor een hoefsmid, gewend aan een aambeeld met hoorn links, geen bezwaar; men gewent zich zeer spoedig daaraan.

Om een onpartijdig oordeel te hebben, wendde ik mij tot de heeren L. F. A. Steding te Utrecht en F. Falkenhagen te Amsterdam, die beide aan de Hoefsmidschool te Dresden zijn opgeleid en dus aan beide aambeelden hebben gewerkt. Beide heeren voldeden aan mijn verzoek, waarvoor ik hun mijn dank betuig.

De heer Steding schreef mij:

Het door U beschreven aambeeld, zooals dit in de Kgl. Sächsische Lehrschmiede te Dresden en doorgaans wel in de meeste Saksische hoefsmederijen in gebruik is, verdient voor ons hoefsmeden om de volgende reden de voorkeur:

1e. Het schuine gedeelte aan de voorzijde verhindert het afbrokkelen van den voorsten rand, vooral wanneer men na het uitsmeden der ijzerschenkels de „einden” eenigszins afspitst, opdat deze den hoornstraal niet drukken.

2e. Wordt, zooals door U reeds opgemerkt is, het ijzer bij het aanbrengen van den opzet in den toon niet beschadigd, wat bij een aambeeld met scherpe randen zeer gemakkelijk het geval kan zijn.

3e. Vergemakkelijkt het „Dresdener Hufschmiede Amboss” het aanbrengen der lippen. Bij ons gewone aambeeld komt het voor dat de smetang tegen den hoorn aanstoot of dat men de linkerhand tusschen tang en hoorn klemt. Ook zal men, wanneer de hoorn zich rechts bevindt beter een hooge toonen zijlip aan kunnen brengen, zooals dit voor groote zware paarden of voor hoeven met brokkelige hoornwanden gevorderd wordt. Gedurende den eersten tijd van mijnen cursus te Dresden was het mij ook eenigszins vreemd aan een aambeeld te werken waar de hoorn rechts zat; heeft men er zich aan gewend, en dit is over het algemeen spoedig het geval, dan zal men het Dresdener aambeeld om de hierboven omschreven redenen boven het gewone prefereeren.

De Heer F. Falkenhagen Jr. te Amsterdam schrijft mij:

In antwoord op Uw schrijven, kan ik U mededeelen dat ik het Saksische aambeeld, speciaal voor hoefbeslag, zeer geschikt vind. De voordeelen van den hoorn rechts zijn volgens mijne meening deze:

1e. Het aanhalen der lippen kan men aan den voor- en zijkant doen zonder zich te verplaatsen. Bij den hoorn links echter kan men het alleen aan den linker voorkant.

Bij toonlippen gaat dat wel, maar bij zijlippen, vooral van het linkerijzer zit de hoorn altijd in den weg, dus moet men zich vòòr het aambeeld plaatsen.

Als het kleine stukje voorkant een paar jaar gebruikt is, wordt het gauw te rond, daarentegen bij den hoorn rechts heeft men twee gedeelten van het aambeeld ter beschikking. Lippen aanhalen met den hoorn rechts is volgens mijn oordeel veel handiger.

2e. Het kalkoenen aanhalen kan gemakkelijker geschieden, vooral zooals zij in Dresden geheel omgehaald worden, wat U wel gezien zult hebben. De kalkoen wordt aan den linker voorkant omgebogen en aan den zijkant bijgewerkt.

3e. Het richten, vooral bij ijzers, die kort bijgedraaid moeten worden en het smeden van strijkplaatsen, heeft men beter in zijn macht, maar dat blijft wel zoowat hetzelfde naar men gewoon is.

De andere voordeelen zijn de schuine afhelling van den voorkant, voor het afhakken met warmbeitel, het korte schuinsmeden der takken en het afbrokkelen der kanten.

De afgeronde achtterrand is zeer aan te bevelen voor het aanbrengen der opzet, vooral bij ijzers die een sterke korte opzet moeten hebben, dan krijgt men niet dien scherpen kant aan de hoefvlakte.

Het eenige nadeel is, dat de baan wat smal is, vooral voor groote ijzers, die bij ons nogal gebruikt worden.

Tot zoover het oordeel van twee Hollandsche hoefsmeden aan de Dresdensche school gediplomeerd, beide met „Auszeichnung”. In verband met hunne uitspraken, vermeen ik dan ook met gerustheid dit aambeeld te kunnen aanbevelen voor hoefsmeden.

De aambeelden worden hier te lande geleverd door de firma H. J. Reesink te Zutphen.

HOEFBESLAGCURSUS TE UTRECHT.

Aan het 1e gedeelte van den 2-jarigen cursus 1906—'08, vanwege het Hoofdbestuur van het Genootschap voor Landbouw en Kruidkunde te Utrecht gehouden, werd deelgenomen door de volgende smeden uit deze provincie: D. van der Kooij te Achterveld bij Amersfoort, W. Willemse te de Meern, J. W. van Setten te Doorn, A. ten Broek te Amerongen, J. Hopman te Werkhoven, H. M. de Rooij te Nieuwersluis en C. de Graaf Hzn. te Spakenburg gem. Bunschoten.

Deze cursus staat onder leiding van den Dirigeerend Paardenarts J. B. H. Moubis; het practisch onderwijs wordt gegeven door den militairen hoefsmid A. Ras van het 1e Regt. Veld-Artillerie.

Aangevangen den 3en November 1906 werden de oefeningen op 20 achtereenvolgende Zaterdagden gehouden, zoodat den 16en Maart de laatste les plaats had, waarin, in het bijzijn van eene commissie uit voorgenoemd bestuur, de leerlingen werden ondervraagd over den bouw en de verrichtingen van den voet, en omtrent het normale beslag van paarden. De practische geschiktheid werd onderzocht door het smeden van ijzers voor gewoon beslag en het beslaan van paarden met normale hoeven.

Het 2e gedeelte van den cursus zal op een nader te bepalen dag in November 1907 volgen.

HOEFBESLAG-EXAMEN TE 's GRAVENHAGE.

Na het eindigen van den jaarlijkschen cursus 1906—'07 alhier, uitgaande van de Hollandsche Maatschappij v. Landbouw, had op 5 en 6 April j.l. het practisch en theoretisch examen plaats in de cavaleriekazerne.

De cursus was wederom aldaar gegeven door den Gep. Majoor-Paardenarts Laméris, met hulp van den Korp. hoefsmid Van Vuren voor het practisch gedeelte.

De examencommissie bestond uit den leider met de H.H. Cayaux, Majoor-Paardenarts alhier (bij verhindering van den Maj. P-arts Moubis) en Fauël, rijks-veearts te Rotterdam.

Gedurende den loop van het examen bleek dat gedurende den leertijd, onder bekwame en tactvolle leiding, goed was gewerkt en geprofiteerd door de elf candidaten van het examen, die dan ook allen slaagden, en wel: de H.H. J. Brandwijk te Rotterdam, A. J. Klerks te Brielsch Nieuwland, H. J. Stijnis te Hendrik Ido Ambacht en A. van Soest te den Haag, allen „met lof”; J. van Wingerden te Dubbeldam en M. van Trignt te den Haag, beide met „goed” en E. de Koning te Schiedam, B. Goris te Mijnsheerenland, J. Groenheide te Zegwaard, A. Koppert te den Haag en W. Pieterse te Scheveningen, met „voldoende”.

Na afloop werden de sierlijke getuigschriften namens het afdeeliningsbestuur uitgereikt door den heer Von Franck, secretaris, waarbij hun o.a. werd voorgehouden, op den ingeslagen weg te blijven voortgaan en ook in de praktijk het geleerde te blijven toepassen.

Gedurende het examen was eene door de candidaten vervaardigde uitgebreide collectie goed gesmede hoefijzers voor gezonde en zieke hoeven aanwezig.

Onder de belangstellende aanwezigen bevond zich ook de heer Löhnis, Inspecteur van den Landbouw. C.

HET HOEFBESLAG „VAN EFFEN” *).

In deel XVIII aflevering 3 dezer bladen geeft Van Effen een systeem hoefbeslag aan, dat hij met veel succes bij zijn paarden toepast en ten zeerste aanbeveelt.

Aangezien ik, sinds jaren belast met de opleiding van hoefsmeden, steeds het beslag van honderden hoeven van troepenpaarden heb moeten controleren en van het begin der invoering van Australische paarden in ons leger de hoeven dezer dieren en het beslag heb nagegaan, meen ik gerechtigd te zijn een oordeel dienaangaande en over het aangegeven beslag te mogen vellen.

Zooals schrijver zelf reeds aangeeft, is de vorm van ijzer, door hem aanbevolen, niet nieuw en behoeft men de literatuur over het hoefbeslag slechts na te gaan om vele soortgelijke modellen te ontmoeten. Ook op het gebied van hoefbeslag wordt de gewone cirkelgang dus niet vergeten en hebben wij hier alleen een ander hoofdprincipe, dat weder tot dezen ijzervorm deed terugkeeren. Alvorens verder te gaan het volgende:

Ben paard in den natuurstaat loopt op zijne bloote voeten en komt de bodemvlakte daarvan geheel met den bodem in aanraking. Zoowel draagrand, straal en geheele zoolvlakte dragen op het zachte terrein, waarin die paarden zich bij voorkeur zullen bewegen, mede, en slijten geleidelijk af, doch slechts zooveel, dat de hoorn groei het verlies voldoende aanvult.

Komen die paarden op meer harderen bodem, waardoor de afslijting van

*) Beschreven in »De Hoefsmid« 1906, no. 11. Red.

hoorn grooter wordt, dan hangt het ervan af of het dier genoodzaakt wordt zich veel of weinig te bewegen of de gewone hoorngroei voldoende is dat verlies aan te vullen. Zoo zal bij onze kampongpaardjes die hoorngroei meestal voldoende zijn, daar deze dieren slechts weinig dienst doen.

Voor pikolpaardjes geldt hetzelfde, mits ze niet worden doorgebruikt, daar ze dan spoedig last krijgen van te veel afslijten van den draagrand van den hoof en van de zool, waardoor vooral aan de plattere voorhoeven zoolkneuzingen zullen optreden en de diertjes pijnlijk gaan loopen. Doen de inlandsche paardjes geregeld dienst, zooals voor saldo's en andere voertuigen, dan is het reeds noodzakelijk, de hoeven door het beslag tegen de te groote afslijting te beschutten; wij zien tegenwoordig die paardjes met hunne sterke hoefjes dan ook steeds beslagen.

Het gewone beslag heeft bij de paarden van v. E. blijkbaar aanleiding gegeven tot brokkelhoeven en ijzers verliezen en is hij zoodoende tot een ander model ijzer gekomen, waaruit moet worden opgemaakt dat het gebruikelijke ritsijzer de boosdoener was.

Wanneer ik daar echter tegenover stel, dat gedurende de jaren dat ik te Salatiga was en thans te Banjoe-Biroe brokkelhoeven en ijzers verliezen van Australiërs groote zeldzaamheden zijn en steeds het ritsijzer wordt gebruikt, dan zal men mij moeten toegeven dat noch in het ijzer, noch in slechte hoeven dezer paarden de oorzaak daarvan gelegen is, temeer daar de troepenpaarden gemiddeld veel zwaardere diensten te verrichten hebben en het beslag dus zeker meer te lijden heeft als bij v. E's wagenpaarden.

De fout moet dan ook elders gezocht worden en wel bij den smid, die de ijzers slecht vervaardigd of slecht ondergelegen heeft. Het zou me dan ook niet verwonderen, dat de groote belangstelling van v. E. in het beslag zijner paarden een gunstigen invloed heeft uitgeoefend op de wijze van beslaan van zijn hoefsmid en verwijs ik hem en belangstellenden naar een opstel van mijn hand spoedig in het Indisch Militaire Tijdschrift verschijnend, waaruit men kan lezen welke foutjes bij het beslag aanleiding kunnen geven tot bovengenoemde gebreken.

Thans ter zake:

De voordeelen van het nieuwe beslag zijn door den voorsteller genoeg uitgemeten en bestaan bij het gewone beslag ook grootendeels. Ik kan volstaan met daarbij te voegen, dat de smid bij dit beslag minder kan knoeien, daar het breede ijzer van onderen zichtbaar tegen de zool van den hoof moet aansluiten. Hol bekappen van den hoof en naar binnen hellende draagvlakte van het ijzer, twee veel voorkomende ernstige fouten, vallen direkt in het oog en kunnen dus niet worden gemaakt. Voor paarden, veel in bergterrein of op gladde wegen gebruikt, geeft dat ijzer zeker een vastere stand, daar dat van onderen smalle ijzer gemakkelijker in den bodem zal wegzinken.

Hierteenover staat het volgende:

Bekijken wij de zoolvlakte van beslagen normale hoeven tegen dat het beslag moet worden verwisseld, dan zien wij dat het ijzer vooral in het toongedeelte ver van de zool is verwijderd.

Bij de normale heef groeit de hoornwand veel sterker dan de hoornzool

en zal dus gaan uitsteken. De wand wordt langer, doordat aan het toongedeelte geen slijtage op het ijzer plaats heeft, wel aan het verzengedeelte. Hoe meer hoorngroei des te verder is de zool van het ijzer verwijderd en des te langer wordt de hoof in den toon.

De hoofvorm en de stand van den hoof zijn abnormaal geworden en is dit een hoofreden om het beslag te vernieuwen, daar anders de pezen en gewrichten van het onderbeen te veel te lijden zouden krijgen en gevaar bestaat voor struikelen en vallen over de langer voorhoeven.

Dat afgroeien van den hoornwand heeft geleidelijk plaats; gemiddeld groeit na een maand 8 mM. af en steekt na 6 weken ongeveer zooveel van den wand aan den toon uit. Het paard loopt dus tegen het vernieuwen van het beslag alleen op den afgegroeiden draagrand van de hoornwand en ligt de zool geheel vrij, daar hij aan het verzengedeelte altijd genoeg hol ligt.

Gaan wij nu het hoofdprincipe van het beslag v. E. „de breedte van het ijzer regelt zich naar het min of meer hol zijn van de zool”, na.

Hebben wij een normalen hoof met uitgeholde zool, dan zal na goed bekappen van den hoof alleen de draagrand + witte lijn en 1 mM. van de zool op het ijzer komen te steunen en is daarop het militaire voorschrift gebaseerd, dat aan de draagvlakte van het ijzer die breedte voorschrijft.

Het ijzer v. E. zal daarbij ook deze breedte krijgen en smaller worden dan het gebruikelijke ijzer, daar de afhellende vlakte boven is weggelaten.

Voor eene afhelling aan de ondervlakte van het ijzer is dan geen plaats, daar de rits te veel ruimte wegneemt.

Zeer veel lijden de Australische paarden echter voor aan plathoeven en zelfs volle hoeven en schijnt dat ook met de paarden van v. E. het geval te zijn. Wordt een volle hoof goed bekapt en dus voldoende ingekort aan het toongedeelte, dan zal na aanbrengen van den opzet en wegraspen van de uitstekende hoornige deelen van de zool deze in het toongedeelte zeer worden verzwakt, bij hoogen graad van volhoef zelfs geheel worden verwijderd en de hoeflederhuid bloot komen te liggen. Voor deze ziekelijke hoofvorm deugt het ijzer v. E. dus in 't geheel niet en kan dit alleen worden ondergelegd door de hoofwand in den toon te lang te laten, waardoor wij alle groote nadeelen van lange hoeven krijgen. Het hangt dus bij dezen hoofvorm en ook reeds bij de plathoeven van het meer of minder besnijden van den hoof in den toon af, of het ijzer breeder of smaller zal worden. Besnijden wij die hoofvormen zoo, dat een groot gedeelte van de zool meedraagt, dan zal bij een pas beslagen hoof het doorzakken en afplatten van de zool niet meer kunnen plaats hebben en komt de zoollederhuid vooral in 't toongedeelte in den knel tusschen hoofbeen en op het ijzer vastliggende hoornzool. Bij zwaar belasten van den hoof kunnen dus zoolkneuzingen op het ijzer ontstaan. Gelukkig groeit de hoornwand vlug af en komt de zool dus vrij te liggen, waardoor het nadeel van zoolkneuzingen is verdwenen, doch tevens het hoofdprincipe van dit nieuwe beslag verloren gaat, daar de zool dan niet meer meedraagt. Reeds na verloop van een week zal dat plaats vinden en loopt het paard weder, evenals bij het gewone beslag, alleen op den afgegroeiden hoornwand.

Wanneer de breede draagvlakte van het ijzer werkelijk voordeelen gaf,

zou de afhelling van onze ijzers immers reeds lang zijn weggelaten; ze wordt echter juist aangebracht om zoolkneuzingen op het ijzer te voorkomen en des te dieper en breder gemaakt, naarmate de hoeven platter en voller zijn, de ijzers worden dan eveneens breder en beschutten zolen tegen uitwendige beleediging.

Is hiermede het hoofdprincipe weerlegd, dan vallen nog als nadeelen te noemen:

het groote gewicht dier ijzers,
het vlugge afslijten der smalle bodemvlakte met rits en nagelkoppen,
het moeilijker vervaardigen en vooral het lastige vervormen der ijzers door de groote breedte (de hoof naar het ijzer vervormen is bijna altijd nadeelig)
het onderdrukken van straal en zoolwerking, waardoor het hoefmechanisme zeer wordt belemmerd en eerder klemhoeven zullen optreden en de kans om zoolkneuzingen te krijgen door indrukken van de te zwakke scherpe binnenrand van het ijzer bij trappen op een steen.

De enkele voordeelen van het beslag v. E. wegen m. i. dus niet op tegen de vele nadeelen er aan verbonden en is een goed ondergeleegd gewoon ritsijzer verre te prefereeren.

De woorden v. E. „van het meedragen van den straal is bij de meeste beslagen paarden geen sprake en bestaat zulks in hoofdzaak in theorie”, worden bij goed besnijden van den hoof en goed onderleggen van het gewone ritsijzer hier in de praktijk geheel te niet gedaan, daar op een enkele uitzondering na alle Australiërs flink ontwikkelde steeds met den bodem in aanraking komende stralen bezetten.

Zoodra echter door verkeerd beslag de straal- en zoolwerking worden onderdrukt, zal het hoefmechanisme te veel worden tegengegaan en vanzelf door den slechteren bloedsomloop en voeding eene degeneratie van die deelen optreden en uit zich dat in den bekenden klemhoef.

Tot slot herhaal ik hier, dat bij goede hoefverpleging en goed hoefbeslag de hoeven van Australische paarden zeer zeker niet achter staan bij die van onze Hollandsche paardenrassen en is het alleen aan gebrek aan degelijk onderlegde, ervaren hoefsmeden te wijten, dat de paarden in Indië zooveel aan slechte hoeven lijden,

Banjoe-Biroe, 30 Januari 1907.

De Mil. Paardenarts 2e kl.

J. C. Numans.]

(Overgenomen uit *Veeartsenijkundige Bladen van Nederlandsch-Indië*, Deel XIX, afl. I. Red.)

INGEZONDEN STUKKEN.

Medono—Magelang, 3/2 1907.

Aan den Redacteur van

„De Hoefsmid” te Groningen.

Geachte Heer Redacteur!

In een bijschrift bij mijn artikel: „Een nieuw systeem hoefbeslag”, oorspronkelijk verschenen in de *Veeartsenijkundige bladen* in N.-I., zegt u

in afl. 11, jaargang 1906, van „De Hoefsmid”, dat daarin niet zooveel afwijkends voorkomt van het in Europa aangegeven beslag als de schrijver blijkbaar van meening is.

De titel van het artikel zou dus onjuist zijn en ik iets ouds als nieuw hebben opgedischt.

Als dat werkelijk zoo is, en ik wil, uwe autoriteit ter zake in aanmerking nemende, niet à priori daaraan twijfelen, heb ik de fout begaan uit gebrek aan literatuurkennis.

Zoudt u mij het genoegen willen doen mij een werk op te geven waarin een beslag-systeem en een ijzer beschreven wordt met mijn systeem en mijn ijzer meer overeenkomende dan het Schumachersche waarop ik in mijn opstel wees?

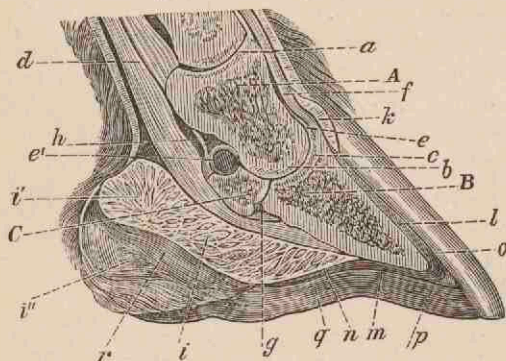
Bij voorbaat mijn beleefden dank voor uwe hulpvaardigheid en voor de eventueele opname van dit schrijven in „De Hoefsmid”.

Hoogachtend,

Uw dw.,
Van Effen.

Het bedoelde bijschrift in de November-afl. 1906 is door den geachten Schrijver niet in alle deelen juist opgevat. De aangegeven beslagwijze is wel afwijkend van de bestaande doch zij is gebaseerd op grootendeels bekende ideeën zooals in dat bijschrift is aangetoond.

Indien de geachte Schrijver zou willen aangeven dat er een andere nieuwe

gedachte in voorkomt dan dat de breedte van het ijzer in verband is te brengen met de zoolrichting, houden wij ons voor mededeeling daarvan aanbevolen. En dat nieuwe is o.i. onjuist, daar bijv. bij korte, stompe, vlakke hoeven van paarden met korte steile kooten zeker zoolkneuzing zou worden veroorzaakt, hetgeen de heer van Effen, arts, uit een over-

langsche doorsnede van den hoof direct zal blijken.

De geachte schrijver heeft in zijn artikel, overgenomen in de j.l. November-afl., bovendien aangegeven dat men ten behoeve van een nauwkeurige uitvoering van zijn beslagwijze steeds voor ieder paard „eenige stellen goed passende en goed gerichte ijzers” in voorraad dient te hebben. In een druk beklante hoefmederij is het bijna ondoenlijk om voor ieder paard één stel ijzers in voorraad te hebben, terwijl bij de vervaardiging van het eerste stel (misschien het eenige dat de eigenaar ooit komt vragen) te veel tijd wordt vereischt.

— Het ons bekende, beste werk over den hoof en het hoofbeslag is de 10e druk van Leisering en Hartman, uitgeg. bij R. C. Schmidt en Co. te Leipzig.

Red.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Verbetering van de positie der militaire hoefsmeden.** De heer Staal, de vorige minister van oorlog, heeft ten aanzien van de hoefsmeden uitbreiding gegeven aan de bepalingen nopens het genot van bijzondere voorrechten voor gehuwde vrijwilligers beneden den rang van officier. Zij hebben thans vrije woning verkregen.

Dit is voornamelijk te danken aan een artikel in „De Hoefsmid”, 1906, afl. 9, geschreven door den heer F. Laméris, kapitein-paardenarts te Zutphen, naar aanleiding waarvan de heeren Lieftinck en ter Laan in de Tweede Kamer hebben gesproken en waarop de minister van Oorlog antwoordde:

Ik wist niet dat de hoefsmeden het zoo slecht hadden. Het door den heer Lieftinck genoemd tijdschrift heb ik niet gelezen. Ik wil er echter op wijzen, dat de bedoelde personen veel bijverdiensten hebben door het beslaan van officierspaarden als anderszins.

Ik zal intusschen met ernst nagaan of in dit opzicht voorziening noodig is.

En wat nu den graad betreft, dien de hoefsmeden bekleeden, merk ik op, dat het het personeel geldt, waarbij de graad weinig te maken heeft. Men moet den graad der hoefsmeden niet te hoog maken, want dan zouden zij allicht rang-pretentiën krijgen. De trompetter heeft zeker gezag bij den troep zelf noodig, de hoefsmid is echter altijd in zijn werkplaats. In ieder geval zal ik gaarne het financiële deel van deze quaestie in overweging nemen.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling G. Wijma a te Doezum vertrok 23 Maart j.l. en de leerling J. H. Poort te Noordhorn op 6 April j.l., beide met een „goed” getuigschrift. Wijma was 23 October '06 en Poort 6 Nov. '06 den cursus begonnen. De beide opengevallen plaatsen werden direct weder ingenomen, n.l. op 25 Maart door Chr. Beek te Appingedam en op 8 April door J. Bruins van Zuidlaren. — Mede wordt de cursus gevolgd door de leerlingen, B. Klaassen te Zwinderen, gem. Oosterhesselen, W. Hielkema te Rottum en J. Palthe te Peize.

— **Cursussen in hoefbeslag.** Te *Schagen* werd op 12 en 13 April j.l. den leerlingen van den aldaar gehouden hoefsmidscursus een examen afgenomen. De jury bestond uit de heeren G. Muijs, Rijks-veearts te Schagen, W. A. H. v. Horssen, onderwijzer in de practijk v/h hoefbeslag aan 's Rijks-Veeartsenijschool te Utrecht en H. Kruyt, particulier onderwijzer in hoefbeslag, te Beemster. Het resultaat van het examen was dat alle 13 leerlingen met *meer dan voldoende* slaagden.

— Door de Afd. *Hoorn* der H. M. v. L. worden stappen gedaan aldaar in de a.s. wintermaanden een cursus in hoefbeslag te doen houden. Om als practisch onderwijzer op te treden is de heer H. Kruyt te Beemster (v/h Purmer) reeds aangezocht.

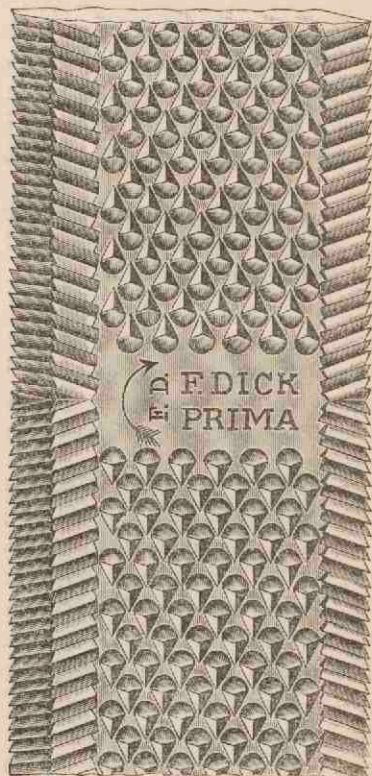
— Het 2e gedeelte van den ambulanten cursus in hoefbeslag in *Zeeland* zal den 22sten dezer maand weder aanvangen. Evenals het vorige jaar is weder de heer H. Kruyt te Beemster leider van den cursus.

— **Aanbevolen hoefsmeden voor Drente.** De Ver. het Drentsch Paardenstamboek beveelt voor 1907 als bekwame hoefsmeden aan: R. Kuik te Beilen, Hm. Palthe te Assen, F. van Werven Gzn. te Meppel, A. Kuiper Kzn. te Ruinerwold (alle gedipl. te Amersfoort a/d hoefsmidschool), J. de Weerd te de Wijk, G. Kamps, H. Stocker, beide te Assen, B. Hooijer te Echten, R. Staal te Annerveensche Kanaal, R. Staal te Anloo en H. Broeksema bij L. Bakker te Gieten (leerlingen van den hoefsmidscursus in 1892 te Assen gehouden), B. B. Faber te Smilde (idem van den cursus te Leeuwarden in 1895), J. v. d. Veen te Ruinerwold, H. Smit te Roden, K. J. Venema te Nietap, J. Faber te Wapserveen, E. Veening te Glimmen, D. Smid te Ide gem. Vries, K. Rieske te Dwingeloo, R. Casemir te Roden, J. Oosting te Paterswolde, H. Stel te Buinen, J. Hofsteenge *) te Paterswolde, J. Bussemaker te Z.-Sleen (alle gedipl. aan de Inrichting voor hoefbeslag van Wiersum en Heidema te Groningen) en J. Rumph te Beilen (met goed gevolg deelgenomen aan een cursus te Steenwijk).

*) Thans tijdelijk werkzaam te Helpman. (Red.)

Twee nieuwe modellen hoefraspen, door de firma Fr. Dick te Esslingen i/d. handel gebracht.

PERSOVERZICHT.

— Uit: „De Smidsgezel.” *Bevestiging van ijzer in steen.* Men smelt hars en roert daarin zooveel fijn gepoederd gezift schuurzand, dat het meng-

sel, zoolang het heet is, nog gemakkelijk vloeit. Na het uitgieten der specie kan men in de tusschenruimten kleine, vooraf warmgemaakte steentjes inpassen. Dit harsachtige cement verbindt zich zeer nauw met steen en ijzer, is in water onoplosbaar, tast het metaal niet aan en is goedkoop. Het springt ook niet door volumeverandering van steen of ijzer.

— Uit: „N. R. Courant.” — Glasgow, 5 April.

IJzer. (Bericht van Reichmann & Co.) De markt opende na de feestdagen in zeer vaste stemming, daar niet alleen Amerikaansche en koloniale, maar ook zeer belangrijke orders van het Continent waren gekomen. Van de Vereenigde Staten waren er buitengewoon groote orders voor Schotsch gietijzer, gedeeltelijk voor Mei/Juni verscheping. Dit bewijst, dat het verbruik in de Vereenigde Staten eer dan afgenomen is, want sedert ongeveer drie maanden kwamen er geen noemenswaardige orders voor de speciale Schotsche merken die tamelijk duur zijn. (Prijs thans weer ongeveer als in '06.)

CORRESPONDENTIE.

— *D. E. M. te R.* U schrijft de hengst is 2 jaar, staat steil in de kogels. Om dit te verbeteren heeft U den hengst verhoogde „takken” (kalkoenen) aan de achterijzers gegeven. Thans wordt U door sommigen gezegd dat dit verkeerd is, en voor het beoogde doel juist alleen de *toon* beslagen moet worden, dus precies het tegengestelde van dikke „takken”; weer anderen raden aan alles aan de natuur zelf over te laten daar, door welk *ijzer* dan ook, geen verandering te brengen is. Thans vraagt U *onze* meening. Voor alles dan, adviseeren wij U geen raad op te volgen indien U daarbij het *waarom* ervan niet wordt opgegeven, aldus

IJzers met dikke takken . . . waarom?

IJzers met dikke toonstukken en dunne takken . . . waarom?

Niets er aan doen . . . waarom?

De gegevens, die U ons zendt, om ons advies op te baseeren zijn onvoldoende, *omdat* U ons niet meldt of die steile kogels een gevolg zijn van 't een of ander, of als onafhankelijk van elke buiten den bouw gelegen oorzaak bestaan; m. a. w. zeg ons *hoe* is het paard in de achterhand gebouwd, is het kruis misschien sterk aflopend, zijn de spronggewrichten recht of krom of goed, is de koot lang of kort, zijn de achterhoeven hoog of laag op de verzenen, heeft het dier goede, reine, sterke pezen, is zijn constitutie slap, zijn de gewrichten „zwammig”; heeft de hengst steeds een ruime box gehad of misschien gestaan in een stand met sterk hellende vloer? Dit alles dienen wij te weten, om U een advies te kunnen geven dat reden van bestaan heeft. Laat ons den hengst *zien* op een der a.s. stamboekkeuringen, dat lijkt ons het best.

In 't algemeen, kunnen we thans U mededeelen:

IJzers met verdikte takken verminderen de buiging in 't spronggewricht, geven vermoeide pezen en kogelgewrichtsbanden rust; vermoeide pezen verkorten zich en verliezen hunne veerkracht. (Zij kunnen aanleiding zijn tot

steilen stand in de kogels). En de eerste vereischte voor vermoeide pezen is rust om ontsteking te voorkomen en *daarna*, door langzaam aan oefening en arbeid, weer herstel.

Ijzers met *verdikte* toonstukken veroorzaken een voortdurende spanning in de (achter) buigpezen en strak staande kogelgewrichtsbanden; zoodra deze spanning iets pijnlijk wordt, zal het dier haar trachten op te heffen, b.v. door overkoot te gaan staan.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

OVER SMEEKOLEN EN COKES.

De verhitting van ijzer en staal door middel van cokes, in plaats van steenkolen, verdient aanbeveling om de volgende redenen: Cokes geeft bij het ontbranden geen hinderlijke rook (walm), is niet vet en bezorgt den werkmán geen overtolligen last van vonkenregen, men verkrijgt geen oververhitting, niettegenstaande ze het dubbele aan verwarmend vermogen bezit als kolen.

Steenkolen, zooals ze in den vorm van smee-kolen aan de markt komen, bezitten een verwarmend vermogen van circa 5000 warmte-eenheden.

Een lading (wagon) steenkolen is ongeveer 120 HL.

" " " cokes " " 170 "

Bij het opwerpen van steenkool op het vuur, zal men kunnen waarnemen, dat deze eerst walmen (rooken), daarna een steekvlam uitwerpen, welke door het besprenkelen met water wordt getemperd, en eerst dan, wanneer alle teerproducten uit de kolen verbrand zijn, wordt het ijzer (smee-werk) in het vuur gestoken.

Cokes daarentegen brandt met weinig vlammen en geheel zonder rook-ontwikkeling; zoodra dezelve gloeit, gloeit ook het smee-werk. Ook wordt cokes droog verwerkt, en het is een onomstootbare waarheid, dat, waar men de brandstoffen bevochtigt, voor het verdampen van het vocht eerst weder hitte noodig is.

Werkcokes bezit circa 9000 warmte-eenheden; de fabricatie dezer cokes geschiedt nitsluitend in de zoogenaamde Coppè-oven, uit beste gewasschen vetkolen. De vetkolen bezitten de eigenschap bij sterke verhitting tezamen te bakken, deze factor bewerkt een ontgassing der kolen, waardoor de cokes bijna in zuivere koolstof wordt omgezet.

Bij deze industrie is cokes 't hoofdproduct; teer, zwavelzure ammoniak en benzol zijn nevenproducten.

Voor 10000 KG cokes worden ongeveer 15000 KG beste gewasschene vetkolen gebruikt, waaruit is af te leiden welke intensieve verwarmingskracht daarin vereenigd wordt. De teerproducten zijn hier het meest voordeelig onttrokken, daar men bij kolen 120 Hektoliter met 5000 warmte-eenheden, daarentegen bij cokes 170 Hektoliter met circa 9000 warmte-eenheden bekomt.

Een toevoeging van niet slakkenvrije kolen, voor cokes, geeft een goed smidsvuur, daar die kolen door de aanwezige teer spoediger ontbranden

dan de cokes, en deze om zijne eigenschappen het vuur langer standvastig doet blijven. In Duitschland bestaan firma's welke speciaal dit mengsel ten behoeve van den smid verkoopen, waarbij zij eene besparing van 30 % garandeeren. M.

Advertentiën.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

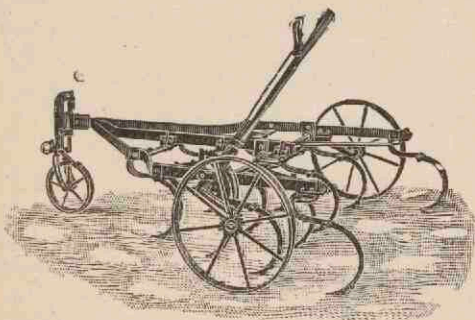
Kunsthorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvraag gratis.

„GREIF” Cultivatoren,

onovertroffen meest doelmatige en meest veelzijdige landbouw-werktuigen.

Vraagt de uitvoerige beschrijving.

H. J. REESINK & Co., Zutphen.

Groothandel in Landbouwwerktuigen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

F. D.

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sorteering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straat.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

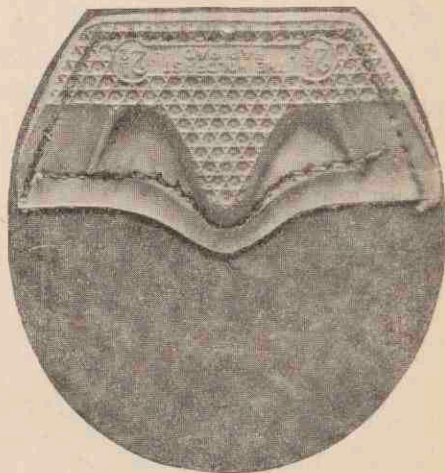
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmatig gebruik defect mocht raken, en bezeten wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*. in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

— Prijzen uiterst billijk. —

Men lette op het stempel op iedere zool.

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

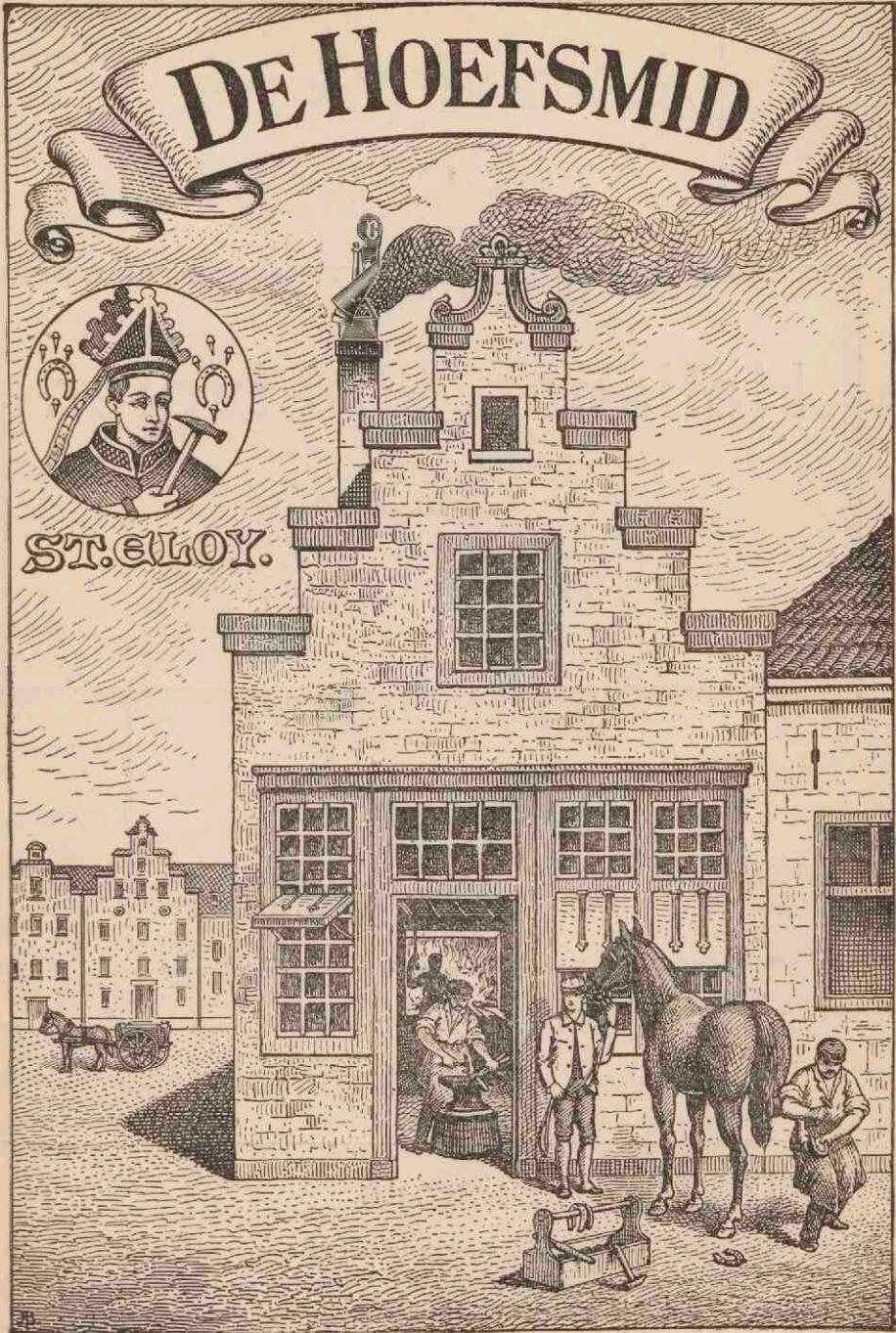
Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthoorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om ijzer en staal te wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

INHOUD.

„E. Harmsen.” — Hoefbeslagecursus te 's Hertogenbosch. — Hoefbeslagecursus te Arnhem. — Hoefbeslagecursus te Deventer. — Hoefbeslagecursus te Zutphen. — Hoefbeslagecursus te Apeldoorn. — Nationale en Internationale Landbouwtentoonstelling te 's-Gravenhage, 14—23 September 1907. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

„E. HARMSEN”.

Den 13 April j.l. werd aan den hoefsmid der Koninklijke Marechaussee te Maastricht, Engbert Harmsen, de gouden medaille voor zes en dertig jarigen trouwen dienst toegekend. De uitreiking der medaille geschiedde op dien dag voormiddags ten 11 $\frac{1}{2}$ uur in tegenwoordigheid van de officieren der 2e Divisie Kon. Marechaussee vóór het front der brigade Maastricht.

Bijna alle hoefsmeden van het wapen, daartoe door den jubilaris uitgenoodigd, waren van het noorden en zuiden des lands opgekomen om bij de plechtigheid tegenwoordig te zijn.

Nadat de medaille met een inleidend woord op de borst van Harmsen was gehecht, hielden zijn Kapitein-Districts-commandant F. H. L. Schoenmaeckers te Maastricht en de Divisie-Commandant van de 2e Divisie der Koninklijke Marechaussee, de Hoog Edelgestreng Heer Luitenant-Kolonel J. T. Oosterman, een korte toespraak tot den gedecoreerde, waarbij zij vooral den klemtoon legden op de uitnemende wijze waarop Harmsen zijne plichten als soldaat en hoefsmid vervulde, in weerwil van zijn langdurigen dienstdienst en klimmende levensjaren, op zijn buitengewonen ijver en kunde als vakman. Zij besloten met den wensch, dat Harmsen's borst nog vele jaren met het eeremetaal mocht prijken, niet in het minst om tot voorbeeld te kunnen dienen voor zijne kameraden.

Daarna wenschten onderofficieren en minderen hem geluk; familieleden en collega's deden desgelijks.

Als bewijs van waardeering schonken officieren der Divisie hem een passend souvenier, waarin hij, als eenmaal de tijd van rusten voor hem gekomen was, van de vermoeienissen van zijnen zwaren arbeid in het actieve soldatenleven kan uitrusten.

Ook van de zijde der kameraden gewerden geschenken.

Te zijnen huize teruggekeerd werd hem eene warme hulde gebracht door de hoefsmeden, die hij gedurende eenige dagen als gasten in zijn huis had opgenomen en voor wie de dagen in zijn gezin doorgebracht, dagen van aangename verpoozing waren.

Een gezellig huiselijk feest besloot den dag, die naar wij gelooven voor Harmsen onvergetelijk zal blijven.

Harmsen werd den 28 Juli 1852 te Zutphen geboren en trad, aange trokken door het militaire leven, den 13 April 1871 als vrijwilliger in dienst bij het 4e Regiment Huzaren aldaar in garnizoen.

Den 12 April 1873 werd hij tot korporaal aangesteld; zijn hart trok echter naar het hoefsmidsvak en op zijn verzoek werd hij tot huzaar teruggeplaatst om aan de militaire hoefsmidsschool te worden opgeleid.

Na zijne opleiding werd hij op 16 Juni 1875 tot militair-hoefsmid bij het regiment aangesteld.

Hij bleef in deze betrekking vijftien jaren het Regiment getrouw, ook nadat op 1 April 1881 het 4e Regiment door de reorganisatie werd opgeheven en in het 1e Regiment Huzaren werd veranderd.

Den 10 Augustus 1890 ging hij over bij de 2e Divisie Koninklijke Marechaussee waar hij tot heden nog altijd vol ijver zijne werkzaamheden verricht. Het is mij een genoegen te kunnen mededeelen dat zijn naam en zijn werken nog voortleven bij het tegenwoordige 4e Regiment Huzaren en dat vele van zijn oud-kameraden van dit regiment zich hebben verheugd in het feest dat hij vierde.

Moge het zijn zoon, hoefsmid bij het 2e Regiment Huzaren te Venloo, gegeven zijn te treden in de voetstappen van zijn vader en zich een even goeden naam verwerven, en het hoefsmidsvak tot eere strekken. L.

HOEFBESLAG-CURSUS TE 's-HERTOGENBOSCH.

Op voorstel van de Noord-Brabantsche Maatschappij van Landbouw (voorzitter: de heer M. Bogaerts) werd na machtiging van Zijne Excellentie den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel en Zijne Excellentie den Minister van Oorlog weder in de provincie Noord-Brabant op drie plaatsen een 2-jaarlijkschen cursus in hoefbeslag geopend, waarvan als leiders optraden de paardenartsen in de garnizoens-plaatsen: 's-Bosch, Breda en Bergenoop-Zoom. De Maatschappij oordeelde, gezien de resultaten van het examen tot verkrijging van het diploma van hoefsmid, een dusdanige regeling beter dan de verdeling van de cursussen over andere provincie-plaatsen.

Ondergeteekende werd, evenals het vorige jaar, met de leiding van den

cursus te 's-Bosch belast, terwijl den korporaal-hoefsmid P. Donders het practisch gedeelte werd toevertrouwd. Voor den cursus te 's-Bosch melden zich 20 leerlingen aan, woonachtig te 's-Bosch en Omstreken, die allen werden toegelaten. De leeftijd der leerlingen wisselde tusschen 19 en 29 jaar.

Wegens het groot aantal candidaten werden deze voor het practisch gedeelte in 2 ploegen verdeeld, elk van 10 leerlingen. De theoretische lessen werden éénmaal 's weeks gegeven aan allen tegelijk (des Zaterdag van 10—12 uur v.m.) De 1e ploeg, die bestond uit de verst afwonende leerlingen, bleef dien middag practisch werken van 1—5 uur. De 2e ploeg van 10 leerlingen, die 't dichtst bijwoonden, kwam des Woensdagmiddags terug om van 1—5 uur in de smederij te werken. De theoretische lessen werden in het schoollokaal van de kazerne gegeven, welwillend afgestaan door den Commandeerenden officier, evenals de militaire smederij voor het practische gedeelte. In deze smederij bevinden zich 3 vuren en 3 aambeelden, zoodat over voldoende ruimte kon worden beschikt. De cursus nam een aanvang dato 5 Januari 1907 en is geëindigd dato 24 April j.l. Er werden gegeven 16 theoretische lessen, elk van 2 uren en even zooveel practische, elk van 4 uren. Over voldoende leermateriaal kon worden beschikt. Bij de theorie waren voldoende praeparaten, modellen en platen aanwezig, zoodat den leerlingen van de behandelde stof een duidelijk beeld kon worden gegeven. Het onderwijs omvatte besprekingen over den bouw en de verrichtingen van den hoof, de hoofverpleging, het beslag van gezonde hoeven en het winterbeslag, het maken van kunsthoorn en het gutta-percha-beslag. Tevens werden normale en afwijkende standen en gangen behandeld met de aan te brengen verbeteringen in het beslag. Het practisch gedeelte bestond uit het vervaardigen van onderscheidene soorten ijzers, ook winterijzers, terwijl den leerling een week-taak thuis werd opgedragen, die bestond uit het smeden van een stel ijzers voor verschillend gebruik, zoowel van de staaf, als geweld, welke ijzers wekelijks werden meegebracht, besproken en beoordeeld. Alvorens tot het beslag aan het levend paard over te gaan, werden eerst doode hoeven beslagen, om zoo geleidelijk te komen tot het beslaan van slachtpaarden, en later van handels- en troepenpaarden. Voor een voldoende aantal beschikbare dieren werd steeds zorg gedragen.

De leerlingen legden alle zonder uitzondering veel ambitie aan den dag. Slechts 1 leerling is wegens ziekte verhinderd geweest 2 lessen bij te wonen; verzuim is overigens niet geconstateerd. Voor het practisch werk werden steeds cijfers toegekend, zoodat dit den nadjver bij den leerlingen opwekte en elk zijn best deed het hoogste cijfer op zijn beurt eens te halen.

Na afloop van den cursus had er een examen plaats, wat op verzoek van de Maatschappij van Landbouw door ondergeteekende werd afgenomen ter beoordeeling of alle leerlingen het volgend jaar het 2e gedeelte zouden kunnen volgen. Dit examen omvatte 4 rubrieken, verdeeld als volgt:

theorie	ijzer afnemen en bekappen	ijzer maken	ijzer onderleggen.
---------	---------------------------------	-------------	--------------------

met punten 1—5, waarvan 1 = slecht, 2 = onvoldoende, 3 = ruim voldoende, 4 = goed, 5 = uitmuntend.

Alle leerlingen konden tot het 2e gedeelte worden toegelaten. Naar de volgorde van de behaalde cijfers zijn de namen der geslaagden:

1. J. C. van Lamoen te Udenhout; 2. S. van Steenberg te Nistelrode; 3. F. van Iersel te Haaren; 4. H. A. Senders te Haaren; 5. J. M. van Valderen te Veghel; 6. C. W. Verzijl te Wijk bij Heusden; 7. J. Schel te Vinkel bij Gellen; 8. F. Hermens te Mook a/d. Maas; 9. L. de Werdt te Maren bij Alem; 10. A. van de Griend te Loon-op-Zand; 11. J. T. Hoek te 's-Hertogenbosch; 12. H. J. Havens te Berlicum; 13. A. Liebregts te Mierlo; 14. J. van den Brand te St. Oedenrode; 15. A. van den Boomen te Best; 16. L. L. Vranken te Vlijmen; 17. J. van Maaren te Udenhout; 18. P. Verhoeven te Schaik; 19. J. W. Niessingh te 's-Bosch en 20. Ant. de Groot te Uden.

In het najaar 1907 zal een aanvang gemaakt worden met het 2e gedeelte van dezen 2-jaarlijkschen cursus.

's Bosch, 4 Mei 1907.

De leider

Dr. J. van Dorssen.

HOEFBESLAGCURSUS TE ARNHEM.

Deze cursus, gedurende de wintermaanden 1905/06 en '06/07, vanwege de Geld. Overijs. M. v. L. onder leiding van den heer H. M. Kroon te Deventer, bijgestaan voor het practische gedeelte door den korp-hoefsmid S. van Angeren, werd gehouden in de smederij der Ambachtschool, daartoe welwillend ter beschikking gesteld. Het examen tot het behalen van het diploma als hoefsmid had plaats op 20 April in tegenwoordigheid van het bestuur der afdeeling „Arnhem en O.” en van de commissie voor hoefbeslag der maatschappij.

Van de 18 deelnemers verscheen één niet, terwijl een ander niet voldeed aan de gestelde eischen. De geslaagde candidaten zijn: G. P. Mathijssen te Doornenburg, J. W. Ton te Echteld, J. Hezen te Elden, G. W. ten Asbroek te Elst, J. A. Brink Jr. te Arnhem, W. J. Merkestein te Lienden, M. Jansen te Elst, A. Th. Linsen te Driel, A. F. de Wilt te Slijk-Ewijk, W. H. Frens Jr. te Herveld, J. G. Merkus te Andelst, A. Welling te Groesen, H. J. van Dijk te Doornenburg, J. A. Suikers te Dreumel, W. de Bont te 't Loo bij Duiven en J. Mathijssen te Herveld.

HOEFBESLAGCURSUS TE DEVENTER.

Het 1e gedeelte van dezen 2-jarigen cursus, onder leiding van den heer H. M. Kroon, werd bijgewoond door 14 hoefsmeden. Het examen werd op Zaterdag 27 April gehouden aan de ambachtschool aldaar in 't bijzijn van afgevaardigden van het bestuur der afdeeling v/d. G. O. M. v. L. en van de commissie voor hoefbeslag.

De volgende deelnemers slaagden om het 2e gedeelte van den cursus in 1907/08 mede te maken: R. Huisman te Wilp, J. Haverkamp te Deventer, H. Brinkman te Colmschate, W. Smit te Apeldoorn, M.

Roessink te Diepenveen, W. Bourgondië te Wijhe, J. H. de Wilde te Welsum, W. J. Wemerman te Twello, G. Kerkhof te Raalte.

De 5 overige' kandidaten voldeden niet aan de gestelde eischen.

HOEFBESLAGCURSUS TE ZUTPHEN.

Den 2en Mei had in tegenwoordigheid der commissie voor hoefbeslag en van afgevaardigden van het bestuur der afdeling, het examen plaats van de deelnemers aan den te Zutphen, onder leiding van den Kapitein-Paardenarts F. Laméris, gehouden cursus, 1e gedeelte. De 10 kandidaten gaven blijk van behoorlijke kennis der theorie, en van goede bedrevenheid in het praktische gedeelte (onderwijzer de korp.-hoefsmid J. Blokker te Deventer), waarom allen tot het mede maken van het 2e gedeelte van den cursus konden worden toegelaten. Hunne namen zijn: G. J. Leuvenink te Gorssel, W. D. van Laar te Zevenaar, G. J. Lendrink te Steenderen, H. Th. Gruijters te Hengelo (O.), Th. J. Koopman te Hengelo (O.), J. H. Hoftijzer te Aalten, H. Barendsen te Vorden, J. B. Kroes te Diepenveen, G. Kamperman te Wilp, J. Kerstens te Eerbeek (Brummen).

HOEFBESLAGCURSUS TE APELDOORN.

Aan dezen cursus, gehouden in de smederij der ambachtschool, daartoe welwillend ter beschikking gesteld, werd deelgenomen door 13 hoefsmeden der afdeling Apeldoorn der G. O. M. v. Landbouw. De lessen stonden onder de leiding van den heer H. M. Kroon te Deventer, voor het praktische gedeelte bijgestaan door den korp.-hoefsmid S. van Angeren van de Rijdende Artillerie. In tegenwoordigheid van de commissie voor hoefbeslag, werd op 3 Mei het examen gehouden, met het resultaat dat de hieronder genoemde cursianen werden toegelaten tot de lessen van het 2e gedeelte: A. Smit te Apeldoorn, J. W. Kroeze te Teuge (Voorst), J. Hoogewij te Beekbergen, G. H. Lamers te Oosterhout (Valburg), F. J. Wemerman te Twello, G. van Zandt te Vaassen, A. C. Rutens te Beekbergen, H. Mastebroek te Apeldoorn.

De 5 niet genoemde deelnemers voldeden niet aan de gestelde eischen.

NATIONALE EN INTERNATIONALE LANDBOUW TEN- TOONSTELLING TE 's-GRAVENHAGE, 14—23 SEPTEMBER 1907.

Rubriek Hoefbeslag

Nationaal

Programma voor Wedstrijden.

I. Wedstrijd in het hoefbeslag van gediplomeerde burgerhoefsmeden.

Art. 1. Aan dezen wedstrijd kunnen alle gediplomeerde burgerhoefsmeden uit Nederland deelnemen. Inleggeld wordt niet geheven.

Art. 2. De aanmelding tot deelname moet schriftelijk geschieden vóór

1 Augustus 1907 aan het Bureau der tentoonstelling, Buitenhof 42 te 's-Gravenhage, met nauwkeurige vermelding van naam, voornaam of voornamen, woonplaats, ouderdom en waar en in welken tijdsduur het diploma is behaald.

Art. 3. De wedstrijd zal aanvangen op Donderdag den 19den September, des morgens ten 9 ure, op het terrein der tentoonstelling in het Malieveld te 's-Gravenhage.

Art. 4. Om tot den wedstrijd te worden toegelaten zal eene keuze van ongeveer een 24-tal gedaan worden uit de personen, die den dag te voren, Woensdag den 18en September, des morgens ten 9 ure, aan een concours hebben deelgenomen, bestaande in het vervaardigen van een zelfde soort hoefijzer, onder gelijke voorwaarden en in een vooruit bepaalden tijd — 20 minuten.

Art. 5. De tot den wedstrijd toegelaten hoefsmeden zullen ieder een hoof van een hem door het lot aangewezen paard hebben te beslaan, waarvoor een werktijd van 40 minuten wordt toegestaan.

Art. 6. De beoordeeling geschiedt volgens puntenstelsel naar:

a. het afnemen van het oude ijzer en het besnijden van den hoof;

b. het maken van een daarvoor bestemd ijzer;

c. het passen en onderleggen;

d. een kort mondeling examen over den bouw en de verrichtingen van den voet, de eischen waaraan een goed beslag moet voldoen.

Art. 7. De voorijzers moeten zonder, de achterijzers met kalkoenen of strijktak worden voorzien.

Art. 8. Ieder mededinger is verplicht tot het medebrengen en gebruiken van eigen werktuigen, n.l. handhamer, tang, ritsijzer, doorslag, rasp, renet, houwkling, enz. Staven voor het maken der ijzers en hoefnagels zullen op het terrein aanwezig zijn.

Art. 9. De te behalen prijzen zijn:

1e prijs f 100, 2e pr. f 50, 3e pr. f 25, 4e pr. f 10, 5e pr. f 10, 6e pr. f 10, benevens eervolle vermeldingen.

Art. 10. De deelnemers hebben zich stipt te gedragen naar aanwijzingen van het Hoofdbestuur en van de Jury.

II. Wedstrijd in het hoofbeslag voor militaire hoefsmeden.

Art. 11. Militaire hoefsmeden kunnen zich voor dezen wedstrijd aanmelden vóór 1 Augustus 1907 aan het Bureau der tentoonstelling Buitenhof 42 te 's-Gravenhage, onder vermelding van naam, voornaam of voornamen, garnizoen en regiment of korps, en het jaar dat zij de Militaire Hoefsmid-school hebben verlaten.

Art. 12. Voor hen is ook van toepassing het vermelde onder de Artikelen 5, 6 en 8.

Art. 13. De wedstrijd zal aanvangen op Vrijdag 20 September, des morgens ten 9 ure, op het terrein der Tentoonstelling.

Art. 14. Hiervoor worden de volgende prijzen uitgelooft:

1e prijs Gouden medaille, 2e pr. Verguld zilveren med. en f 10, 3e pr. Zilveren medaille, benevens eervolle vermeldingen.

Art. 15. Aan de militaire autoriteit zal worden verzocht logies voor hen beschikbaar te stellen in militaire gebouwen,

De Commissie voor de rubriek hoefbeslag is samengesteld als volgt:

J. Laméris, Gep. Majoor-Paardenarts 's-Gravenhage, Voorzitter.

J. B. H. Moubis, Majoor-Paardenarts te Utrecht.

J. L. G. Cayaux, Majoor-Paardenarts te 's-Gravenhage.

C. Fanel, Vee-arts te Rotterdam.

A. Frederikse, Kapitein-Paardenarts te Amersfoort.

A. W. Heidema, Redacteur van „De Hoefsmid” te Groningen.

F. Laméris, Kapitein-Paardenarts te Zutphen, Secretaris.

J. K. M. Evelein te Haarlemmermeer, gedelegeerd lid van het Hoofdbestuur.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

In Uw geëerd blad „De Hoefsmid”, Afl. 4 van den 12en jaargang, vind ik van den hand van den Wel. Edel. Gestr. Heer F. Laméris, Kapitein paarden-arts, eene beschrijving over een aambeeld door genoemden heer aange troffen in de hoefsmidschool te Dresden.

In de eerste plaats vermeldt de geachte schrijver dat de voorzijde van het aambeeld schuin afhellend is en beschouwt dat als een waarborg voor het uitbreken der stalen oppervlakte, hetgeen mijns inziens niet juist kan zijn. Als ik een pas beginnende jongen bij het afhakken van warm of koud ijzer in het aambeeld zie hakken, dan geef ik hem een draai om zijn ooren; doet een volslagen vakman hetzelfde, dan durf ik gerust te zeggen, zonder dat ik ooit zijn werk heb gezien, dat hij een slordige werkman is, want welke persoon, 't zij patroon of werkman, stelt geen eer in een fraai stuk gereedschap?

Verder wordt in dat artikel gesproken over de hoorn van dat aambeeld, welke ter gemakke van eenige handelingen bij het maken der hoefijzers, in plaats van links, ter rechterzijde zich bevindt. Wie belet nu naar mijn bescheiden meening den smid, die het handiger voorkomt, zijn aambeeld in die richting te plaatsen? Bovendien bevindt zich de afgeronde kant, welke door het pijltje op die teekening werd aangegeven, vrijwel aan elk nieuw aambeeld.

Dankend voor de plaatsruimte,

F. J. MONSMA, Chef der smidswerkplaatsen
Gem. Waterleiding Amsterdam.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling W. Hielkema te Rottum gem. Kantens is 27 April jl. vertrokken en de leerling J. Palthe te Peize op 1 Mei j.l.; beide hadden met goed gevolg een cursus medege- maakt, zoodat hun een *goed* getuigschrift kon worden verstrekt.

In de hoop om na een vijfmaandelijks verblijf aan voornoemde inrichting eveneens een goed getuigschrift deelachtig te worden is de leerling J. Bruins te Zuidlaren op 29 April j.l. en de leerling H. Tolner te Paterswolde op 6 Mei j.l. gekomen.

— In de verslagen en mededeelingen van de Directie van den Landbouw 1907 no. 1 „*Verslag over het landbouw-onderwijs 1904/1906*” vinden we op blz. 189, dat in 1905/06 vanwege de Ver. „Het Paardenstamboek voor de prov. Friesland” een **cursus in hoefbeslag** werd gehouden te Dokkum en Heerenveen, leider de heer Joh. Plet, Rijks-veearts te Heerenveen; vanwege de Geld.-Overijsselsche Mij. van Landb. te Zutphen en Doetichem, leider de heer F. Lameris, kapitein-paardenarts te Zutphen, vanwege het Gen. voor Landb. en Kruitkunde in Utrecht te Utrecht, leider de heer J. B. H. Moubis, Maj. paardenarts te Utrecht; door de Noord-Brabantsche Mij. van Landbouw te Steenberg en 's Hertogenbosch, respectieve leiders de heeren A. Mansveld, Rijks-veearts te Bergen-op-Zoom en dr. J. van Dorssen, kapitein-paardenarts te 's Bosch, terwijl te Schagen een cursus werd gehouden vanwege den Smedenbond „Hollandsch Noorderkwartier”.

— **Subsidie voor de opleiding van aanstaande hoefsmeden.** In alle provinciën behalve Groningen en Drenthe wordt een zoodanig subsidie verstrekt. De „Inrichting voor hoefbeslag” te Groningen, waar de laatste jaren geregeld 4 à 5 leerlingen het onderwijs volgen, geeft bevredigende resultaten aangezien er zich voortdurend een voldoende aantal smeden (minstens 20 jaar oud) ter nadere opleiding in het hoefbeslag aanmelden en zij zonder loon aldaar 5 à 6 maanden voortdurend dienen te verblijven. Daaruit volgt dat deze leerlingen hunne gedane moeite en gemaakte onkosten door meerder loon en meerder genoeg aan hun arbeid later voldoende zien vergoed. Toch zouden door belangstelling en steun van de zijde der provincie, van het Rijk, van de landbouwmaatschappijen of de paardenstamboek-vereenigingen die resultaten kunnen worden verbeterd, en wel door het instellen van een toelage voor ieder leerling die met goed gevolg aan die Inrichting zijn opleiding heeft ontvangen en door het in het leven roepen van een examencommissie ten einde dat „goed gevolg” vast te stellen.

Zoolang er echter geen klagers of vragers zijn, blijven dergelijke overheidsbemoedigen in den regel achterwege. Tot nu toe redt het particulier ingrijpen zich daar alleen en betalen de hoefsmeden de kosten van hun opleiding geheel door eigen kracht.

— **Wedstrijd van hoefsmeden.** Uit het programma voor den wedstrijd in den Haag, vermeld in deze aflevering, blijkt wederom dat de grootste aandacht wordt geschonken aan het vlot en goed maken van een ijzer, het besnijden van den hoef en het onderslaan van een ijzer. Ieder deelnemer, die kans op succes wil hebben, dient zich daarop bijzonder toe te leggen. Indien men thuis niet geregeld juist gevormde voor- en achterijzers maakt, alzoo niet den goeden slag heeft verkregen, dan is *niet* mededingen aangevoelen. Verstaat men de kunst echter goed, dan is kalm en rustig werken

een beslist vereischte om de beste resultaten te verkrijgen. Vooral is bij het besnijden aan te raden eerst goed toe te kijken en een oordeel te vellen wat er moet gebeuren, alvorens tot den arbeid over te gaan.

— **Bevordering van het vakonderwijs.** Wij zijn benieuwd wat de be-grooting der rijksuitgaven over 1908, die in de eerstvolgende maanden wordt opgemaakt, ten opzichte van de bevordering van het vakonderwijs zal bevatten.

De inspecteur van het ambachtsonderwijs heeft reeds een paar jaren geleden een studie omtrent het vakonderwijs in Oostenrijk-Hongarije gemaakt waarover een uitvoerig rapport is uitgebracht. De tegenwoordige Regeering schijnt echter nog niet voldoende in het onderwerp te zijn ingewerkt om een vaste lijn aan te geven waarlangs naar haar gevoelen het ambachts-onderwijs in het algemeen tot een gezonde, flinke ontwikkeling is te brengen.

P E R S O V E R Z I C H T.

— De onderwijzer in practisch hoefbeslag, A. Schwensky te Budapest, wijst in een hoofdartikel er op dat het klappen meest wordt aangetroffen bij paarden met korten romp en lange beenen, die vóór versleten zijn en achter sabelbeenig staan, alsmede dat tot het optreden van het *klappen in de ijzers* medewerken: snel draven, het week zijn van den grond, een gladde bodem, slecht rijden of het met slappe teugels rijden, het springen over slooten of andere hindernissen, vermoeidheid van het paard, te lange hoeven en verkeerd beslag, n.l. de voorijzers te lang en te ruim en de achterijzers iets te ver naar voren gelegd. — Evenals bij iedere andere afwijking dient vóór de uitvoering van het hulp-aanbrengende beslag nauwkeurig de oorzaak van het klappen, in ieder bijzonder geval, te worden vastgesteld.

— De militaire hoefsmid Gläser, verbonden aan de hoefsmidschool te Dresden, beschrijft een geval van klappen, waarbij op de volgende wijze opheffing van dezen gebrekkigen gang werd verkregen. De voorhoeven werden beslagen met kurkzolen en ijzers met smalle, hoog uitlopende takken, die aan hun einden op de bekende wijze schuin waren bijgevijsd, terwijl in het toongedeelte twee lage H-kalkoentjes voorkwamen. Het was namelijk in den winter, bij sneeuw. Het paard klapte niet alleen in de ijzers doch verwondde voortdurend de kroonranden der achterhoeven, hetgeen door bovengenoemde methode verder werd voorkomen.

— Prof. Dr. M. Lungwitz herinnert er aan dat bij het onderleggen van een balkijzer de straal nimmer vlak tegen den balk van het ijzer mag aansluiten, aangezien anders bij het rusten op den hoef en tijdens het loopen een te sterken druk op den straal en soms zelfs kreupelheid optreedt. Dit feit bewijst voldoende, zegt Dr. Lungwitz, dat bij het belasten van den hoef de straal verder naar beneden en niet naar boven wordt verplaatst. Bij die sterkere belasting zou de hoef zich verwijden in het geheele achter-gedeelte, zoowel boven aan den kroonrand als beneden aan den draagrand.

— *Hoefsmidschool te Hannover.* Bij het in Maart gehouden examen namen elf candidaten deel, die allen slaagden, waarvan 5 met „zeer goeden” —, 4 met „goeden” — en 2 met „voldoenden” uitslag. Van deze candida-

ten waren 8 uit de prov. Hannover, 1 uit Saksen, 1 uit het koninkrijk Württemberg en 1 uit het hertogdom Brunswijk herkomstig.

— *Herhalingscursussen voor gediplomeerde hoefsmeden* voldoen in de provincie Saksen zeer goed. Het leerplan daarvoor luidt als volgt:

1. Herhaling van het geleerde betreffende den bouw van den hoef, vooral ten opzichte van de belangrijkste hoofdstukken;
2. Oefeningen in het beoordeelen van het paard ten opzichte van het aan te wenden beslag, zoowel bij levende als bij doode hoeven;
3. Het vervaardigen van modelijzers, zoowel gewone als afwijkende vormen;
4. Uitvoerige bespreking over de beoordeeling en de behandeling van veulenhoeven met betrekking tot het doelmatige besnijden dier hoeven, voornamelijk bij gebrekkige standen, alsmede over de keuze der eerst te bezigen hoefijzers;
5. Bespreking over nieuw gedane waarnemingen en uitvindingen op het gebied van het hoefbeslag.

De cursus duurt vijf dagen, terwijl telkens voor iederen cursus 8 à 10 deelnemers worden toegelaten.

De landbouwkamer heeft het voornemen iederen deelnemer reiskosten per 3e klasse trein te vergoeden benevens f 12 tegemoetkoming voor de verblijfskosten. (Zeer nuttige zaak. Red. „De Hoefsmid”).

(„*Der Hufschmied*”, Mei-afl. '07.)

— Het Koninkrijk *Beieren* is in 8 provincies of districten verdeeld, waar in 1906 respectievelijk 87, 47, 43, 13, 20, 42, 15 en 46 hoefsmidsleerlingen zijn geëxamineerd. Van deze 313 zijn 77 geslaagd en 236 afgewezen. Het resultaat lijkt niet gunstig, hoewel dit natuurlijk pas zeker is te zeggen indien bekend waren de eischen bij het examen gesteld en de gelegenheid tot opleiding in het hoefsmidsvak.

(„*Der Hufschmied*.”)

— **Glasgow**, 26 April. IJzer. (Bericht van Reichmann & Co.). De buitengewoon gunstige statistische toestand van de Engelsche ijzermarkt komt thans tot zijn recht. De fabrikanten hebben geen voorraad meer en het is uiterst moeilijk de gecontracteerde hoeveelheden door de hoogovens geleverd te krijgen. — Ook nu valt er weder melding te maken van groote orders, zoowel van het continent als van de Vereenigde Staten en Canada.

— 3 Mei. De buitengewoon groote verschepingen over April en de zeer sterke vermindering der voorraden, niet alleen te Middlesbro, maar ook in Schotland en West-Cumberland, en wel 68.349 ton over April, waarvan alleen 54.125 ton no. 3 Middlesbro' ceelen, deden de markt verder vast blijven.

(„*N. R. C.*”)

— **Duisburg-Ruhrort**, 4 Mei. De aanvoer van steenkolen naar de Ruhrhavens blijft gering. Er wordt nu vooral naar den Bovenrijn van den gunstigen waterstand geprofitteerd, reden waarom het verzenden naar België en Nederland langzaam opschiet. (De prijs regelt zich natuurlijk naar een groote of kleine voorraad en naar vlugge of trage verscheping, zoodat de prijzen op voornoemden datum stijgende zullen zijn geweest. Red. H.)

(„*N. R. C.*”)

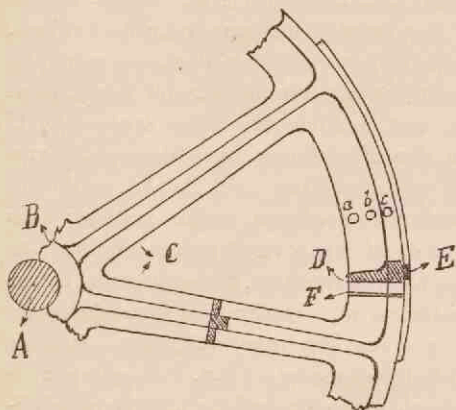
Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

GESPRONGEN TANDRADEREN.

Het herstellen van gesprongen tandraderen is in den regel een der minst geliefde werkzaamheden; meestal wordt er op allerlei wijzen tegen geprotesteerd en getracht den betrokken persoon te overtuigen, dat hierbij afdoende reparatie onmogelijk is.

Van te voren zij gemeld, dat wij over het herstellen van gesprongen kamraderen later zullen uitwijden, doch ons nu hoofdzakelijk willen bepalen tot de conische of kegelvormige wielen en wel om den smid er op te wijzen

hoe of deze reparatie het gemakkelijkst is uit te voeren; deze wielen toch komen dikwijls in het volgende seizoen in de smederij ter reparatie, daar zij veelvuldig voorkomen bij landbouwwerktuigen, en wel van belangrijke afmetingen, vooral bij de hefwerktuigen. Deze hebben voornamelijk ten doel, de door dieren (animalia) verkregen trekkracht, om te zetten in eene draaiende beweging, vandaar de naam van animalische motoren, ter onderscheiding van

explosie en andere motoren.

Aangaande hunne vormen, onderscheidt men in hoofdzaak drie verschillende constructies. Bij de oudste grijpt het groote conisch tandwiel op de konings-as A. als in bijgaande teekening — het wiel is hier van boven gezien — in een klein conisch wiel, welke wederom deze kracht overdraagt op het kleine tandwiel van het drijfwerk, door een op diezelfde as geplaatst tandwiel. Bij de beide andere constructies zijn het eerstgenoemde paar tandwielen, en het tweede paar conische wielen. Het onderscheid tusschen deze beide bestaat hierin, dat bij de tandwielen, de tanden van buiten, bij de andere van binnen zijn aangebracht.

In ons overzicht zullen wij het beschouwen als met eerstgenoemde soort te doen te hebben, en wel met het groote conische tandwiel.

De oorzaak, die leidt tot het breken der tandkrans van zulk een wiel, kan zeer verschillend zijn. Zeer dikwijls zijn de lagers der assen, door jaren lang gebruik, en ook door onvoldoend smeren, belangrijk uitgelopen, zoodat de tanden der wielen niet meer voldoende in elkander grijpen of de vierkante steen, welke gewoonlijk als fundatie dienst doet, is door de vorst opgevroren, hetgeen in 't voorjaar menigvuldig voorkomt, of de geheele zaak is in dier voege vervuild, dat het werktuig zijn houdbaarheid mist, enz. Door al deze gebreken grijpen, zooals reeds vermeld werd, de tanden niet meer in elkander, doch „kammen op”, d. w. z. de tanden raken elkander van boven, inplaats van in elkander te grijpen. Onder sterk snorren en krassend

geraas draait dan het hoofdrad door, terwijl het overige drijfwerk blijft staan. De gevolgen hiervan zijn in den regel: het uitbreken der tanden, of van de velling (krans) van het wiel. In het algemeen wordt over den ingreep der wielen een zoogenaamde tegendruk-rol aangebracht welke ten doel heeft den druk, die door het afstooten der tandvlakken op elkander ontstaat, op de rugzijde van het wiel over te brengen, en zodoende het opkammen te voorkomen. Deze loopen echter door den tijd aan den omtrek in de lagers uit, waardoor zij dan het euvel eerder in de hand werken den tegengaan.

Dat men bij een gesprongen krans van een conisch tandwiel, door „strip-pen” niet veel uitvoert, bewijst reeds onze teekening. Onder zijn de tanden F. boven in de plaats, waar in de beide cirkels a en b liggen, hol uitgewerkt. Een zware plaat, op die wijze bewerken, dat zij overal goed draagt, is zeer moeilijk. Het cirkelvlak waarin C ligt vormt de baan voor de drukrol, waardoor het plaats en eener strip geheel is uitgesloten, derhalve zou men hieruit opmaken, dat er niets anders op zit als een nieuw wiel te plaatsen.

Aangenomen, dat de krans D in het midden der twee spaken bij C ongeveer bij a, b, c is stuk gesprongen, dan is het eerste werk, deze plaats van alle vuil en onnoodige aanhangsels te reinigen. Dan meet men den omvang van het tandwiel, en maakt een band uit smeedijzer, welke ongeveer drie millimeter kleiner is. De breedte van dezen band richt zich naar de dikte van den bodem. Men verwarmt dezen band boven een vuur, brengt hem van boven af op het wiel, en koelt hem tot handwarm af. De krap D komt daardoor onder spanning en de scheur sluit zich in den regel volmaakt. Hierna boort men uit de hand, of met behulp eener ratel b.v. drie gaten a, b en c midden door de scheur en ongeveer van die wijidte, dat men er zij-schroefdraad in kan tappen. Dan draait men hierin drie passende tapbouten en wel zoo, dat deze aan de tandzijde niet doorsteken; aan de achterzijde maakt men verder deze tapbouten gelijk met het wiel. Voor de bout in C is het aan te bevelen, deze vlak te vijlen. Deze drie ingedraaide schroef-bouten verhoeden dat de scheur, wanneer de tanden hun dienst doen, open gaat werken. Daarom zal men bij het indraaien der bouten geen olie gebruiken, opdat ze spoedig mogen vastroesten. Dit gansche werk zal echter geen doel treffen, wanneer men niet de oorzaak opzoekt, welke tot het breken der tanden aanleiding gaf en die geheel tracht op te heffen. M.

Advertentiën.

Het zou wenschelijk zijn als de smeden, die gebruik maken van fabrieksijzers, moeite deden tot gemeenschappelijken aankoop daarvan. Zij die deze gedachte mede tot uitvoering willen helpen brengen, worden verzocht vóór 1 JUNI a.s. aan de Redactie van „De Hoefsmid” een kaartje, als bewijs van instemming, te zenden en op het kaartje een M te schrijven.

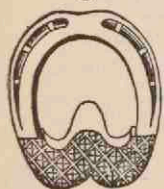
De Redactie heeft zich bereid verklaard deze kaartjes alsdan aan den steller dezer advertentie toe te zenden, die daarna met de inzenders in correspondentie zal treden.

Nieuw enorm succes!

Neemt proef en vraagt inlichting omtrent **HARDUNG'S VOEDERKALK**, bij

F. J. MONSMA,
Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvrage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthoorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvraag gratis.

„GREIF” Cultivatoren,

onovertroffen meest doelmatige en meest veelzijdige landbouw-werktuigen.

Vraagt de uitvoerige beschrijving.

H. J. REESINK & Co., Zutphen.

Groothandel in Landbouwwerktuigen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sortering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

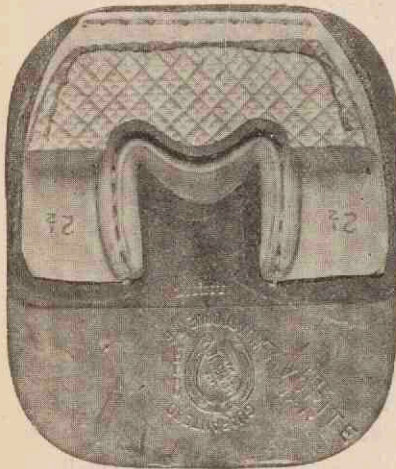
Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straat.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

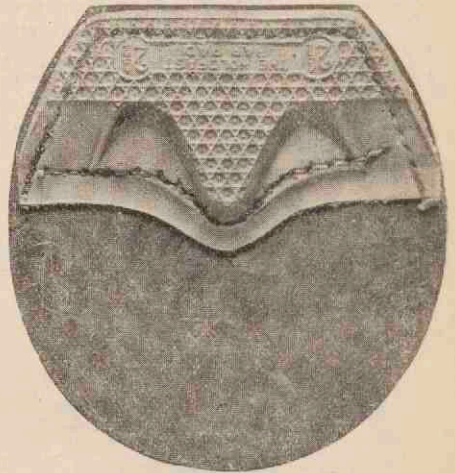
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmatig gebruik defect mocht raken en beproeven wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

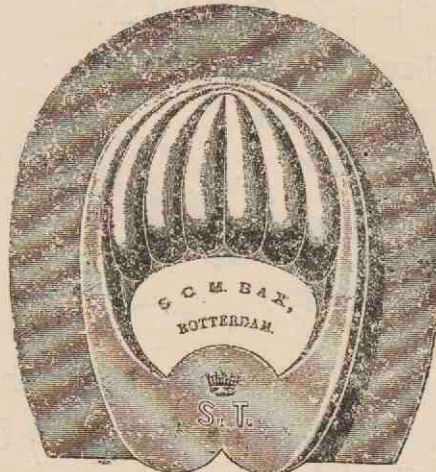
— Prijzen uiterst billijk. —

☛ Men lette op het stempel op iedere zool. ☚

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . .

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthorn,
enz., enz.

Las- of Welbladen om
ijzer en staal te
wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127

INHOUD.

Hoefsmidschool te Tiel. — Hoefbeslagcursus te Tiel. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Correspondentie. — Mededeelingen over het smidvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

HOEFSMIDSCHOOL TE TIEL.

De Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw heeft steeds een open oog gehad voor de groote waarde van het hoefbeslag.

Voor jaren reeds werden er geregeld landbouwlezingen gehouden, waarin het hoefbeslag werd behandeld. Natuurlijk dat eene dergelijke verhandeling dezer stof niet veel uithaalde; doch het was de voorbereiding voor later, want fokker en smid gevoelden dat de bestaande toestand slecht was en dat het anders moest worden.

Een eerste poging tot verbetering was eene oproeping aan de smeden binnen het gebied der Mij. wonende, om een examen af te leggen. Zonder eenige voorbereiding, kwamen er in April 1893 een 26-tal naar Arnhem, waar hen in de smederij van de Rijdende Artillerie gelegenheid werd gegeven een hoef te besnijden, daarvoor passend ijzer te maken en dit onder te leggen, terwijl onder het werken eenige vragen werden gedaan, de theorie betreffende.

Het volgende jaar werd een dergelijk examen afgenomen ter zelfder plaatse en moesten daarvoor 2 dagen beschikbaar gesteld worden, aangezien het aantal deelnemers tot 44 steeg, waarvan 3 niet opkwamen en aan 20 een diploma werd uitgereikt.

Bij deze examens bleek hoe groot de behoefte was aan onderwijs voor de smeden en werd er door de vaste commissie voor het hoefbeslag der G. O. Mij. v. L., bestaande uit de H.H.: A. W. J. J. Baron van Nagell, M. G. de Bruin en J. B. H. Moubis, in 1896 aangevuld met H. J. C. van Lent als 4e lid, voorgesteld op nader te bepalen plaatsen cursussen in hoefbeslag tot stand te brengen, waar in 20 lessen van minstens 2 uur elk, theoretisch en practisch onderwijs zou worden gegeven.

Jaarlijks nu werden aan de afdeelingen der Mij., die daartoe aanvraag deden, een subsidie verleend tot het houden van een cursus in hoefbeslag. Hiervan werd een ruim gebruik gemaakt en meer en meer bleek het nut dat zij stichtten.

De tijd aan zoo'n cursus besteed was echter te kort. Velen konden al die leerstof niet verwerken en vervielen weer spoedig in hun oude gebreken. Vandaar dat er weer een stap verder werd gegaan en in 1904 werd bepaald, dat elke cursus over 2 jaren zou loopen en er dus meer tijd beschikbaar zou komen voor het onderwijs. De toevloed voor deze cursussen was zoo groot, dat meermalen een splitsing in twee afdeelingen moest plaats hebben.

Alweer was verbetering verkregen doch het doel waarnaar gestreefd werd, nog niet bereikt. Door toevallige omstandigheden zou dit spoediger gaan dan verwacht werd.

De hoefsmidcursus te Tiel werd gegeven, met welwillende medewerking van het Bestuur en Directeur, in de Ambachtschool. Uit besprekingen bleek dat een verbouwing en vergrooing dier school aanstaande was en dat van die gelegenheid gebruik te maken was om lokaliteit te verkrijgen tot stichting van een hoefsmidschool, afgescheiden van het ambachtsonderwijs en geheel staande onder de G. O. Mij. v. L.

Ontwerp en plannen werden door den tegenwoordigen Voorzitter, Mr. J. G. Ridder van Rappard, aan den heer Directeur Generaal van Landbouw overgelegd en mochten wij van dezen de hoog gewaardeerde steun en medewerking verkrijgen en de toezegging eener subsidie.

Hierop werd in de Hoofdbestuursvergadering der G. O. Mij. v. L. van 19 April j.l. besloten tot oprichting eener hoefsmidschool te Tiel en eene subsidie toegestaan voor de oprichting. Verder werden aan de aangrenzende afdelingen der Mij. en aan de gemeente Tiel subsidie aangevraagd, welke vermoedelijk wel zullen worden verkregen, zoodat alle hoop bestaat op 1 Juli 1908 de lessen beginnen.

Regeling en inrichting van het onderwijs moeten nog worden vastgesteld; zoodra dit is geschied hoop ik dit mede te deelen en daarbij de platte grond der school te voegen.

T.

H. v. L.

* *
*

Betreffende dit onderwerp ontleenen wij verder het volgende aan:
„Mededeelingen en berichten der Geldersch-Overijsselsche Mij. van Landbouw 1907 I.”

In de 190ste Vergadering van het Hoofdbestuur der Geldersche-Overijsselsche Mij. v. Landb., 19 April j.l. te Arnhem gehouden, kwam o. m. aan de orde **de oprichting van een vaste Hoefsmidschool te Tiel.**

De Voorzitter, de heer Mr. J. G. Ridder van Rappard, wijst op den vooruitgang van alle zaken, zoo ook van het Hoefbeslag. De Maatschappij heeft zich hiervoor de zorg reeds gedurende een vijftiental jaren aange trokken. De éénjarige cursussen in hoefbeslag, in den eersten tijd gegeven, bleken geen voldoende resultaten op te leveren door den te korten leertijd. Men is toen overgegaan tot de tweejarige cursussen, welke betere resultaten te zien gaven. Leerlingen, die de tweejarige cursussen met succes hebben afge loopen, kunnen geacht worden in staat te zijn paarden te beslaan, lijdende aan de meest voorkomende hoefgebreken. Echter heeft het buitenland, en wel voornamelijk Duitschland, geleerd, dat in dezen nog verbetering is aan te brengen en kan de regeling aldaar ons als richtsnoer dienen.

In Duitschland heeft men het stelsel van ambulante scholen meer en meer verlaten en is overgegaan tot de oprichting van vaste leersmederijen. Men heeft ingezien, dat het onderwijs, vooral het practisch onderwijs op de ambulante scholen, van te korten duur is om te verwachten, dat de hoogst mogelijke graad van bekwaamheid door de leerlingen wordt bereikt.

Maar met de oprichting eener leersmederij moest worden gewacht, totdat de gelegenheid gunstig is, en dit is thans in 't gebied onzer Maatschappij het geval.

De ambachtsschool te *Tiel* wordt vergroot, waardoor de tegenwoordige smederij vrij komt. Dit is een groote localiteit, welke voldoet aan de eischen, aan een hoefsmederij te stellen. Tevens is een open monsterbaan beschikbaar gesteld, benevens een open plaats, noodig voor het nauwkeurig opnemen van den stand van het paard, en een eigen toegang tot de school, terwijl in een lokaal van de ambachtsschool theoretisch onderwijs mag worden gegeven.

De Heer Van Lent heeft zich bereid verklaard, een en ander nader toe te lichten. Voor ons is thans de vraag, hoe subsidie hiervoor te verkrijgen.

Voor de oprichting der hoefsmidschool te *Tiel* is de volgende begrooting opgemaakt:

INKOMSTEN.	UITGAVEN.
I. Opbrengst	Salaris Directeur <i>f</i> 1000.—
Hoefbeslag <i>f</i> 500.—	Idem Hoefsmid " 900.—
II. Opbrengst	Leermiddelen " 50.—
Consulten " 400.—	Materiaal en Kolen " 500.—
III. Opbrengst	Lokaalhuur " 450.—
Schoolgelden " 200.—	Licht " 50.—
IV. Subsidie van het	Onvoorziene Uitgaven " 50.—
Rijk " 1000.—	
V. Idem van de	
Provincie " 300.—	
VI. Idem van de	
Gemeente Tiel " 100.—	
VII. Idem van de	
G. O. M. v. L. " 500.—	
<i>f</i> 3000.—	<i>f</i> 3000.—

Deze begrooting verdient eenige toelichting.

Post I der Inkomsten, Opbrengst Hoefbeslag *f* 500. Als de school bestaat, is te verwachten, dat vele equipagehouders hun paarden daar laten beslaan, aangezien ze dit nergens beter gedaan zullen kunnen krijgen dan aan de school, onder onafgebroken toezicht van een hoogst deskundigen hoefsmid.

Post II Consulten *f* 400. Deze post zal de Heer Van Lent wel nader releveeren. Het plan bestaat, aan de school te verbinden een kliniek in hoefgebreken tegen betaling van *f* 1 per consult ten bate van de school.

Post III Schoolgelden *f* 200. Deze post is niet hoog geraamd, daar het plan bestaat twee cursussen in een jaar te geven en het schoolgeld te stellen op *f* 10.

Post IV Subsidie van het Rijk *f* 1000. Spreker heeft bij een onderhoud met den Directeur-Generaal van den Landbouw en den Inspecteur van het Landbouwonderwijs het belang van de school bepleit, en om Rijkssubsidie verzocht. Bij missive van 14 Maart 1907 wordt bericht, dat Zijne Excellentie, de Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel bereid is, een bedrag van *f* 1000 voor dit doel op de begrooting voor 1908 te plaatsen.

Post V Subsidie van de Provincie *f* 300. De Gedeputeerde Staten van

Gelderland hebben zich bereid verklaard, in de Provinciale Staten te verdedigen, om de subsidie voor hoefbeslag met *f* 150 te verhoogen en derhalve te brengen op *f* 450.

Post VI Subsidie Gemeente *Tiel* *f* 100. Hoewel niet officiëel, is spreker toch officiëus bekend, dat Burgemeester en Wethouders van *Tiel* bereid zijn, aan den raad voor te stellen, *f* 100 subsidie aan de school te verleenen.

Post VII Bijdrage Geldersch-Overijselsche Maatschappij van Landbouw. De Maatschappij zou hare subsidie met *f* 500 moeten verhoogen. Dit bedrag is hoog. Het geldt hier echter een zeer nuttige zaak, en finantiëele bezwaren bestaan er bij den Penningmeester niet. Daarom stelt het Dagelijksch-Bestuur U dit voor.

Thans de Uitgaven. Post I Salaris van den Directeur *f* 1000. Deze post lijkt hoog, doch is in werkelijkheid niet hoog, daar een deel terugkomt in den vorm van opbrengst van consulten.

Post II Salaris Hoefsmid *f* 900. Feitelijk is deze post te laag uitgetrokken. Het plan bestaat echter, den hoefsmid later aandeel in den onderneming te geven.

Post V Lokaalhuur *f* 450 komt spreker billijk voor. De overige posten behoeven geen nadere toelichting. De Begrooting sluit derhalve met een gelijk bedrag in Ontvangsten en Uitgaven van *f* 3000.

De Maatschappij kreeg bovendien nog eene toezage voor subsidie van de Afdeeling *Tiel*, echter nog niet officiëel.

Daar het lokaal van de smederij eenige verbouwing zal moeten ondergaan, teneinde het voor hoefsmederij in te richten, zou het kapitaaltje, hiervoor benoodigd, van de Maatschappij kunnen geleend worden tegen zeker procentage en de subsidie van de Afdeeling *Tiel* gebruikt kunnen worden voor betaling van rente en aflossing dezer leening.

Thans geeft de Voorzitter het woord aan den Heer Van Lent, om alsnog nadere toelichtingen te verschaffen.

De Heer Van Lent zegt na het gesprokene door den Voorzitter slechts kort te kunnen zijn en zich voornamelijk te moeten bepalen tot het verklaren van enkele cijfers. Te beginnen met de inkomsten valt op te merken, dat Post I Opbrengst Hoefbeslag te laag is geraamd. Het is echter slechts een begrooting en daarom is het goed, deze post niet te hoog uit te trekken. Bovendien bestaat het plan, het salaris van den Hoefsmid te verhoogen met eenige procenten van de opbrengst van het beslag.

Post II Consulten *f* 400. Voor het onderwijs moet materiaal aanwezig zijn. Het zien van abnormaliteiten werkt zeer leerzaam. Door het geven van consulten worden de smeden daarvoor dagelijks in de gelegenheid gesteld. Het ligt niet in de bedoeling van de leerlingen kwakzalvers te maken. Het is eenvoudig om de smeden te leeren, hoe in abnormale gevallen het beslag moet worden aangebracht. De paarden worden dan tevens behandeld en hiervoor moet *f* 1 worden betaald. De vrees is reeds uitgesproken, dat de zaak opgedreven zal worden en bij de geringste afwijking in hoefvorm de behandeling als consult zal worden beschouwd. Deze vrees is geheel ongegrond. Het cijfer is niet uit de lucht gegrepen, doch berust op ervaringen uit de practijk.

Post III Opbrengst Schoolgelden *f* 200. Het cardinale punt zal de eerste jaren reeds zijn, om de smeden er toe te krijgen zich voor $\frac{1}{2}$ jaar aan de school te verbinden en zich derhalve voor dien termijn uit hun bedrijf terug te trekken. Spreker stelt zich voor, dat in de twee eerste jaren de toeloop niet groot zal zijn en het bedrag van *f* 200 niet zal worden bereikt. Het zal derhalve goed zijn de school ook toegankelijk te stellen voor smeden uit andere provinciën.

Thans de uitgaven. Met betrekking tot Post I Salaris Directeur *f* 1000 kan nog worden medegedeeld, dat het in de bedoeling ligt drie uren in de week theoretisch onderwijs te geven.

Post II Salaris Hoefsmid *f* 900 is te matig geraamd. Toch meent spreker wel, dat er een bekwaam deskundige zal zijn te vinden, daar het vooruitzicht op verbetering wordt gesteld, als de school bloeit.

Post III Leermiddelen *f* 50 zal de eerste jaren geheel besteed worden, doch later verminderd kunnen worden.

Post IV Materiaal en Kolen *f* 500 is vrij hoog geraamd, doch kan zoo noodig bij een volgende begrooting worden gewijzigd.

Spreker stelt zich verder gaarne beschikbaar om inlichtingen te verschaffen, die men nog wenscht.

De Heer Reimers had in de eerste plaats gaarne de vraag beantwoord, of met de oprichting van de school de ambulante cursussen zullen vervallen.

Spreker heeft verder met zeer veel verbazing dit punt op de agenda vermeld gezien. Waar toch ongeveer 6 à 7 jaar geleden op een verzoek uit *Arnhem* tot het oprichten eener hoefsmidschool afwijzend werd beschikt, omdat de tijd hiervoor nog niet rijp was, verbaast het spreker zeer, nu dit punt op de agenda vermeld te zien. De Heer Reimers stelt zich voor, dat de school weinig leerlingen zal tellen. Juist de eerste jaren zal dit aantal het gunstigst zijn. Zoodra echter de smeden uit den omtrek van *Tiel* de school hebben doorloopen, zal het aantal leerlingen dalen.

Door het verleenen van consulten vreest hij zeer zeker in de hand te werken, dat de smeden doktertje gaan spelen. Dat de leerlingen der ambulante scholen het geleerde spoedig weer vergeten, geeft hij toe. Doch dit zal de school niet verhelpen, daar geen docent in staat zal zijn, het geleerde zoo vast in de hoofden der smeden te stampen, dat ze eenmaal weer in hun eigen bedrijf niet weer vervallen in de oude sleur.

Ook de plaats voor de school komt den Heer Reimers ongeschikt voor. Zijn de voordeelen wel overdacht, deze school te verbinden aan eene bepaalde inrichting van onderwijs? Zou wellicht de school in *Arnhem* ook meer op zijne plaats zijn? Doch in de eerste plaats had moeten worden uitgemaakt, of deze school gewenscht zou zijn, daarna had beslist kunnen worden aangaande de plaats. Tevens wenscht spreker van den Heer Van Lent inlichtingen, wat hij denkt te behandelen in drie uren theoretisch onderwijs in hoefbeslag gedurende 6 maanden. Dit onderwerp is niet zoo groot om zoolang over te praten. Het onderwijs aan de Veeartsenijschool duurt nog niet zoo lang.

Ook de Heer Mörzer Bruyns acht de keuze van de plaats voor de school ongeschikt en zou *Arnhem* hiervoor prefereeren.

De Heer Hartog vindt het onbillijk, buiten het beslag nog *f*1 te laten betalen voor consult. De consulten toch worden gegeven ten dienste van de school.

De Voorzitter kan den Heer Reimers geruststellen aangaande de vrees voor opheffing der ambulante scholen. Wel zullen deze in de buurt van *Tiel* verdwijnen. In het oostelijk deel der provincie zullen ze echter blijven bestaan. Het ideaal zou zijn twee scholen in verschillende streken der provincie en dan geen cursussen meer. Zoolang echter het oostelijk deel geen school bezit, zullen daar cursussen worden gehouden en de grenzen van dit gebied zullen niet nauw worden getrokken.

De Heer Reimers heeft als voorbeeld aangehaald, dat 6 à 7 jaar geleden te *Arnhem* de school is geweigerd. Dit is echter reeds 12 jaar geleden. Toen werd het verzoek van den Heer Van Dulm afgewezen, omdat de zaak nog in hare kindsheid was, en eerst over de heele provincie een elementair inzicht hierin moest verkregen worden. Was thans een aannemelijk voorstel vanuit *Arnhem* gedaan, wellicht was het aangenomen. Nu hebben we het van *Tiel* ontvangen.

De Heer Reimers veronderstelt, dat de toeloop van jongelui zal afnemen. Spreker meent de voorbeelden te moeten nemen, waar men ze kan krijgen en dit is in Duitschland. De ondervinding leert daar, dat de scholen zich steeds meer en meer moeten uitbreiden.

Dat het geleerde weer vergeten zal worden, ja natuurlijk, onder de leerlingen zullen er zulken zijn, maar dat noemt spreker toch uitzonderingen. Van de jongelui van de eerste cursussen zijn er nu nog, die eerste prijzen behalen op concoursen. Sterk protesteert de Voorzitter tegen de bewering, dat alle jongelui terugkeeren tot de oude manier van beslaan. Dan zouden we met de cursussen zoo spoedig mogelijk moeten ophouden. Evenwel is de kennis van dit vak ontegenzeggelijk veel vooruitgegaan. *Tiel* is weliswaar eene kleine plaats. Ze ligt echter in het bloeipunt der paardenfokkerij en tevens is met het oog eventueel op een tweede school de ligging gunstiger dan *Arnhem*.

Maar bovendien, we hebben van *Arnhem* geen aanbieding. *Tiel* heeft ons dit voorstel gedaan. De voorwaarden achtte het Dagelijksch Bestuur aannemelijk. Thans moet de Vergadering beslissen.

Wordt het voorstel aanvaard, zoo brengt men de zaak veel vooruit, wordt het verworpen dan gaat men op denzelfden weg voort.

De Heer Van Lent geeft den Heer Reimers toe, dat de duur der theoretische lessen vrij lang is. Zijn voorstel was om twee uren 's weeks les te geven. De Heer Moubis achtte dit te weinig en drong aan op drie uren 's weeks. Het onderwerp is weliswaar niet groot; het is echter niet alleen de bedoeling het te doceeren, maar het te herhalen en nog eens te herhalen, teneinde het erin te hameren.

Wat het bezwaar van den Heer Hartog betreft, merkt Spreker op, dat de patienten voor de kliniek anders bij hem in de practijk zouden komen, Spreker laat ze dan bij een smid brengen en behandelen onder zijn toezicht. Of dit nu bij een smid of aan de school gebeurt, staat toch immers gelijk, en is voor den eigenaar de behandeling aan de school zeer zeker het goedkoopste.

Het lag niet in de bedoeling van den Heer Reimers om te willen beweren, dat het geleerde op de cursussen toch weer vergeten wordt. Doch Spreker kwam op tegen de meening, dat het op de scholen geleerde vaster in het geheugen zou komen.

Prijzen op concoursen acht Spreker van geene waarde voor de practijk. De smeden kunnen veelal wel op de goede manier beslaan, maar thuis volgen ze toch hunne eigene methode. De Heer Reimers wenscht eerst in principe uitgemaakt te zien, of men de school verlangt om daarna de plaats te bepalen. Indien het bekend is, dat men in principe eene school wenscht, zoo zullen er wel aanbiedingen komen voor eene plaats. De vergelijking met Duitschland acht Spreker niet zuiver. Men stelt daar hooger prijs op goed beslag. In de eerste jaren zal men leerlingen krijgen uit de buurt van *Tiel*. Dit aantal zal langzamerhand verminderen, daar het voor smeden verderaf te kostbaar wordt.

De Voorzitter zegt, dat we de zaak goed voor oogen moeten houden. Uitgemaakt moet worden, of van het aanbod van *Tiel* gebruik gemaakt zal worden. Zonder dit aanbod zou het Dagelijksch Bestuur het voorstel niet gedaan hebben. Wordt het verworpen, zoo kan de school elders niet worden opgericht, daar hiervoor geene aanbieding is. De vrees, dat na een paar jaren het aantal leerlingen zal afnemen, koestert Spreker niet. De concurrentie zal juist den toevoer grooter maken. En al mocht het blijken, dat voor smeden van verre de kosten te hoog worden om de school te bezoeken, zoo zou men hieraan door het verleenen van subsidie nog kunnen tege- moet komen.

De Heer Huender vraagt, of de zaak uitgaat van de Maatschappij of van de Afdeeling en of derhalve eventueel te kort door de Maatschappij moet worden gedragen.

De Voorzitter antwoordt, dat de Maatschappij voor alles aansprakelijk is.

Alsdan heeft de Heer Reimers bezwaar er vóór te stemmen, zonder hierover zijne Afdeeling te hebben geraadpleegd.

De Voorzitter merkt op dat men slechts toestemming geeft voor een jaar, slechts machtiging verleent aan het Dagelijksch-Bestuur om f 500 voor dit doel op de begrooting voor 1908 te plaatsen.

Daarna wordt het voorstel van het Dagelijksch-Bestuur in stemming gebracht. Bij den uitslag blijkt, dat 32 stemmen vóór, en 10 stemmen tegen het voorstel waren. Derhalve is tot de **oprichting der hoefsmederij** besloten, en wordt er nog door den Voorzitter op gewezen, dat ook zonder de stemmen van het Dagelijksch-Bestuur een voldoende meerderheid was verkregen.

HOEFBESLAGCURSUS TE TIEL.

Aan het 1e gedeelte van dezen cursus, gehouden vanwege de Geld. Ov. Maatschappij van Landbouw, werd deelgenomen door 14 hoefsmeden. De leiding was opgedragen aan den heer H. J. C. van Lent, plaatsverv. districts-veearts, aan wien voor het practisch gedeelte was toegevoegd de

heer W. A. H. van Horsen, onderwijzer in practisch hoefbeslag aan 's Rijksveeartsenijschool te Utrecht.

Den 14en Mei werd in tegenwoordigheid van de commissie voor hoefbeslag van de Maatschappij en van het bestuur der Afdeeling, in het gebouw der Ambachtschool, voor het houden van dezen cursus welwillend ter beschikking gesteld, het overgangsexamen afgenomen van de leerlingen, die daartoe allen waren opgekomen. Hiervan slaagden de volgende 11 candidaten: C. de Ridder te Tiel, J. C. van Mil te Aalst gem. Lienden, L. J. Schotman te Tiel, W. de Bruin te Elst, B. van de Pol te Haaften, C. Ton te Kapel-Avezaath, A. Bregt te Varik, R. van Heun te Maurik, H. J. van Ewijk te Tiel, C. Viets te Maurik, Ph. A. Konings te Eck en Wiel.

De 3 niet geslaagden voldeden niet aan de gestelde eischen om tot het 2e gedeelte van den cursus te worden toegelaten.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 13 Mei j.l. is de leerling P. Smidts te Groningen tot den 5 maandelijkschen cursus toegelaten. Verder houden thans aan de inrichting verblijf de leerlingen R. Pool te Uithuizen, J. Bruins te Zuidlaren, en H. Tolner te Paterswolde.

— Aan belanghebbenden wordt herinnerd dat aangifte voor deelname aan de **hoefbeslagwedstrijden** op 18, 19 en 20 Sept. a.s. te 's-Gravenhage, tijdens de groote landbouw-tentoonstelling, dient te geschieden vóór 1 Aug. aan het Bureau der tentoonstelling, Buitenhof 42 te 's-Gravenhage. (Voor uitvoerig programma verwijzen wij naar de vorige afl. van „De Hoefsmid”).

— **Concours-hippique op „Zorgvliet” te 's Hage** (niet te verwarren met de tentoonstelling in September). Dit groote Concours-hippique wordt gehouden van 1—7 Juli a.s. Totaal zijn in de 53 nummers aan prijzen uitgelooft 16995 gulden, benevens koetsiersprijzen, tal van eereprijzen, gouden en zilver medailles en cups. Behalve uit omliggende landen zullen zeer waarschijnlijk ook vele paarden uit Amerika mededingen, die op het oogenblik verschillende tentoonstellingen in Engeland bezoeken. Met het oog op de aanwezigheid van onderscheidene paardenrassen en de afwijkende beslagmethoden zal het bezoeken van dit Concours door den hoefsmid, die daarvoor tijd en gelegenheid kan vinden, niet van belang ontbloot zijn.

— **Cursus te Schagen.** Het resultaat van het op 12 en 13 April gehouden eindexamen van den 2-j. cursus is nog juist, langs telegraphischen weg, kort in de April-aflevering vermeld. De namen der 13 geslaagden zijn toen evenwel niet opgenomen, die thans alsnog op verzoek worden medegedeeld. Het zijn: N. Luyt, J. Luyt, beide te Wieringen, P. Ens te Winkel (N.-H.), W. den Hartog te St. Maartensbrug, C. Metselaar te Barsingerhorn, Jb. de Jong te Zijpe, J. van der Ham te St. Maarten, A. Wezel te Opmeer,

J. Doorn te Nieuwe Niedorp, J. de Wit te Zuid-Zijpe, F. Moorman te Den Helder, D. Borger te St. Maarten en G. van Zoonen te Koegras.

Aanvankelijk waren er 15 leerlingen, waarvan 1 wegens verandering van woonplaats zich terugtrok en een tweede wegens gebleken ongeschiktheid de toelating tot de lessen werd ontzegd door de commissie van toezicht, bestaande uit de heeren P. Schenk Dz. te Wieringerwaard, J. de Veer, D. Roggeveen, beide te Schagen, J. L. Wissekerke en A. Slot, beide te Kolhorn (N.-H.). Op 2 Juni j.l. zijn de geslaagden de diploma's onder passende woorden door den Voorzitter, den heer J. L. Wissekerke en den heer G. Muys, uitgereikt.

Wij brengen even in herinnering dat het onderwijs werd gegeven door de heeren G. Muys, vee-arts te Schagen, en H. Kruyt, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Beemster.

— **Zeeland.** De onderwijzer in practisch hoefbeslag, H. Kruyt te Beemster, leider van den rondgaanden cursus in deze prov., stelt 2 prijzen beschikbaar, groot f 10 en f 5, voor door zijne leerlingen vervaardigde beste en meest volledige verzameling hoefbeslag, waarvan de tentoonstelling op 13, 14 en 15 Juni te Tholen wordt gehouden.

P E R S O V E R Z I C H T.

— „Tijdschrift voor Veeartsenijkunde”, April 1907.

— Elf December 1906 werd een 1½-jar. merrie ter behandeling aangeboden wegens een huidhoorn aan de binnenvlakte der kroon van den linkerachterhoef, welke zoolang was dat hij met het andere achterbeen in aanraking kwam. Het paard ging daardoor met dat been allengs wijder loopen. Men had dezen hoorn al eens door afknijpen verkort, doch dit hielp slechts tijdelijk; in korten tijd groeide hij weder aan. De hoorn had zich ontwikkeld na een verwonding daar ter plaatse; dit was echter bij een vorigen eigenaar geschied, zoodat hieromtrent niets naders kon worden medegedeeld.

Het dier was schuw en lastig, de huidhoorn bleek 13 cM. lang en het gevolg van een vroegere verwonding, waarbij over den geheelen verzenwand de vleeschzoom en het bovenste gedeelte van de vleeschkroon met den er opliggenden hoorn naar boven was omgeslagen.

Het dier werd door chloroform bedwemd en de hoorn grootendeels verwijderd. De kroon werd verder, hoewel het bij het lastige paard niet gemakkelijk ging, dagelijks met een zalf gemasseerd, waardoor verbetering werd verkregen en zelfs ook een normaal afgroeien van hoornzelfstandigheid, zoodat het dier op 24 Januari 1907 als hersteld kon worden beschouwd.

Uit: „Der Hufschmied” no. 6, 1907.

— Het hoofdartikel heeft tot opschrift „Zekerheidshoefbeslag” door Emil Schmitz, onderwijzer in hoefbeslag te Keulen. Schrijver betoogt dat in de

laatste jaren in bijna alle steden het plaveisel uit asphalt of hout bestaat, waardoor het voor de paarden voortdurend moeilijker wordt om behoorlijk op de beenen te blijven. Ook in verband daarmee worden steeds minder ijzers gezien die uit de hand zijn gesmeed, en worden meer touwijzers gebezigd, voornamelijk touw-balkijzers.

Schrijver zegt dat het zeer moeilijk is om voor de onderscheidene soorten paarden een groote voorraad ijzers in onderscheidene nummers in voorraad te hebben en heeft nu een nieuwe vorm van ijzer uitgevonden om eenigermate aan die bezwaren tegemoet te komen. Het is een gewoon touwijzer, waarvan de verzeneinden aan de binnenzijde sterk zijn uitgehold en de buitenrand wat scherp op de ondervlakte naar binnen uitsteekt. Er wordt nu een losse dwarsbalk, bestaande uit een stevige geprepareerde stof (leer en gummi), welke dwarsbalk zijdelijks gleufvormige insnijdingen bezit, waardoor het geheel precies tusschen de verzeneinden van het ijzer kan passen en tegen den opstaanden buitenrand aansluiten. Ieder lezer weet van het theoretisch onderwys in het hoefbeslag en sommigen misschien ook door practische aanwending, dat voor het aanbrengen van de Hartmannsche hoefbuffers een bijzondere tang wordt gebezigd. Een dergelijke soort tang nu wordt ook gebruikt bij het aanbrengen van deze Schmitze gummi dwarsbalk. De eene bek van de tang is U-vormig, de andere gewoon en plat-rond. Bij het samenknijpen van deze tang wordt die balkplaat natuurlijk eenigszins gebogen en gelijktijdig minder breed, waardoor het tusschenschuiven eenvoudig en gemakkelijk wordt.

Bij gelegenheid van de pas gehouden internationale sporttentoonstelling te Berlijn, werd het ijzer vertoond en zouden eenige officieren, sportsmen en de brandweer met dit beslag proefnemingen hebben gedaan, die een gunstig resultaat zouden hebben opgeleverd.

(De Redactie van „Der Hufschmied” voegt er geen eigen oordeel aan toe. Wij voor ons hebben nog geen bijzonder hooge verwachting van deze nieuwe vinding en vreezen dat vooral bij afwisselend vochtig en droog weer en bij paarden die min of meer een schuivenden gang bezitten, het ijzer vrij spoedig los zal gaan zitten en ook verloren gaan.)

— *De verbeening der hoefkraakbeenderen van het paard.* Over dit onderwerp is de vecarts K. Witte te Reinickendorf tot doctor gepromoveerd, welke dissertatie veel bevat dat reeds bekend was, doch ook onderscheidene waardevolle aanvullingen geeft. De verbeening begint bij den tak van het hoefbeen en eerst langzamerhand breidt de verbeening zich over het kraakbeen en over het omgevende bindweefsel uit.

De verbeening is als een ziekte en niet als een gewoon levensproces te beschouwen. Als oorzaken zouden zijn te noemen: voortdurende kneuzingen en trillingen van den hoefbeentak en van het hoefkraakbeen op de plaats der verbinding, uitzettingen en verscheuringen van het bandapparaat van het hoefkraakbeen, fouten in het beslag, gebrekkige bouw der hoeven, lichaamszwaarte, ras, arbeid op harde wegen en zeldzamer verwondigen.

Het gebrek is niet erfelijk, het veroorzaakt zelden kreupelheid (5 procent), meer een min of meer angstig, voorzichtig, pijnlijk loopen, terwijl het aanzig zij van uitgeslepen gleuven op de bovenvlakte der verzeneinden

van het ijzer geen betrouwbare aanwijzing voor het bestaan van verbeend hoefkraakbeen (vorm- of zijbeen) bij het betreffende paard zal zijn.

(De uitspraak omtrent het niet erfelijk zijn en het zelden aanleiding geven tot kreupelheid zal hier en daar nog wel niet zoo voor waar worden aangenomen. Naar onze meening is de aanleg van iedere vorm, die zonder uitwendige oorzaak is ontstaan, wel erfelijk en die welke door kneuzing, zooals bij het ploegen aan het eind der voor nog al vaak eens optreedt, niet erfelijk. — Het percentage kreupelen (5 procent) kan wel waar zijn, doch of een dier behept met vorm of verbeend hoefkraakbeen aan dit gebrek kreupel zal gaan loopen of blijven loopen zal grootendeels afhangen van de geaardheid van den bodem, waarop het dier moet werken en van de snelheid der gangen, waarin het dier wordt gebezigd.)

— In Schwerin is een hoefsmidschool opgericht, waaraan een veearts en een onderwijzer-smid les zullen geven.

— Aan de Veeartsenijschool te Budapest (Hongarije) hebben in 1906 benevens 217 adspirant-veeartsen ook 133 smeden deelgenomen aan de theoretische en praktische lessen in hoefbeslag. Er werden 4156 paarden beslagen.

Uit „N. R. Courant”.

— **Glasgow.** IJzer (Berichten van Reichman en Co.). Op 24 Mei waren er uit Amerika en Europa belangrijke orders; 31 Mei waren de prijzen iets lager met veel verkoop, doch de voorraad was niet groot, Amerika vroeg veel. De daarop volgende week werden belangrijke prijsverschillen uit Amerika geseind, waardoor de markt onrustig werd met weinig handel.

— **Duisburg—Ruhrort.** Steenkolen. Voor den tijd van het jaar vrij goede vraag, in 't begin dezer maand en voor Nederland tamelijk veel orders, doch de aflading der schepen gaat niet vlot. Een week later was de productie in de mijnen gering en de aanvoer daardoor onvoldoende.

CORRESPONDENTIE.

— *H. J. P. te G.* De veeartsen—hoefbeslagkundigen—fokkers, in een woord de deskundigen, zijn het onderling oneens hoe het besnijden der hoeven bij optredenden Franschen stand van jonge paarden dient plaats te vinden. Wij meenen ook dat niet alle gevallen op dezelfde wijze behandeld dienen te worden en hopen dat mettertijd een deskundige tijd en scherpzinnigheid ter beschikking moge vinden om die belangrijke vraag eens helder en zakelijk te beantwoorden. Zoolang dit antwoord nog niet verkregen is, verdient het o.i. aanbeveling zorg te dragen dat het jonge paard, bij het besnijden der hoeven, wordt geplaatst op een zuiver waterpas-vlak en het besnijden zoodanig geschiedt dat de draagvlakte van den hoef, gedraaid in normalen rechten stand, ook zuiver waterpas is geworden.

Bij keuringen van paarden valt het ons herhaaldelijk op dat dieren met Franschen stand soms een oogenblik gedraaid kunnen staan op hun voorbenen en dan hierin normaal of zelfs toontredend schijnen te zijn. Op

grond hiervan zouden wij willen trachten bij zulke waardevolle jonge paarden, nevens waterpas-besnijden, de hoeven tot eenigszins binnenwaarts draaien te brengen door de buitenverzeneinden der hoeven, loopende langs de voorvlakten der hoeven, met behulp van een elastische band te verbinden. In de weide gaat zulks echter zoo goed als zeker niet en zou alleen nauwgezet besnijden tot toepassing kunnen komen. Op stal of in de box zou het wellicht practisch ook onuitvoerbaar blijken, doch in dit geval mogelijk toch tot een eenigszins minder bezwaarlijke methode voeren. Bij mislukking is er weinig verloren, bij welslagen misschien heel wat gewonnen.

Mocht u het eens *probeer*en, wilt dan s.v.p. den uitslag aan „De Hoefsmid” melden!

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

VLOEI-IJZER.

Al mag reeds het gebruik van ijzer bij de oudste volkeren bekend geweest zijn, zeker is het, dat hetzelfde in den aanvang der vorige eeuw, alzoo voor honderd jaren, niet het honderste deel verbruikt word, als heden ten dage, hoofdzakelijk doordat de kwaliteit nog zeer veel te wenschen overliet, en er niet aan te denken viel, al die verschillende maten en vormen als handelsartikel te doen verschijnen.

De groote omwenteling in de bewerking van het ijzer en de daarstelling van staal, benevens verschillende soorten gietijzer, zijn allen kinderen der laatste eeuw. Ook de structuur van het ijzer heeft eene verandering ondergaan. Nog niet heel lang geleden hield men voor goed bruikbaar ijzer, datgene, waarvan de breuk een vezelige, taaie structuur vertoonde. Heden is het veelvuldig in den handel voorkomende „vloeiijzer” met zijn fijn korrelige breuk, en bij een doelmatige verwerking, vooral voor kleine smeedstukken, het aangewezen materiaal. Hierbij komt het b.v. niet meer voor, dat ijzer roodwarm gebogen, breekt. Dit kon men vroeger van de verschillende ijzer-soorten niet zeggen. Evenals het welijzer is het bij zorgvuldige behandeling goed te lasschen, slechts moet de werkman er op letten dat het niet oververhit wordt. Terwijl men bij welijzer het afvliegen der sterretjes, als de goede graad der laschhitte beschouwt, zoo is dit bij vloeiijzer reeds een bewijs van oververhitting. Heeft men het echter door oefening zoover gebracht, de goede hitte kort voor het afvliegen dier sterretjes te benutten, dan zal men zeker zijn een deugdelijke onberispelijke verbinding te verkrijgen. Zal men het integendeel te heet maken, dan bestaat de kans dat het ijzer op de laschplaats breekt. Bij een goede lasch kan men bij vloeiijzer de grootst mogelijke krachten op den laschplaats uitoefenen. Hoe vele lastige gevallen doen zich niet bij welijzer voor, b.v. wanneer men in 13 mM rond ijzer gaten wil slaan, zal dat meestal scheuren, bij vloeiijzer komt dat niet voor. Het gebruik van vloeiijzer voor wielbanden is tegenwoordig vrij algemeen. Om zijne fijne structuur noemen de smeden het meestal „staalijzer”. Het zal ook spoedig zijn intrede bij andere werken in de smederij doen, en wanneer niet oververhit wordt, de zegepalm behalen. M.

Advertentiën.

Nieuw enorm succes!

Neemt proef en vraagt inlichting omtrent **HARDUNG'S VOEDERKALK**, bij

F. J. MONSMA,
Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

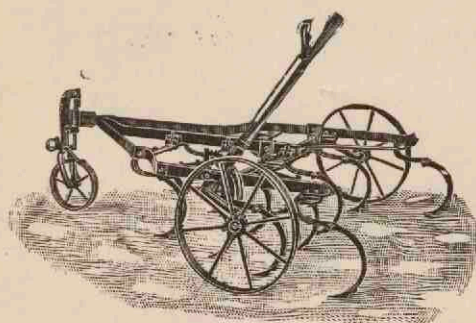
W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthoorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvrage gratis.

„GREIF” Cultivatoren,

onovertroffen meest doelmatige en meest veelzijdige landbouw-werktuigen.

Vraagt de uitvoerige beschrijving.

H. J. REESINK & Co., Zutphen.

Groothandel in Landbouwwerktuigen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Relieve

vooral op het merk:

F. D. te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sortering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straat.

Beter en goedkoper dan Engelse zolen.

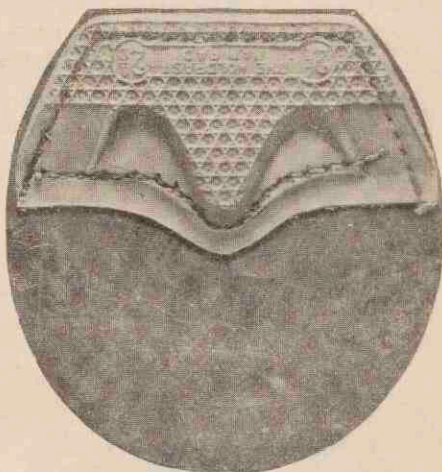
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmatig gebruik defect mocht raken en beproeven wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

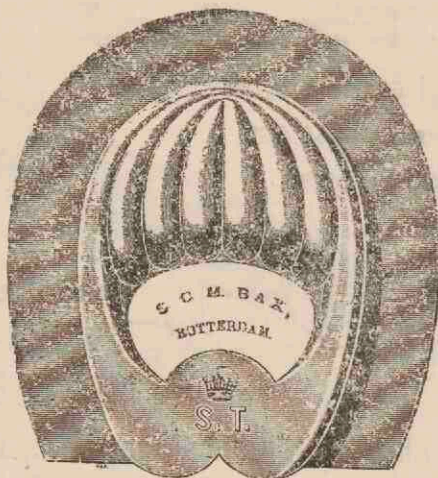
— Prijzen uiterst billijk. —

➡ Men lette op het stempel op iedere zool. ➡

Gemaakte Hoefjers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . .

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en
links).

Houwklingen.

Hoefhamers.

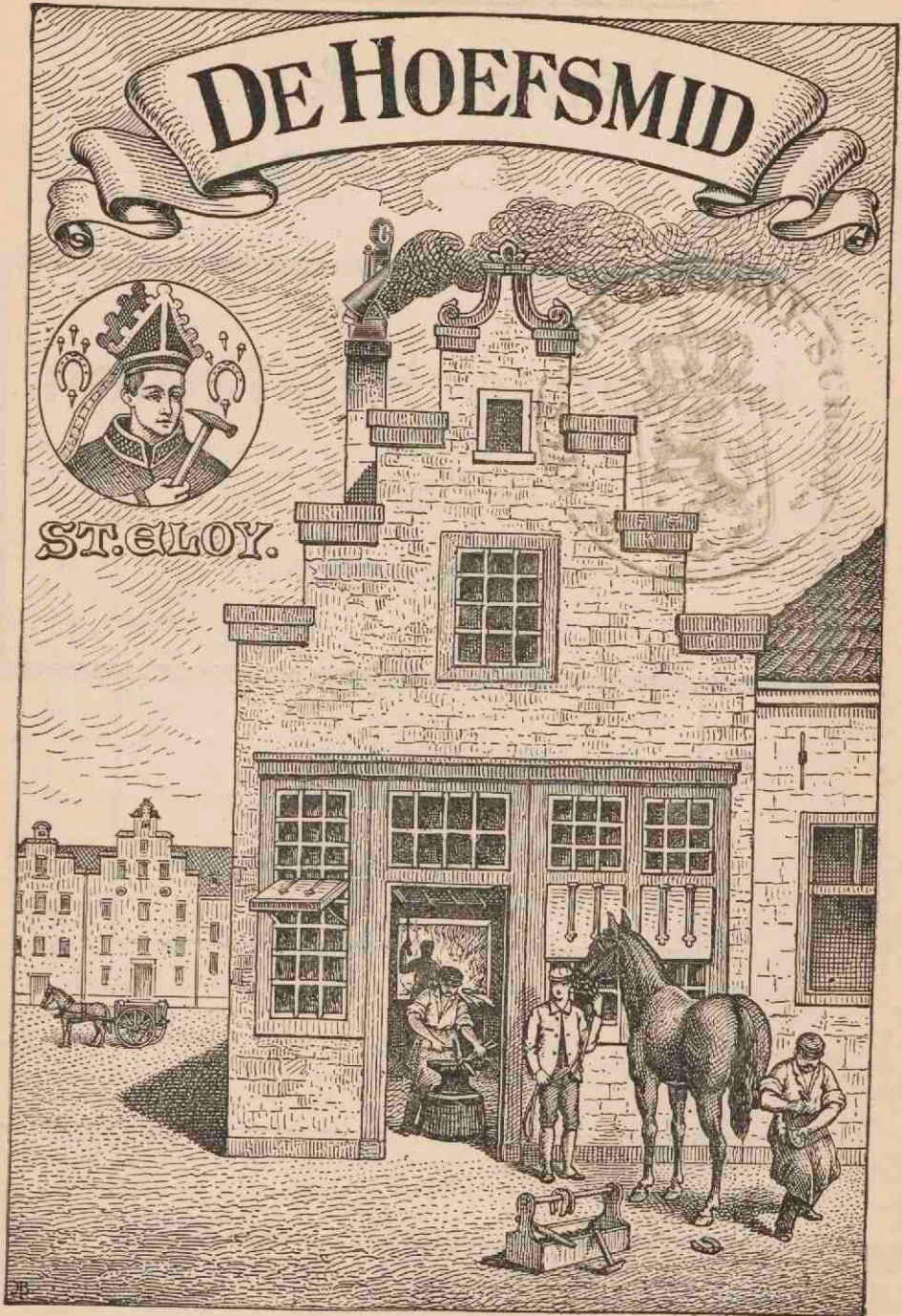
Hoef tangen.

Alle Caoutchouc ar-
tikelen.

Kunsthorn,
enz., enz.

Las- of Welbladen om
ijzer en staal te
wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Burgerhoefsmidschool in België. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

BURGERHOEFSMIDSCHOOL IN BELGIË.

Wat de bevordering van de hoefsmidkunst in België betreft, werden er reeds een aantal jaren, en worden nog steeds, in de onderscheidene provincies cursussen in hoefbeslag gehouden, meestal onder leiding van een der provinciale veeartsen, bijgestaan door een hoefsmid. Het aantal lessen bedroeg, of bedraagt, gewoonlijk 12 à 13.

De resultaten, met deze cursussen verkregen, komen overeen met die in Nederland, — dat wil dus zeggen dat zij vooral aanvankelijk veel succes hebben gehad, aangezien de leerlingen zich slechts weinig moeite en kosten behoeften te getroosten en de landbouwers-paardenhouders zich tevreden stelden met op die wijze gevormde gediplomeerde hoefsmeden. De onderwijzers hielden zich onder dergelijke uitingen van tevredenheid vrij algemeen stil. Slechts enkelen roeiden deels tegen dien stroom van tevredenheid op en gaven krachtig te kennen dat dergelijke cursussen niet voldoende waren te achten hoewel deze bij leergierige en bescheiden smeden een nuttigen invloed op hunne ontwikkeling uitoefenden, doch bij andere personen slechts een zeer oppervlakkige ontwikkeling brachten en de laatste toch den schijn aannamen alsof zij meester in hun vak zouden kunnen worden genoemd. Geen wonder dat nu en dan een niet gediplomeerde hoefsmid heel wat kundiger bleek te zijn dan een wèl gediplomeerde. Ieder, die dan ook eenigszins met het hoefsmidvak vertrouwd is, weet te goed, dat dergelijke cursussen niet in staat zijn om een behoorlijk onderricht in het vak te brengen, — laat staan om van de leerlingen degelijke vaklieden te maken.

De krachtige stoot, die tot verbetering van den toestand in België werd gedaan, is herkomstig van de hoefsmeden zelf, en wel van de heeren André Bosmans, De Jean en H. van der Kerken. Deze drie smeden hebben met goedvinden van den Staat, op het terrein van de Veeartsenschool, een jaar lang onderwijs in het hoefsmidvak gegeven, teneinde te bewijzen dat een dergelijke opleiding van groot nut is en als een noodzakelijke eisch voor de ontwikkeling van het hoefsmidvak dient te worden beschouwd.

Tot dezen vrijwilligen en gratis gegeven cursus werden leerlingen toegelaten, die met gunstig gevolg een hoefbeslagcursus in een der provinciën hadden bijgewoond. Na dit proefjaar werd het nut van Staatswege erkend en tot de instelling van een burgerhoefsmidschool besloten, welke inrichting in 1904 werd geopend.

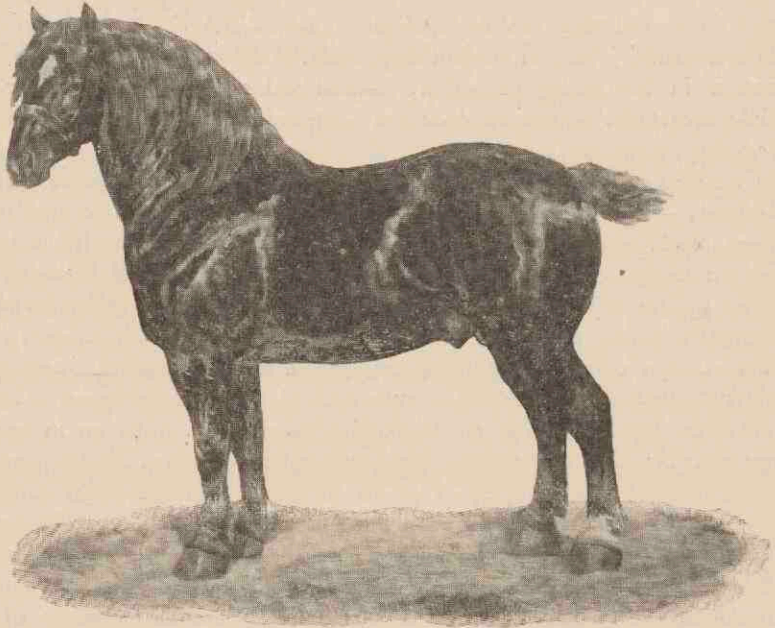
* *

Reeds meer dan eens hadden wij getracht omtrent die hoefsmidschool, gevestigd in Anderlecht, een der voorsteden van Brussel, een en ander te weten te komen, doch tot nu toe bepaalden de in dat opzicht verkregen resultaten zich bijna alleen tot aan ons gedane toezeggingen tot het verstrekk-

ken van inlichtingen omtrent dat onderwijs of van afbeeldingen dier school. Alleen konden in „De Hoefsmid” reeds gepubliceerd worden de voorwaarden waarop de leerlingen tot die school kunnen worden toegelaten, welke voorwaarden overgenomen werden uit het Belgische blad „De Landbode”.

* *
*

Zooals de lezers weten, worden in België bijna uitsluitend zware werkpaarden gefokt. Een type dezer is hieronder weergegeven.

Jaarlijks worden ten behoeve van de ontwikkeling der Belgische paardenfokkerij in alle provinciën premiekeuringen gehouden en daarna centrale keuringen te Brussel. Deze vonden dit jaar plaats op 14, 15 en 16 Juni, — Vrijdag, Zaterdag en Zondag. Deze keuringen bijwonende vonden wij tevens gelegenheid de hoefsmidschool en de inrichting van het onderwijs door eigen aanschouwing te leeren kennen, daar het onderwijs juist wordt gegeven aan een deel der leerlingen op Zondag en aan een ander deel op Maandag. Dit klinkt voor ons Nederlanders, die den Zondag zoo mogelijk algemeen als rustdag vieren, vreemd in de ooren, doch in België worden heel wat lessen en voordrachten op Zondag gehouden, daar uit een godsdienstig oogpunt weinig bezwaren worden geopperd en uit een oogpunt van bedrijfsbelang een werkdag minder geschikt wordt geoordeeld. Zoo worden b. v. ook heel wat landbouwvoordrachten op Zondagnamiddagen in scholen gehouden.

De heer Th. Vernieuwe, directeur aan het departement van Landbouw te Brussel, had de vriendelijke welwillendheid ons een introductie te geven voor het bezichtigen der school, die gevestigd is in de Schipstraat, in een gebouw dat voor een tijdvak van 6 jaar door den Staat is gehuurd, waarvan op dit oogenblik dus het vierde jaar loopende is.

De Belgen spreken deels Vlaamsch, deels Fransch. De Vlamingen en de Walen staan op taalgebied vrij scherp tegenover elkaar. De Walen verstaan meerendeels geen Vlaamsch en de Vlamingen lang niet allemaal het Fransch, al worden er door deze dan ook heel wat Fransche woorden gebezigd. Een en ander heeft bij de inrichting der school tengevolge gehad dat het onderwijs zoowel in 't Vlaamsch als in 't Fransch wordt verstrekt. De theorie van het hoefbeslag in de Vlaamsche taal wordt gegeven door den heer Joseph de Luyck, veearts-directeur van de slachthuizen en de veemarkt te Anderlecht-Brussel, en die in de Fransche taal door den heer A. Langhendries, veearts te Wavre, terwijl het onderricht in het eigenlijke practische hoefbeslag wordt gegeven door den hoefsmid André Bosmans bovengenoemd, die tevens directeur der school is en bij dat onderricht ter zijde wordt gestaan door twee meesters-hoefsmiden-hulpleeraars: Louis Philippé te Ouden-God bij Antwerpen en Ursaire Dombrecht te Brugge.

Een der medestichters, tevens eerste bestuurder of directeur, de heer De Jean, is overleden, terwijl de derde medestichter, de heer H. van der Kerken, aanvankelijk ook leeraar is geweest en thans zitting heeft in de Commissie van toezicht. Deze commissie telt verder nog 6 leden, n.l. 3 practiseerende veeartsen, 2 leeraren van 's Rijks Veeartsenijschool en een eigenaar van paarden.

Het huishoudelijk reglement en het onderwijs-programma luiden in het Vlaamsch als volgt:

REGLEMENT VAN INWENDIGE ORDE.

Artikel één. — Om de lessen der school van hoefsmederij te mogen volgen moeten de leerlingen drager zijn van het certificaat afgeleverd ten gevolge der openbare voordrachten over hoefsmederij, jaarlijks ingericht door het departement van landbouw.

Art. 2. — Het onderwijs is kosteloos; de leergangen worden gegeven in 't Fransch en in 't Vlaamsch; zij hebben plaats 't zij den Zondag 't zij een te bepalen werkdag, van half tien tot 2 uur, van October tot einde Juli.

Art. 3. — De inschrijving moet genomen worden bij het bestuur der school, Schipstraat no. 22, Sint-Jans-Molenbeek, vóór 10 September van ieder jaar.

Art. 4. — De voorzitter van het bewakingscomiteit der school en de meester-hoefsmid belast met het bestuur dragen zorg dat al de reglementsbepalingen over onderwijs en tucht uitgevoerd worden.

Art. 5. — De meesters-hoefsmiden mogen de goedgekeurde programma's van den leergang niet wijzigen zoolang zij daartoe niet gemachtigd worden door het bewakingscomiteit.

Art. 6. — De meesters-hoefsmiden en de andere personen met het onderwijs belast hebben de policie der smidse.

Art. 7. — De leerlingen zijn verplicht:

1°. Regelmatig en met stiptheid de lessen bij te wonen;

2°. Met nauwgezetheid de onderrichtingen der meesters te volgen;

3°. In de smidse de plaats te nemen die hun aangewezen is; zij mogen zonder toelating gedurende de uren des leergangs de school niet verlaten;

4°. De verschillende overheden der school te eerbiedigen en er aan te gehoorzamen. Zij zijn onder elkander tot wederzijdsche inschikkelijkheid en welwillendheid verplicht.

Art. 8. — Het is streng verboden drank in de schoollokalen te brengen.

Art. 9. — Vooraleer de school te verlaten moeten de leerlingen in de aangewezen plaatsen het gereedschap leggen welk zij gedurende de lessen gebezigd hebben of die hun toevertrouwd werden. Zij moeten goede zorg hebben voor die voorwerpen, en zij zijn gehouden de waarde te betalen van deze welke zij door hunne schuld vernietigd, verloren of beschadigd hebben.

Art. 10. — Alle afwezigheid van een leerling moet schriftelijk verrechtvaardigd worden.

Art. 11. — Gedurende den duur der leergangen, moeten de leerlingen Fransche en Vlaamsche voordrachten bijwonen, waarin de stof, in de practische lessen onderwezen, zal uitgelegd worden. Vóór iedere voordracht zal ieder leerling een kort begrip ervan ontvangen.

Art. 12. — De leerlingen, die niet met stiptheid de bepalingen van dit reglement naleven, kunnen buiten de school gesloten worden, 't zij tijdelijk, 't zij voor goed, volgens de zwaarigheid der gevallen.

Die straffen kunnen echter enkel op advies van het bewakingscomiteit toegepast worden.

Art. 13. — De regeering neemt op haar hoegenaamd geene verantwoordelijkheid uit hoofde van ongevallen overkomen aan personen die, ter welkdanigen titel ook, in het gesticht toegelaten worden, of aan de dieren tot het onderwijs bestemd.

Art. 14. — Het hieronderstaand programma der leergangen werd goedgekeurd; de verschillende vakken ervan worden uitgelegd gedurende de lessen van het schooljaar.

PROGRAMMA VAN HET ONDERWIJS.

Practische proef: een fransch ijzer smeden.

Die proef is bestemd om, zoo noodig, de leerlingen te rangschikken en deze aan te wijzen die de lessen mogen volgen.

Iedere leerling smeedt een fransch en een engelsch ijzer.

Die ijzers worden bewaard om tot vergelijkenis te dienen met deze gesmeed op het einde des leergangs.

Het plaatsen aan een aambeeld aanduiden. Al het gereedschap uitleggen.

De stellingen van het paard aanwijzen bij het handbeslag en het beslag in den hoefstal. De mogelijke ongevallen, en de middelen om ze te vermijden, aanduiden.

Iedere leerling bevestigt een paard in den hoefstal.

Aanwijzing van het fransch ijzer. Ieder leerling smeedt twee ijzers.

Samenstelling van masten en middelen om ze te hersmeden.

Aanwijzing van het gereedmaken. Fransche voor- en achterijzers smeden en gereedmaken.

Wijze voor het afnemen van het oud ijzer en het besnijden van den hoef.

De leerlingen smeden en maken ijzers gereed volgens den hoof waarvan ze het ijzer afgenomen hebben.

Aanpassen van het ijzer, nagelen en de nieten maken.

Aanwijzing van het ijzer van Poret. Ieder leerling smeedt een ijzer van Poret. Een hoof besnijden en met een Poret-ijzer beslagen.

Aanwijzing van het engelsch ijzer. Ieder leerling smeedt een engelsch ijzer.

Een engelsch ijzer gereedmaken en opzetten.

Een engelsch ijzer met vierkanten teen smeden en opzetten.

Aanwijzing en smeden van het ijzer van Allassonière.

Aanwijzing en smeden van een turksch ijzer.

Aanwijzing en smeden van een half overdekt ijzer.

Aanwijzing en smeden van het gewoon pantoffelijzer.

Aanwijzing en smeden van het uitzettend pantoffelijzer van Defays en van Trasbot.

Aanwijzing en smeden van ijzers met zool- en wandplaten.

Aanwijzing en smeden van een ijzer met verlengden teen.

Aanwijzing en smeden van orthopædische ijzers.

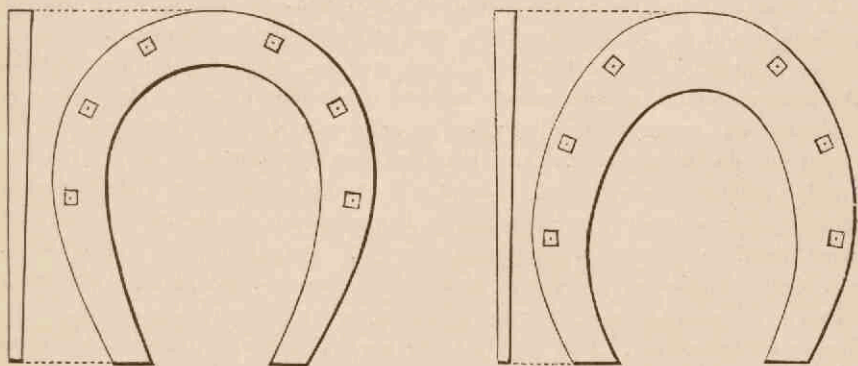
Zittingen zullen toegewijd worden tot het grondig leeren van gang- en standgebreken: paard dat zich snijdt of achterhaalt ¹⁾, dat struikelt, voet naar buiten of naar binnen, laag van hielen, enz.

De twee laatste zitdagen dienen tot het examen.

Het is wel verstaan dat na iedere les met uitlegging eene soort van clinic mag ingericht worden met doode voeten of op paarden aan de leeraars aangeboden.

* * *

Ter herinnering zij even aangestipt dat onder een Fransch ijzer een met stampnagelgaten en onder een Engelsch een ritsijzer wordt verstaan.

Beslag Lavalard-Poret.

* * *

De veeartsen en de hoefsmid-directeur, alle drie heeren hebben ons met de meeste bereidwilligheid alle gevraagde inlichtingen verstrekt, waarvoor ook op deze plaats erkentelijk dank wordt gebracht.

1) Strijkt of klapt.

Het gebouw heeft den vorm van een uit steen opgetrokken loods, is matig verlicht, bezit aan de rechter muurvlakte 5 haarden met 10 vuren, terwijl de linkerhelft der smederij als beslagplaats dient. Een eigenlijke scheiding tusschen de smederij en de beslagplaats wordt niet aangetroffen. In het achtereinde der smidse zijn twee noodstallen (travaillés) geplaatst, die evenals in ons land dienst doen voor de makke, zware paarden. Vlak naast den ingang der smederij is een kleine aparte kamer, die als bureau of zitkamer voor de leeraren dienst doet.

De hoefsmid-directeur heeft een salaris van 2400 frs. (1 frs. = 47 à 48 ct.), de veeartsen ontvangen ieder 1100 frs. (voor Zondag 750 en voor Maandag 350 frs. gerekend), iedere hulpleeraar ontvangt 1000 frs, benevens vrij vervoer per spoor.

Ieder leerling, die aan het eind van den jaarlijkschen cursus den titel van meester-hoefsmid verwerft, ontvangt het door hem tijdens den cursus betaalde spoor-abonnement terug (uit de Staatskas). Een leerling, die geen voldoende examen aflegt, krijgt geen vergoeding, maar mag een volgend jaar opnieuw den cursus volgen. De leeraren zijn eenparig van gevoelen dat de cursus mettertijd een tweejaarlijksche dient te worden, alsmede dat van Staatswege een flink schoolgebouw zal verrijzen.

De leden der commissie van toezicht ontvangen elk voor zich voor ieder bezoek aan de school 10 frs., doch het onderwijs wordt blijkbaar door hen van zoo goed gehalte geacht dat controle hunnerzijds eigenlijk niet noodig wordt geoordeeld.

Aan den cursus nemen hoogstens 60 leerlingen deel, alzoo voor ieder dag hoogstens 30. Thans waren er 55 leerlingen, in 1906 50. Aan het einde van 1906 hebben 20 een voldoende examen afgelegd, terwijl van de 30 niet geslaagden er nu 10 opnieuw den cursus volgden.

In sommige provincies wordt aan de leerlingen, die met goed gevolg de hoefsmidschool te Brussel bezoeken, een kleine subsidie toegekend.

Het onderwijs is grootendeels, bijna geheel, gebaseerd op de practijk. De leermiddelen zijn meerendeels midden in de lengterichting der smederij geplaatst en vormen op die wijze eenigermate de scheiding tusschen de vuren en de beslagplaats. Aan het besnijden van den hoef wordt terecht groote aandacht geschonken. IJzers met stooten worden in België slechts zelden meer gebruikt, terwijl meest ijzers zonder kalkoenen met min of meer verdikte takken worden aangetroffen. De achterijzers worden soms van kleine kalkoenen voorzien. Alleen in de haven-handelsstad Antwerpen worden de paarden achter nog al voorzien van stootijzers en vóór van ijzers met kalkoenen. Van de zijde der hoefsmidschool worden overal even dik zijnde ijzers aanbevolen.

De Belgische Staat ziet het groote nut der school in en heeft besloten eene nieuwe, veel grootere inrichting te bouwen, geheel op eigen kosten.

Naar onze overtuiging is de Belgische methode der opleiding te verkiezen boven de uiteenlopende richtingen die in Nederland worden gevolgd. Zoo als het in België in wording is, is het immers door ons altijd als de meest wenschelijke richting aangegeven. Een burgerhoefsmidschool, waar in de eerste plaats onderwijskrachten voor de onderscheidene cursussen worden

gevormd, dient er in Nederland broodnoodig te komen, en zoo mogelijk in dezelfde stad waar de Veeartsenijschool is gevestigd.

A. W. H.

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan den Heer H. J. P. te G.

Volgens het schrijven in „De Hoefsmid”, 12de jaarg., 6de afl., zijn de deskundigen het oneens over het besnijden der voeten van paarden met Franschen stand. Als gediplomeerd hoefsmid kan ik mij niet begrijpen hoe dit mogelijk is, daar dit in het boek „Het Hoefbeslag van J. B. H. Moubis” zoo duidelijk wordt uiteengezet. Als ik echter de verschillende paarden, welke ik dagelijks onder handen krijg, bezie, dan geloof ik toch, dat UEd. gelijk hebt. Ik besla veel paarden voor handelaren, wien er veel aan gelegen is, dat de Fransche stand wordt weggenomen. Telkens blijkt het me dan, dat hetgeen de heer Moubis zegt, verkeerd is opgevat. Ik zal nu trachten zoo duidelijk mogelijk mede te deelen, hoe ik in dergelijke gevallen te werk ga en ik durf zeggen met succes.

Ik bezie het afgenomen ijzer en waar dit het meest is afgesleten, neem ik van den hoef zooveel mogelijk af, terwijl ik de overzijde zoo hoog mogelijk laat blijven. Helpt dit nog niet genoeg, dan verdik ik daar, waar het oude ijzer het dikste is, het nieuwe zooveel als noodig is, totdat het meerdere slijten op de bewuste plaats ophoudt. Bij paarden, die nog niet beslagen zijn, kan men natuurlijk niet naar het oude ijzer zien, maar daar richt ik mij naar de slijtage van den hoef. Bij Franschen stand zal het bijna altijd den buitenkant van den hoef zijn, die het meest afslijt. Tegen vergoeding van reiskosten stel ik mij beschikbaar voor eigenaren van paarden, veeartsen of smeden om paarden met Franschen stand te besnijden en te beslaan, en tevens den gewonen hoefsmid daarin te onderrichten. Wie niet voldaan is, behoeft niets te vergoeden. Het resultaat kan dan later in „De Hoefsmid” gepubliceerd worden.

U Mijnheer de Redacteur dankende voor de plaatsing.

UEd. dw. dn.,

Akkerwoude, 30 Juni 1907.

S. van Dijk.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Sedert de opgaven in de vorige afl. zijn geen nieuwe leerlingen toegelaten, terwijl door geen der toen aanwezigen de tijd van vertrek intusschen is aangebroken. Deze leerlingen zijn: R. Pool te Uithuizen, J. Bruins te Zuidlaren, H. Tolner te Paterswolde en P. Smidts te Groningen.

— Wij herinneren belanghebbenden nogmaals aan den **wedstrijd in hoefbeslag**, in September a.s. te 's Hage te houden en waarvan uitvoerig programma is opgenomen in de Mei-afl. van „De Hoefsmid”.

Het is ons gebleken, dat er belangstellenden zijn, die iets bijzonders gezocht hebben achter „de eischen waaraan een goed beslag moet voldoen.” En zulks is in geen en deele het geval. Er wordt niets anders mede bedoeld dan hoe het ijzer gevormd en ondergelegd moet zijn.

— **Het beslag bij paarden met sleependen gang.** De 2de onderwijzer in practisch hoefbeslag aan de Kon. Hoefsmidschool te Dresden (K. Marschner) heeft in de Juli-afl. van „Der Hufschmied” betoogd dat bij paarden met een sleependen gang (meestal achter):

1°. de ijzers in den toon soms zoo scherp volgens een rechte lijn zijn afgesleten, dat zij als het ware klapijzers zijn geworden en de toon van den hoef bijna of geheel tot op het leven is afgeschaafd;

2°. dikwerf ijzers worden ondergelegd alsof het beenwerk versleten ware en de dieren op den toon zouden loopen ingevolge versleten (verkorte of „opgetrokken”) pezen, welke ijzers niet helpen daar de veronderstelling onjuist is;

3°. ijzers onder te leggen zijn als volgt: Men buigt het toongedeelte van het ijzer van af het midden der ijzerbreedte naar boven, in denzelfden trant als dat de afslijting heeft plaats gevonden. Al naar den graad der afslijting kan het opgebogen gedeelte dikker worden gelaten of dunner gesmeed. Het ijzer dient daartoe in den toon wat breeder te zijn, terwijl de lip gevoelig achterwege kan blijven aangezien het opgesmede deel het verschuiven van het ijzer voldoende tegengaat.

Bij paarden die vroeger alle 8 à 14 dagen moesten worden beslagen kunnen thans op de aangegeven ijzers 4 weken en langer loopen. — Het aanbrengen van kalkoenen doet het gebrek in ergere mate optreden.

Marschner zag op een, eenigen tijd geleden, ondernomen studiereis naar Parijs aldaar dezelfde ijzers gebruiken.

— **Vereeniging ter verbetering van het ambacht.** De uitvoerende raad maakte in Metallicus bekend dat in Augustus a.s. te *Amsterdam, Assen, Breda* en *Zwolle* gelegenheid zal worden gegeven tot verkrijging van den graad van Gezel of Meester in het timmeren, meubelmaken, huisschilderen, metselen en steenhouwen.

— **Glasgow. IJzer.** (Bericht van Reichman en Co.). In het eerste gedeelte der tweede helft van Juni was de markt zeer kalm en werd in de laatste week weder iets levendiger. In verband met de naar verhouding lagere prijzen kochten hoofdzakelijk Duitsche koopers groote posten Middlesbro gietijzer. Het laatste bericht van 11 Juli meldt een vaste stemming der markt.

„N. R. C.”

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

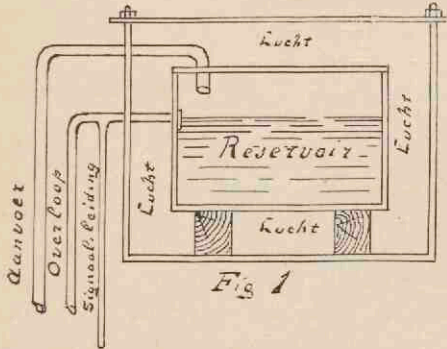
HUISWATERAANLEG MET RESERVOIRLEIDING.

Ter vervanging van eene aansluiting aan het Stadsbuisennet der waterleiding, hetgeen ten platten lande geheel ontbreekt, kan door het plaatsen

van een reservoir, zoo mogelijk op de hoogste plaats in het huis, eene inrichting gemaakt worden, welke die waterleiding geheel vervangt, wanneer wij genoemd waterreservoir met buisleidingen verbinden aan tapplaatsen waar wij ten allen tijde water kunnen ontnemen. Het reservoir kan geconstrueerd zijn zooals wij vroeger bij onzen aanleg voor drinkwater van vee beschreven, en zal ook uit diezelfde materialen te kiezen zijn, daar een reservoir van steen gemetseld, de vloer te veel zou bezwaren.

De grootte is naar het getal huisbewoners te kiezen; men rekent gewoonlijk per persoon en per dag 90—100 liter water, waarbij koken, baden, wasschen enz. inbegrepen is. Dus voor 10—12 personen zal men een reservoir moeten plaatsen van 1000 Liter = 1 M³ inhoud, wanneer hetzelfde dagelijks gevuld wordt. De vulling van het reservoir kan, zooals wij reeds vroeger zagen, door middel eener drukpomp geschieden. Hierbij moet echter worden opgemerkt, dat, ingeval dit door handkracht geschiedt, de pomp een niet te groote cylinderdoorsnede zal bezitten, daar anders dat werk te vermoeiend is.

Het water in den winter tegen vorst en in den zomer tegen de zonnestralen te beschutten zal mede een groote factor zijn. De slechtste geleider voor koude of warmte, is de lucht.

De Amerikanen benutten deze op dat gebied reeds voor 50 jaren, terwijl bij ons echter eerst voor korten tijd de techniek hiervan profiteerde. Men make om het waterbassin een kast uit hout, goed dicht (luchtdicht) en zoo groot, dat tusschen het bassin en de buitenste kast overal eene ruimte van circa 10 cM voorhanden is. De deksel zal eveneens tweeledig zijn, het

bovenste (buitenste) zal vast opgeschroefd moeten worden en met vilt of een andere stof zijn afgedicht. De hoofdzaak is dat de buitenste bak volmaakt luchtdicht afgesloten is, om aan zijn doel te beantwoorden, d. w. z. om de lucht, welke zich tusschen de twee kisten bevindt, op dezelfde temperatuur te houden, zoodat het water dat zich in het binnenste reservoir bevindt, in den winter bij 10—15° vorst niet befrist en in den zomer de zonnearmte er geen invloed op uitoefent.

De aanvoerleiding moet zóó worden geconstrueerd dat zij af te tappen is, hetgeen geschieden kan door een aftappende hoofdkraan te plaatsen, waarover reeds vroeger in ons blad werd geschreven.

Een opvulling der ruimte tusschen de twee bakken met turfmoelm, zaagsel, haksel, kurk of iets dergelijks beschut natuurlijk nog veel meer tegen de koude en wordt in vele gevallen aangewend; dit bezit echter het groote nadeel dat bij temperatuursverandering, hetgeen dagelijks plaats vindt, bij vulling van het reservoir datzelfde zweet en deze opvulling ten laatste geheel nat maakt, waardoor de deugd der isoleering vervalt. Ongeveer 10 cM van den bovenkant van het reservoir zal men een overloopleiding aanbrengen, welke met de loozing van het gebouw moet worden verbonden. Buitendien

zal in deze overloopleiding eene vertakking worden aangebracht van $\frac{1}{4}$ of $\frac{3}{8}$ buis, welke signaalleiding heet en wier einde bij de voedingspomp van het reservoir uitkomt. Wanneer nu diegene, die het reservoir vol pompt, ziet dat de signaalleiding water geeft, kan hij overtuigd zijn dat het reservoir gevuld is.

De buis, waardoor het water afgetapt wordt, zal minstens 1" zijn en direct onder het reservoir voorzien zijn van een afsluitkraan; hierdoor wordt voorkomen dat bij reparatie of verandering der leiding steeds het geheele reservoir geleidigd moet worden.

Het plaatsen der stijgleiding richt zich geheel naar het waterverbruik. Wanneer de stijgleiding loodrecht omhoog gaat, kan het eene 1" pijp zijn; in een ander geval legt men twee leidingen, en maakt de buis vóór zij vertakt $\frac{5}{4}$ " of $1\frac{1}{2}$ " wijd.

De buizen worden ten allen tijde op afschot gelegd naar de tapplaatsen en zoogenaamde waterzakken worden streng vermeden.

De voor huisleidingen in gebruik zijnde looden buizen, ten dienste van reservoirs, zijn:

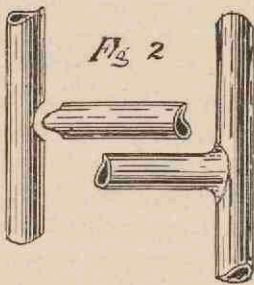
Binnenwerksche maat in mM 13—20—26—32—38.

Buitenwerksche " " " 19—27—34—40—46.

Gewicht per Meter in KG 1,7—2,9—4,3—5,1—6,—.

Voor leidingen bij aansluiting op stedelijke waterleiding is wegens hoogerem druk een grooter wanddikte vereischt.

De verbinding van twee looden buizen is, precies zooals wij reeds bij de pompleidingen vermeldden, eenigszins moeilijker, en meer oefening vraagt een vertakking, waarvan wij in fig. 2 eene afbeelding geven en welke

verder geen beschrijving behoeft. De bevestiging der buizen geschiedt door pijphaken, beter nog door pijpbeugels, welke minstens 2 cM breed zijn. In plaats van looden buizen gebruikt men voor dit doel ook veel gegalvaniseerde ijzeren pijpen, welke met schroefdraad en hulpstukken verbonden worden, en ook voor den smid gemakkelijk zijn te plaatsen.

De huiswaterleiding met reservoir-voeding wordt aangewend voor:

1. Bad- en douche-inrichting.
2. Closet met waterspoeling, echter alleen met spoelkast.
3. Keuken- en waschplaats-taptoestellen.
4. Washtafels en dergelijke zaken.
5. Tuinbesproeiingskranen en fonteinen.
6. Melkkoelapparaten.
7. Het drijven van kleine ventilators.
8. Afvoer van grondwater door middel van injector (ook straalpomp genoemd).

1. Badinrichting.

Als badkamer is eene vorstvrije kamer te kiezen, zooveel mogelijk tusschen twee verwarmde vertrekken. Ook moet er voldoende ventilatie zijn.

In eene badkamer behooren:

1. Een badkuip uit zink No. 15 of 16 vervaardigd; echter gebruikt men ook badkuipen uit gietijzer, van binnen geëmailleerd met gietijzeren pooten en messing afvoerkraan.

Gangbare soorten van zink of gietijzer.

Bodemlengte in Meters 1.15—1.20—1.25—1.30.

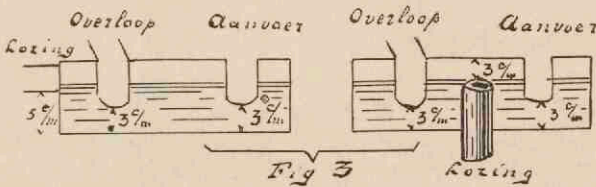
Bovenste lengte „ „ 1.67—1.70—1.76—1.83.

1.76 M bovenste lengte zijn de meest gangbare.

Om de stank der afvoerbuisen niet in de badkuip te krijgen, moet tusschen deze en de afvoerleiding een stankafsluiter worden ingeschakeld, welke uit zink of bladlood vervaardigd kan worden. Deze is van ovalen vorm, circa 20 cM lang en 12—14 cM breed, terwijl de hoogte 8 cM bedraagt.

De bovenzijde bezit twee invoerbuisen, voor de badkuip aanvoerbuis en de overloopbuis.

Deze buizen moeten 3 cM van den bodem verwijderd blijven; wanneer de afvoerbuis zijdelings wordt aangebracht, moet de onderzijde hiervan 5 cM van den bodem verwijderd blijven. In deze stankafsluiting (fig. 3) blijft steeds 5 cM water staan, waarbij de buizen 2 cM in het water steken.

Bij maandenlangen stilstand van het bad zal bij het eerste gebruik dit water door schudden ververscht moeten worden.

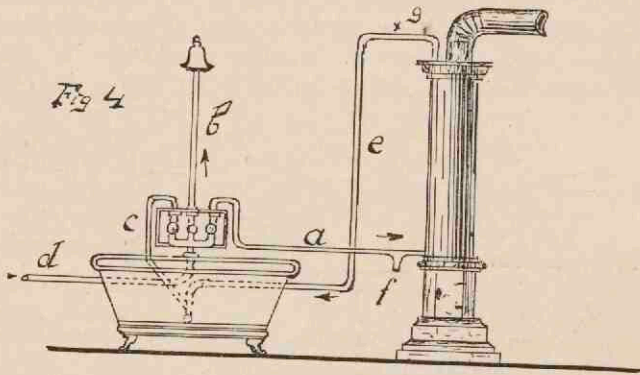
2. Cylinder badkachel. Bestaande uit een gietijzeren onderstuk met stookruimte en aschplaats, zoomede een waterreservoir met binnencylinder, die tegelijk de rook afvoert, en bestaat uit 1—1½ mm dik plaatkoper en waarvan de naad hard gesoldeerd is. Verder een tweede buitencylinder uit koper, zink of gegalvaniseerd ijzer; tusschen deze twee cylinders bevindt zich het verwarmde water, hetgeen van boven door een deksel afgesloten wordt. Van onderen wordt de binnencylinder zoover conisch uitgewerkt, tot hij met den buitencylinder samenvalt en tot een stuk gesoldeerd is. Een normale inhoud bedraagt 90—100 liter, de geheele hoogte circa 2.3 M, hoogte van den cylinder 1.90—2 Meter bij een doorsnede van 31—32 cM. Het is noodzakelijk een afvoerpijp, liefst loodrecht, van af de badkachel in den schoorsteen te voeren.

Tot vulling der kachels en kuipen wordt meestal de zoogenaamde badbatterij aangewend. Een eenvoudige batterij bestaat uit drie kranen, welke een gemeenschappelijken inlaat hebben, echter waarvan ieder een ander doel vervult. De gemeenschappelijke inlaat wordt met den wateraanvoer verbonden. Een doorloopkraan, voor het buiten dienst stellen der badkuip, is aan te bevelen. Opent men de kraan met het opschrift „koud”, dan kan koud water door de verbindingsbuis in de kuip; opent men de kraan met de aanwijzing „warm”, dan vult zich de looden buis met warm water uit de

kachel, en verdringt het koude hetgeen zwaarder is en begeeft zich naar de kuip; op de hoogste plaats der looden aanvoerbuis is een luchtklep aangebracht om het vertrekken der kachel te verhoeden. De middelste kraan is voor de douche bestemd.

Om de badkachel bij eene reparatie, of wanneer deze zich niet in een vorstvrije ruimte bevindt, te kunnen ledigen, is in de aanvoerleiding een aftapkraan geplaatst.

Sedert langen tijd worden badkachels vervaardigd, waarbij de batterij, in plaats van aan den wand, direct zich aan de badkuip bevindt; deze zijn gemakkelijker te monteeren. In plaats der looden aanvoerleiding naar de badkuip, heeft deze batterij een uitlaat welke boven in de kuip voert. Deze uitlaat is door middel eener aangebrachte kroon af te sluiten, waardoor het water uit de douche komt. De regeling der kranen „koud” en „warm” is echter volkomen gelijk als bij de wandbatterij.

Ter verduidelijking worden hier nog vermeld de afmetingen der buizen, aangegeekend in fig. 4.

- a* = naar de kachel = 15 mM.
- b* = „ „ douche = 15 „
- c* = „ „ badkuip = 15 „
- d* = aanvoer der waterleiding = 15—20 mM.
- e* = leiding vanaf de kachel = 25 „
- f* = aftapkraan.
- g* = luchtklep.

M.

Advertentiën.

Nieuw enorm succes!

Neemt proef en vraagt inlichting omtrent **HARDUNG'S VOEDERKALK**, bij

F. J. MONSMA,
Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

Er biedt zich aan:

Een HOEFSMIDSKNECHT,

in het bezit van een Diploma en goede getuigschriften, oud 23 jaar, vrij van de militie.

Te adresseeren aan het Tijdschrift „De Hoefsmid”, onder letters **G. V.**

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthoorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmiden op aanvage gratis.

„GREIF” Cultivatoren,

onovertroffen meest doelmatige en meest veelzijdige landbouw-werktuigen.

Vraagt de uitvoerige beschrijving.

H. J. REESINK & Co., Zutphen.

Groothandel in Landbouwwerktuigen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sortering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straat.

Beter en goedkoper dan Engelsche zolen.

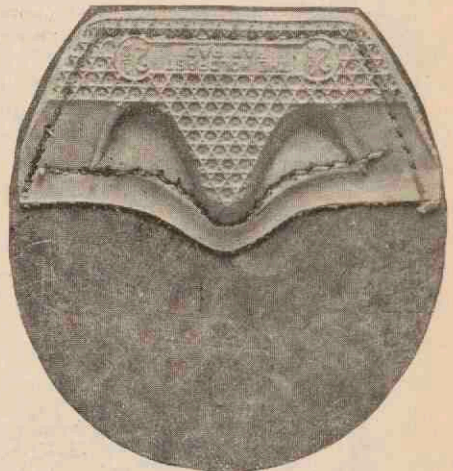
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmattig gebruik defect mocht raken, en bewezen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

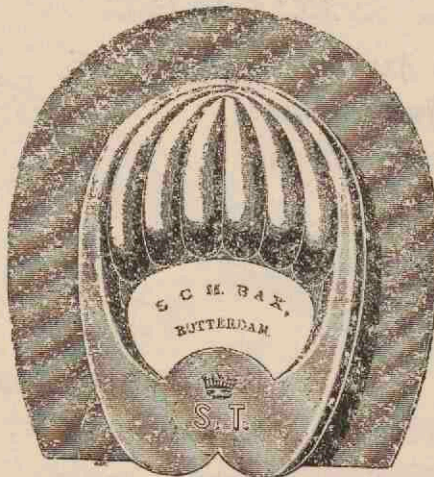
— Prijzen uiterst billijk. —

Men lette op het stempel op iedere zool.

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . .

IJs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

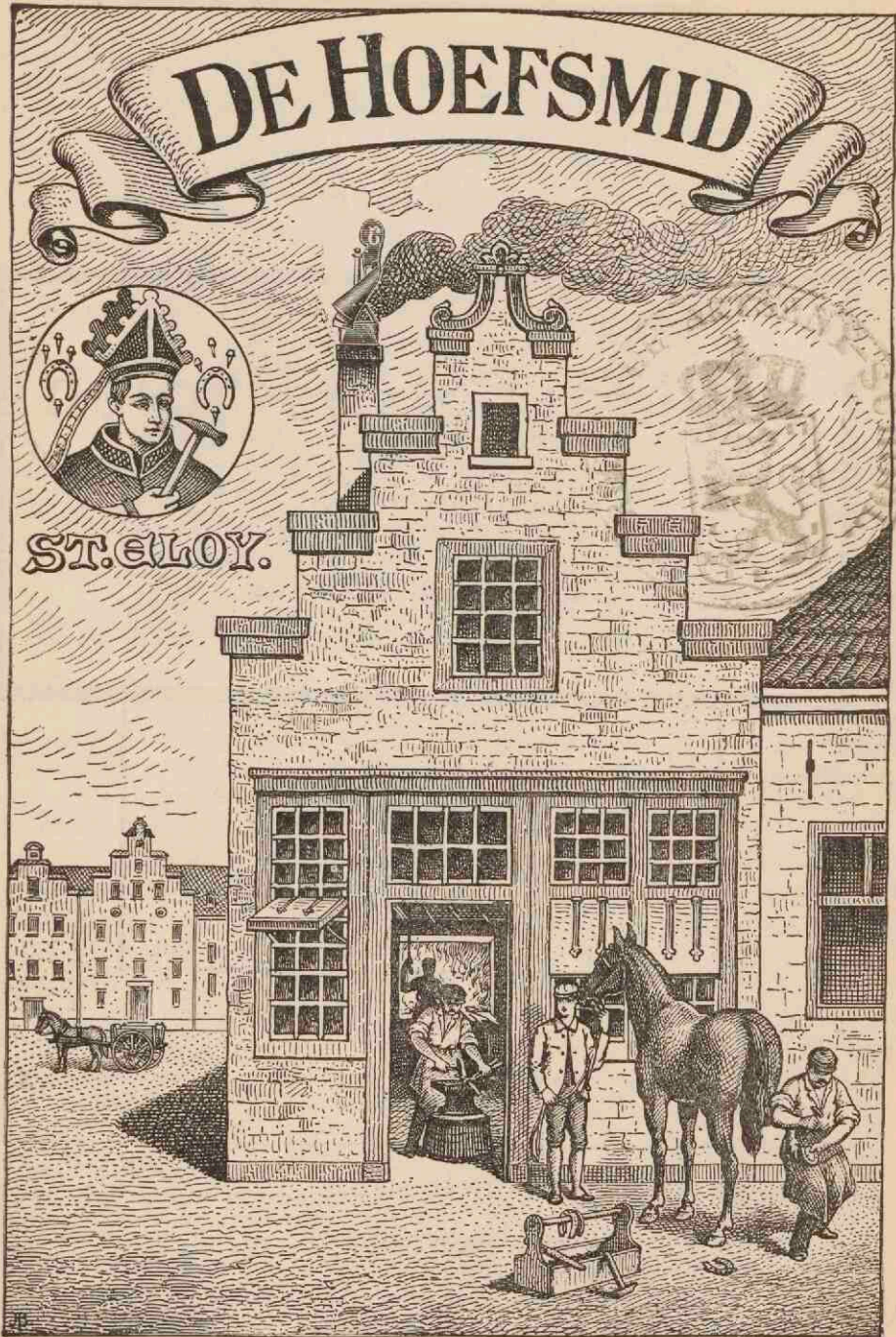
Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en
links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen:
Alle Caoutchouc ar-
tikelen.
Kunsthorn,
enz., enz.

Las- of Welbladen om
ijzer en staal te
wellen. Las-poeder.

**Lambert &
Company.**

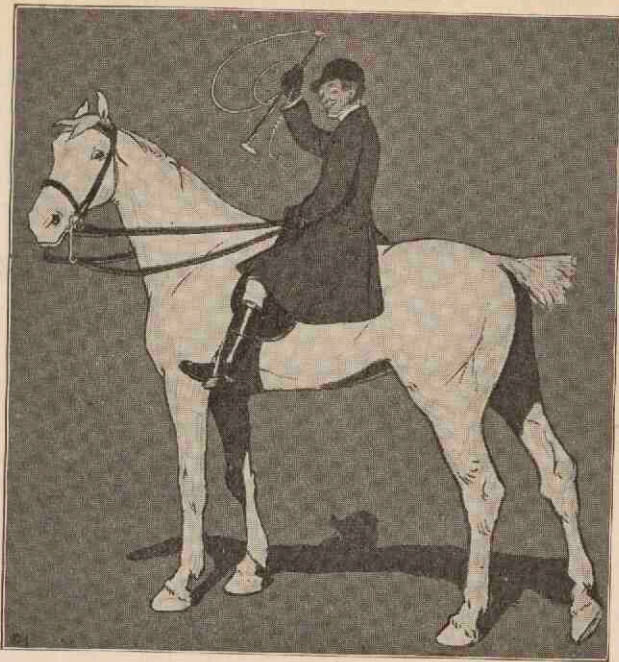
Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Wedstrijden in hoefbeslag te 's-Gravenhage. — Uit de oude doos. — IJzer van Allassonière. — Hoefzolen uit reform-vilt. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Boekwerken. — Advertentiën.

WEDSTRIJDEN IN HOEFBESLAG TE 's-GRAVENHAGE.

Naar wij vernemen hebben zich voor de a.s. wedstrijden in hoefbeslag te 's-Gravenhage op 19, 20 en 21 September opgegeven voor de Ie Afdeeling 103 gediplomeerde burgerhoefsmeden en voor de IIe Afdeeling 26 militaire hoefsmeden van de verschillende korpsen.

Voor de gediplomeerde burgerhoefsmeden zijn deze wedstrijden welbekend; zij werden o.a. gehouden 19 en 20 Juli 1897 te Groningen, 22 en 23 Aug. 1900 te Deventer, in Juli 1901 te Almelo, 11 September 1903 te Winterswijk, 4 Augustus 1904 te Tiel, 11 en 12 Aug. 1905 te Zutphen, 10 en 11 Aug. 1906 te Nijmegen en 24 Sept. 1906 te Tilburg.

Tien jaren zijn er dus verlopen sedert de eerste groote wedstrijd te Groningen werd georganiseerd door het Bestuur der Prov. Vereen. t. bev. der Paardenfokkerij in Groningen. In dit tijdsverloop is de verbreiding van gezonde leerstellingen in het hoefsmidsvak met reuzenschreden vooruitgegaan.

De a.s. wedstrijden in Den Haag brengen ons iets nieuws, n.l. de deelname van militaire hoefsmeden. Andere landen, met name Frankrijk, zijn ons reeds lang daarin voorgegaan. Zij worden daar van Regeeringswege gesteund en aangemoedigd, de Ministers van Oorlog en van Landbouw, vergezeld van verschillende autoriteiten, brengen daaraan geregeld een bezoek en geven steeds blijken van belangstelling.

Het verheugt ons zeer dat 26 militaire hoefsmeden aan de oproeping gehoor hebben gegeven; daaruit blijkt dat zij wel degelijk er eer in stellen tot de bekwaamste in hun vak te worden gerekend. Concurrentie dwingt

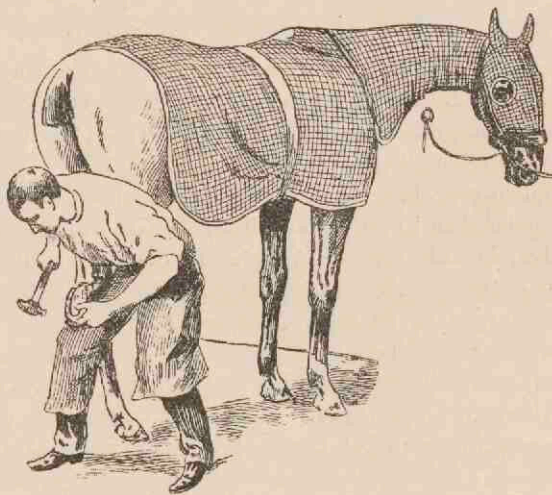
hen niet tot deelname, en daar er medailles zijn uitgelooft is ook de lokstem van het geld buitengesloten.

De afgevaardigde Liefstinck heeft dus wel gelijk gehad toen hij in de Tweede Kamer der Staten Generaal, hogere rangen vragende voor de militaire hoefsmeden, zeide: „Het komt hier niet alleen aan op het geld, maar ook op de eer. De Minister van Oorlog heeft van morgen zoo welsprekend gezegd, dat de soldaat er veel aan gelegen is om er kranig uit te zien en geëerd te worden. Welnu, de Minister verheffe den kundigen vakman en betale hem naar verdienste”.

De vorige M. v. O. heeft de materiele positie der militaire hoefsmeden verbeterd door hen in het genot te stellen van vrije woning; hogere rangen zijn evenwel tot nu toe nog niet voor hen weggelegd.

Maar wat niet is, kan komen. Er is in den Haag alle gelegenheid voor hen om te toonen dat zij ook wat over hebben voor de eer. Mogen zij dus allen als één man opkomen en wij hopen van harte dat de autoriteiten overtuigd zullen worden dat het belang van den Staat medebrengt deze eerezucht ten bate van het leger aan te wenden, door de oudsten en bekwaamsten onder hen den wachtmeestersrang te verleenen.

Frankrijk, Duitschland, Oostenrijk-Hongarije en Engeland zijn daar om te bewijzen, dat de prikkel om uit te munten en een hooger grad te erlangen de uitoefening van het hoefsmidvak tot een meerdere volmaking heeft gebracht.

De wedstrijden in hoefbeslag te Den Haag worden één dag verschoven en zullen dus plaats hebben op Donderdag 19, Vrijdag 20 en Zaterdag 21 September. Zij die zich daarvoor hebben opgegeven zullen van tevoren nog een oproepingsbrief ontvangen met een entreekaart voor het tentoonstellingsterrein.

De jury bestaat uit de reeds vroeger medegedeelde commissie voor het hoefbeslag, benevens de heer W. A. H. van Horsen, onderwijzer in practisch hoefbeslag en smid aan 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht.

* * *

UIT DE OUDE DOOS.

In den ouden tijd, een enkele keer tegenwoordig nog, was het de gewoonte, dat ambachtslieden een bord uithingen, al of niet toepasselijk versierd, om hun beroep aan te duiden en de attentie te trekken. Ook *hoefsmeden* deden dit.

Een fraai exemplaar, dateerende van 1614, vond men b.v. aan het voormalige Smidsgildehuis te Hoorn en op een dergelijk te Leeuwarden vond men de onderstaande dialoog:

Hou man
 Daar is de kan
 Wel wijf, die kan is mijn gerijf
 Maar wacht je voor de vonken
 Het ijzer heet, moet eerst gesmeet
 En dan daarna gedronken.

Veel meer kwam het *hoefijzer* voor, omdat het bijzonder in den smaak viel. Het werd aan allerlei winkels gevonden, ook bij neringen, die niets met paarden of ijzers te maken hadden. Als Bredero, Niesje aan Sijmen sonder Soeticheit laat vertellen waar zij 't goedkoopst haar schuurgoed haalt, zegt zij:

„Ick hael mijn Loogh in 't *Hoefijzer*, daer krijgch ick sooveul om een duijt as ijwers om een oortje”.

De oorsprong lag in 't oude bijgeloof, dat een *hoefijzer* aan de deurpost gespijkerd, de heksen afwerde en geluk in huis bracht, een bijgeloof dat aan Wodans paard herinnert. Daarom had — en heeft nog — zoo menigeen

een hoefijzer aan zijn deur, dat later, toen men wellicht niet eens meer aan 't oude bijgeloof of de heksen dacht, omdat het huis nu eenmaal bij dien naam bekend was, van deurpost naar uithangbord of gevelsteen verhuisde.

Dat het *hoefijzer* ook geluk aanbrengt, weten wij uit de bekende fabel van den vader die met zijn zoon wandelend er een vond en er een pond kersen voor kocht, die hij den jongen, die het niet de moeite waard vond het ijzer mede te nemen, een voor een liet oprapen. Menigeen zal nu nog een hoefijzer niet onderweg laten liggen!

Aan herbergen hingen de hoefijzers dikwijls uit. Niemand bracht gaarne den nacht door in een huis waar hij gevaar liep behekst te worden en stapte dan bij voorkeur dààr binnen, waar hij 't beveiligend hoefijzer zag aangeslagen en voor geen kollen of tjoenders te vreezen had. Later werd 't hoefijzer, gewoonlijk in 't heraldieke drietal voor den luifel geschilderd. In de Haarlemsche courant van 5 Augustus 1688 lezen wij dat het vermaarde logement „*de Drie Hoefijzers*” toen te huur of te koop was.

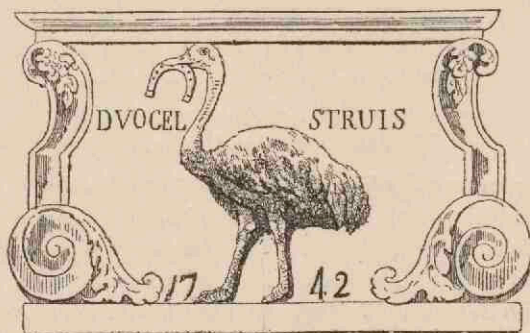
Ook aan brouwerijen b.v. te Haarlem, thans nog te Breda, die het bekende „Bruin” levert, hing 't hoefijzer uit. In 't begin der 17e eeuw zelfs aan de Luthersche en in 1656 aan een Roomsche-Katholieke kerk te Amsterdam. 't Eerste was een *verguld*, anders was het gewoonlijk een zwart hoefijzer.

Ook in het buitenland komt dit herhaaldelijk voor en allerlei verhalen doen dienaangaande de rondte. Ernst van Klattenberg b.v. reed eens dronken de St. Nicolaaskerk binnen, juist toen er dienst was. Toen zijn paard op het altaar wilde klimmen viel het en verloor zijn ijzers, die als herinnering in de kerk opgehangen werden.

Te Hansen liet ridder Rapp, volgens de sage, een kolossaal hoefijzer aan zijn kerk bevestigen, uit dankbaarheid dat hij in een slag zijn paard alleen verloor en zelf het leven er afbracht.

Op deze of aanverwante wijze kwamen hoefijzers aan kerken.

Somtijds echter was de naam van 't *hoefijzer* vooral aan buitenplaatsen, boerenerven of groote gebouwen gegeven, omdat de localiteit in den vorm van een hoefijzer was aangelegd of gebouwd. Men vindt nog *het oude hoefijzer*, als naam van een buitengoed tusschen Wassenaar en den Haag.

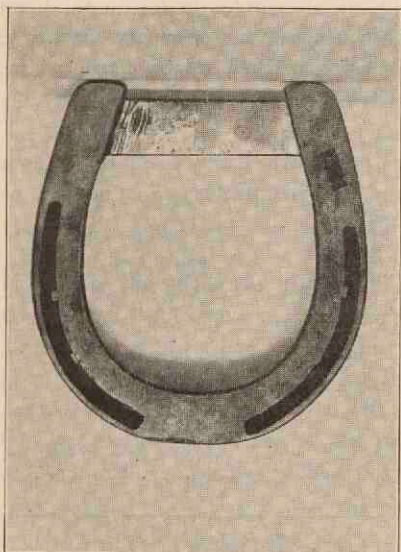
Nog vindt men op een aantal gevelsteenen de *Struisvogel*, heraldiek afgebeeld met het *hoefijzer* in den bek, o.a. in de Batavierstraat te Amsterdam, dateerende van 1742.

Dat hij steeds met dit hoefijzer wordt afgebeeld, komt door het oude volksgeloof, volgens welk struisvogels zulk een sterke maag hadden, dat zij ijzer konden verteren.

St. Eloy, de smidsheilige, nog wel een echte Nederlander, staat voor een smidswinkel te Rotterdam op den Schiedamschen dijk afgebeeld achter een aambeeld met een hamer in de eene en een vuurtang, waarin een *hoefijzer*, in de andere hand.

J. C. S.

IJZER VAN ALASSONNIÈRE.

Nevenstaande afbeelding is naar een ijzer van Allassonnière, waarover in de vorige aflevering gesproken werd bij het programma der leer- gangen aan de burgerhoefsmidsschool te Brussel. Het is op deze foto niet opvallend duidelijk dat de dwars- balk niet de dikte van het ijzer heeft maar bij den linker tak is het toch wel te zien.

- In Brussel wordt het veel ge- bezigd in plaats van het gewone balk- ijzer, omdat het minder gewicht heeft en het paard een minder on- vasten stand bezorgd, terwijl de voordeelen van het balkijzer dezelfde blijven en de vervaardiging zelfs minder tijdroovend is.

HOEFZOLEN UIT REFORM-VILT.

Karl Lippoldt, firma Lippoldt en Co., te Geithain, Markt 5 (Duitsch- land), heeft viltstrooken in 12 verschillende lengten, alsmede platen en zolen met viltkussen in 9 verschillende grootten, in den handel gebracht. Die viltstrooken worden aangewend in denzelfden trant als de strengen touw bij de in Duitschland veel — in ons land weinig gebruikte touwijzers.

Lippoldt schrijft daarover in de Augustus-aflevering van „Der Huf- schmied“:

Lange jaren heb ik in een groote stad van Saksen veel met paarden om- gegaan en daarbij te kampen gehad met moeilijkheden tengevolge van het gladde plaveisel. De paarden konden moeilijk op de been blijven, zoodra de wegen door natte of door vorst glad waren geworden, niettegenstaande de dieren van gummi-zolen of kurken-zolen waren voorzien. Teneinde

vallen of het naar buiten, vanaf den dissel, dringen, waarbij uitglijden ook gemakkelijk optreedt, te voorkomen, was ik dan genoodzaakt stapvoets te rijden. Het beste beviel mij dan nog, met het oog op dat uitglijden, om, in plaats van gummi, vilt van koehaar te gebruiken. Helaas was dit echter in 3 à 4 dagen versleten. Na lang zoeken is het mij gelukt een goed middel tegen het uitglijden der paarden te vinden, welk middel in duurzaamheid de gummi nabij komt. Het is vilt, uit best schapenwol vervaardigd, welke soort vilt ook gebruikt wordt bij het maken der piano's, n.l. op die plaatsen, waar de toetsen telkens tegen terugslaan. Dit vilt is zeer dicht en neemt zoo goed als geen water op. Bij het loopen op een vochtige straat zet dit vilt dan ook bijna niet uit. Het kan behoorlijk met de hamer worden bewerkt, vóór dat het onder het kloppen dunner wordt. Voor het bezigen als hoefzolen of voor inlegsel als streng in de diepe, breede rits, wordt het vilt bovendien door een scheikundig preparaat harder gemaakt. Het is beslist duurder dan gewoon vilt en zal ongeveer in prijs gelijk zijn aan gummi, doch zooals een oud spreekwoord reeds zegt „goed en goedkoop gaan niet samen”.

De Schrijver heeft met het vilt zelf proeven genomen en te gelegener tijd ook door koetsiers laten probeeren. De resultaten van deze proeven hebben zijne verwachtingen nog overtroffen.

De Redacteur van „Der Hufschmied” voegt in een noot aan dat artikel toe, dat het aanbevolen reform-vilt inderdaad zeer vast is en wanneer het bij ervaring mocht blijken, dat dit vilt langen tijd onder de ijzervlakte blijft uitsteken, zoo zal het een goed beschuttend middel tegen het uitglijden zijn en alle plaatijzers overbodig maken. (Dit laatste, inzake de plaatijzers, is ons nog niet recht duidelijk, doch dit zal wel daarin liggen dat wij niet recht begrijpen wat hierin met plaatijzers wordt bedoeld. *A. W. H.*).

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Vorstelijke belangstelling in het hoefbeslag.** Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden heeft als een bijzonder blijk van zijne belangstelling in den wedstrijd voor hoefsmiden in den Haag, een speciale medaille daarvoor beschikbaar gesteld.

Deze medaille zal worden toegekend boven den gewonen prijs aan dien hoefsmid (zoo wel burger als militair), die het grootst aantal punten behaalt.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Sedert de vorige opgave zijn geen leerlingen vertrokken of nieuwe toegelaten, zoodat dezelfde leerlingen thans nog aanwezig zijn, n.l. J. Bruins van Zuidlaren, R. Pool van Uithuizen, H. Tolner uit Paterswolde en P. Smidts uit Groningen.

— Belanghebbenden maken wij opmerkzaam op de gewijzigde annonce van den heer S. C. M. Bax te Rotterdam, achter op het titelblad van „De Hoefsmid” voorkomende. In 't bijzonder vestigen wij de aandacht op de

collectie nieuwe Amerikaansche hoefzolen, — vooral de open zolen zouden bij de gebruikers goed voldoen.

— 's-Gravenhage. Zoals uit de betreffende mededeeling in dit no. blijkt, is de aangifte voor den wedstrijd in Den Haag zeer groot. Laat ieder deelnemer goed beslagen ten ijs komen en vooral zorg dragen de gevraagde eenvoudige werkzaamheden voorbeeldig uit te voeren. Kalm en correct werken, gebaseerd op een goed oordeel en degelijke ervaring, geven de hoogste punten. Ook op het gebied van het hoefbeslag heeft Nederland naam te maken!

Laat het groot aantal deelnemers niemand afschrikken, want men begrijpe, dat, hoe meer deelnemers, des te schooner de overwinning!

P E R S O V E R Z I C H T.

Nederland en Ned. Indië.

— *Om gezonde hoeven bij onze paarden te behouden* moeten wij de voorgeschreven regels van het hoefbeslag dus trouw laten opvolgen en vooral letten op het volgende, n.l. dat het ijzer niet te zwaar is, van alle kanten outdaan van scherpe randen, met vlakke draagvlakte en niet te groote juist gerichte en geplaatste nagelgaten, verder dat de hoef voldoende en goed is bekapt, flink is bijgerond, het ijzer overal ruim genoeg ligt om den hoornwand te beschermen en te steunen, de nagels goed zijn omgeniet en de nieten juist geplaatst.

Letten wij daarbij op eene goede hoefverpleging, dan bestaat er bijna zekerheid dat onze paarden niet alleen goede hoeven zullen behouden, doch tevens dat slechte zullen verbeteren.

Uit het bovenstaande blijkt, dat de hoefsmeden eene vrij groote verantwoordelijkheid te dragen hebben en van hen grootendeels de toestand der hoeven afhangt, wijl vele fouten van het beslag voor het oog verborgen kunnen zijn en dus moeilijk te controleeren.

In Europa wordt tegenwoordig aan de opleiding der hoefsmeden alle mogelijke zorg besteed. Een hoefsmid moet niet alleen normaal gebouwde hoeven kunnen beslaan, doch tevens misvormde, en deze weder tot normale weten te vervormen.

Bij de grondige kennis van de leer van het hoefbeslag en groote vaardigheid in het smeden zijn kennis van den anatomischen bouw van den hoef en van verkeerde gangen en standen der paarden tevens daarvoor vereischten.

Een bekwaam en betrouwbaar hoefsmid verdient in het leger dan ook veel waardeering en lijkt mij de thans voor hen bereikbaren rang van korporaal daarmede niet in overeenstemming. (*Uit een artikel van J. C. Numans, 1e Luit. paardenarts, in Veeartsenijkundige Bladen van Nederlandsch Indië.*)

— De heer H. M. Kroon, veearts te Deventer, schreef eenigen tijd geleden in *Metallicus*, o.m. in verband met de voorgenomen stichting eener hoefsmidschool te Tiel, het volgende:

„Mijns inziens zullen wij in de toekomst voor de opleiding der hoefsmeden „moeten hebben :

„1e een centrale hoefsmidschool, waar het personeel wordt gevormd, dat „den smeden practisch onderricht in het hoefbeslag moet geven ;

„2e hoefsmidsscholen in de verschillende provinciën, waar jonge smeden „worden opgeleid b.v. in halfjaarlijksche cursussen ;

„3e hoefbeslag-cursussen, overal in den lande, voor opleiding van het „personeel, de smidsknechten, die wegens de kosten nooit een school zullen „kunnen bezoeken.”

Duitschland.

— *Duitschland op de wereldmarkt* (25 Juli). De toestand in de Deutsche staal- en ijzerindustrie trekt in den laatsten tijd bijzonder de aandacht, niet alleen in Duitschland, maar ook elders, vooral in Engeland.

Die toestand is zeer ingewikkeld en er doen zich als het ware tegenstrijdige omstandigheden voor. Terwijl voor zekere waren de vraag zoo groot is dat men er nauwelijks aan kan voldoen, is voor andere artikelen de vraag sterk verminderd en zijn hiervoor de prijzen al reeds gedaald. Daarbij komen nog de vraagstukken van organisatorischen aard in het leven geroepen door de vernieuwing van het staalverbond en de daaruit voortvloeiende nieuw getroffen regelingen.

De correspondent van de „Times” (een belangrijk Engelsch dagblad) is er van overtuigd dat Duitsch ijzer en staal, in de komende jaren in groo-tere hoeveelheden dan tot dusver op de wereldmarkt zal worden gebracht. Hij wijst, om deze overtuiging reden van bestaan te geven, op de sterk toenemende Deutsche productie, op de krachtige organisatie in de Deutsche ijzer- en staalindustrie en eindelijk op de reusachtige technische verbeteringen, die in deze industrie zijn ingevoerd en die er toe bijdragen en bijdragen zullen om de kosten van productie belangrijk te verminderen. Andere landen zijn ook begonnen deze technische hervormingen in te voeren. Maar Duitschland heeft een voorsprong en zal daarvan gebruik maken.

Zoo mag dan ook veilig worden aangenomen dat „Duitschland's mededinging op buitenlandsche markten sterker zal gevoeld worden in de komende jaren dan ooit te voren”.

— *Krupp's fabrieken*. Bij de naaml. vennootschap Friedr. Krupp te Essen, werkende met een kapitaal van 180 millioen mark, zijn de aandeelen alle in handen der familie Krupp.

— *Duitschland's handel*. Omtrent den buitenlandschen handel van Duitschland in ijzer en ijzerwaren schrijft de Kölnische Zeitung:

Nadat sedert Maart een terugvoerende beweging bij den uitvoer van ijzer en ijzerwaren was op te merken, hebben in Juni de leveringen naar het buitenland een aanzienlijke stijging ondergaan. Volgens de Juni-afl. der Deutsche statistiek bedroeg de uitvoer 298203 ton of 11928 ton per arbeidsdag tegen 277443 ton, respectievelijk 11098 ton, in Mei. Tot deze vermeerdering droegen in hoofdzaak bij spoorrails en ander spoorwegmaterieel, staaf- en vormijzer, draad en buizen, terwijl ruw ijzer en half fabrikaat slechts in geringeren omvang kon worden geleverd.

(„*IJzer- en Staalkroniek*”.)

— *Militaire hoefsmeden in Pruisen* zijn voortaan, volgens ministerieele kennisgeving aan de onderscheidene provinciale gouverneurs d.d. 15 Mei 1907, onderworpen aan hetzelfde examen als burgerhoefsmeden (Bepalingen van 21 Mei 1904).
(„*Der Hufschmied*“.)

— *Duisburg-Ruhrort*. Steenkolen. In 't begin dezer maand veel uitvoer van de kolenmijnen. Er is veel vraag naar schepen. Naar Nederland is de verscheping gering. Vraag naar bootkolen is niet groot. Engelsche kolen worden nog geregeld ingevoerd, hoofdzakelijk naar den Bovenrijn. — 10 Aug. De afgelopen week bracht weinig verandering. Van de productie der steenkolen, pl.m. 220,000 ton per dag, gaat een groot gedeelte naar den Bovenrijn, zoodat daarheen veel leven heerscht en vrachtschepen ook gezocht en aangenomen worden. Er wordt thans nog voor de groote sleepschepen met 2.20 meter diepgang als maatstaf aangenomen; bij het langzaam steeds vallende water zal wel spoedig eene verandering komen, zoodat er wat meer kolen, vooral voor Nederland, beschikbaar komen. Drukke expeditie, vooral in erts, blijft geregeld bestaan. In bootkolen is de vraag steeds grooter dan het aanbod. Vrachten zijn vast en ook iets hooger, voor den Bovenrijn schepen schaars.
(„*N. R. C.*“)

Engeland.

— *IJzer in- en uitvoer in Engeland*. De totaal invoer van ijzer en staal bedroeg over het 1ste halfjaar 1907 426755 ton tegen 741161 ton over het eerste halfjaar 1906, respectievelijk een waarde vertegenwoordigende van £ 3283895 en £ 4782941. De uitvoer bedroeg over hetzelfde tijdperk in 1907 2792038 ton tegen 2182158 in 1906, resp. een waarde hebbende van £ 24003869 tegen £ 18661858 in 1906. De invoer verminderde in 1907 derhalve met £ 499146, terwijl de uitvoer met £ 5342011 toenam.

(„*IJzer- en Staalkroniek*“.)

— *Glasgow*. IJzer (uit de berichten van Reichman en Co). Van half Juli tot half Augustus is de ijzerprijs een ietsje stijgende, hoewel de slotnoteering van 2 Aug. lager is dan die van 26 Juli. Het laatste bericht van 9 Juli meldt, dat naar men zegt in de laatste dagen belangrijke partijen Middlesbro ruw-ijzer naar Duitschland zijn verkocht. („*N. R. C.*“)

Amerika.

— *Slechte rails*. Volgens de „*Scientific American*“, zijn in de drie laatste winters alleen in den Staat van New-York bijna 4900 gevallen van railbreuk voorgekomen, welke tal van spoorwegongelukken ten gevolge hadden. Dit breken der rails wordt, en dit is juist het ernstige van de zaak, niet veroorzaakt door omstandigheden van buiten, maar door de samenstelling van het gebruikte materiaal.

Tegenwoordig gebruikt men in Amerika voor het vervaardigen der rails erts dat meer phosphorus bevat, dan het vroeger gebezigde. De toegepaste Bessemer-methode kan het metaal niet voldoende reinigen; de rails hebben daardoor een te hoog phosphorus gehalte.

Bovendien is de groote vraag oorzaak van soms te snelle afwerking en van het gebruik van minderwaardig staal.

Aan deze laatste bezwaren is vrij gemakkelijk tegemoet te komen, indien de afnemers dat willen, maar wat te doen tegen het eerste? Het radicaalste middel zou natuurlijk zijn het opgeven van de Bessemer methode en het weder invoeren van de oude, langzamere methode van bewerking. Maar dat gaat zoo eenvoudig niet, waar de staalwerken bijna alle volgens de Bessemer methode zijn ingericht.

Van de Amerikaansche kwaal van het breken der rails hoort men in Europa niet zoo veel, maar toch mogen wij hier wel even herinneren aan een uitspraak van den ingenieur Kley, die in een eenigen tijd geleden voor het Kon. Instituut van Ingenieurs gehouden voordracht, als zijn meening uitsprak, dat de thans gangbare rails voor onze spoorwegen nog niet het materiaal vormen, dat daarvoor metallographisch schijnt aangewezen. Hij meende dat de toekomst is aan de rails met Sorbitische structuur en een koolstofgehalte van 0.75 proc. En hij herinnerde daarbij aan het oordeel van Talbot, die op economische gronden den tijd gekomen achtte, waarop men de Thomas-stalen rails zal verwisselen tegen rails van Siemens Martin-staal, maar dan van Sorbitische samenstelling. („IJzer- en Staalkroniek.”)

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

OVER BLIKSEMAFLEIDERS.

Gedurende de zomerdagen zijn onze huizen, of beter gezegd alle gebouwen, het meest blootgesteld aan een eventueele schade door den bliksem aangebracht. In den laatsten tijd verlagen sommige Brandwaarborgmaatschappijen hunne premiën voor gebouwen, voorzien van bliksemafleiders, en worden daardoor de jaarlijksche onderhoudskosten van den bliksemafleider dubbel gedekt.

De constructie der gebouwen is op het bliksemgevaar van grooten invloed. Een huis, voorzien van veel ijzerconstructie, is veel meer beïnvloed door den bliksem, dan een gebouw met weinig of geheel geen ijzer uitgerust. Daarop berust dan ook in hoofdzaak het feit, dat heden meer branden door het inslaan der bliksem ontstaan, daar er bij den tegenwoordigen bouwtrant beduidend veel meer metaal gebruikt wordt, en het getal der bliksemafleiders niet in die mate toeneemt.

De dakbedekkingen, welke den bliksem aantrekken, en goed geleiden, bestaan uit: koper, zink, gegalvaniseerd ijzer, blik en dergelijke metalen. Stroo-daken zijn in het algemeen als metalen daken, daar dezen door de nedervallende regens, welke meestal den bliksem vergezellen, goede geleiders worden, terwijl ze echter in drogen toestand, den bliksem niet aantrekken.

De bliksemafleider bestaat uit:

- a. Opvangstang met koperen spits en ingesoldeerde koperen kabel;
- b. de gebouw-leidingen;
- c. de aard-leiding.

De opvangstang, 4—5 Meter boven het dak reikend, beschut het gebouw in den omtrek van ongeveer 10 Meter (stangenhooft = straal der omgeving, welke door den bliksemafleider beveiligd wordt). Van deze stelling uitgaande

moet een gebouw van 20 Meter lengte en 10 Meter breedte van twee opvangstangen voorzien zijn.

Opvangstangen worden gemaakt van gegalvaniseerde 1" pijp. Ook wel neemt men ongeveer 4 Meter hoogte 1" pijp en verloopt daarna op $\frac{3}{4}$ " pijp, aan welks einde men een verloopsok plaatst $\frac{3}{4}$ " \times $\frac{1}{2}$ " voor het opnemen der spits.

De bliksemaffeyderspits bestaat uit massief koper van 20—25 mM. doorsnede en een lengte van 120—250 mM., welke aan de onderzijde voorzien is van $\frac{1}{2}$ gasdraad voor het inschroeven in de verloopsok; eveneens bevindt zich hierin ruimte voor het opnemen der afvoerdraad. Het bovenste einde op 25°—30° aangepunt, is met een platina overtrek te beschutten, of geheel uit dat metaal te vervaardigen, hetwelk dan aan de bovenste helft nog sterk verguld dient te zijn. Deze spitsen zijn in verschillende vormen en afmetingen in den handel billijk te verkrijgen, hetgeen een zelffabricatie onnoodig duur zou maken.

De bevestiging der opvangstangen geschiedt bij gewone dakvlakken door eene gasbuis passend op dien stang, waarin een paar vlakke veeren gaffelvormig zijn ingelascht. Deze gaffelvorm zal nauwkeurig tegen de dakvlakken moeten aansluiten. Bij plaatsing op een toren geschiedt dit meestal met vier veeren. In muurwerk, schoorsteen enz. wordt de stang door zoogenaamde pijpbeugels opgehouden, welke in den muur worden ingemetseld. De leidingskabel wordt van af de spits door de opvangstang gevoerd, tot op de helft zijner lengte, waarbij hij door een daar ter plaatse aangebracht gat naar buiten treedt.

b. Gebouwleiding.

Onvertakte leidingen worden voor een gebouw aangebracht met één opvangstang; deze leiding wordt van uit de spits direct afgevoerd naar de aarde. Hiervoor worden aangewend:

1°. 6 mM. dikke massieve koperdraad.

2°. Koperkabel van 7 draden van ieder 2,5 mM. doorsnede.

3°. Gegalvaniseerde ijzeren kabel van 7 draden, ieder 3,5 mM. doorsnede.

Een koperkabel wordt in elk geval de voorkeur gegeven.

Leidingsverbindingen en aansluitingen moeten duurzaam en langdragende gemaakt worden. Door middel van massieve messingklemmen, welke voor 2—4 kabels in den handel zijn, zijn de draden goed vast te schroeven, en met zorg te soldeeren; eenvoudig over elkander leggen, en daarna soldeeren is niet duurzaam genoeg. Bij horizontale- en schuine dakvlakken plaatst men de bevestigingsbeugel om de 2 Meter, en bij loodrechte leiding om de 3 Meter. De lengte dezer ondersteuning hangt af van de sterkte der bedakking en moet zoo genomen worden, dat de kabels circa 10—15 cM. van de dakvlakte verwijderd zijn. Bij loodrechte muurwerken is die afstand voldoende wanneer deze 5—10 cM. bedraagt.

Alle metalen, welke zich buiten het gebouw bevinden, zooals metalen daken, pannen, zinkversieringen, ijzerconstructie enz. moeten aan de afvoerleiding worden aangesloten door middel van klemmen, of vast op te soldeeren, lasschen, of beugels.

c. Aardleiding.

Deze moet zoo diep in den grond gelegd worden, dat de zich daaraan bevindende aardplaat zich steeds in het grondwater bevindt; vooral met het oog op het droge jaargetijde dient hier rekening mede te worden gehouden.

De meest gebruikte aardplaten vervaardigt men uit koper en wel als volgt:

- 1°. Voor een vangstang 33×100 of 50×100 cM, dik 2 m.M.
- 2°. „ twee—drie „ 50×100 „ 66×100 „ „ 2 „
- 3°. „ meer dan 3 vangstangen, een aardleiding welke zelden voorkomt, 100×100 cM groot.

Verder kunnen ook aangewend worden:

- 1°. Verzinkte ijzeren platen, 50×100 of 66×100 cM, dik 3 m.M.
- 2°. 4 mM dikke verzinkt ijzerdraad.
- 3°. Bronbuizen, welke in den grond geslagen zijn.
- 4°. Oude spoorwegrails, enz. enz.

Aan de koperen platen is steeds den voorrang te geven, waaraan de enkele draden der kabel goed geklonken en gesoldeerd worden.

Het is niet aan te bevelen leidingen, welke voor drinkwater dienst doen, voor dit doel te benutten.

Wanneer de bliksemalleider gereed is, wordt hij op zijne spanning beproefd, met een toestel, telefoonmeetbrug genaamd, welke beproefing minstens om de twee jaren herhaald moet worden.

Van dit toestel zullen wij later eens eene beschrijving geven. M.

BOEKWERKEN.

Verkrijgbaar bij de Administratie van „Het Paard“:

„Verzamelde Opstellen uit „Het Paard“ in boekvorm, 254 blz., ruim 100 fig. Prijs f 1.75.

„Het Toilet van een Paard“ (overdruk uit Verzamelde Opstellen „Het Paard“). Prijs f 0.40.

„De voormalige Rijksstoeterij Borculo“ (met plaat), door H. C. M. E. H. van Soetermeer Vos, Off. der Veld-Art. Vroeger f 1.35, thans f 0.70.

„Het onderzoek van het paard vóór het beslag“, door F. Laméris, Kapitein-Paardenarts. Prijs f 0.30.

„De bouw van den hoef“ (*witslaande platen*) met verklarende beschrijving, voor cursussen in hoefbeslag en voor zelfonderricht. Prijs f 0.50.

„Foto's van de hackney-hengsten „Dan Leno“ en „Diplomatist“, wegens verschil in afmeting resp. f 2.50 en f 1.

„Origineele ontwerpen, teekeningen en foto's“, voor illustratie- en reclame op hippisch gebied.

Tevens verkrijgbaar:

„Methode voor inspringen van paarden“ door W. L. van Warmelo — prijs f 1.50.

„Remonte-paarden“ door J. H. Knel. Prijs f 1.50.

Porto wordt bovendien berekend.

Nieuw enorm succes!

Neemt proef en vraagt inlichting omtrent **HARDUNG'S VOEDERKALK**, bij

F. J. MONSMA,
Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

„GREIF” Cultivatoren,

onovertroffen meest doelmatige en meest veelzijdige landbouwwerktuigen.

Vraagt de uitvoerige beschrijving.

H. J. REESINK & Co., Zutphen.

Groothandel in Landbouwwerktuigen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: **J. J. VAN MEEKREN**, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

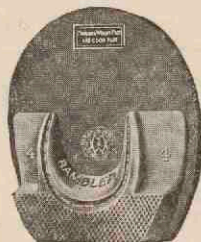
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

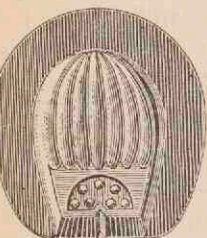

Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorrading van 4½
tot 6½ Eng. dm.

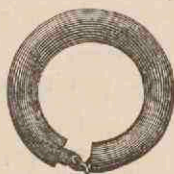
Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paarden,
voorrading van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Dichte Luchtdrukzolen
in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorrading.

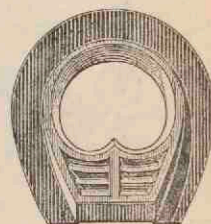

Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

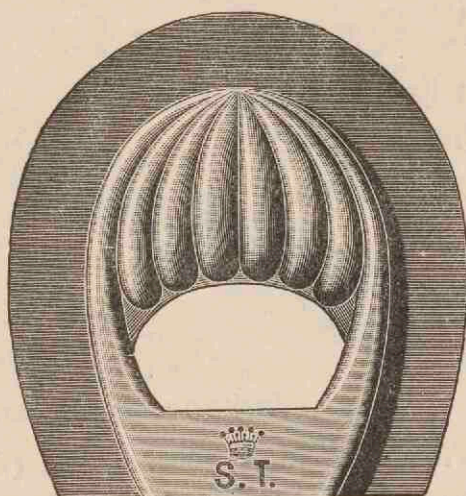

Hoefranden.

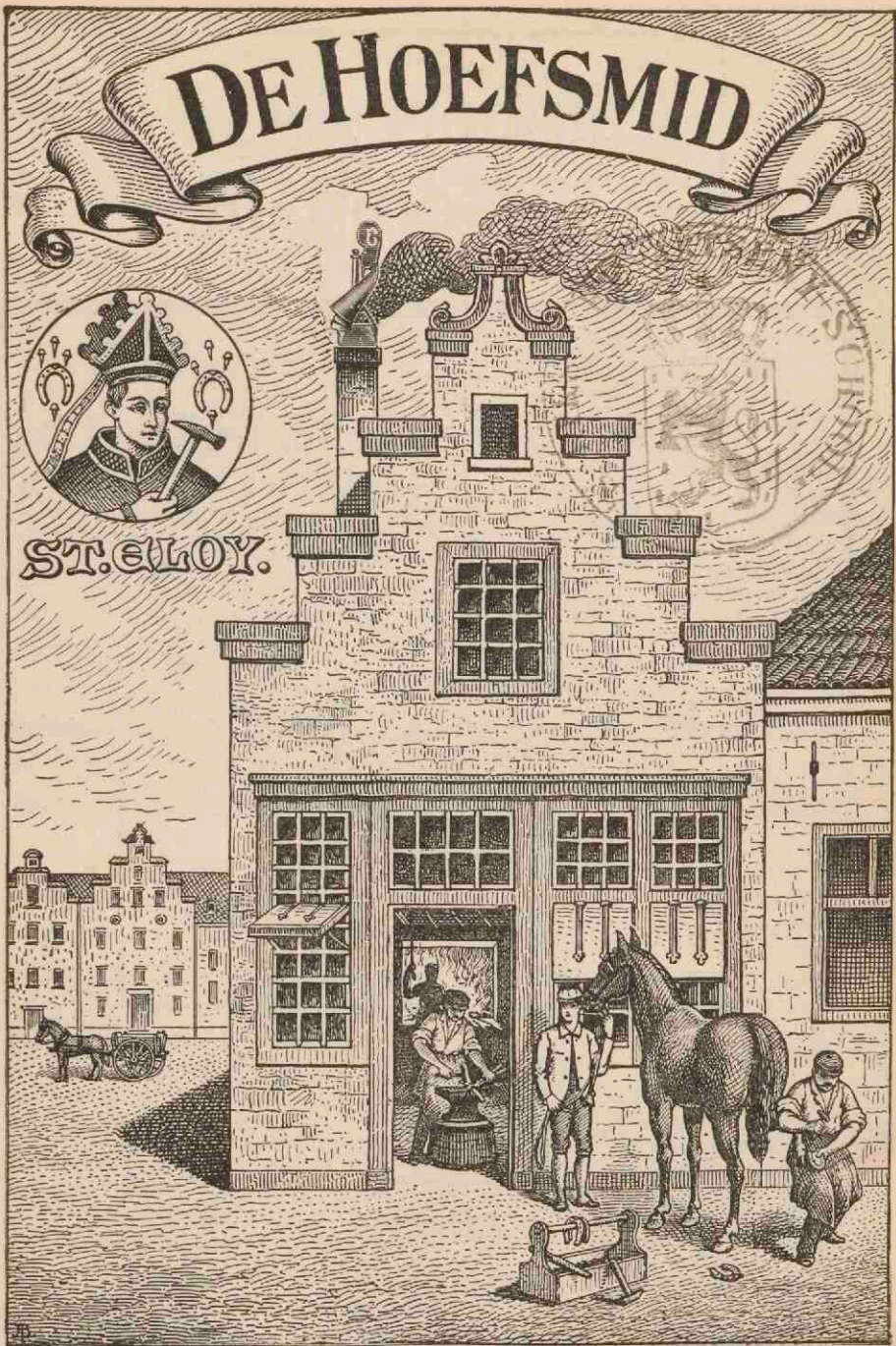
Open Caoutchouc zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorrading.

Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.
Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.
Opruimers voor
Schroefgaten.
Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.
Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.
Kunsthorn.
Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).
Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.
Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

**Rotterdam,
Wijnhaven 127.**

INHOUD.

Hoefsmidschool te Brussel. — Zoo min mogelijk aan den straal komen! —
Wedstrijd in hoefbeslag te 's-Gravenhage. — Korte mededeelingen. —
Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het
hoefbeslag. — Advertentiën.

HOEFSMIDSCHOOL TE BRUSSEL.

Toen 2 maanden geleden het artikel over bovengenoemde inrichting in „De Hoefsmid” is verschenen hadden wij gehoopt daaraan een paar afbeeldingen te kunnen toevoegen. Dat is niet gelukt, doch later zijn wij door den heer Bosmans, directeur-hoefsmid der inrichting, in het bezit gesteld van eenige betreffende photo's waarvan een tweetal ons passend voor de reproductie voorkwamen. Zij hebben beide betrekking op het inwendige der school. Het uitwendige is moeilijk te nemen doordat de school tusschen andere huizen instaat en tevens met een poort-ingang wat van de straat terugwijkt.

Leden der Commissie van toezicht en de leeraren-veeartsen staan rechts; de directeur staat aan het aambeeld.

ZOO MIN MOGELIJK AAN DEN STRAAL KOMEN!

Nieuws? — neen nieuws is 't niet, 't is zelfs al heel oud, maar daarom nog altijd een raad die meer gegeven dan opgevolgd wordt! Waarom toch? 't Schijnt een zucht, een manie, wel is waar verderfelijk, maar toch zoo veel voorkomend, dat snijden aan den straal, zoodat men bijna van degenen die 't hardnekkig blijven doen, aan kwaadwilligheid zou gaan denken, of aan gebrek aan kennis of aan onverschilligheid.

De gevolgen van dat peuteren aan den straal zijn: pijnlijke gevoeligheid der voeten, ongeschiktheid der dieren tot het verrichten van de diensten die men er anders billijkerwijze van eischen kan, en vroegtijdige slijtage, ja vernieling van banden, pezen en gewrichten. „Geen voeten geen paard” is in Engeland een bekend gezegde; welnu waarom dan goede voeten door verkeerde behandeling in 't gevaar te brengen „niet goed” te worden, en hoewel we ontegenzeggelijk vooruitgaan en 't belang van een behoorlijke hoefverpleging en een kundig beslag meer begrepen en geëerbiedigd wordt dan vroeger, toch is het besnijden van den straal nog te veel in zwang, ja wordt soms zelfs van smeden geëischt.

De slechte gevolgen van dat besnijden zijn zoo begrijpelijk, dat een ieder, die eenige oogenblikken nadenkt, zich zelve overtuigen kan; ik weet wel, er zijn menschen die niet willen denken en een buil op 't hoofd noodig hebben om te weten dat men niet ongestraft een muur kan trachten omver te loopen—, doch die buil kost in 't paardenvak *geld*, en de portemonnaie zal hem, zonder denken, wel tot „voelen” brengen.

In ieder geval de smid, de verantwoordelijke man in deze, omdat *hij* vakman is en aanspraak maakt op de daartoe benoodigde kennis, dient zelf practisch voor te gaan, en zijnen knechts en leerlingen voor te houden en te leeren, dat aan den straal niet gepeuterd mag worden.

Dikwijls hoort men voor dat besnijden als rechtvaardiging aanvoeren, dat bij een ongehinderd aangroeien van den straal deze te groot en te dik zou worden en gedeeltelijk de zool bedekken.

Bij nauwkeurig onderzoek van het aangroeien van den straal blijkt echter dat de straal slechts tot een bepaalde dikte aangroeit en de grens van groeien wonderlijk goed geregeld is door de natuur zelf;— want als het straalhoorn eenmaal de natuurlijke dikte verkregen heeft, verliest het overtollige hoorn het vermogen vast en hard te blijven en verandert in een grijsgrauw-meelachtige massa, die van zelf verdwijnt en den straal niet aantast.

Indien dit anders ware, zou aan elk paard in den natuurstaat, door overvloedig aangroeien van den straal, het vermogen zich te bewegen ontnomen worden, en de practijk leert wel anders.

Vandaar dan ook dat er geen gegronde reden bestaat voor de vrees, dat de straal zou vermogen zich te ontwikkelen in die mate, dat de beweging er door belemmerd zou worden, en het besnijden van dien straal is niet alleen onnoodig maar gevaarlijk, omdat ze de laag overblijvende hoorn te dun maakt en hierdoor onderhevig aan bersten en scheuren. Men kan zich overtuigen dat de zool en de straal afbladeren, d. i. het doode hoorn zelf afstooten en dat door die deelen kunstmatig te verdunnen men het dier

werkelijk de natuurlijke bescherming voor den gezondheidstoestand zijner voeten ontnemt. Het kunstmatig verdunnen van het hoorn maakt den hoof op die plaatsen gevoeliger, dikwijls pijnlijk en ongeschikt om er het groote gewicht van het lichaam krachtig te ondersteunen, wanneer dit den voet in den bodem drukt, zooals op slechte wegen veelvuldig voorkomt. Die aanraking veroorzaakt dan op den duur verhitting en ontsteking, en de natuurlijke kracht en het weerstandsvermogen verminderen; hoof en straal krimpen, worden hard en vertoonen scheuren, waar vocht en modder indringen en nadeelig inwerken.

Ja maar tusschen besnijden en besnijden is er verschil, de rafels mogen toch wel afgesneden worden en aan den straal wat model aangebracht? Neen— modelstralen, met mooie rechte lijntjes begrensd, staan in de boekies, doch vindt men niet in de natuur. Hoe ontstaan rafels? Indien de straal gelaten werd zoo als ze was bij het beslaan, zouden er geen rafels ontstaan, doch men besnijdt de randen en het straalkussen netjes glad vóór het ijzer onder den hoof komt, en wanneer de buitenlaag, die harder is dan het onderliggende hoorn, afgenomen wordt, droogt de blootgelegde zachtere en meer vochtige hoornlaag uit, vooral bij droog weder, en vertoont spleten en scheurtjes. De uiteinden van die scheurtjes springen los en vormen de rafels. Nu *kan* 't gebeuren dat ruwheid en rafels ook bij onbesneden stralen ontstaan, doch veel meer is dit 't geval aan bewerkte stralen. Om die rafels dan weg te nemen, moet men een insnijding maken, dieper dan de scheur van de rafel en zoo kan 't dat belangrijke stukken aan den straal worden ontnomen en de grondslag voor mogelijk uitdrogen, hard, droog, klein en pijnlijk worden, is gelegd; de geringere dikte is niet in staat het drukken [en stooten op harde steenen, die op den weg kunnen liggen, ongevoelig te maken en wordt een bron van lijden en van vermindering der gebruikswaarde van het dier.

Vocht, modder en vuil vreten den van zijn opperlaag beroofden straal aan en het idee den straal te willen besnijden staat eenigszins gelijk met de gedachte de eeltkussentjes, die onder de teenen der honden voorkomen, te willen verdunnen.

Er zijn smeden die meenen gerust aan de stralen te kunnen snijden en fatsoeneeren; anderen zijn niet zoo onverstandig, doch doen 't matig; toch behoeft dit gedeelte van den paardenhoef feitelijk niet besneden of gefatsoeneerd te worden. Er zijn oude paarden aan wier stralen nimmer gesneden werd, zij vertoonen de krachtigste, meest ontwikkelde en gezondste stralen die men zich denken kan, en 't is een bekend feit dat, als men van een straal een dikke laag afneemt, de straal zelden zich weder geheel in den ouden vorm herstelt. Het snijdt zoo „malsch”, hoorde ik eens een smid zeggen; de man had „kaassnijder” moeten worden, dan althans was zoowel voor onze paarden als voor hunne eigenaars 't gevaar minder groot geweest; er zijn koetsiers die verlangen dat de hoof er na besnijden en beslaan „netjes” uit zal zien, . . . nu ja . . . maar wie is hoof- en beslagkundige, de koetsier of de smid? En wie doet grooter kwaad: hij die niet weet wat hij verlangt en waarom hij zulks verlangt, of hij die *wetende* kwaad te zullen doen, toestaat dat het kwaad gebeurt? Hippophilus.

(Wij plaatsen dit met sprekend gevoel voor het paard geschreven nuttige artikel gaarne, doch veroorloven ons een paar korte toevoegingen:

1. de straal dient niet besneden te worden, behalve wanneer de zijranden over de zijdelingsche straalgroeven heensteken; in dit geval moet het óverstekende worden weggesneden, ten einde het daaronder rustig blijven zitten van vuil, in de diepte dier groeven, en hierdoor rotting, te voorkomen.

2. de smid neemt meermalen onnoodig van straal en zool af, maakt de ondervlakte van den hoef zoogenaamd „schoon”, hoewel zelf van dat onnoodige overtuigd; het geschiedt ten einde te voorkomen de opmerking van den eigenaar: „de smid heeft niets aan den hoef gedaan”, m. a. w. het geschiedt om den eigenaar, die het werk betaalt, tevreden te stellen en tot klant te houden, waarvoor de smid niet altijd te veroordeelen valt.

3. rafels dienen af- (niet in-) gesneden te worden, ten einde verder inscheuren zooveel mogelijk te voorkomen. Red.)

WEDSTRIJD IN HOEFBESLAG TE 's GRAVENHAGE,
tijdens de van 16—22 Sept. te houden tentoonstelling, op 19 en 20 Sept. a.s.

Wij laten hieronder volgen de namen der ingeschreven gediplomeerde burgerhoefsmeden, en die der militaire hoefsmeden.

A. Wedstrijd in het hoefbeslag voor gediplomeerde burgerhoefsmeden. Prijzen: f 100, f 50, f 25, f 10, f 10, f 10 en eervolle vermeldingen.

Voor dezen wedstrijd hebben zich opgegeven:

In *Zuidholland* 29: W. Augustinus te Loosduinen, A. Boumans te Oudewater, F. W. Brewe te Ter Aar, J. Brandwijk te Rotterdam, A. Brussen te Schoonhoven, A. Duiser Jzn. te Strijen, L. E. van Etten te Delft, J. J. de Gruijter te Rockanje, P. Hey te Zevenhuizen, P. J. Hilgersom te 's Hage, M. van Immerzeel te IJselmonde, A. J. Klerks te Brielsch-Nieuwland, C. W. Klumper te Rijswijk, A. A. W. Lipman te Wateringen, J. C. Meeuwen te 's Hage, C. Mooijekind en J. Mooijekind, beide te Noordwijk a/Z., L. H. de Nie te Warmond, W. van Ophem te Abcoude, J. C. Pauwe te Barendrecht, J. v. Rugge te IJselmonde, D. L. Schakel te Stolwijkersluis, H. J. Stijnis, J. Stijnis en W. Stijnis; alle 3 te Hendrik-Ido-Ambacht, Ph. Verlinde te Hoogvliet, E. Visser Pzn. te Zevenhuizen, A. E. v. d. Vliet te Leiden, C. van Wingerde te Dubbeldam.

In *Gelderland* 24: G. J. Beeftink te Hummelo, G. J. Bloemendaal te Gendringen, W. A. de Bont te 't Loo bij Duiven, H. Griffioen te Hien en Dodewaard, J. G. Haank te Ambt Doetichem, F. J. Habers te Groenlo, J. Heezen te Elden, G. J. Hesselink te Dieren, A. F. H. Klein Hesselink te Lintelo, J. H. Huitink te Ruurlo, M. W. Jansen te Elst, J. A. Koenders te Rheden, A. Th. Linzen te Driel, G. B. Mattijssen te Doornenburg, W. J. v. Merkestein te Lienden, J. Ofman te Buren, J. H. van Ommeren te Zoelen, N. v. d. Perk te Kerk-Avezaath, J. G. Sarink te Voorst bij Zutfen,

A. Steinmeyer te Aalten, J. W. Ton te Echteld, W. Ph. Tijdink te Ruurlo, A. Welling te Groesse bij Duiven, W. J. Zoet te Ophemert.

In *Noordholland* 15: S. Beemster te Grosthuisen, Chr. Braun te Beverwijk, F. Bruntink Dzn. te De Rijp, J. Dekker en C. van Driel, beide te Hoofddorp, J. F. van Driel te Haarlemmermeer, E. H. Edzes te Alkmaar, F. Falkenhagen te Amsterdam, J. de Geus te Terdiek, G. J. Geijzen te Haarlem, J. Handgraaf te Spaarndam, D. Kramer te Amsterdam, W. Kuiper te Haarlemmermeer, P. Sluis te Buiksloot, F. B. J. van Straaten te Harenkarspel.

In *Groningen* 13: H. v. d. Borg te Groningen, D. Gorter Kzn. te Oudeschip, T. K. Gorter te Uithuizen, S. Gorter te Roodeschool, A. P. Groendijk te Eenrum, E. J. Kremer te Loppersum, T. J. Kremer te Loppersum, H. Mulder te Siddeburen, P. Otter te Noordwolde, R. Pool te Uithuizen, P. Scharft te Godlinze, S. Wilkens te Warfum, R. Zuidema te Munnekezijl.

In *Utrecht* 6: C. Daams te Loosdrecht, A. H. Derks te Utrecht, C. P. ten Ham te Montfoort, B. Veldhuizen te Jutfaas, J. van Winssen te Westbroek, P. Zegwaard te Amersfoort.

In *Noord-Brabant* 6: H. W. de Bont te Ravenstein, P. van Dijk te Udenholt, S. A. Hooydonk te Breda, P. J. Smeeken te Tilburg, H. v. d. Velden te Geldrop, J. C. Vermeer te Haaren.

In *Overijsel* 4: N. Daanen te Beuningen bij Lossen, A. op 't Kleinheksel en K. G. op 't Kleinheksel, beide te Diepenheim, G. J. Rolink te Enschedé.

In *Limburg* 3: J. Roijen te Wijnandsrade, A. Turling te Lultum, P. Vaesen te Maastricht.

In *Drente* 2: J. Bruins te Zuidlaren, J. Palthe te Peize.

In *Friesland* 1: S. van Dijk te Akkerwoude.

In *Zeeland* 1: R. J. Kamp te Tinte (Oost-Voorne).

Totaal alzoo 104 aangiften.

B. Wedstrijd in hoefbeslag van militaire hoefsmeden. Prijzen: gouden medaille, verguld zilveren medaille en f 10, 3e prijs zilveren medaille.

Hiervoor hebben zich aangemeld: Uit Amersfoort: A. Agenants, J. H. Scholten; uit Arnhem: S. van Angeren; uit Leiden: J. Baars, W. H. Kragger; uit Zutten: P. L. A. Besters, Johs. Koning; uit Deventer: J. Blokker, E. de Bruin, H. Heesterman, C. Huisman, A. F. W. A. Smalt, B. Weijers; uit Venlo: H. Harmsen, P. H. v. Opijnen; uit Nijmegen: H. Hulsing; uit Ruurlo: H. Kabel; uit den Haag: J. C. Meeuwssen, A. M. Stam, K. Vuure; uit Utrecht: C. v. d. Pijl, A. Ras, H. A. C. Tangelder, C. Walet; uit Bergen-op-Zoom: H. J. Smit; uit 's Hertogenbosch: P. H. H. Donders.

Totaal 26 aangiften.

Voor de tentoonstelling van de beste inzending van handgesmede hoefijzers (niet blank gevijld op de vlakten), — zomer- en winterbeslag, prijzen f 25, f 15 en f 10, zijn verscheidene aangiften.

* * *

Niet ondienstig is wellicht de overname van het volgende uit het „Weekbl. voor Veeteelt en Zuivelbereiding“:

„Op het Malieveld is alles bedrijvigheid. Voor degene, die niet te goed

bekend zijn in Den Haag willen wij even zeggen, dat men het Malieveld bereikt als men met de Staatsspoor aankomt, door de Rijnstraat uit te loopen en dan langs den Koekamp te wandelen. Ook kan men in de tram van de Staatsspoor stappen, die stopt bij het tentoonstellingsterrein. Komt men aan het Hollandsch spoorstation aan, dan doet men het best met lijn 1 of lijn 6 van de electriche tramwegmaatschappij naar het Plein te gaan en daar over stappen op lijn 9, die kort bij het terrein een halte heeft."

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 7 Sept. j.l. werd de leerling J. Bruins te Zuidlaren in 't bezit gesteld van een diploma van met „goed” gevolg een cursus van 5 maanden aan voornoemde inrichting te hebben gevolgd. De hierdoor opengevallen plaats werd 9 Sept. daaropvolgende weder ingenomen door den leerling P. Munting te Hornhuizen.

Mede houden thans aan de inrichting verblijf de leerlingen: R. Pool te Uithuizen, H. Tolner te Paterswolde en P. Smidts te Groningen.

— **Hoefijzers met touw-inlegsels.** Twee zoodanige ijzers, van smeed-staal vervaardigd, ontvingen de Redactie ter beoordeeling van den heer F. J. Monsma te Amsterdam. Aan de inrichting voor hoefbeslag te Groningen wordt er een proef mede genomen en zijn beide ijzers een trampaard ondergelegd. Hoewel ze nog slechts enkele dagen aan slijtage zijn blootgesteld, laat het zich aanzien deze ijzers wellicht goed kunnen voldoen.

PERSOVERZICHT.

Nederland.

— *Een belangrijke beslissing.* De kantonrechter te Zevenbergen (N.-B.) heeft uitspraak gedaan in een vordering van den heer Van Rossum te Oudenbosch, tegen de firma Van Gend & Loos aldaar. — Het betrof een eisch tot schadevergoeding wegens een tijdens de verzending door laatstgenoemde firma verloren geraakt pakje. — De kantonrechter verklaarde den eischer niet ontvankelijk in zijne vordering en veroordeelde hem in de proceskosten, wijl de firma Van Gend & Loos is factorijhouder (d. i. zaakgelastigde) van de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, en alzoo deze, als lastgever, en niet Van Gend & Loos als lasthebber voor de schade had kunnen aangesproken worden. („*Handel en Nijverheid*”).

— *Stoom-sleeperswagen.* Sinds eenige dagen rijdt door Rotterdam een voor rekening van de ondernemende firma J. en A. Van der Schuyt, naar het ontwerp van den ingenieur W. A. Hoek gebouwde stoom-sleeperswagen. Dit nieuwe voertuig bedoelt onzen klassieken sleeperswagen te vervangen in zooverre, dat het paard wordt afgeschafte en eene stoommachine de trekkracht levert. Wij zagen den wagen gisteren loopen, toen hij werd gebruikt voor het vervoer van vaten vet tusschen de Amerikaansche booten en de

fabriek van Van den Bergh. De wagenform is ongeveer die van een gewonen sleeperswagen, maar op geweldig massieve wielen en het geheel stevig van constructie. Op de plaats, waar de bok van den sleeperswagen staat, is hier de machine neergezet, daar zit de bestuurder bij, die een niet technisch ontwikkeld man behoeft te wezen. Iedere intelligente sleeper kan de handigheid voor het besturen van den stoom-sleeperswagen noodig, gemakkelijk verkrijgen. De totaal-lengte van den wagen is 6.20 M., de breedte 1.95 M., de hoogte van den grond 0.88 M., het nuttig oppervlak 8.20 M²., het laadvermogen 4 à 5000 K.G. en de snelheid waarmee het voertuig zich voortbeweegt, is 8 K.M. per uur. De beweegkracht wordt geleverd door eene snelloopende horizontale compoundmachine van 20 indic. p.k. en bij het aanzetten of het oprijden van eene helling, kan de bestuurder door eene eenvoudige voetbeweging haar veranderen in een hoogdruk-machine. De ketel is een waterpijpketel. Men stookt de machine met cokes, bovenin, als eene vulkachel. Het remmen geschiedt met twee zeer krachtige remmen op de differentiaal-as en een schroefrem op de achterwielen. Eenmaal in bedrijf kan de watertank voor zes uren voldoende worden gevuld en gedurende ritten als er al mee gemaakt zijn: van de Maaskade naar het Park, of van de H. A. L. naar Van den Bergh heen en terug, behoeft niet bijgestookt te worden. In de enkele dagen gebruiks voldoet de wagen zeer. Hij vervoerde 40 balen rijst, 20 vaten vet, 180 kistjes koek etc., zonder moeilijkheid en vrij snel. Men rekende ons voor, dat tegenover een gewonen sleeperswagen deze wagen alles voor heeft door grooter snelheid en meer zekerheid van vervoer. Alleen de aanschaffingskosten 4 $\frac{1}{2}$ à 5 mille, tegenover ongeveer f 1800 voor een sleeperswagen met twee paarden zijn hooger, maar terwijl een paard meer dan f 1.20 per dag kost, gebruikt de stoom-sleeperswagen, indien hij althans voortdurend aan den arbeid is, want rust geeft natuurlijk kolenbesparing, ongeveer f 1 per dag. Op de stevige artillerie-wielen ter breedte van 150 m.M. en met een diameter van 800 m.M. en rustend op zeer sterke veeren loopt de wagen licht en gemakkelijk. Deze proefwagen is gebouwd gedeeltelijk op de werf der firma Van der Schuyt te Papendrecht, gedeeltelijk in haar werkplaatsen aan de De Ruyterstraat, onder toezicht van den heer Hoek. Blijft hij voldoende, dan mag de constructie op groote schaal spoedig worden verwacht en dan zullen de gewone sleeperswagens den langsten tijd hebben gereden.

(„Smidsgezel“.)

— *Het verwijderen van gebroken tapeinden uit het werkstuk.*

Z. te K. schrijft hierover het volgende:

„Om gebroken einden tap, die in het gat van het werkstuk afgebroken zijn, te verwijderen, maakt men veelal gebruik van een drift of stempel, waarmede men dan het tapeinde in terugdraaiende richting tracht te slaan, om het zodoende zoover boven de oppervlakte van het werkstuk te krijgen, dat men met een tang of iets dergelijks het weder uit het werkstuk kan draaien.

Nu zal een elk, wien zoo iets tijdens zijn werk overkomt, bemerken, dat, indien men in plaats van één stempel, van twee stempels gebruik maakt, waarop dan gelijktijdig met niet te harde klappen geslagen wordt, men direct het gebroken stuk loskrijgt, en zodoende veel moeite bespaart.

Het is natuurlijk noodig dat de tap, wat dan ook gewoonlijk gebeurt, gelijk aan het oppervlak van het werkstuk afbreekt, en dat twee man elk met een stempel moeten werken". („IJzer en Staalkroniek”).

Duitschland.

De September-afl. van „*Der Hufschmied*” bezit geen belangrijk artikel voor ons Nederlanders, zoodat het voldoende is een kort overzicht daarvan te plaatsen:

— M. Lungwitz beschrijft een kroongezwel bij het paard. De betreffende ondervoet was den schrijver in November 1906 toegezonden door den vee-arts Basz te Görlitz, onder mededeeling dat deze achterhoef herkomstig was van een paard, dat zich, volgens mededeeling van den eigenaar, ongeveer 3 jaar geleden, een kroonbetrapping had bezorgd en van af dien tijd kreupel had geloopen. In het midden van den kroonrand kwam het gezwel voor ter grootte van een walnoot, terwijl het gezwel aan de oppervlakte hoornachtig was en wit-grauw van voorkomen.

Het onderzoek wees uit dat een nieuwe vorming hoofdzakelijk bestond uit een woekering van de hoeflederhuid, terwijl de tepeltjes der vleeschzoom zeer groot en gegroefd waren en het gezwel zijn oorsprong te danken zal hebben aan indertijd verkregen kroonbetrapping.

— Fritz Steding, gedipl. hoefsmid (met lof) te Utrecht, heeft onderscheidene steden in Duitschland bezocht en geeft daarvan, met het oog op het aldaar aangetroffen hoefbeslag, eenige beschouwingen ten beste, n.l. van Hannover, Berlijn, Charlottenburg, Brandenburg a/d. Havel, Leipzig, Dresden, Chemnitz en München. In Dresden vooral werd goed beslag aangetroffen. Te Dresden een slechte bestrating en zeer veel stootijzers. Te Charlottenburg veel machinale ijzers, terwijl te München nogal paarden werden aangetroffen, die zich vóór streken, welke afwijking wordt verklaard doordat de voorhoeven meest van fabrieks-touwijzers waren voorzien en de achterhoeven van gewone ijzers met kalkoenen.

— Het hoefsmidsvak in Egypte, welk artikel in de Aug.-afl. werd aangevangen, wordt in die van deze maand vervolgd en beëindigd. Zooals bekend, staat Egypte min of meer onder Engelsch bestuur en het ligt voor de hand, dat zoodoende bij het hoefbeslag ook sterk de invloed der Engelsche inzichten merkbaar is. Het koud beslaan is ook tegenwoordig nog het meest in Egypte gebruikelijk, hoewel de voordeelen van het warm passen van lieverlede ook meer en meer worden erkend en eveneens in toenemende mate toegepast.

— De paarden-arts Walther te Leipzig beschrijft op verzoek van den uitvinder Adler een nieuwen vorm van hoefbeslag, waarvoor reeds patent is aangevraagd en verkregen en welk patent alsnu te koop wordt aangeboden.

Het nieuw aangegeven ijzer bezit een zwaluwstaart-vormig verdiepte rits. Het ijzer wordt eerst ondergeslagen en daarna in die verdieping een strook gummi gedrukt, welke gummi door de aangegeven zwaluwstaart-vormige verdieping behoorlijk stevig in het ijzer is bevestigd. De gummi heeft natuurlijk ten doel om het uitglijden op glad plaveisel, hetzij door natte of vorst, te voorkomen.

Uit een toegevoegde dwarse doorsnede van het ijzer blijkt dat dit aan den onderrand iets breeder is dan aan den bovenrand, hetgeen de redactie aanleiding geeft tot de opmerking — welke opmerking wij tevens gaarne onderschrijven — dat zulks niet goed is.

— Het huishoudelijk reglement van de Koninklijke hoefsmidschool te Neurenberg bevat o. m. het volgende:

Het theoretische onderricht en de leiding der school is opgedragen aan een gediplomeerd veearts, het onderwijs in practisch hoefbeslag aan een meester-hoefsmid. Om tot de school te worden toegelaten dient het bewijs te worden overgelegd dat de candidaat minstens $2\frac{1}{2}$ jaar als smidsgezel is werkzaam geweest, terwijl de Directeur bij uitzondering ook leerlingen mag aannemen, die minstens 3 jaar in het hoefsmidsvak zijn werkzaam geweest. (Voor het recht zich gezel te noemen moet in Duitschland ook reeds met goed gevolg een examen zijn afgelegd.)

De leerlingen moeten zelf voor kost en inwoning zorgdragen, terwijl de directeur de kosthuizen mag bezoeken en, zoo deze niet voldoende worden geacht, eischen dat de leerling zich van een beter kosthuis voorziet. De z.g.n. hoefgereedschappen, als hamer, tang, renet en houwkling, moeten de scholieren zelf aanschaffen, evenals schrijfgereedschap en leerboek.

Het onderwijs is kosteloos, met inbegrip van de noodige schafttijden wordt er 12 uur daags gewerkt, n.l. van 6 tot 6 of van 7—7. Er worden voorloopig 2 cursussen per jaar gehouden, ieder van 4 maanden. Tot een cursus mogen in den regel niet meer dan 12 leerlingen worden toegelaten, terwijl aan het eind van den cursus gelegenheid wordt gegeven tot het afleggen van een examen. De examen-commissie bestaat uit een Regeerings-afgevaardigde, de directeur, een militair-paardenarts, de onderwijzer-hoefsmid en een paardenhouder,

— In de leersmederij te *Danzig* volgden in 1906 zestien leerlingen een cursus in hoefbeslag, die 3 maanden duurde. Alle verwierven een diploma, 3 met de toevoeging van „zeer goeden-“, 8 met „goeden-“ en 5 met „voldoenden“ uitslag.

— *Duisburg-Ruhrort*, 7 September. Steenkolen. De afgelopen week bracht voortdurend vallenden waterstand, zoodat thans de groote sleepscheepen op M. 1.80/85 diepgang worden afgeladen. Vracht- en sleeploonen vast en zelfs iets hooger. Naar Nederland wordt wat meer verladen, ook België trekt, echter blijft de aanvoer van kolen naar de Ruhrhavens nog steeds onvoldoende. (*N. R. Cour.*)

Engeland.

— *Glasgow*, 6 September. IJzer. (Bericht van Reichmann & Co.). In verband met de voortdurend minder gunstige berichten uit de Ver. Staten kon de markt de vaste stemming, die er tot heden had geheerscht, niet handhaven. De ceelenprijzen liepen deze week gevoelig terug. De handel met het continent, die in het begin der week eerder kalm was, is weder verbeterd, daar de lage noteeringen de koopers schenen aan te trekken. Met het oog op de buitengewoon hooge cokes-, kolen- en erts-prijzen is reeds door eenige hoogovens de vraag geopperd of het niet voor-

deeliger zou zijn een aantal hoogovens te blusschen, daar de tegenwoordige ijzerprijzen nauwelijks den kostprijs dekken. („*N. R. Cour.*”)

Frankrijk.

— *Normandisch ijzer.* Uit Normandië wordt steeds meer ijzererts verscheept. De uitvoer uit Caen neemt ieder jaar toe. In 1905 met 32000 ton, in 1906 met 35.814 ton; in het geheel werden toen 241.293 ton verscheept. De Normandische mijnen kunnen nog heel wat opleveren; de ontginning is hier nog slechts in haar begin. („*IJzer- en Staalkroniek*”).

IJzer-productie in onderscheiden landen.

— *Ruwijzerproductie en verbruik.* In de laatste jaren heeft de voortbrenging van ruwijzer een buitengewoon grooten omvang aangenomen. In 1900 bedroeg de productie in het geheel 39.5 millioen ton, in 1905 echter ruim 54, in 1906 reeds ruim 59 millioen ton.

Het bekende tijdschrift „*Stahl und Eisen*” berekent n.l. de productie van deze beide laatstgenoemde jaren aldus;

	1905.	1906
Vereenigde Staten	23.360.257 ton.	25.712.106 ton.
Duitschland	10.987.623 „	12.478.067 „
Groot Brittannie	9.746.221 „	10.210.178 „
Overige landen	9.960.682 „	10.674.510 „
Wereldproductie	54.045.783 ton.	59.074.861 ton.

In de laatste zeven jaren bedraagt dus de gemiddelde toeneming niet minder dan drie millioen ton; van 1904 op 1905 was deze toename acht millioen, van 1905 op 1906 vijf millioen en ook dit jaar wordt nog steeds, al is het dan ook niet zoo sterk, een toeneming waargenomen.

Maar niettegenstaande deze stijgende productie zijn de voorraden zoo gering geworden als sedert lang niet het geval was.

De voorraden in de openbare magazijnen van Middlesbrough waren op 31 Juli van dit jaar tot 219.886 ton gedaald, nadat zij op 31 December 1906 nog 538.154 ton en einde 1905 zelfs nog 649.000 ton hadden bedragen.

De voorraden aan hämatit-ijzer in de magazijnen aldaar waren reeds in 1905 uitgeput en er bevinden zich nu nog alleen gieterij-ijzer no. 3 en zogenaaemde Standard Warrants, d. w. z. gieterij-ijzer no. 4. De opgestapelde voorraden hämatit, aan de westkust geproduceerd, waren eveneens gering; zij bedroegen op 31 Dec. 1906 slechts 75.205 ton. In Schotland was verder aan het eind van 1906 bij een jaar productie van in ronde cijfers 1½ millioen ton de geheele voorraad slechts 91.955 ton tegen 155.000 ton in December 1905. Hierbij herinnert „*S. u. E.*” dat de voorraad op 1 Januari 1889 met 1.244.000 ton den hoogsten stand bereikte. In de laatste jaren is die voorraad dus wel belangrijk geslonken.

Wat de Vereenigde Staten betreft, deze hebben op het oogenblik geen voorraden van ruw-ijzer. Dat blijkt ook hieruit, dat de Amerikaansche ruw-ijzerproductie, ondanks haar reusachtige toeneming, niet in staat was de behoefte van het land te dekken, zoodat in den loop van het jaar tot dusver 365.081 ton uit Engeland naar Amerika moesten worden verzonden.

De omstandigheid, dat het Vereenigde Koninkrijk volgens de opgaven van den Board of Trade in de eerste zeven maanden van het jaar niet minder dan 489.221 ton ruwijzer (de Duitsche invoerstatistiek geeft voor denzelfden tijd 239.482 ton tegen 142.292 ton in het vorige jaar) naar Duitschland en Nederland heeft verzonden, toont reeds dat ook in Duitschland er geen belangrijke voorraden aan ruwijzer kunnen zijn. Volgens betrouwbare raming kan men aannemen dat de bij de hoogovens voorhanden voorraden niet veel meer dan 200.000 ton zullen bedragen.

(„IJzer- en Staalkroniek“)

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

TENTOONSTELLING VAN AMBACHTSWERKTUIGEN TE AMSTERDAM.

Zoals met de meeste tentoonstellingen, ja wij mogen gerust zeggen zoals het met alles gaat, is het ook weer met deze expositie gegaan. De tijd welke voor officiële opening werd aangegeven is weer door vele inzenders overschreden, en vooral met name de Belgische afdeeling, waarvan feitelijk reeds lang na de opening nog niets te zien was. Alhoewel deze tentoonstelling speciaal voor den hoefsmid in 't geheel niets oplevert, is er toch zeer veel schoons te zien, hetgeen den smid interesseert, en hem een wijle stil doet staan bij de gedachte dat het zijne branche is, welke in onze dagen de eerepalm toekomt.

Onder de ingezonden werktuigen nemen die voor houtbewerking een zeer ruime plaats in, en het zijn de firma's R. S. Stokvis, Rotterdam, Lembach, Rotterdam en Friedr. Brand, Amsterdam, welke op dit gebied uitmunten.

De firma Groeneveld v/d. Poll & Co. leverde de geheele electrische installatie v/h. tentoonstellingsterrein.

Als iets nieuws achten wij nog vermeldingswaardig de draaibank, ingezonden door de firma R. S. Stokvis, waarbij een *revolverbeitelhouder* in het support was gespannen, een werktuig dat ons inziens zeer ten gerieve van den draaier zal zijn. Op onze verdere wandeling ontmoetten wij nog den stand der firma Figier & de Kruijff van Amsterdam, waar ze ons de degelijkheid vertoonden der oxygeen-lassching, welke wij in ons blad reeds vroeger uitvoerig beschreven, en ofschoon wij het nederige hoekske bijna onopgemerkt zouden voorbijgaan, verdient de inzending van den heer Herm. Woite te Amsterdam onzen vollen lof, vooral door zijn profielscharen en ponsen uit S. M. staal, welke door hunne fijne uitvoering aller aandacht trokken. Vele standen vertoonden zaken, welke ons geheel niet interesseerden, doch het geheel een zeer aangenamen indruk gaven. Vooral zij nog te vermelden de inzendingen der technische boekhandelaren A. E. Kluwer te Deventer en v. Mantgum & de Does te Amsterdam. Ook de inzending der firma J. Nooitgedagt & Zn. te IJlst met hunne gereedschappen als schaaf- en steekbeitels, maakt op den vakman een aangenamen indruk, en levert hem het bewijs dat men ook bij ons te lande op dat gebied met het buitenland kan wedijveren.

M.

— Tentoonstelling te 's Gravenhage, 16—22 Sept. a.s.

Maandag, 16 Sept.: paardenkeuringen.

Dinsdag, 17 " : " , toekening kampioensprijzen, concours hippique, en défilé.

Woensdag, 18 " : Concours hippique, défilé van alle paarden.

Donderdag 19 en Vrijdag 20 Sept.: wedstrijden in hoefbeslag.

Op voornoemde dagen bestaat natuurlijk tevens gelegenheid andere afdelingen der tentoonstelling, n.l. zuivel, staatszorg voor den landbouw, zoet-watervisscherij, veeartsenijkundig onderwijs, landbouwonderwijs enz. te bezichtigen.

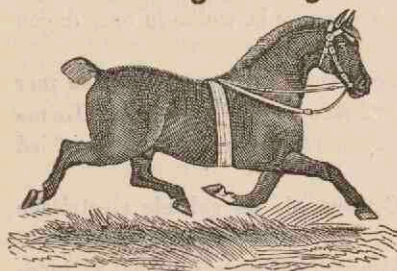
BOEKWERKEN.

Verkrijgbaar bij de Administratie van „Het Paard”:

„Verzamelde Opstellen uit „Het Paard” in boekvorm, 254 blz., ruim 100 fig. Prijs f 1.75.

Advertentiën.

Gemakkelijke bijverdienste voor Hoefsmeden.

„HET PAARD”

is een geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden, dat veel gelezen wordt en zich kenmerkt door een degelijken, prettigen inhoud met zeer goede afbeeldingen. Het bevat artikelen over: verpleging en voeding, rijden onder den man en van den bok, verslagen van rijkskeuringen, concoursen-hippique, landbouw,

tentoonstellingen in binnen- en buitenland, paardenkennis, fokkerij, hoefbeslag, paardenhandel, rennen en harddraverijen op de lange baan, terwijl er tevens een vraagbaak aan is verbonden, zoodat de abonné's op het geheele gebied, waarover het Blad handelt, vragen kunnen stellen, die door speciale deskundigen voor de onderscheidene rubrieken KOSTELOOS worden beantwoord.

Onder de abonné's komen ook hoefsmeden voor. Het bevat dikwerf verhandelingen, die niet alleen belangwekkend voor hen zijn, maar vooral geschikte onderwerpen van bespreking opleveren met eigenaren of koetsiers, die bij het beslaan hunner paarden tegenwoordig zijn. Het abonnement bedraagt echter franco huis f 4.— per jaar, f 1.— per kwartaal, waartegen menigeen opziet. Dit behoeft nu geen bezwaar op te leveren, wanneer de zaak maar wat handig wordt aangepakt. Juist door de geregelde aanraking met personen, die zich voor paarden interesseeren, is de hoefsmid herhaaldelijk in de gelegenheid om de aandacht op „HET PAARD” te vestigen en van tijd tot tijd

een abonné te werven.

Hiervoor kan provisie worden bekomen, zoodat het aangename met het nuttige goed is te vereenigen.

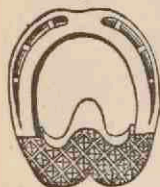
Proefnummers en voorwaarden betreffende provisie op aanvraag gratis te bekomen bij den uitgever van „Het Paard” te Groningen.

Nieuw enorm succes!

Neemt proef en vraagt inlichting omtrent **HARDUNG'S VOEDERKALK**, bij

F. J. MONSMA,
Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor H.H. veeartsen en hoefsmeden op aanvraag gratis.

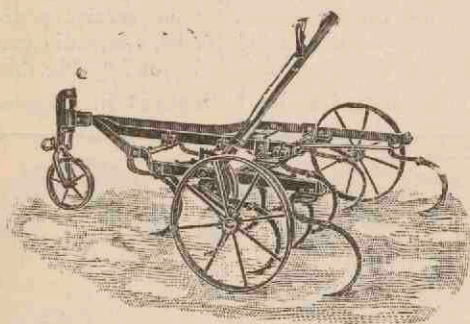
„GREIF” Cultivatoren,

onovertroffen meest doelmatige en meest veelzijdige landbouwwerktuigen.

Vraagt de uitvoerige beschrijving.

H. J. REESINK & Co., Zutphen.

Groothandel in Landbouwwerktuigen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

 F. D. te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: **J. J. VAN MEEKREN**, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

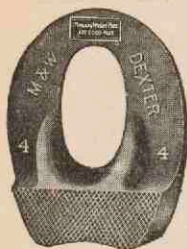
— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

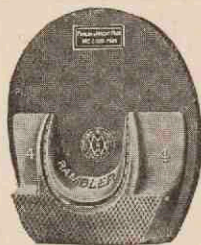
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

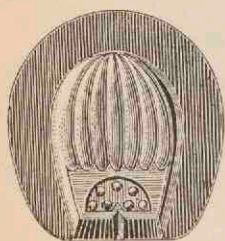
Merk „Rambler”,
in *witte en grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradig van 4 $\frac{1}{8}$
tot 6 $\frac{7}{8}$ Eng. dm.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paarden,
voorradig van
7 $\frac{1}{8}$ tot 7 $\frac{9}{16}$ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorradig in 11 maten van 4 $\frac{1}{16}$ tot
6 $\frac{7}{8}$ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradig.

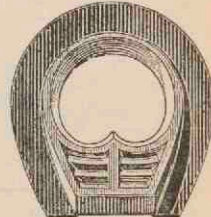

Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradig.

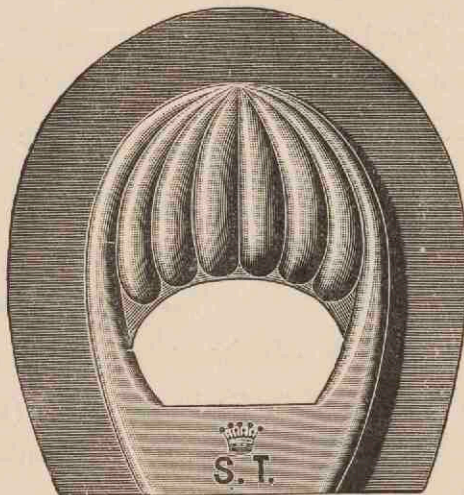
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
nitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

IJs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.

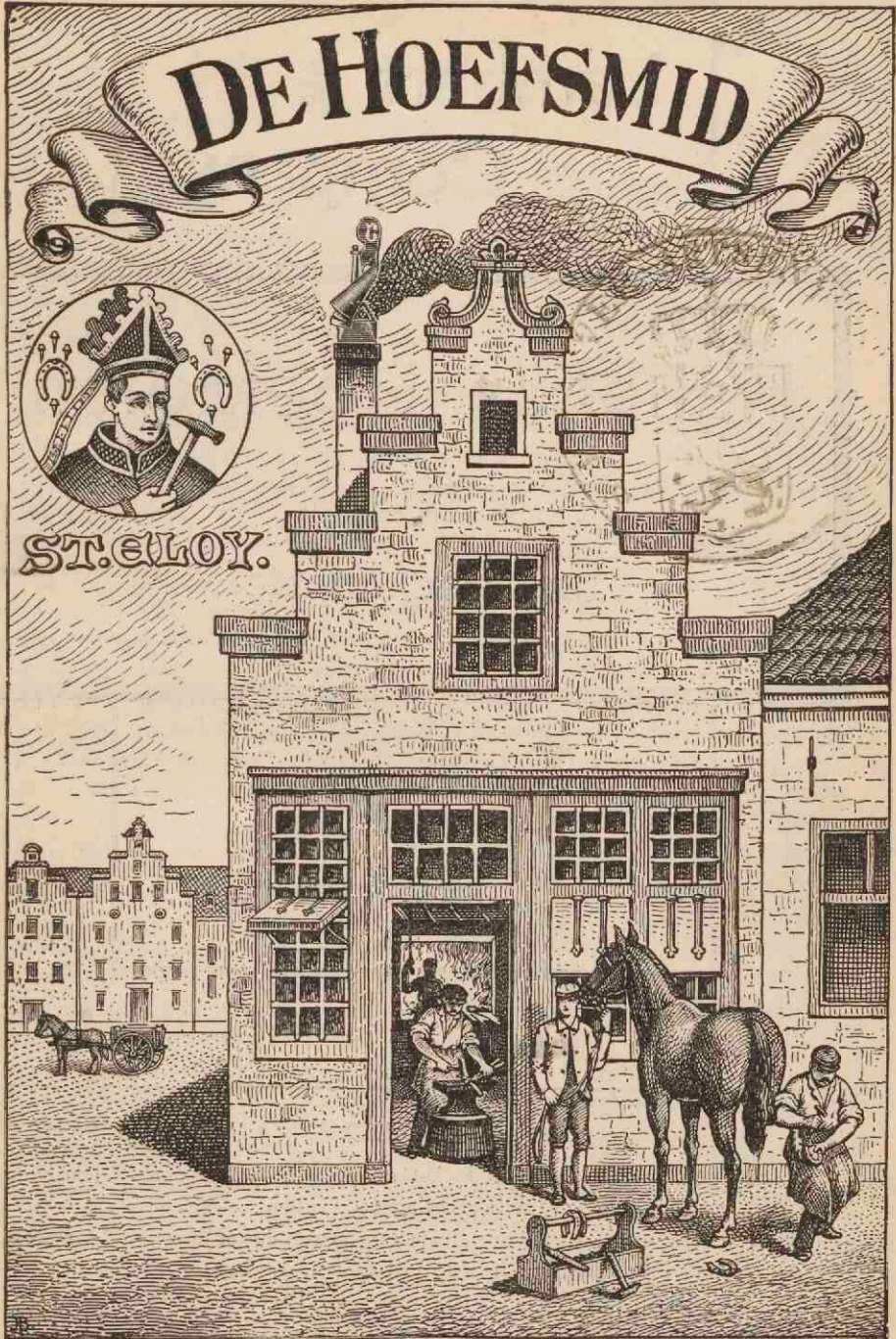
Kunsthorn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Wedstrijden voor hoefsmeden te 's-Gravenhage. — Examen in hoefbeslag te Middelburg. — Cursus in hoefbeslag te Arnhem. — Hoefjzer met touwinlegsel. — Namen der burgerhoefsmeden die aan de militaire hoefsmidschool te Amersfoort hun opleiding hebben ontvangen. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Ingekomen boekwerken. — Advertentiën.

WEDSTRIJDEN VOOR HOEFMEDEN TE 'S GRAVENHAGE.

De Hollandsche Maatschappij van Landbouw, gesteund door de Regeering met een subsidie van f 75000 en door belangrijke inzendingen van Regeeringswege, in zake alle Staatszorg die voor de onderscheidene deelen van het voor ons land van zoo groote beteekenis zijnde landbouwbedrijf wordt aangewend, en verder gesteund door tal van andere maatschappijen en vereenigingen, heeft in September van den 16den tot den 22sten een buitengewoon goed geslaagde nationale landbouwtentoonstelling gehouden, met een internationale afdeeling op zuivelgebied. Dit laatste is altijd de roem van ons land geweest en voor boter en kaas was het terecht aangewezen de vrije mededinging met het buitenland ten volle te aanvaarden.

Het met roem bekende Nederlandsche rundvee, dat tegenwoordig terecht wordt gesteund om den strijd met buitenlandsche rassen op de wereldmarkt goed te kunnen volhouden, kon wegens het voor een paar maanden heftig uitgebroken mond- en klauwzeer niet ter tentoonstelling worden toegelaten. Dit is erg jammer, maar toch is het overige zoo belangrijk geweest, dat de tentoonstelling zoowel voor het verleden, als voor het heden en de toekomst, van groote beteekenis is geweest. Voor de geschiedenis is het zeer interessant om duidelijk te hebben aangetoond hoeveel voorbereiding er wel niet noodig is geweest om al die verschillende takken van staatszorg voor den landbouw in algemeenen zin tot stand te brengen, — voor het heden om de belangstellenden en de belanghebbenden de overtuiging te schenken hoeveel werk er tegenwoordig niet aan den winkel van de Directie van den Landbouw is, alsmede van hoe groote beteekenis hare bemoeiingen op onderscheiden terrein zijn, — en voor de toekomst, met het oog op de gunstige nawerking der verkregen indrukken die het tentoongestelde, bij ongetwijfeld alle bezoekers, van het binnen- en buitenland beide, zullen hebben gewekt, terwijl tevens vooral voor de meer ingewijden, voor de vakmensen, ieder op zijn speciaal gebied een prikkel is gegeven in welke richting het nog zoo nuttig en noodig zou zijn de bemoeiingen van den Staat tot ontwikkeling en bevordering dier onderdeelen uit te breiden.

De Holl. Maatschij. v. Landbouw heeft ook het belang van het hoefbeslag ingezien en door de instelling van deugdelijke wedstrijden ongetwijfeld de belangstelling in ons vak doen toenemen en de beteekenis van het hoefbeslag weer meer op den voorgrond gebracht. In verband met die deugdelijke inrichting en met onze overtuiging dat dergelijke wedstrijden van tijd tot tijd zullen worden herhaald en ook werkelijk nog met succes kunnen worden uitgebreid, geven ons aanleiding daarover eenigszins uitvoerig te zijn.

* *

Wat de afdeeling hoefbeslag betreft, heeft de Holl. Mij. v. Landbouw

zoowel de ouderwetsche als de tegenwoordig geldende gewoonten gehuldigd, n.l. door inzendingen van hoefijzers te bekronen en hoefsmeden door hun werk, in tegenwoordigheid van een jury getoond, te laten concurreeren. Jaren lang reeds heeft ook „De Hoefsmid” zich moeite gegeven de overtuiging te vestigen dat het exposeeren van hoefijzers op de tot nu toe gebruikelijke wijze zoo goed als geen nut heeft en in den regel leidt tot scheeve verhoudingen. Het nut is gering, omdat er geen zekerheid bestaat, dat de inzender tevens de vervaardiger is, en omdat er bijna nooit een deskundige bij de inzendingen aanwezig is met het doel het belangstellende publiek naar behooren in te lichten. De uitgeloopte prijzen zijn in den regel gering en de onkosten voor de inzenders niet weinig, vooral doordat het ingezondene dikwerf averij bekomt.

Er waren ook prijzen uitgelooft voor hen, die de ter tentoonstelling aanwezige dekhengsten het best hadden beslagen. Deze instelling is vooral nuttig, doordat den houders van paarden meer de onmiddellijke aandacht wordt gevestigd op de beteekenis die aan het beslag dient te worden gehecht. Toch is het belang van deze onderafdeeling *veel* geringer dan de eigenlijke wedstrijd tusschen hoefsmeden, — reden waarom het ons dan ook wenschelijk voorkomt dat in de toekomst tusschen de verhouding in uitgeloopte prijzen voor deze onderafdeeling en voor den eigenlijken wedstrijd nog grooter onderscheid wordt gemaakt dan thans reeds bestond.

De jury heeft zooveel mogelijk alle dekhengsten, zoowel koud- als warmbloed, met het oog op hun beslag beoordeeld, en hiervan de 16 best beslagenen voor de 2e keer en meer in alle deelen bezichtigd.

* * *

De beste inzending van handgesmede hoefijzers (niet blank gevild op de vlakke). Zomer- en winterbeslag. 12 inzendingen.

1e prijs J. W. Ton te Echteld, f 25; 2e pr. Fr. Falkenhagen te A'dam, f 15; 2e pr. A. Steinmeijer te Aalten, f 15; 2e pr. *) N. Daanen te Beuningen, f 15; 3e pr. S. A. Hooijdonk te Breda, f 5; 3e pr. J. van Rugge te IJselmonde, f 5. Eervolle vermelding aan L. C. van Etten te Delft.

Nieuwe doelmatige uitvindingen op het gebied van hoefbeslag. 2 inzendingen.

1e prijs niet toegekend; 2e pr.: E. Hartgers, F. J. Monsma en W. S. Stüven, Amsterdam, voor een inzending van machinaal gemaakte ijzers met verwisselbare 5 stompe en scherpe kalkoenen in elk ijzer, welke kalkoenen door een horizontale zwaluwstaartvormige sleuf worden opgesloten.

Prijzen voor de hoefsmeden, die de dekhengsten, welke het best beslagen ter tentoonstelling kwamen, besloegen:

1e prijs Troubadour (Belg), eigenaar H. D. v. d. Hoogen te Beuningen. Hoefsmid N. Daanen te Beuningen, f 25. 2e prijs, Tourbillon (Normandiër), eig. Bar. v. Voorst tot Voorst te Elden. Hoefsmid J. Heezen te Elden, f 10. Verder werd eervol vermeld het beslag van de volgende hengsten:

*) Deze inzending is bij de oorspronkelijke beoordeeling niet gevonden, doch later op voorstel van den voorzitter der jury, majoor J. Laméris, nog een 2den prijs waardig gekeurd.

No. 4 van den catalogus, Concurrent (Old.), eig. Biesheuvel te H. meer (H. ?).
 „ 6 „ „ „ Ganger (Old.), eig. Willet en de Ridder te Utrecht
 (thans verkocht aan de Associatie te Ingen, gem. Lienden), hoefsmid?

No. 42 van den catalogus, Kikapo (gekruist Normandisch), eig. Baron van Voorst, hoefsmid J. Heezen te Elden.

No. 194 van den catalogus, Mossieu (Belg), eig. G. Hendrickx te Swalmen, hoefsmid?

No. 198 van den catalogus, Incroyable du Fosteau (Belg), eig. Associatie te Baak, hoefsmid?

De eigenlijke wedstrijd vond plaats op Donderdag 19, Vrijdag 20 en Zaterdag 21 Sept., waaromtrent het volgende reeds kort daarna aan alle abonné's van „De Hoefsmid” en aan alle deelnemers is verzonden.

A. *Wedstrijd van gediplomeerde burgerhoefsmiden.*

Uitgeloofd: 1e pr. f 100, 2e pr. f 50, 3e pr. f 25, 4e pr. f 10, 5e pr. f 10, 6e pr. f 10, en eervolle vermeldingen.

Ingeschreven waren voor dezen wedstrijd 104 (in de vorige afl. van „De Hoefsmid” alle genoemd) en wel: 29 uit Zuid-Holland, 24 uit Gelderland, 15 uit Noord-Holland, 13 uit Groningen, 6 uit Utrecht, 6 uit Noordbrabant, 4 uit Overijsel, 3 uit Limburg, 2 uit Drenthe en uit Friesland en Zeeland elk 1.

Van die 104 kwamen 91 op, die Donderdag 19 September elk een ijzer hebben gesmeed. Ten einde de schifting minder bezwaarlijk te maken werd door de jury een moeilijk model, namelijk een klapstrijkijzer opgegeven. Als de vervaardigers der 24 best geoordeelde modellen werden bevonden (alphab.): J. Bruins te Zuidlaren, J. de Geus te Terdiek, gem. N. Niedorp, D. K. Gorter te Oudeschip (Gr.), F. K. Gorter te Uithuizen, S. K. Gorter te Roodeschool, J. G. Haank te Ambt-Doetinchem, J. Heezen te Elden bij Arnhem, S. A. Hooijdonk te Breda, J. H. Huitink te Ruurlo, J. A. Koenders te Rheden, A. Th. Linsen te Driel, J. C. Meeuwsen te 's Gravenhage, W. J. van Merkestein te Lienden, H. Mulder te Siddeburen (Gr.), J. Ofman te Buren, J. Palthe te Peize, J. C. van Rugge te IJselmonde, A. Steinmeijer te Aalten, J. W. Ton te Echteld, W. Ph. Tijdink te Ruurlo, H. van der Velde te Geldrop, J. C. Vermeer te Haaren (N. Br.), P. Zegwaard te Amersfoort en W. J. Zoet te Ophemert.

Alzoo 10 uit Gelderland, 4 uit Groningen, uit Zuid-Holland en Noordbrabant elk 2, de 2 mededingers uit Drenthe, 1 uit Noord-Holland en 1 uit Utrecht.

Deze 24 best geslaagden werden op Vrijdag 20 September aan een meer uitvoerig examen onderworpen. Elk dezer had een hoef te besnijden, hiervoor een ijzer te maken, dit onder te slaan en ten slotte vragen te beantwoorden omtrent de leer van het hoefbeslag, voor welke vier afdeelingen elk een cijfer werd gegeven. De jury was dubbel, d. w. z. één voor de beoordeeling der praktische werkzaamheden en één voor het stellen der vragen.

Het resultaat was: 1e pr. aan J. H. Huitink te Ruurlo, 2e pr. J. W. Ton te Echteld, 3e pr. J. Heezen te Elden bij Arnhem, 4e pr. W. J. van Merkestein te Lienden, 5e pr. J. C. Meeuwsen te 's Gravenhage, 6e pr. P. Zegwaard te Amersfoort, terwijl 3 een „zeer eervolle vermelding” verwierven: J. G. Haank te Ambt-Doetinchem, J. C. van Rugge te IJselmonde

en J. C. Vermeer te Haaren (N. Br.), en zes een „eervolle vermelding”, n.l.: D. K. Gorter te Oudeschip (Gr.), A. Steinmeijer te Aalten, S. K. Gorter te Roodeschool, H. Mulder te Siddeburen (Gr.), F. K. Gorter te Uithuizen en W. J. Zoet te Ophemert.

De prijzen gingen derhalve naar de provinciën: de 4 eerste prijzen, 1 zeer eerv. vermelding en 2 eerv. verm. naar Gelderland, de 5e pr. en een zeer eerv. vermelding bleven in Zuid-Holland, de 6e pr. naar Utrecht, een zeer eerv. verm. naar Noordbrabant en 4 eervolle vermeldingen naar de prov. Groningen.

B. *Wedstrijd van militaire hoefsmeden.*

Uitgeloofd: gouden med., verguld zilv. med. en zilv. medaille.

Hiervoor hadden zich 26 aangegeven, waarvan 24 mededongen, met het resultaat dat de meeste punten behaalden:

1e prijs, gouden medaille, aan J. Blokker van het 4e Regiment Huzaren te Deventer; drie tweede prijzen, zilveren medailles, aan: A. Agenant van het 1e Regiment Huzaren te Amersfoort, S. van Angeren van het Korps Rijdende Artillerie te Arnhem en J. H. Scholten, onderbaas aan de Rij- en Hoefsmidschool te Amersfoort; zeer eervolle vermeldingen aan H. Hulsing van de 2e Divisie Koninklijke Marechaussee te Nijmegen, H. Kabel van de 3e Divisie Koninklijke Marechaussee te Ruurlo en H. J. Smit van het 3e Regiment Veld-Artillerie te Bergen-op-Zoom; eervolle vermeldingen aan P. H. H. Donders van het 4e Regiment Veld-Artillerie te 's Hertogenbosch, H. Harmsen van het 2e Regiment Huzaren te Venlo, Johs. Koning van het 4e Regiment Huzaren te Zutphen en B. Weijers van het 4e Regiment Huzaren te Deventer, terwijl op voorstel van den Voorzitter der Commissie door het Bestuur der Landbouwtentoonstelling alsnog een eervolle vermelding werd toegekend aan J. N. Meeuwse van het 2e Regiment Veld-Artillerie te 's Gravenhage wegens zijn kranig werk op hoogen leeftijd.

Er werden derhalve drie tweede prijzen toegekend en geen derde.

C. *Zilveren medaille*, uitgeloofd door Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, voor den besten hoefsmid.

De 1e prijswinnaar der burgerhoefsmeden had het geringst mogelijk aantal hooger punten dan die der militaire hoefsmeden, en werd J. H. Huitink te Ruurlo, leerling van J. Blokker te Deventer, de onderscheiding deelachtig de eermedaille te verwerven.

* *

De wedstrijd was goed voorbereid, waarvoor de heeren Majoor J. Laméris, oud-paardenarts te 's Gravenhage en Kapitein F. Laméris, paardenarts te Zutphen, respectievelijk voorzitter en secretaris van de commissie en tevens van de jury voor hoefbeslag, alsmede het Bestuur der Holl. Mij. v. Landbouw en andere personen die tot het welslagen hebben bijgedragen, gaarne alle hulde wordt gebracht. Het bijzonder gunstige weder maakte de omstandigheden, waaronder in de buitenlucht kon worden gewerkt, geheel naar wensch.

Bij het maken der ijzers leverde het nog al eenig verschil op welk aambeeld men bij loting trof, doch een bepaald groot verschil was er toch niet.

De 91 deelnemers hebben over het geheel genomen behoorlijk goed werk

geleverd, in aanmerking genomen dat het verlangde ijzer moeilijk te maken viel. Er kwamen slechts enkele onder voor, die zeer onvoldoende waren. De jury heeft uit die 91, na ze alle stuk voor stuk te hebben nagegaan, de 24 besten gezocht. Het is natuurlijk zeer wel mogelijk, dat enkele, die uitgevallen zijn, inderdaad beter hoefsmid zijn dan andere, die bij de keur-afdeeling kwamen, daar het maken van een ijzer niet alleen de bekwaamheid kenmerkt. Toch is het maken van een werkelijk goed ijzer een niet onbillijke eisch voor een kundig hoefsmid en bovendien een practisch onderkenningsmiddel om uit een dergelijk groot aantal van 91 de besten te zoeken.

* *
*

De wedstrijd was ongetwijfeld ook leerzaam voor de deelnemers, terwijl de uitslag voor velen van hen in meerdere of mindere mate een teleurstelling is geweest. Dit was vooraf bekend, doch ieder van hen hoopte inwendig natuurlijk om mede vooraan te komen. Daar waar echter de concurrentie zoo scherp is en het aantal prijzen, in verhouding tot de deelnemers, zoo gering, kon een enkele fout licht aanleiding geven tot een eenigszins verhuizen naar de achterhoede. Een onvoldoende vorm van het ijzer, beslist te vet of te schraal geplaatste nagelgaten, of het niet voldoende afgewerkt zijn van het ijzer, voor de vervaardiging waarvan 20 minuten tijd beschikbaar was gesteld, gaven vrij zeker aanleiding om niet tot de 24 uitverkorenen te behooren.

Bij den engeren wedstrijd van het 24-tal burgerhoefsmiden zijn sommigen door een fout bij het besnijden, het maken van het ijzer, het onderslaan hiervan, of anders door onvoldoende kennis van het theoretische gedeelte, op een verdere plaats naar achteren gekomen, dan zij in werkelijkheid wellicht verdienden, doch het is en blijft een waarheid dat de kundigheden op een examen ook moeten worden getoond.

De uitslag heeft mede geleerd, dat daar, waar men zich het krachtigst op de ontwikkeling van het hoefbeslag toelegt, ook de beste resultaten zijn verkregen.

Ten slotte nog een enkele opmerking: De jury heeft het weliswaar niet gemakkelijk gehad, doch in de toekomst zal bij volgende belangrijke wedstrijden nog iets meer van haar kunnen worden gevergd. Wij zouden namelijk wenschen dat er nog meer opvoedende kracht uitging van een zoodanigen wedstrijd, hetgeen o.i. te bereiken ware door vast te stellen dat na afloop ten behoeve van de deelnemers werd aangetoond welke fouten er voornamelijk werden gemaakt, terwijl de bij den engeren wedstrijd verkregen cijfers op aanvraag voor elken deelnemer ter beschikking moesten zijn.

EXAMEN IN HOEFBESLAG TE MIDDELBURG.

De Maatschappij tot bevordering van Landbouw en Veeteelt in Zeeland, welke reeds jaren in haar gebied, door het geven van cursussen in hoefbeslag, de beoefenaren van het voor den landbouw zoo gewichtige smidsvak, in de gelegenheid heeft gesteld zich te bekwamen, heeft, evenals in andere

provinciën geschiedt, den duur der cursussen tot twee winterhalfjaren verlengd.

De leiding van die cursussen, en het geven van theoretisch onderwijs daaraan, was opgedragen aan onderscheidene provinciale vee-artsen, terwijl de practische lessen door den onderwijzer-hoefsmid H. Kruijt te Beemster werden gegeven, die daarvoor die winterhalfjaren van den eenen cursus naar den anderen reisde. Die cursussen omvatten: 20 theoretische lessen, elk van 1 uur, en evenveel practische, elk van 3 uren.

De examens, na afloop waarvan aan de geslaagden een diploma vanwege bovengenoemde maatschappij werd uitgereikt, hadden plaats te Middelburg van 24—28 September, ten overstaan van een commissie door de Maatschappij benoemd, en bestaande uit de heeren W. A. H. van Horses, onderwijzer in practisch hoefbeslag aan de Rijksveeartsenijschool te Utrecht, Larmené, opperwachtmeester-hoefsmid aan de militaire hoefsmidschool te Amersfoort, J. G. van Rijssel, districts-veearts te Dordrecht en J. de Vries, vee-arts te Zalt-Bommel, aan welke Commissie de heer Vorsterman van Oijen te Aardenburg als Secretaris was toegevoegd.

74 smeden namen aan dat examen deel, waarvan aan de navolgenden een diploma kon worden uitgereikt: Jac. Brokman te Axel, M. J. Butler te Axel, M. Ripmeester te Hoek, P. Aarens te Hulst, A. Smet te Hulst, J. A. van Baal te Oostburg, P. A. le Grand te Zuidzande, H. J. J. Jolivet te Aardenburg, J. de Kam te Grijpskerke, J. Sandere te Koudekerke, A. van den Aemele te Poortvliet, C. J. Kesteloo te Stavenisse, M. P. Lannooy te Sint-Annaland, C. Mullie te Poortvliet, C. J. Rombouts te Oud-Vosmeer, D. P. de Wilde te Scherpenisse, J. Constandse te Brouwershaven, J. van Sluys te Noordwelle, J. Flohil te Ellemeet, J. Kesteloo en W. M. Kesteloo te Oosterland, M. J. Hubregtse te Kerkwerve, Th. Louwerse te Wissekerke, C. Mol te 's-Heer-Arendskerke, G. P. Koek te Heinkenszand, I. Adriaansen en J. Adriaansen te Goes, P. de Jonge te 's-Heerenhoek, C. Zuydweg te Heinkenszand, A. van den Burcht te Ierseke, W. van Dulleman te Goes en P. Sleutel te Goes.

Zeer zeker heeft deze uitslag, zoowel bij de betrokken smeden als bij het bestuur der Zeeuwsche Maatschappij teleurstelling gewekt en nuttig is het de oorzaken van het slechte resultaat op te sporen. M. i. zijn het de volgende:

1°. Vele smeden zijn op te jeugdigen leeftijd begonnen den cursus te bezoeken, bezaten toen geen voldoende handigheid in het smeden en konden op een cursus nog geen bekwaam hoofsmid worden.

2°. Waar de cursus zich bezighoudt de goede denkbeelden over het hoefbeslag door les en voorbeeld duidelijk te maken, is de smidse thuis de plaats waar het geleerde moet worden toegepast en getracht voldoende handigheid in het hoefsmidswerk te verkrijgen.

Alle leerlingen weten bij het theoretisch examen hoe de stand en de richting der nagelgaten, de lengte, de draagrand en de afhelling van het ijzer moeten zijn; op de practische lessen zijn hun herhaaldelijk ijzers voorgemaakt, welke daaraan voldoen. Zelf hebben zij ze op den cursus ook gesmeed, maar wanneer thuis de gewone sleur wordt volgehouden is het duidelijk dat de handigheid ontbreekt om op het examen voetstoots een goed ijzer te maken. Hetzelfde met het besnijden en het passen van het ijzer. Dat dit als een

kunstmatige voortzetting van den draagrand is te beschouwen, — dat het hoofmechanisme eischt dat aan de verzenen, buiten meer dan binnen, het ijzer vanaf het laatste nagelgat iets buiten den wand moet uitsteken, — vraag het den leerlingen op het theoretisch examen; geen een, die het u niet kan zeggen maar . . . zie daarna hun werk. Zeer weinigen, die de handigheid bezitten te toonen wat zij weten, m. a. w. uit te voeren wat zij willen doen.

Velen besnijden den hoof gebrekkig, maken het ijzer, passen dit, en missen de handigheid dit naar het verloop van den draagrand te zetten; het gevolg wordt, dat, wanneer het ijzer is ondergeslagen, houwkring en rasp gebruikt moeten worden om den buiten het ijzer stekenden hoornwand te verwijderen. Hier wordt dus het ijzer niet passend voor den hoof, maar de hoof passend aan het ijzer gemaakt.

3°. Aan de tweejarige cursussen dient een overgangsexamen verbonden te zijn. Daardoor worden tijdig de personen verwijderd, die hun doel toch niet kunnen bereiken; er blijft voor de anderen meer tijd tot oefenen beschikbaar, noodzaakt hen ook het geleerde geregeld bij te houden; men verhindert dat zulks tot het laatst wordt uitgesteld.

4°. De duur der lessen is te kort. Vooral geldt dit voor de practische lessen van 3 uren. Voordat de jas is uitgetrokken, de gereedschappen zijn klaargelegd en de vuren goed aan zijn, is een goed deel van het eerste uur reeds verstreken en eveneens is het laatste halfuur de les het minst vruchtbaar, zoodat in een smidse met een of twee vuren 2 uur overblijft, waarin zich 10 of meer leerlingen moeten oefenen.

5°. Misschien is een eigenaardige toestand in het hoefsmidsvak in deze provincie wel de voornaamste oorzaak. Verreweg de meeste landbouwers zijn voor het beslag hunner paarden geabonneerd à raison van f 6 en minder per paard en per jaar. Geen wonder dat, waar de betaling zoo gering is, men geen neiging heeft gevoeld zich op dit ambacht toe te leggen; het is in het smidsbedrijf alhier een bijzaakje gebleven. De slordigheid en zuinigheid (korte, veel te dun uitgesmede ijzers), waarmede het beschouwd wordt, vindt men bij de hoefsmidsleerlingen terug; zij zijn er om zoo te zeggen ingegroeid. Neem daar nu bij dat het meerendeel der Zeeuwsche paarden door de natuur met ideale voeten begiftigd zijn, zoodat voortdurende mishandeling daarvan zich eerst na jaren doet gevoelen en de eigenaar den smid dus niet op heeterdaad betrapt, dan geloof ik hier een voornamste oorzaak aangegeven te hebben waarom de examens zoo'n ongunstig resultaat hebben opgeleverd en eveneens waarom het hoofbeslag in Zeeland niet op gelijke hoogte staat als dat in andere provinciën. Ik meen gerechtigd te zijn, door het zien werken van een zeventig smidsgezellen uit alle deelen der provincie, mijn opinie over het hoefsmidsvak aldaar te mogen weergeven.

Zalt-Bommel, 10 Oct. '07.

De Vries, vee-arts.

CURSUS IN HOEFBESLAG TE ARNHEM.

De eigenaars van paarden stellen er de laatste jaren terecht meer en meer prijs op, dat hunne paarden goed beslagen worden.

Een smid die het hoefbeslag niet zeer goed uitoefent, verliest zijn beste klanten. Daarom is het noodig, dat iedere smid zich in het hoefbeslag bekwaamt. Het is daarvoor niet genoeg dat hij het beslag uitvoert, zooals hij het van vader of baas geleerd heeft, néén, hij moet in de eerste plaats kennis opdoen van den bouw en de functiën van den hoef, de standen en gangen der paarden, vele afwijkende en ziekelijke hoeven. Dan alleen kan hij zelf nagaan hoe de verschillende hoefvormen beslagen moeten worden. De smid moet goed onderlegd zijn, om met oordeel te kunnen werken.

De afdeling Arnhem der Geld. Ov. Mij. van Landbouw dit belang begrijpend, wil het den smeden gemakkelijk maken. Zij zal weer dit jaar een cursus in hoefbeslag aanvangen onder leiding van den heer H. M. Kroon, rijks-veearts te Deventer, die zij zoo inricht, dat smeden en smidsknechten die kunnen volgen zonder veel opoffering van tijd en zonder dat het veel kost (slechts acht gulden per jaar).

In verloop van twee jaren, speciaal in den winter, worden 24 theoretische en 24 praktische lessen gegeven (aanvangende primo November), zoodat de smid per winter 12 dagen te Arnhem moet komen.

Het bestuur der Ambachtschool te Arnhem is wederom zoo welwillend geweest hare lokalen daarvoor af te staan.

De lesuren worden zóó gekozen dat deelnemers van buiten op tijd aanwezig kunnen zijn.

Daar vooral veel practisch gewerkt wordt, ijzers gemaakt, veel paarden met gezonde en zieke hoeven beslagen, wordt gevergd dat zij, die aan den cursus deelnemen, boven de 17 jaar zijn en reeds het smidsvak zoover kennen dat zij wel ijzers gemaakt en paarden beslagen hebben.

Een vorige te Arnhem gehouden cursus werd met groote ambitie door een 25-tal smeden gevolgd en wel met een prachtig resultaat. Bijna allen behaalden hun diploma, terwijl op de nu juist gehouden groote Internationale Landbouwtentoonstelling in den Haag door de smeden (leerlingen van dien cursus) J. W. Ton te Echteld, J. Heeze te Elden en W. J. Merckestein te Lienden in den wedstrijd voor gediplomeerde hoefsmeden meerdere prijzen werden behaald (er waren 120¹⁾ deelnemers).

De korporaal-hoefsmid S. van Angeren, instructeur van genoemden cursus, verkreeg de zilveren medaille. (u. „De Betuwe”).

HOEFIJZER MET TOUWINLEGSSEL.

Door tusschenkomst van de Redactie van „De Hoefsmid” werd op verzoek van den heer F. J. Monsma te Amsterdam aan de „Inrichting voor

1) Ongeveer 120 samen, — zooals bekend namen er 91 gediplomeerde burgerhoefsmeden en 24 militaire hoefsmeden aan deel. Red.

hoefbeslag te Groningen" een proef genomen met twee touwijzers (voorijzers). Het verkregen resultaat in dit enkele geval was alleszins bevredigend.

De goed gevormde ijzers werden gebezigd bij een trampaard, dat bij het loopen over de Groninger straatkeien veel last van uitglijden had, en volgens verklaring van den koetsier hebben deze ijzers tegen dat uitglijden zeer goed voldaan.

De ijzers lieten zich goed verzetten, althans voor zooverre dit bij genoemd paard moest geschieden. De geringheid der slijtage overtrof mijne verwachting, aangezien het paard er, zonder een enkelen rustdag, 28 dagen op heeft geloopt, terwijl het touw tot het laatste oogenblik goed vast in de ijzers bleef zitten. Het ijzer is van 3 lippen voorzien, welke wat minder dik konden zijn. Er kunnen lichtere nagels gebezigd worden dan bij gewone ijzers, wat als een groot voordeel voor den hoornwand is te beschouwen. De ijzers laten zich echter minder gemakkelijk onderslaan dan gewone ijzers, omdat men met de hamer de nagels niet verder kan slaan dan tot aan de gleuf, waarin het touw komt te liggen, en dienen de nagels derhalve met een stempel of iets dergelijks verder te worden gedreven.

Voor paarden met goede hoeven en vierkante gangen lijkt het mij een goed beslag te zijn. Voor minder goede hoeven, bij onregelmatige gangen, bij strijken enz. kon door de dikte der ijzers het resultaat wel eens minder gunstig luiden.

In elk geval schijnt het mij wel de moeite waard voor iederen hoefsmid om er een proef mede te nemen.

D. F. Stuivenberg.

NAMEN DER BURGERHOEFSMEDEN DIE AAN DE MILITAIRE
HOEFSMIDSCHOOL TE AMERSFOORT HUN OPLEIDING
HEBBEN ONTVANGEN.

(*Vervolg van pag. 169 en 170 van „De Hoefsmid” 1898.*)

Naam en plaats van vestiging: ¹⁾	Duur van het verblijf te Amersfoort:
M. J. Brantsma	1 October 1898—30 Maart 1899.
F. E. van der Horst	id. id.
O. Schukken	1 April 1899—30 September 1899.
R. de Jonge	1 October 1899—25 September 1900.
A. Groendijk, Roodeschool	id. 23 Maart 1900.
P. Bleyerveld	1 April 1900—25 September 1900.
K. van der Berg	id. id.
C. Veld	1 October 1900—29 Maart 1901.
G. H. Ensink	id. id.
P. J. Holster	1 April 1901—27 September 1901.
R. A. Posthumus	id. id.
A. de Jonge	1 October 1901—27 Maart 1902.
L. J. Ditzel	id. id.

¹⁾ De ons bekende plaatsen van vestiging zijn vermeld; voor mededeeling der overige plaatsen houden wij ons bij hen, die daartoe in staat zijn, zeer aanbevelen.

G. Dijkema	1 April	1903—23 September	1903.
A. Alberts, Ezinge	id.	id.	id.
A. Dijkema	1 October	1903—30 Maart	1904.
H. Brouwer Jr.	id.	id.	id.
H. Hinse, Dalfsen	5 April	1904—29 September	1904.
F. Stellingwerf	id.	id.	id.
D. J. Chevalking	1 October	1904—23 Maart	1905.
H. van Ingen	1 April	1905—30 September	1905.
F. C. Breman	1 October	1905—26 Maart	1906.
A. Hofman	1 April	1906—28 September	1904.
R. Zuidema	1 October	1905—26 Maart	1906.
G. van Veen, Venlo	1 April	1907—18 September	1907.
H. Schiltkamp	id.	id.	id.
J. A. Mulder, Middelstum.	1 October		1)
J. Bovenschen, Rhenen	1 October		1)

Aan de hoefsmidschool te Amersfoort is den burgerleerlingen G. van Veen en H. Schiltkamp een getuigschrift afgegeven na voldaan te hebben aan het examen (zie pag. 11, Afl. 1, Jaargang III). Sedert 1 October zijn aan de Hoefsmidschool geplaatst de burgerhoefsmidsleerlingen J. A. Mulder uit Middelstum en J. Bovenschen uit Rhenen. F.

INGEZONDEN STUKKEN.

Geachte Redactie!

Omtrent den ambulanten cursus in hoefbeslag in Zeeland, waarvan de leerlingen zich te Middelburg aan een examen onderwierpen, meen ik U te mogen mededeelen:

dat er tot den cursus leerlingen worden toegelaten, die nog te jong zijn en te weinig ervaring in het smidsvak hebben opgedaan om met een gewenscht resultaat een cursus in hoefbeslag mede te maken;

dat het aantal leerlingen, in verband met de lesuren te groot is en bij velen de lust ontbrak om buiten de lesuren zich thuis verder te bekwamen;

dat de houding der leerlingen tegenover hun onderwijzer-hoefsmid niet altijd geroemd kon worden, zoodat het wenschelijk wordt geacht deze door het Bestuur gemachtigd werd bij voorkomende gevallen van onhandelbaarheid krachtige maatregelen daartegen te mogen nemen. Vooral over de leerlingen uit Zuid- en Noord-Beveland en de afdeeling Hulst, en die woonachtig in de nabijheid v. d. Belgische grens, viel te klagen. H. Kruyt.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Na een cursus van 5 maanden aan voornoemde inrichting te hebben gevolgd vertrok op 28 Sept. j.l. de leerling R. Pool te Uithuizen, op 5 Oct. de leerling H. Tolner

1) Zijn nog aan de Hoefsmidschool.

te Paterswolde en op 12 Oct. de leerling P. Smidts te Groningen. Aan alle 3 werd een *goed* getuigschrift uitgereikt. — Op 30 Sept. j.l. is weder toegelaten de leerling F. Dijkema te Stitswerd, gem. Kantens.

— **Cursus in hoefbeslag aan 's Rijksveeartsenijschool.** Den 31 Aug. 1907 hebben de leerlingen: H. van der Veer van Utrecht, A. Bouman van Tull en 't Waal en T. Strik van Werkhoven, die den *zomercursus* van 1 Februari tot 31 Augustus 1907 hebben gevolgd, de school met een getuigschrift verlaten. Tot den *wintercursus* van 1 September 1907 tot 31 Januari 1908 zijn weder toegelaten de leerlingen: J. Goedemans van Schalkwijk, C. Wanzing van Soest en R. Spek van Loosdrecht.

— **Cursussen in hoefbeslag door het Rijk gesubsidiëerd.** Volgens het onlangs door de Directie van den Landbouw uitgegeven boekwerk, betreffende de Regeeringsbemoeiingen in zake den landbouw, bedroeg in 1905—1906 het aantal gesubsidiëerde cursussen in hoefbeslag 9 met 124 deelnemers.

— **Glasgow.** IJzer. Wanneer we de berichten van Reichmann en Co, wekelijks voorkomende in de N. R. Cour., met elkaar vergelijken, dan vinden we de laatste maand geen groote prijsverschillen. Behouders enkele schommelingen waren de slotnoteeringen weinig uiteenlopend, hoewel in begin October iets hooger dan in midden September.

— **Duisburg-Ruhrort.** Steenkolen. Aan een bericht van 2 Oct. in N. R. Cour. ontleenen wij dat de lage waterstand op den Rijn voor verscheping moeilijkheden oplevert. Naar Nederland en België nam de uitvoer desniettegenstaande toen iets toe, terwijl er eenige hoeveelheden kolen in de magazijnen worden geladen, om voor de herfstdrukke wat voorraad te hebben.

P E R S O V E R Z I C H T .

België.

— In den loop der maand September hadden de examens plaats ter verkrijging van het diploma van meester-hoefsmid. Van de 39 leerlingen, die een cursus aan de Burgerhoefsmidschool te Brussel hadden gevolgd, voldeden 26 aan voormeld examen, waaronder de volgende personen, woonachtig in het Vlaamsche gedeelte van België:

Fr. van Malcot te Wackerzeel (84 punten), H. Lierdeman te Waasten (84 p.), Const. Segers te Etterbeek (81 p.), Vict. Laho te St. Kruis (80 p.), Jul. Lambrechts te Beersel (80 p.), Ch. van Aelst te Herenthals (79 p.), Van Eyck te Campenhout (78 p.), A. A. Martens te Temeche (77 p.), Oct. Gillen te Tongeren (77 p.), L. Swiggers te Heverlee (77 p.), Ev. Janssens te Molenbeek-Kersbeek (76 p.), J. B. Seldeslachter te Pellenberg (76 p.), J. Beckx te Schaffen (75 p.), Cel. Samyn te Reyem (75 p.), Jos. Poppe te Swevezele (75 p.), Ph. Adriens te Antwerpen (75 p.), Jos. v. Bellingen te Ruisbroeck (73 p.), R. van Cauter te Lede (73 p.).

Vereenigde Staten.

— Over Augustus bedroeg de productie van gietijzer, volgens „Iron Age” 2.250.000 ton.
(„IJzer- en Staalkroniek”).

Ingekomen Boekwerken.

— Van den uitgever W. E. J. Tjeenk Willink te Zwolle: Nederlandsche Staatswetten, ed. Schuurman & Jordens no. 70 „Arbeidscontract”, bewerkt door Mr. Dr. J. G. Stenfert Kroese, secretaris der Gemeente Amersfoort. — De prijs is f 0,50.

Advertentiën.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op franco aanvage bij:
W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthoorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
 te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

Nieuw enorm succes!

Neemt proef en vraagt inlichting omtrent HARDUNG'S VOEDERKALK, bij

F. J. MONSMA,
 Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE DICK'S Hoefraspen** en andere gereedschappen voor Hoefbeslag.

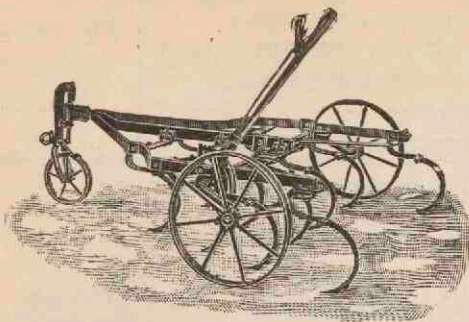

Gelieve vooral op het merk: **F. D.** te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: **J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.**

„GREIF” Cultivatoren,

onovertroffen meest doelmatige
en meest veelzijdige landbouw-
werktuigen.

Vraagt de uitvoerige beschrij-
ving.

H. J. REESINK & Co., Zutphen.

Groothandel in Landbouwwerktuigen.

Beste en meest beproefde beslag.

Hoogste onderscheiding.

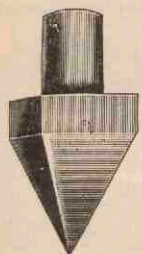
Groote gouden Medaille.

Gediplom. Smidsvaktentoonstelling Nürnberg, Meissen, Leipzig, Trier.

Branscheid & Philippi - Remscheid, Rijnland.

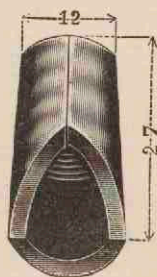
Philippi's veerende

Eenvoudig. — Practisch.

Alle soorten
Insteekkalkoenen.

Prima kwaliteit!

Steek-Kalkoenen.

Vele voordeelen!

van Schroef- en
Losse Stooten.

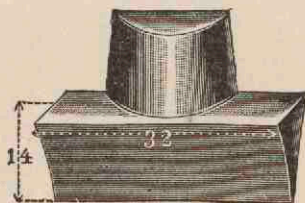
Geen handelswaar!

Origineel Döring-Steekgrepen

(losse Stooten). Uitwisselbaar (gaan niet verloren).

Uitstekend in 't gebruik!

Sweetgrepen (Stooten), Sweetplaten, Hoefzolen, Gereedschappen.

Gelieve een proef te nemen, het zal U klandisie bezorgen.

Catalogus franco op aanvraag.

Vertegenwoordigers voor Nederland:

B. HARTELUST, Leeuwarden.

J. VAN IJZEREN, Rotterdam, Maaskade 6.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN,

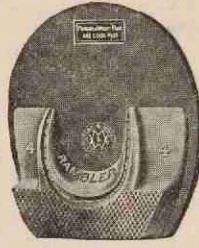
voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

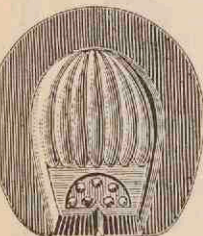

Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutehouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradij van 4½
tot 6½ Eng. dm.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutehouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

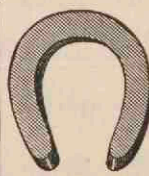
Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradij.

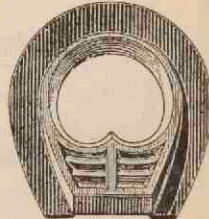
Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutehouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradij.

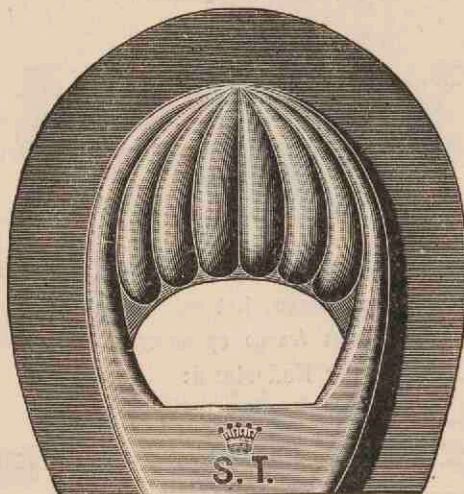
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

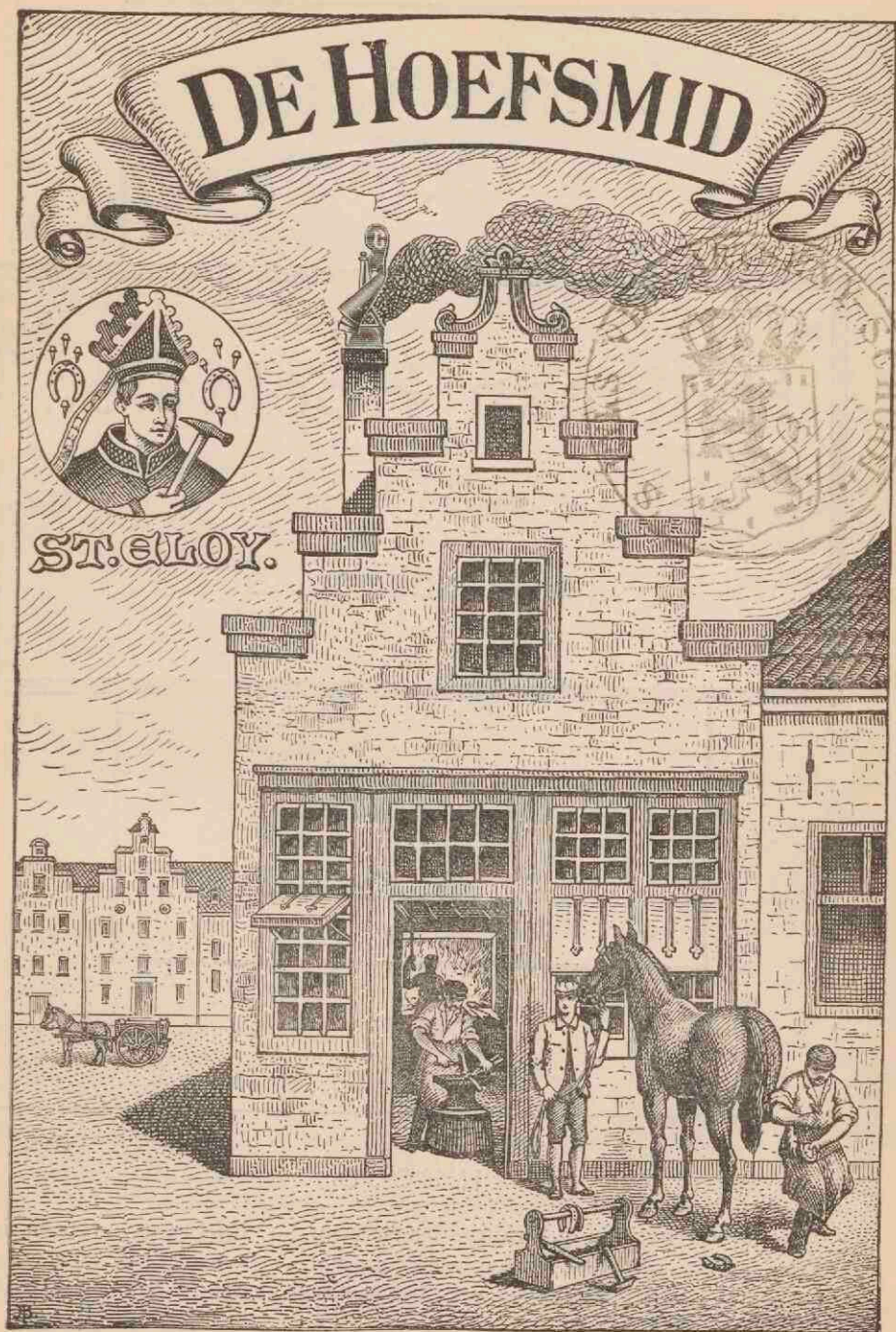
Caoutehouc
Hielstukken.

Kunsthoorn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

**Lambert &
Company.**

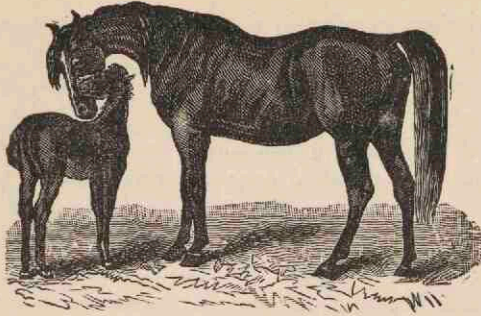
Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

· De overerving van gebrekkige hoefvormen. — Hoefbeslag-cursussen in Friesland in 1907. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Correspondentie. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

DE OVERERVING VAN GEBREKKIGE HOEFVORMEN.

Bijna alle eigenschappen van een dier zijn erfelijk, zoowel de vorm als de karakter-eigenschappen, uitgezonderd die, welke op verminking berusten. De kracht der overerving is het sterkst ten opzichte van die eigenschappen, welke reeds bij de geboorte van het dier aanwezig waren en ook reeds bij de ouders en de voorouders werden aangetroffen.

Ieder hoefsmid, die met aandacht het vak beoefent en gedurende een reeks van jaren in dezelfde streek werkzaam is, is dikwijls in de gelegenheid om waar te nemen dat heele families van paarden van geslacht op geslacht goed gevormde hoeven hebben en andere waarbij de hoefvorm geregeld te wenschen overlaat. Ja zelfs is zeer goed waar te nemen dat de geaardheid van de hoornzelfstandigheid geregeld overerft.

Bij weinig treedt de overervingskracht sterker op den voorgrond dan bij de standen het geval is, b.v. Franschen stand en toontrederstand. Bij deze beide als voorbeeld aangehaalde afwijkende standen komen scheeve hoeven voor. Wij weten dat door het doelmatig besnijden van de hoeven der jonge paarden het afwijkend zijn der standen tot kleinere afmetingen is terug te brengen. Hoe sterker de aanleg voor het optreden van die gebrekkige standen bij een veulen aanwezig is, des te moeilijker valt het om door het besnijden verbetering aan te brengen.

Evengoed als scheeve hoeven zijn plathoeven, volhoeven, spitse en stompe, wijde en nauwe hoeven erfelijk, terwijl klemhoeven soms door verminking ontstaan en in dit geval feitelijk niet tot de erfelijke gebreken zijn te rekenen. Wij bedoelen daarmede dien vorm van klemhoef, opgetreden tengevolge van te sterk besnijden der steunsels of voortdurende rotstraal of door beide oorzaken tegelijk.

De hoefsmiden kunnen belangrijk bijdragen door hun kennis en ijver om de bruikbaarheid der dienstvaarden te verhoogen, en tevens door voorlichting aan de paardenhouders om dieren met slechte hoornzelfstandigheid of slecht gevormde hoeven zooveel mogelijk voor de fokkerij uit te sluiten.

HOEFBESLAG-CURSUSSEN IN FRIESLAND IN 1907.

In de prov. Friesland werden in den loop van den zomer van 1907 twee cursussen in hoefbeslag gegeven en wel:

a. het eerste gedeelte van een tweejarigen cursus, welke te Franeker werd gehouden en

b. een cursus welke in één tijdvak afliep, en te Heerenveen werd gehouden.

Beide cursussen werden geleid door ondergeteekende, voor het practisch gedeelte geadsisteerd door den gediplomeerden hoefsmid J. de Jong te Heerenveen.

Te Franeker werden 9 leerlingen toegelaten, waaraan na gehouden examen toegestaan werd ook het volgende jaar het tweede gedeelte van den cursus, dat weder te Franeker zal worden gehouden, bij te wonen. Het waren de volgende smeden: D. Regeling te Ondkerk, S. J. Menage te Arum, A. J. Hiddema te Minnertsga, M. de Boer te Stiens, S. de Vries te Marsum, W. de Boer te Hantum, R. Hoogerhuis te Arum, J. W. Wiersma te Oosterbierum, A. Vellema te Ee.

Tot den éénjarigen cursus te Heerenveen werden 16 leerlingen toegelaten, welke allen geregeld de theoretische lessen, die 7×2 uur duurden, bijwoonden. Na afloop dezer 7 lessen in theorie werden van de 16 leerlingen 10 theoretisch voldoende onderlegd bevonden om de practische lessen te volgen welke ten getale van 10 à 4 uur werden gehouden, terwijl aan iedere les nog 1 uur theorie werd vooraf gegeven. Na afgelegd examen werd aan 8 van deze 10 leerlingen het diploma uitgereikt en wel aan: A. Goud te Heerenveen met *zeer goed*, B. Trompetter te Oldeberkoop, R. v. d. Scheer te Idskenuizen, Jac. J. Mulder te Wirdum, S. Dijkstra te Veenwouderwal, W. Mulder te Oosterwolde, alle 5 met *goed*, D. de Vries te Rauwerd, S. Wijma te Boornbergum, beide met *voldoende*.

De examens werden afgenomen door J. de Jong voornoemd en ondergeteekende, ten overstaan van de heeren Dr. E. v. Welderen Br. Rengers en H. P. de Jong, bestuursleden van het Friesch Paardenstamboek.

Beide cursussen gaan onder Rijkssubsidie uit van de Ver. het Friesch Paardenstamboek en werden gehouden te Franeker in de smederij van den heer P. Coopmans en te Heerenveen in die van den heer J. de Jong, voor zoover het practisch gedeelte betreft, terwijl voor de theoretische lessen een daarvoor geschikt lokaal wordt afgehuurd. De leeftijd der leerlingen variëerde van 19 tot 37 jaar, terwijl van de 25 leerlingen 8 zelf baas waren, de overigen nog gezelschap.

Leergeld wordt voor deze cursussen van de leerlingen niet gevorderd, terwijl met de plaats waar de cursussen gehouden worden zooveel mogelijk met de woonplaats der aspirant-leerlingen wordt rekening gehouden.

Op iederen cursus worden gemiddeld ongeveer 70 paarden, waarvan meerderen met hoefgebreken, beslagen. Dit beslag geschiedt gratis onder toezicht, wat ook de reden is dat steeds een voldoende aantal paarden disponibel is.

Dat deze cursussen in den smaak vallen, blijkt hieruit, dat thans nog wel 40 aspiranten op plaatsing wachten.

Heerenveen.

Joh. Plet.

KORTE MEDEDELINGEN.

— Het **winterbeslag** is in iedere behoorlijk ingerichte hoefsmederij thans in voldoende voorraad aanwezig. Werkelijk veel nieuws is er niet gekomen, terwijl het ons mee zal vallen indien het op de Haagsche tentoonstelling door Hartgers en Stüven & Monsma tentoongestelde machinale beslag in de practijk goed mocht voldoen.

Groote behoefte aan iets nieuws bestaat er trouwens ook niet. Zoowel de schroeven als de insteekkalkoenen vormen beide een uitstekend winterbeslag, indien beste kwaliteit ijzer wordt genomen, de schroefdraad nauwkeurig verloopt en niet te breed is, terwijl bij insteekkalkoenen het tapsch toelooopen van het gat in de juiste mate plaats vindt, dat wil zeggen zóóveel dat de kalkoenen niet al te vast gaan zitten en niet zooveel dat de kalkoenen spoedig verloren gaan. Het is bekend dat in het midden en het zuiden van ons land veel schroeven en in het noorden veel insteekkalkoenen worden gebezigd. Verder is het ook bekend dat in het leger de schroeven weer algemeen worden gebezigd.

— De **steunsels** hebben een uitstekenden naam. Dit is al meer dan eens in „De Hoefsmid” gezegd en toch heeft het zijn nut er weer eens op te wijzen. In den laatsten tijd is het ons gebleken dat verscheiden smeden de steunsels nog niet naar behooren op waarde schatten en bij het besnijden van den hoef te veel hiervan wegsnijden. Het steunselvlak wordt dan grootendeels gelijk gemaakt met het zoolvlak en deze belangrijke fout in het besnijden geeft op den duur zelfs bij sterke voeten aanleiding tot een zekeren graad van ingetrokken verzenen. Zijn de hoeven iets laag van verzen en iets dun van wand dan krult deze bij te veel besnijden der steunsels na verloop van eenige maanden ongetwijfeld om, hetgeen aanleiding geeft tot kreupelheid. Het dier is dan wel van de kreupelheid te herstellen door het omgekrulde wandgedeelte niet op het ondergelegde balkijzer te laten dragen, maar het omkrullen van den wand is nimmer te herstellen, behalve door een ingrijpende operatie, waarbij het geheele omgekrulde gedeelte door den veearts tot aan den kroonrand wordt weggenomen.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Als leerlingen zijn aan deze inrichting toegelaten op 14 Oct. A. Wolthuis te Rottum en op 21 Oct. j.l. H. Homan te Bedum.

Mede zija thans aanwezig de leerlingen P. Munting te Hornhuizen en F. Dijkema te Stitswerd, gem. Kantens.

— **Militaire hoefsmidschool te Amersfoort.** Volgens mededeeling van het ministerie van Landb., Nijverh. en Handel kunnen door aanmerkelijke uitbreiding der school in plaats van halfjaarlijks 2, voortaan 6 burgerhoefsmeden de lessen volgen. Uiterlijk 1 maand voor den aanvang van den cursus dient de aanvraag om plaatsing te worden ingediend bij het Departement van Oorlog, onder overlegging eener verklaring van het Bestuur der

betrokken vereeniging of autoriteit door wien de leerling wordt aanbeyolen, dat de voorgedragen persoon reeds een zekere mate van bedrevenheid in het hoefsmidsvak bezit, zoodat met eenige zekerheid kan worden verwacht dat hij in 6 maanden tot een bekwaam hoefsmid gevormd kan worden. Bij spoedige aangifte zou er wellicht nog gelegenheid bestaan den op 1 Oct. j.l. begonnen nieuwen cursus mede te maken, waarvoor op 24 Oct. toen vorenstaande mededeeling werd ontvangen, nog 4 plaatsen beschikbaar waren.

(Aan bovenstaande mededeeling vanwege de „Directie van den Landbouw”, verleenen wij gaarne plaats, doch veroorlooven ons tevens aan te halen wat omtrent die uitbreiding der hoefsmidsschool te Amersfoort in „De Hoefsmid”, Januari 1907, is geschreven:

„Het voornemen bestaat de militaire hoefsmidsschool te Amersfoort uit te „breiden, voor de helft op kosten van het Ministerie van Landbouw, onder „voorwaarde dat er voortaan (wij meenen van zes) meer burgerleerlingen „zullen worden geplaatst dan vroeger. Onze lezers weten dat „De Hoefsmid” „een meer radicale verbetering heeft voorgestaan en die halfslachtige ver- „betering aan een school, die bij wijze van spreken midden op straat staat, „slechts met gemengde gevoelens kunnen begroeten”).

— De hoefsmidsschool vanwege de Geldersche-Overrijsselsche Maatschappij van Landbouw in Tiel op te richten, gesteund door een jaarlijksche rijks-subsidie van f 1000, is nog in voorbereiding. Zoodra de plannen gereed zijn worden deze ons toegezonden en zal voor publicatie in „De Hoefsmid” worden zorg gedragen.

— Vereeniging ter Veredeling van het Ambacht. De *Algemeene vergadering* wordt heden Vrijdag 15 November, des te namiddags 1 uur gehouden, in het gebouw der Maatschappij voor den Werkenden Stand, Kloveniersburgwal 87, te Amsterdam.

Als punten van behandeling komen o.m. op de agenda voor:

Voorziening der 3 vacatures in het Hoofdcmité; jaarverslag van den Algem. Secretaris; rekening en verantwoording van den Algem. Penningmeester; herziening der Statuten.

— De winter laat op zich wachten! Voor het groote meerendeel der menschheid is dit prettig en voordeelig; dit is voor den smid echter niet het geval. De voorgaande week zijn er een paar flinke nachtvorsten geweest, zoodat de sloten overal waren dichtgevroren, doch Zondag en Maandag waren het weer zomersche dagen.

P E R S O V E R Z I C H T .

Nederland.

— *Landbouwtentoonstelling te 's Gravenhage, September 1907.* Met betrekking tot de Rubriek Hoefbeslag hebben wij niet alleen te wijzen op het geëxposeerde, doch ook op de gehouden wedstrijden.

Gevraagd waren inzendingen van handgesmede hoefijzers (niet blank gevild op de vlakten) zomer- en winterbeslag en er zijn niet minder dan 17 collectiën ingekomen.

Zooals reeds uit de vraag blijkt, was het hier niet te doen om geheel gepolijste, waaronder vernikkelde, verkoperde en soms zelfs vergulde ijzers, welke het oog van den leek streelen, doch om ijzers, welke voor den deskundige getuigenis afleggen van degelijke vakkennis bij den maker.

Van de eerste soort zagen wij tot dusverre op de landbouwtentoonstellingen keurige inzendingen, doch wanneer men dan die fraai bewerkte ijzers eens goed bekeek, dan kwam men al spoedig tot de ontdekking dat de collectiën — uit technisch oogpunt bezien — een hoop prullen bevatten.

Van de thans ingezonden collectiën kan men dat niet of althans in veel minder mate getuigen. En dit mag voorzeker wel worden toegeschreven aan den goeden invloed van het onderwijs, dat in de laatste jaren meer en meer op dit gebied gegeven wordt. Het is voorzeker een verblijdend feit dat de landbouwers de waarde van een goeden hoefsmid in hunne omgeving zoo zeer beseffen, dat ze hoe langer zoo minder de voorkeur geven aan den dichtstbijwonenden smid, die in den kortsten tijd en voor het minste geld vier ijzers onder hun paard legt, doch er tegenwoordig gaarne een langeren rit, meer tijd en meer geld voor over hebben om voor hunne paarden een goed beslag te krijgen.

Levert het onderwijs in hoefbeslag reeds goede resultaten op, men zal nog moeten streven naar meer uniformiteit, dat wil zeggen, dat de diploma's voor hoefsmeden geheel, althans ongeveer gelijkwaardig worden; men treft nog te veel bordjes met het opschrift „Gediplomeerd Hoefsmid” (de gebruikelijke methode om het diploma aan den volke te verkondigen), welke tot basis hebben een cursus van 8 lessen of zoogenaamden kleinen cursus in Hoefbeslag ¹⁾.

Wat de wedstrijden betreft, kunnen wij zeggen dat ze welgeslaagd zijn; aan dien voor gediplomeerde burgerhoefsmeden namen niet minder dan 91 smeden deel en aan dien voor militaire hoefsmeden 24. Inzonderheid die voor de burgerhoefsmeden vinden wij hoogst nuttig, omdat deze daardoor geprikkeld wordt zich op de hoogte van het vak te houden en hij weer herinnerd wordt aan hetgeen hem op den cursus, zoowel als bij de uitreiking van het diploma voorgehouden is, n.l. dat hij alleen dan wat aan het diploma zal hebben, wanneer hij ook in de praktijk oordeelkundig en zorgvuldig blijft werken.

Of zulk een stimulans nu wel voor de militaire hoefsmeden noodig is, weten wij niet zoo zeker; als hunne chefs verslapping van ambitie constateeren, hebben zij naar wij meenen wel opwekkende middelen bij de hand ²⁾.

(„Ned. Landb. Weekbl.”)

1) Deze bestaan ook tegenwoordig niet meer. En zeer terecht! Red.

2) Zou het N. L. W. hiermede straffen bedoelen? Zeker wel. In dit geval verklaren wij geenszins met die uiting te sympathiseeren. Wedstrijden met prijzen, op goede grondslagen ingericht, en zoo mogelijk later tevens gepaard met opbouwende voorlichting hebben o.i. alles vóór boven straffen. Red.

— Tot den 7den *Provincialen cursus in Hoefbeslag*, welke vanwege de afdeling 's-Gravenhage van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw zal worden gehouden in den winter 1907/8, werden na gehouden examen van de 15 aspiranten toegelaten: de hoefsmidsbaas M. J. Brouwer te Vlaardingen en de -gezellen L. J. Schüller te Heerjansdam, R. Fonkert te Klaaswaal, P. Wilschut Azn. te Hendrik-Ido-Ambacht, A. de Raadt te Berkel en Rodenrijs, W. J. F. Wildenburg te 's-Gravenhage, H. Glasbeek te Waddinxveen, A. Schouten te Naaldwijk, J. de Koning te Schiedam, P. van der Kooij te Schiedam, D. W. Gesink te Katwijk en J. van der Zijts te Heinenoord.
(„N. Landb. Weekbl.“)

— *Het afslijten van den buitentak van het ijzer bij trekpaarden.* Wanneer de eene ijzertak sterker afgesleten is dan de andere, dan is deze of te eng gericht of de overeenkomstige wand is te lang geweest.

Nu is het echter een bekend feit, dat bij zware werkpaarden in den regel de buitentak van het ijzer, vooral aan de achterhoeven, meer afgesleten wordt dan de binnentak, niettegenstaande goed uitgevoerd beslag.

Hoewel de draagrand goed en regelmatig besneden werd en de ijzertakken zoo wijd gericht zijn, dat een uit den kroonrand neergelaten loodlijn den buitenrand van het ijzer raakt, heeft toch de ongelijke afslijting der ijzertakken plaats.

Dit verschijnsel wordt op de volgende wijze verklaard:

1e. Zullen, wanneer de voet volkomen vlak wordt neergezet, de beide ijzertakken gelijk afslijten, dan moeten beide even sterk belast zijn.

Bij den zoogenaamden regelmatigigen stand der achterbeenen valt de lichaamslast in loodrechte richting van het zwaartepunt der achterbeenen tusschen de beide ballen van den hoof.

Als de ijzertakken dus even ver van de middelste straalgroeven verwijderd zijn, dan worden beide even sterk belast.

De meeste werkpaarden staan echter bodemnauw. Dan valt de lichaamslast niet midden tusschen de ballen, doch meer in de buitenhelft van den hoof, ja zelfs daar buiten.

Bij dezen bodemnauwen stand is nu de buitentak van het ijzer veel meer belast dan de binnentak.

Al legt men nu den buitentak al wat wijder, toch is deze het meest belast en zal deze daardoor ook sterker afslijten.

2e. Men kan waarnemen, dat ook bij een zeer onbeduidenden bodemnauwen stand, ja zelfs bij een geheel regelmatigigen stand der voorbeenen, de buitentak van het ijzer sterker afslijt dan de binnentak.

De reden daarvoor moet hierin gezocht worden, dat deze paarden, niettegenstaande zij bij het verlaten der smederij de voeten vlak neerzetten, gedurende het trekken van groote lasten met den buitenrand van den hoof het eerst op den grond komen, zoodat de buitentak den eersten stoot heeft te verduren.

De buitenrand van den hoof komt het eerst op den grond, omdat bij het trekken de voet meer naar binnen gezet wordt, en het paard dus bodemnauwer gaat dan staat.

Evenals de mensch bij het trekken van een zwaren trekwagen of bij het berg bestijgen den eenen voet voor den anderen tracht te zetten, streeft ook het trekpaard in den gang de voeten midden onder het lijf te plaatsen.

Zoo kan het meer trekkracht uitoefenen dan wanneer het breede paard de wijd geplaatste beenen aan beide zijden recht naar voren brengt,

3e. Sterk bodemnaauw staande achterbeenen maken, zooals bekend is, op een bodem nog een draaiende beweging om hun lengte-as.

Uit het bovenmegeedeelde blijkt, dat deze draaiing hoofdzakelijk op den buiten-ijzertak uitgeveerd wordt, en daarom de daarmede verbonden afslijting wederom voornamelijk dezen tak betreft.

4e. Wordt bij stootijzers en bodemnauwen gang de stoot niet naar den buitentoon, op de plaats der sterkste toonafluiting, verplaatst, doch in het midden van den toon aangebracht, dan komt het paard, ook als de draagrاند goed besneden wordt, alleen met den buitenkalkoen en met de buitenhelft van den stoot op den bodem.

Eerst als deze laatste scheef afgelooopen is, begint het paard de geheele ondervlakte van voet op den grond te zetten.

Tot zoolang werd binnenkalkoen nauwelijks, de buitenkalkoen hoofdzakelijk (u. „*Metallicus*”).

— In het *Weekbl. v/d. Noord-Brabantschen Christ. Boerenbond* van 2 Nov. '07 komt het volgende ingezonden stuk voor:

Geachte heer Redacteur!

Dezer dagen voor zaken op een dorpkje in deze provincie moettende wachten in een herberg, waaraan tevens verbonden een hoefsmederij, viel het mij op, dat men de paarden niet meer zooals vroeger in een nood- of hoefsmeeftal, doch uit de hand besloeg. Wat gewaagd zoo dacht ik — één verraderlijke trap van het paard en een jong leven van een mensch ligt voor altijd ter neer, prijs gegeven aan de medelijdende hand van den medemensch. Bij navrage zegt mij de huisvrouw, de moeder der jonge smeden, op bewogen toon: met grooten angst zie ik mijn jongens steeds de paarden beslaan. Zij zijn gediplomeerd als hoefsmid en hebben aldus — door uit de hand te beslaan — hun diploma verworven. Doch ook de boeren willen dat aldus de paarden worden beslagen. Door lezingen zijn zij ingelicht, dat dit de eenige voor de paarden behoudende wijze is. Toen ik dit hoorde groeide mij een stok in de rechterhand; ziels-gaarne had ik de rooie bedrieglijke staatschool er mede een pak op den bast gegeven. Wat toch sluw en onmeedoogend gaat die Universiteit te werk. Jammer, dat er nevens het vredepaais geen eerezuil wordt opgericht voor de groote staalkaart van sluwe kunsten des duivels! Dat de wijsbegeerte aan onze Staatsuniversiteit te kwader trouw massief valsch is en ten verderve voert, dit weet ieder, doch dat zij voor één land verschillende waarheden betrekkelijk één punt onderwijst, dit wist ik tot nu toe niet. Boven den Moerdijk en inzonder in Friesland wordt nog algemeen op de oude wijze — de eenig ware en voor mensch en beest behoudende — beslagen. Ik ken van nabij een zeer gezochte druk beklante hoefsmederij, waar de vader met een in het vak gediplomeerde zoon tot voldoening van

ieder werkt en waar handen te kort komen, ten einde de paarden steeds vlot af te leveren. Een andere zoon — ook als hoefsmid gediplomeerd — is leeraar aan de ambachtschool in de hoofdstad der provincie!

Zeldzaam, vindt U niet, mijnheer de Redacteur.

Het blijft een gruwelstuk onder de gruwelstukken, dat *steeds ongestraft* de vuurroode aartsbedriegster — de Nederlandsche Staatsschool — van achter en door middel van het innemende charitas- en philanthropisch masker de menschen in massa bij de neus mag nemen, de groote vloed sukkelaars mag verderven of noodeloos aan groote gevaren blootstellen.

Daartegen te ageeren, is de dure plicht van iederen mensch en dat is ook het doel van dit schrijven.

U, mijnheer de Redacteur, mijn dank voor de plaatsing. Veritas.

(Het bovenstaande wordt bij wijze van curiositeit overgenomen. Ieder vakman zal het schouderophalend hebben gelezen en zich moeilijk kunnen voorstellen hoe een Blad, dat nog eenigszins respect voor zich zelf heeft, zulke onzin, zonder eenige toevoeging heeft kunnen plaatsen.

Redactie „De Hoefsmid”).

Buitenland.

— De November-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat een artikel over *proeven met eene nieuwe verstelbare houder voor stroommatjes*.

De proeven hebben geloopt over 129 paarden en 274 hoeven, deels voor-, deels achterhoeven.

Gewoonlijk glijden de vroegere stroommatjes naar achteren door het stooten tegen den bodem bij het gaan, terwijl zij in den toon meer slijten. Aan den binnen-toonrand ontstaat daardoor een ruimte, die spoedig met vuil en sneeuw gevuld wordt, waardoor de gang der dieren wordt bemoeilijkt. De nieuwe zullen dit evenal tegengaan.

De nieuwe houders hebben ten doel zoowel het vasthouden als het niet wegglijden en neerdrukken te bevorderen, waardoor het naar achteren schuiven wordt verhinderd.

De schrijver, de vee-arts A. Fischer te Leipzig, noemt als voordeelen van den nieuwen vorm van houder, waarvan de inrichting moeilijk door ons zonder figuren duidelijk verklaard kan worden, de volgende:

- 1°. de vervaardiging is zeer gemakkelijk;
- 2°. de verstelbaarheid is belangrijk;
- 3°. na eenige weken te hebben dienst gedaan kan de houder uit elkaar genomen, gereinigd en opnieuw aangewend worden;
- 4°. het is bij de proeven niet waargenomen dat de houder is verbogen;
- 5°. het verliezen van stroommatjes is slechts bij hooge uitzondering waargenomen, terwijl het verliezen zelf meestal een gevolg was van het losgeraken der kalkoenen, alsmede de slechte hoedanigheid der stroommatjes.

De ingestelde proeven hebben getoond dat in de eerste plaats goed gevlochten stroommatjes noodig zijn, wanneer een houder werkelijk goede diensten zal kunnen verleen.

— *Opleiding van hoefsmeden in het Koninkrijk Saksen* gedurende 1906. Er zijn 2 opleidingsplaatsen, n.l. Dresden en Bautzen. De inrichting in Dresden is verreweg de grootste. Hier volgen 84 militaire en 46 burgerhoefsmidsleerlingen het onderwijs, terwijl zich 55, die geen lessen bijwonen, mede aan het examen hebben onderworpen. Van de eerstgenoemde 84 leerlingen slaagden 25 als gediplomeerd meester-hoefsmid en 59 als gediplomeerd hoefsmid; van de 46 burgerhoefsmidsleerlingen verwierven 12 het diploma van meester-hoefsmid en 34 het gewone diploma, terwijl van de 55 overigen 1 meester-hoefsmid werd, 40 het gewone diploma verwierven en 14 niet slaagden.

Te Bautzen waren 14 leerlingen, die alle het gewone diploma ontvingen.

— De *wedstrijd in den Haag* wordt kort besproken door den gediplomeerden meester-hoefsmid Frits Steding te Utrecht, waaruit wij aantekenen: „den 21 September namen 24 militaire smeden aan den wedstrijd deel. Ik kon vaststellen dat door deze sneller werd gewerkt dan door de burgerhoefsmeden. De ijzers waren tamelijk vet genageld, daar zooals bekend is de meeste Nederlandsche paarden een dikke hoornwand hebben”.

(„*Der Hufschmied*”).

(Ook naar onze meening waren bedoelde nagelgaten vet geplaatst, terwijl bij de Cavalerie en de Rijd. Artillerie uitsluitend Iersche paarden dienst doen.

Red. „*De Hoefsmid*”).

— *IJzer en staal*. De Board of Trade te Londen heeft aan het Britsche parlement een statistiek overgelegd betreffende den omvang der wereldproductie van ijzererts, gietijzer en staal. De volgende gegevens zijn aan bedoelde statistiek ontleend.

De wereldproductie van ijzererts bedroeg in 1905 ongeveer 114 miljoen ton, waarvan door de Vereenigde Staten, Duitschland, het Vereenigd Koninkrijk en Spanje alleen 78 percent geleverd werden. Voor zoover thans reeds voldoende gegevens beschikbaar zijn is de productie in 1906 tot 126 miljoen ton gestegen.

De hoeveelheid gietijzer in totaal geproduceerd bedroeg in 1905 ongeveer 53.5 miljoen ton, waarvan ongeveer 80 percent voor rekening kwam van de Vereenigde Staten, Duitschland en het Vereenigd Koninkrijk. In 1906 zal de wereldproductie, blijkens de beschikbare gegevens tot ongeveer 58.5 miljoen ton gestegen zijn.

Verreweg het meeste ruw-ijzer wordt tegenwoordig voor de staalfabricage gebruikt. De totale productie daarvan wordt door de Board of Trade gesteld op 43 miljoen ton in 1905 en 49.5 miljoen ton in 1906.

— *Glasgow*. IJzer. (Berichten van Reichman & Co.) Sedert de vorige maand zijn de wekelijksche slotnoteeringen steeds lager. Deze slotnoteering was op 11 Oct. 55/— per ton contant, op 18 Oct. 54/9, op 25 Oct. 54/1, op 1 Nov. 50/2 en op 8 Nov. 49/8¹/₂. Ter opheldering van de sterke daling van 25 Oct. op 1 Nov. laten wij hier volgen wat bij het bericht op laatstgenoemden datum wordt aangegeven: Deze belangrijke daling is uitsluitend het gevolg van den ongunstigen financieelen toestand in de Ver. Staten. De verhooging van het bankdisconto, zoowel in Duitschland als in

Engeland, was oorzaak dat men met ceelen aan de markt kwam, die tot dusver werden teruggehouden. Het prijsverschil tusschen contant en 1 en 3 maanden is bijna verdwenen. In den werkelijken handel is het eveneens stiller geworden, hoewel ruw ijzer op dadelijke levering nog moeilijk van de fabrikanten is te bekomen.

(„N. R. Cour.“).

CORRESPONDENTIE.

— *Aan hen die practijk uitoefenen:* Zoo af en toe, wanneer de gelegenheid zich voordoet een onderhoud te hebben met hoefsmeden, dus met mannen uit de practijk, blijkt ons, dat velen dezer nog wel eens een bijdrage zouden willen leveren van hunne opgedane ondervindingen indien . . . ja indien het schrijven wat meer hun dagelijksch werk was.

Het achterwege blijven van het inzenden van bijdragen om deze reden is zeer jammer, temeer daar hierdoor nimmer de gelegenheid wordt geboden bepaalde handelwijzen en verkregen resultaten met elkander te vergelijken, waardoor van elkander veel zou zijn te leeren. Wij, de Redactie van „De Hoefsmid“, geven gaarne de verzekering dat het inzenden van bijdragen zeer door haar op prijs wordt gesteld, en dat deze stukjes, zoo zij maar eenigszins voor plaatsing in aanmerking kunnen komen, niet ter zijde zullen worden gesteld. Tevens dat enkele taalfoutjes, zoo die mochten worden gevonden, wel uit den weg worden geruimd.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

OVER BESCHUTTING VAN IJZER-CONSTRUCTIES TEGEN ROEST, DOOR MIDDEL VAN VERF.

In den laatsten tijd is in technische kringen meermalen de vraag gerezen, of men bij de verwisseling van steen en pannen voor ijzer wel groote voordelen kan behalen. In den tijd dat men nog in 't algemeen bouwde met steen en pannen, beweerden de architecten dat deze bouwstoffen van langeren duur zouden zijn. Sedert de aanwending der ijzerconstructie zijn nog geen 50 jaren verloop, en men heeft tot op heden nog geen doorslaande bewijzen, waaruit men de verhoudingen van steen en ijzer tegenover elkander kan beoordeelen. Er bestaat nochtans geen twijfel, dat bij ijzerconstructie, zoodra deze de werkplaats van den fabrikant heeft verlaten, de natuur ze tracht te verwoesten, en hieruit ontstaat van zelf de vraag, of onze voorbehoedmiddelen tegen deze verwoesting, namelijk het voorkomen der roestvorming, voldoende zijn. Wij zullen in de volgende regelen zien, dat dit zeer dikwijls niet het geval is. Er zijn bereids geheele boeken over roestwering geschreven, en de talrijke, van elkander afwijkende inzichten over dit onderwerp, vormen een duidelijk bewijs, dat men hierover het laatste woord nog

niet gesproken heeft. Voor het grootste deel beweegt zich hier de strijd over het meeningsverschil omtrent de keuze der grondstoffen voor het vervaardigen eener bederfwerende verfstof. De drie grootste vijanden van het ijzer, of de drie grootste wapens welke de natuur bezit, om het ijzer weder tot zijn oorspronkelijken toestand terug te voeren, zijn: zuurstof, koolzuur en water, en deze drie stoffen zijn overal in onze atmosfeer aanwezig. Er blijft ons dus slechts een middel over, namelijk het ijzer tegen de inwerking van deze drie genoemde stoffen te beschutten. Als het best werkende middel hiervoor is tot heden algemeen de olievert in aanmerking gekomen. Dat echter bij ijzerconstructies een dergelijke bedekking, zelfs onder aanwending van alle mogelijke voorzorgsmaatregelen, niet in alle gevallen het gewenschte gevolg heeft, zal ons blijken uit hetgeen eene Amerikaansche chemiker. Mr. Toch hierover schrijft, en die zijn meedeelingen ontleent aan de onderzoekingen, welke hij uit dat oogpunt deedt bij den New-Yorker ondergrondschen spoorweg. De staalconstructie bij dezen spoorweg bezat volgens dat bericht een verfbedekking, als beschutting tegen roestvorming. Bij den aanvang van dit werk had men op grond van den raad gegeven door de practische ervaringen der ingenieurs, het staalwerk bedekt met een verflaag welke bestond uit 19 KG menie vermengd met $4\frac{1}{2}$ liter lijnolie, na van te voren het metaal practisch goed gereinigd te hebben. Andere gedeelten waren bestreken met een mengsel van zuiver loodwit met lijnolie. Het werk werd door bekwame vakmannen uitgevoerd, en de materialen van te voren chemisch onderzocht. Na $2\frac{1}{4}$ jaar kon men opmerken, dat deze verf, ofschoon zij nog een zeer goed aanzien had, doortrokken was met fijne haarscheuren.

Zette men hier een mes in, dan scheidden zich groote blären van de verf, waaraan zonder uitzondering aan de onderzijde een roestlaag vastzat. Deze roest scheen, onder den microscoop beschouwd, uit bladerige lagen te bestaan, of meer chemisch uitgedrukt dat volgens de analyse der oxydatie voortscheidend was, hetgeen te erkennen is aan de bladerige lagen. De roest bezat afwisselend licht roodbruine en donkerbruine lagen, bij wier de eerstgenoemde zich liet uitdrukken door de formule $\text{Fe}_2\text{O}_3 + 2\text{H}_2\text{O}$, en de donkerbruine door $\text{Fe}_3\text{O}_4 + \text{H}_2\text{O}$. De procentage van het ijzer varieerde tusschen 5.87 en 6.8 %. Hiernit bleek dus dat de oneffenheden in het metaal deze oxydatie niet veroorzaakt had. Daarentegen bewezen de microscopische onderzoekingen dat die oneffenheden of blären uit menie zeer groot waren en op die wijze van lucht waren voorzien, dat in dit geval die verf niet als roestwerend, doch veel meer als roestaanbrengend gewerkt had.

Een droge bedekking van lijnolie is niet poreus, uitgenomen de luchtblazen welke zich daarin gevormd hebben, daarentegen vormt iedere lijnoliebedekking, wanneer deze met vochtigheid in aanraking komt, hiermede een halfvaste oplossing, waardoor de vocht heendringt en op het ijzer terecht komt. Er zijn in dit geval twee substanties voorhanden, welke tot de metaaloppervlakte kunnen doordringen, en een oxydatie bewerken, namelijk het water en het koolzuur. Hieruit volgt dus dat die verfstoffen gas- nog waterdicht zijn. Men heeft geconstateerd, dat vet onder den invloed van water dit opneemt, terwijl lijnolie, de waterdamp daargelaten, in acht uren

een groote hoeveelheid water opneemt. Hieruit volgt dat water op lijnolie ook zonder aanwezigheid eener alkalië (loog) daarop zal inwerken, en dat kalk, het water toegevoegd, eenvoudig de opname van laatstgenoemde bespoedigt; uit een en ander blijkt dat het gebruik eener verfstof, welke niet verstijft, is aan te bevelen. Vanzelf moet de te bedekken oppervlakte eerst zorg vuldig van roest gezuiverd worden, waarbij vooral onderdeelen als bouten en moeren, waarop in den regel zeer weinig acht wordt geslagen, niet vergeten mogen worden.

M.

Advertentiën.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor H.H. veeartsen en hoefsmeden op aanvraag gratis.

Nieuw enorm succes!

Neemt proef en vraagt inlichting omtrent **HARDUNG'S VOEDERKALK**, bij

F. J. MONSMA,
Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

F. D. te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

„GREIF” Cultivatoren,

onovertroffen meest doelmatige
en meest veelzijdige landbouw-
werktuigen.

Vraagt de uitvoerige beschrij-
ving.

H. J. REESINK & Co., Zutphen.

Groothandel in Landbouwwerktuigen.

Beste en meest beproefde beslag.

Hoogste onderscheiding.

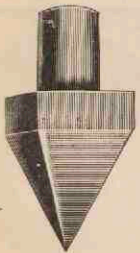
Groote gouden Medaille.

Gediplom. Smidsvaktentoonstelling Nürnberg, Meissen, Leipzig, Trier.

Branscheid & Philippi - Remscheid, Rijnland.

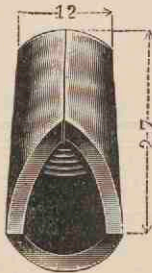
Philippi's veerende

Eenvoudig. — Practisch.

Alle soorten
Insteekkalkoenen.

Prima kwaliteit!

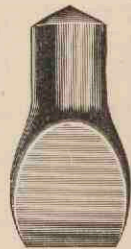

Steek-Kalkoenen.

Vele voordeelen!

van Schroef- en
Losse Stooten.

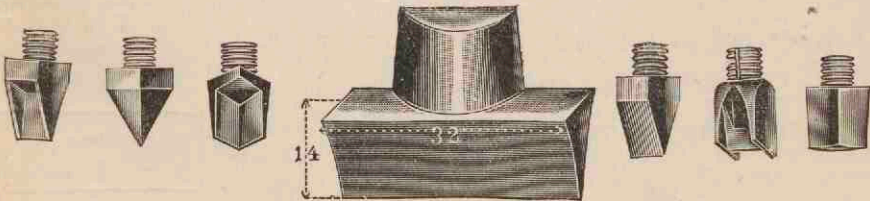
Geen handelswaar!

Origineel Döring-Steekgrepen

(losse Stooten). Uitwisselbaar (gaan niet verloren).

Uitstekend in 't gebruik!

Sweetgrepen (Stooten), Sweetplaten, Hoefzolen, Gereedschappen.

Gelieve een proef te nemen, het zal U klandisie bezorgen.

Catalogus franco op aanvraag.

Vertegenwoordigers voor Nederland:

B. HARTELUST, Leeuwarden.

J. VAN IJZEREN, Rotterdam, Maaskade 6.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telephoon
No. 1355.

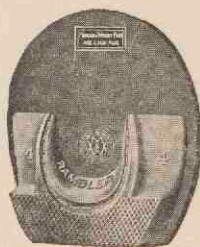
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

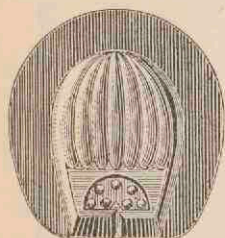
Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgehaaid
met *flink* hielstuk,
voorrading van 4½
tot 6½ Eng. dm.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorrading in 11 maten van 4½ tot
6½ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorrading.

Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen

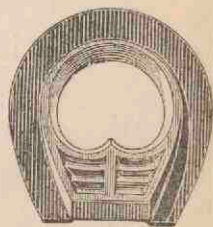
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen

A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorrading.

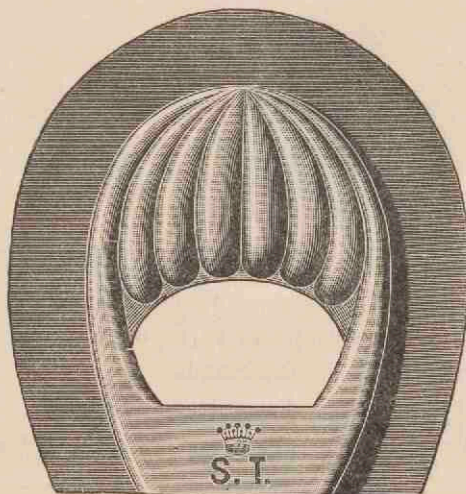
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
nitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.

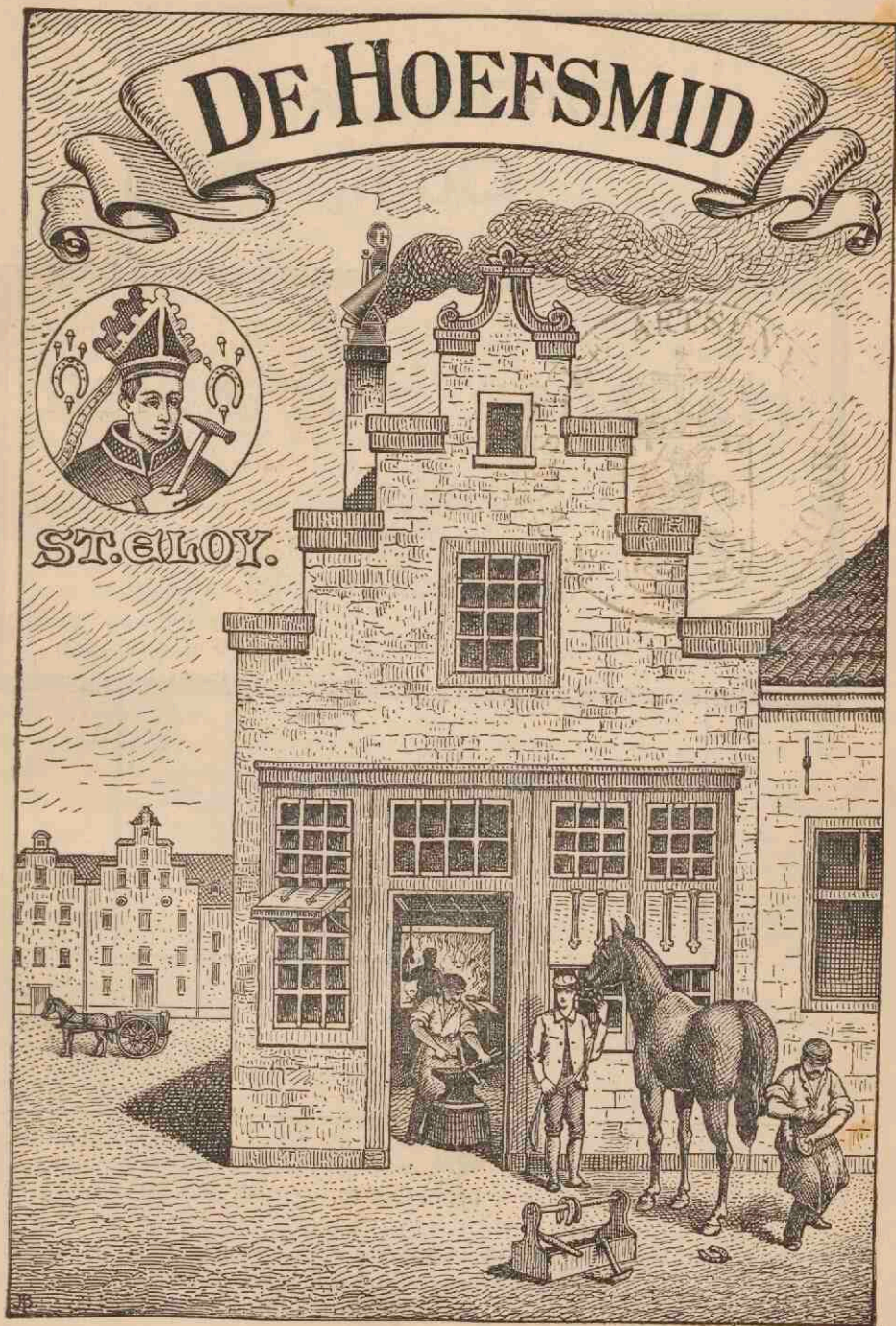
Kunsthooen.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoef raspen.
Houwklingen.
Hoef hamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en

de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

INHOUD.

Over „strijken”. — Het klauwbeslag der trekossen in Deli. — Jaarver-
slag van de vereeniging tot veredeling van het ambacht. — Ingezonden
stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

OVER „STRIJKEN”.

Men zegt een paard „strijkt” zich als, in beweging zijnde, de hoof, die van den grond geheven wordt en voorwaarts geplaatst, tijdens die verplaatsing het onderste gedeelte van het steunende been raakt. Dit strijken wordt meer aan de achterbeenen dan aan de voorbeenen opgemerkt en zulks omdat de afstand tusschen de beide achterbeenen gewoonlijk minder groot is dan die tusschen de voorbeenen; het aanraken van den zich verplaatsenden hoof tegen het steunend been kan meer of minder hevig zijn, en al naar gelang daarvan, ziet men òf enkele gebroken haren, wat straatvuil of hoefsmeer (weidsche naam voor een massa ongerechtigheid waarmee vuile hoeven steeds „geyerfd” worden), òf een pijnlijke dikte, of een wond aan één, soms wel aan beide beenen. — Steeds strijkt een paard zich op hetzelfde plekje aan kogel, pijp of handwortel.

De oorzaken van strijken zijn zeer verschillend. Bij jeugdige dieren, die een normalen stand hebben, komt het dikwijls uit slapte voort: de spieren hebben niet voldoende kracht de beenen evenwijdig aan de lichaams-as te verplaatsen; goed voeder en geen langdurige noch zware arbeid doen in dit geval het strijken verdwijnen. Ook bij volwassen oudere dieren kan zwakheid aanleiding tot strijken zijn, hetzij dat die zwakheid het gevolg is van een slap gestel of van oververmoeienden arbeid dan wel nableef uit een zware ziekte. Zoodra, door welke oorzaak dan ook, de lenden niet behoorlijk werken, slingeren de achterbeenen, en is er kans op strijken. Kreupelheid of onregelmatigheid in de beweging kan eveneens de oorzaak zijn dat het kreupele been in z'n beweging het andere raakt, doch ook kan gebrekkige stand als gevolg van fouten in den bouw aanleiding zijn dat de beenen onder 't paardelichaam geen voldoende zijwaartsche ruimte hebben om zich langs elkaar te verplaatsen. Dit laatste heeft voornamelijk plaats bij dieren die voor of achter nauw zijn en zich de beenen kruisen.

Paarden met Franschen stand, toontreders, kortom allen, welke niet vierkant gaan, strijken zich gemakkelijk, vooral als ze daarbij tevens lang gekoot zijn. Ook als de gewrichten zich buigen in een vlak dat niet evenwijdig loopt aan de as van 't lichaam is strijken waarschijnlijk. Komen bij dat alles nog verdikkingen in de onderste ledematen voor, of is de hoof van abnormalen omvang, of door een langdurig onoordeelkundig beslag uit zijn normalen stand gebracht, dan vergrooten de kansen tot strijken steeds meer. Van een paard dat te lang op zijn beslag loopt, en welks ijzer bijna versleten is, is de hoof in omvang toegenomen en strijkt licht; zoo'n dier glijdt gemakkelijk uit en bij aanhoudende pogingen zich op de been te houden strijkt het zich.

Dient bij een normaal paard het beslag te „passen” en nauwkeurig gelegd te worden — bij een paard dat aanleg heeft tot strijken, kunnen door

fouten in 't beslaan en 't besnijden van den hoof de meest nadeelige gevolgen ontstaan. Het ijzer steke, behalve bij zuiver bodemwijden stand en dito gang, nimmer buiten den binnenwand uit, de voet worde nimmer scheef, d. i. zoo besneden bijgewerkt dat zij neergezet min of meer dwars staat, men make de kalkoenen nooit te zwaar, en de nieten dienen steeds zorgvuldig omgebogen en plat gelegd te worden.

Aan de voorbeenen strijkt een paard zich aan het gedeelte onderbeen, liggend tusschen de binnenzijde van den handwortel tot aan den kroon; gewoonlijk is de aanrakingsplaats de kogel; aan de achterbeenen eveneens gewoonlijk aan den kogel, somtijds aan de kroon.

Is op de strijkplaats een wond ontstaan en wordt de oorzaak niet weggenomen, dan ontstaat om die wond een harde, dikke rand; er kan zich verzweering vormen, ja ontsteking in pezen en banden, aandoening van de pijpbeenderen of vorming van beenuitstorting.

Is de plek, die geraakt wordt, gemakkelijk te onderkennen, het gedeelte van den hoof, dat strijkt, niet altijd. In twijfelachtige gevallen is het besmeren van den strijkenden hoof met wit of zwart smeersel aan te raden, daarna stelt men het paard in beweging. Het schoongeveegde hoefgedeelte na de beweging, duidt het gedeelte aan waarmee het strijken plaats vindt.

Is strijken geen gevolg van slecht of onnauwkeurig beslag of van slapte, dan bestaan er speciale werktuigen om het steunende been te beschermen: strijklappen, strijkringen in honderde soorten; de eenvoudigste zijn ook hierbij de beste. Ook kan aan den strijkenden voet tusschen hoefijzer en hoornwand vastgeklemd een caoutchouc-rol worden aangebracht; hoewel doelmatig, slijten deze strijkrollen spoedig.

Dikwijls kan een goed hoefsmid door een speciaal beslag strijken voorkomen: 1e. door den strijkenden hoof op een bepaald gedeelte bij te werken; 2e. door den stand van het been, dat gestreken wordt, te wijzigen, d. i. dus de strijkplek van den strijkenden hoof te verwijderen.

Dit laatste middel mag slechts in toepassing gebracht worden als alle andere middelen niet baten.

Als het paard zich met het voorste gedeelte van den zijwand strijkt, wordt het ijzer onder die plek langs een rechte lijn afgestompt en niet van nagelgaten voorzien. De hoornwand wordt gedeeltelijk afgevijld (volgens beloop van de afstomping) doch blijft ietwat buiten het afgestompte ijzer uitsteken en ook dit overstekend gedeelte wordt goed afgerond. Strijkt het paard zich met het achtergedeelte van den hoefzijwand, dan wordt de binnentak van het ijzer aan dien voet zeer nauw gelegd en verkort.

Met het onderleggen van een ijzer, waardoor het gestreken been in stand verandert en van het strijkende been verwijderd, neergezet wordt, mag slechts zeer voorzichtig en langzamerhand te werk gegaan worden, daar bij te sterke plotselinge verandering van den stand van den voet verrekkingen kunnen ontstaan. Deze standveranderingen of liever wijzigingen in het neerzetten van den voet zijn voor de paarden zeer vermoeiend en dikwijls aanleiding tot spoedig verslijten.

De hoof van het *gestreken been* wordt daarbij sterker ingekort aan den buiten-draagrond dan aan den binnendraagrond, de binnentak van het ijzer

dikker dan de buitentak gemaakt; eenmaal beslagen staat dus de binnenzijde van den hoof hooger dan de buitenzijde; het gewicht van het paardelichaam valt dus hoofdzakelijk op de buitenzijde van den voet en de kogel wordt daardoor naar buiten gedrukt, en zodoende aan den strijkenden voet ruimte gegeven zich *langs* dien kogel te bewegen; doch juist dat naar buiten drukken van den kogel kan aanleiding zijn dat de remedie voor 't strijken erger wordt dan de kwaal zelve en is 't in wanhopige gevallen dan ook wellicht 't beste zijn toevlucht te nemen tot strijklappen.

* *

Naar aanleiding van vorenstaand artikel, overgenomen uit „Het Paard” no. 46 '07, werden achtereenvolgens onderstaande stukken ter plaatsing ingezonden:

Onder de middelen, die worden aangegeven om het strijken te voorkomen, wordt o. a. gezegd, dat men den stand verandert van het gestreken been en wel door den hoof van dat been aan den buitendraagrand meer in te korten dan dien van den binnendraagrand en de binnentak van het ijzer dikker te maken dan de buitentak. „Eenmaal beslagen staat dan de binnenzijde van den hoof hooger dan de buitenzijde, het gewicht van het paardelichaam valt dan hoofdzakelijk op de buitenzijde van den voet en de kogel wordt daardoor naar buiten gedrukt en zodoende aan den strijkenden voet ruimte gegeven zich *langs* den kogel te bewegen; doch juist dat naar buiten drukken van den kogel kan aanleiding zijn dat de remedie voor „(tegen?) het strijken, erger wordt dan de kwaal zelve en is in wanhopige gevallen, dan ook wellicht het beste zijn toevlucht te nemen tot strijklappen”.

Met het aangegeven middel kan ik mij in 't geheel niet vereenigen, en vermeen dat men juist het omgekeerde moet doen.

Bij het strijken van een paard moet men allereerst nagaan of het is toe te schrijven aan de beweging of den stand van het been dat strijkt, of wel van het been dat gestreken wordt. In de meeste gevallen hebben beide beenen er aan schuld.

Bij paarden, die zich aan de achterbeenen strijken — hetgeen het meest voorkomt en hier ook blijkbaar is bedoeld — is de buitenwand veelal lager dan de binnenwand en wel doordat of slapte of minder goede stand van het spronggewricht oorzaak is, dat er meer gewicht op de buiten- dan op de binnenzijde van den voet komt, en de voet bij het uitzetten, gedurende het gaan, daardoor meer afsluit over het ijzer of over den bodem (vooral ook als de paarden galop gaan en wel bij den galop rechts het linker en bij den galop links het rechter achterbeen). Daarbij komt nog dat vele jonge en ook oudere paarden door zwakte of slapte billardeeren.

Om nu tegen te gaan dat de buitenwand te laag komt te staan, is er geen beter middel dan den binnenwand te verkorten en den buitentak van het ijzer te verdikken.

Het zoogenaamd Engelsch strijkijzer, waarbij men een vrij hoogen buitenkalkoen aanwendt en de binnentak veel lager ligt*), steunt op hetzelfde

*) De hoefsmeden zijn er mede bekend dat de strijktak integendeel even dik moet zijn als de buitentak met inbegrip van den kalkoen. Red.

beginsel, doch heeft een tegengestelde uitwerking, zoodra het paard op weeken bodem komt of dat de kalkoen tusschen de voegen van de steenen grijpt. Daarom is dit ijzer ondoelmatig. Immers dringt de kalkoen aan de buitenzijde dieper in den bodem dan de gladde binnentak *zonder* kalkoen.

Het verdikken van de buitentakken heb ik al reeds 35 à 40 jaren met het beste gevolg bij tal van paarden toegepast en doen toepassen. In de half-officiële *Handleiding voor het hoefbeslag* van den Majoor-paardenarts Moubis is dit middel dan ook opgenomen.

Dit verdikken van de buitentakken kan men, zoo noodig, opvoeren tot de dubbele dikte van die der binnentakken, zonder dat ik ooit eenig nadeel er van heb ondervonden. Men zorge alleen dat de onderzijden van binnenen buitentak in één vlak liggen, hetgeen zoo niet met smeden, dan toch zeker met gelijkvijlen gemakkelijk is te verkrijgen.

Bij zeer erg strijken heb ik soms een $\frac{3}{4}$ ijzer met verdikten buitentak doen aanwenden.

Aan de voorvoeten strijken paarden zich hoogst zelden en is dit altijd aan den stand te wijten. Het is gevaarlijk daarin verandering te brengen, door verdikken van een der takken, omdat de gewrichten der voorbeenen, nagenoeg geen draaiing toelaten en het hoofdbeginsel moet zijn dat er van een of anderen wand zooveel wordt afgenomen als noodig is om den voet volkomen vlak te doen nederzetten. Halvemaanijzers zijn soms nuttig, mits zij dikwijls worden verlegd, om den teen te kunnen inkorten. V. H.

Met alle respect verschuldigd aan de ervaring van den geachten inzender, vermeen ik zijne meening niet te moeten deelen en als grond voor het feit dat ik mij zulks veroorloof, te mogen aanvoeren:

dat het strijken aan de achterkogels meerendeels het gevolg is van achterbodemnauw *gaan* (wat vele paarden, zelfs al *staan* ze vierkant, doen); hoe bodemnauwer, hoe sterker de kogels naar binnen staan, des te erger het strijken (achter-bodemnauw *gaan*, niet te verwarren met *wijd of nauw in de hakken*);

dat door toepassing van het beginsel van den inzender: hooge buiten- en lage binnentak, de kogelgewrichten en de binnenkroonrand van het steunende (gestreken) been mechanisch naar binnen gedrukt worden, naar binnen overhellen, wat het gevaar voor aanraking door den in beweging zijnden passeerenden hoef m. i. vergroot;

dat ook Majoor Moubis hierbij aanraadt dikke binnentakken (zie 4e druk, pag. 89, 2e alinea);

dat bij een dikken binnentak en een lagen buitentak, kogel en kroonrand van het steunende been naar buiten gedrukt worden, d. i. verplaatst worden van den strijkend-passeerenden hoef af;

dat in de practijk toegepast, het door mij voorgestane beginsel, aan mij steekhoudend is gebleken en naar ik durf gelooven, ook aan vele anderen.

* * *

Mijnheer de Redacteur!

Wanneer men van *iets* kan zeggen: „*grau ist alle Theorie*”, dan zeker van het strijken. Dikwijls slaat men de plank mis, indien men een paard „wetenschappelijk” van het strijken af wil helpen. Dat spreekt van zelf,

want de gang van het paard is niet te vergelijken met dien eener machine, waarvan men de beweging nauwkeurig kan berekenen. Men is er nog lang niet mede klaar, als men zegt: een paard gaat niet altijd zooals het staat. Niet alleen zijn er defecte gangen, waaronder ik in casu versta de zoodanige, welke, hetzij met het geheele been, hetzij van eenig gewricht uit, afwijken van hetgeen anders bij zulk een bouw wordt waargenomen, zoodat zij a priori onberekenbaar zijn, doch hetzelfde paard gaat heden soms anders dan in de vorige week, bij het einde van den rit anders dan in den aanvang. Sommige paarden strijken zich bij een bepaalden ruiter of koetsier, bij andere niet, bij grasvoeding wel en bij droog voeder niet, als ze pas beslagen zijn wel, later niet meer, enz.

Veelal moet men bij strijken *probeeren* op welke wijze het kan worden opgeheven. Men past de eene methode na de andere toe, tot men eindelijk, niet zelden buiten den hoefsmid, het juiste middel treft.

Zoo kan het gebeuren dat twee ervaren personen als U *), mijnheer de redacteur, en de heer v. H., bij oogenschijnlijk denzelfden abnormalen stand een geheel tegenovergestelde methode in toepassing brengen en beiden op succes kunnen bogen. De gevallen kunnen gelijk *schijnen* en toch tegenover elkander staan. Desniettegenstaande geloof ik dat de heer v. H. bij den in n°. 46 van dit blad (Het Paard) bedoelden stand door toepassing van *zijn* methode *meer* een practisch resultaat zal waarnemen dan U, bij aanwending van Uw methode.

Laat mij eens mededeelen wat mij te dezer zake nu wellicht een kwart eeuw geleden is wedervaren. Ik zag een paard met dikke strijkkogels, welke sterk naar binnen doorzakten, beslagen met een drie vierde ijzer, zoodanig dat het kalkoeneinde van den binnentak ontbrak, terwijl de buitentak van een kalkoen was voorzien. Ik maakte den eigenaar er attent op, dat hij het paard verkeert had doen beslaan, dat hij aan den binnentak een kalkoen had moeten laten aanbrengen en aan den buitentak niet, of beter nog, dat hij dien tak had moeten doen verkorten in plaats van den binnentak.

En wat was zijn antwoord? Mijnheer, zeide hij, ik heb op allerlei manieren beproefd mijn paard van het strijken te genezen, ook op de wijze door U aangegeven, doch het dier streek zich zóó, dat het onbruikbaar was. Nu echter strijkt het zich niet meer!

Sedert dien tijd ben ik bedachtzaam geworden bij mijn adviezen betreffende strijken.

S.

NOGMAALS OVER STRIJKEN.

Naar aanleiding van het wederwoord van * * over het „strijken” in N°. 47 van „Het Paard” moet ik allereerst aanvoeren dat op blz. 73 2de alinea van de bedoelde Handleiding, uitgave 1893 staat:

*) Het artikel „Strijken” is geschreven door * *. Met den inhoud zijn wij het in hoofdzaak eens. De betrekkelijk nieuwe wijze van beslaan, daarin aangegeven, is ook voorgestaan door Prof. Dr. Lungwitz in de Februari-afl. van „Der Hufschmied” 1906, gerefereerd in afl. II 1906 van „De Hoefsmid”.

Red.

„Bij zwakke paarden en slappe gangen moeten de hoeven gelijkmatig worden besneden, met even hooge verzenen en beslagen met een ijzer met verdikten buiten- en dunnen binnentak.”

In den 4den druk bl. 88—89 staat:

„Een ijzer met lichten binnentak en met ruim gepasten zwaarderen buitentak, werkt hierbij in vele gevallen zeer gunstig”.

Het is opvallend dat * * dit niet aanhaalt, maar wel de 2de alinea van dezelfde bladzijde, die, in verband met de voorafgaande, blijkbaar slaat op de voorhoeven. Anders zou dan ook de schrijver, in denzelfden druk van zijn werk, in flagranten strijd met zich zelve komen.

Overigens zou ik belanghebbenden in overweging willen geven, namelijk aan allen wien het blijkt dat de „remedie van * * voor (lees tegen) het strijken (door hem aanbevolen) erger wordt dan de kwaal zelve en 't in wanhopige gevallen dan ook wellicht het beste is zijn toevlucht te nemen tot strijklappen” het tegenovergestelde middel, door mij aangegeven, toe te passen.

Ik blijf verder van gevoelen, dat het strijken bij de achterbeenen in de eerste plaats vooral ontstaat, doordat het paard te veel gewicht brengt op de buitenzijde van het spronggewricht, dat bij jonge paarden inderdaad veelal slap is en naar buiten buigt.

Men ontwaart dit het best in den galop en bij het krachtig aantrekken in het tuig. De buitenwand bij paarden, die zich strijken, is, zooals ik vroeger reeds zeide, bijna altijd lager dan de binnenwand. Het verhoogen van den binnentak drukt het spronggewricht nog meer naar buiten.

Het geval door S. aangehaald in No. 48 pleit voor mijne stelling, want de kalkoen aan den buitentak en het weglaten van $\frac{1}{4}$ van het ijzer aan de binnenzijde, doet, althans op *harde* wegen, de functie van een verdikten buitentak, waarop ik reeds in No. 46 wees.

Ik wensch overigens niet langer over dit onderwerp te redetwisten. De praktijk zal de belanghebbenden kunnen leeren, wie gelijk heeft. V. H.

M.!

Een kleine mededeeling naar aanleiding van het artikel „Strijken” in „Het Paard” van 22 Nov. j.l.

„Es ist eine alte Geschichte, doch bleibt sie immer neu”. De meening van * * deel ik in 't geheel niet, wel die van V. H.

Het is mij verscheidene malen gebeurd dat mijn gedipl. hoefsmid het strijken niet kon verhelpen doch wanneer ik tegen 's mans zin en niettegenstaande zijn bedenkelijken blik de buitentakken 3 cM langer en eens zoo dik (laat ik liever zwaar gebruiken) maken liet dan de binnentakken, dan was het strijken in den regel na 2 of 3 dagen genezen.

Men moet naar mijne meening zoo min mogelijk verandering in den stand van het been aanbrengen en dit verkrijgt men natuurlijk door van den buitenkant meer hoorn weg te nemen dan van den binnenkant, zoodanig, dat de hoof vlak worde neergezet. Het steunende been blijft alzoo zijn normalen stand behouden en de passeerende hoof verkrijgt door de zwaardere

buitentak een ietwat buitenwaartsche beweging, zoodat zij, wanneer het oogenblik daar is, dat zij het steunende been passeert, deze niet meer strijken zal.

Haarlemmermeer, 29 Nov. '07.

Hoogachtend,

Uw dw.,

T. Hanedoes.

De wijze van beslaan is niet voor alle gevallen van strijken dezelfde. Zij is afhankelijk van de afwijking die in den stand en den gang wordt aangetroffen. Hierin gaan wij mede met S., doch zijn verder van oordeel dat bij het kiezen van den beslagvorm het „probeeren” gebaseerd dient te zijn op een degelijk onderzoek en een beredeneerden grondslag.

Het aan den dag getreden meeningsverschil vindt o. i. voornamelijk zijn oorzaak daarin, dat de eene schrijver acht geeft op het gestreken been, n.l. * * *, en de andere op het strijkende been. De gestreken kogel moet zoo ver mogelijk van het andere been worden verwijderd, hetgeen verkregen wordt door het ophoogen van den binnentak; de strijkende hoof moet van een nauw gelegden binnentak zijn voorzien en van een zwaarderen buitentak, hetgeen evengoed is te bereiken door dezen breeder als door hem dikker te maken. Door dit verzwaren wordt het buitenwaarts opnemen van den hoof bevorderd. Hiervan wordt b.v. bij de Amerikaansche harddraverijzers een nuttig gebruik gemaakt.

R e d.

S T R I J K E N.

De polemiek in het weekblad „Het Paard” betreffende „het strijken” werd door mij met belangstelling gevolgd. Dit hoofdstuk, blijkbaar door ter zake kundigen degelijk behandeld, op eigen veeljarige ondervinding gesteund, is hoogst leerzaam voor een ieder. Het onderwerp toch is bijzonder geschikt tot tegenstrijdige inzichten. Beiderzijds werd mijn handleiding „Het Hoefbeslag” in den strijd gemengd, en beroept men zich op dit werkje, hetgeen op zich zelf reeds zeer vereerend is; maar zulks deed me ook daarom aangenaam aan, omdat in den strijd met klem wordt betoogd, dat een dunne binnentak en een zwaardere buitentak van het ijzer proefondervindelijk het meest juiste beslag is tegen strijken.

Ik leg me gaarne bij dat inzicht neer, omdat ik dezelfde ondervinding daarmede heb gedaan. In de eerste uitgaven der gezegde handleiding had deze methode dan ook alleen het woord. Ik wensch hiermede niet te beweren, dat het de eenige methode is, want dan zou de raad in den 4en druk, dat bij bodemnauwen stand de dikke smalle binnentak, speciaal aan de achterhoeven toegedacht, kan worden gebruikt; niet veel zin hebben. Ik heb daarmede willen aantoonen, dat ook nog een andere methode bestaat, zelfs van veel ouderen datum, en nog heden vrij algemeen in gebruik. Ook ik bracht die veelvuldig in toepassing, en doe zulks nog met succes.

Beide methoden kunnen, naar ik meen, met gunstig gevolg worden aangewend, omdat de omstandigheden, waaronder strijken voorkomt, de verschillende oorzaken daarvan, en de wijzen waarop zulks geschiedt, zoo verschillend zijn. Het zou te ver voeren, deze hier allen te beschrijven; het zij genoeg te vermelden, dat in zeer veel omstandigheden beide beenen schuld hebben,

d. i. het steunende en het zich bewegende, i. e. strijkende been. Aan beide moet bij het beslag steeds de grootste zorg worden besteed, en dit in gewone omstandigheden, maar nog meer bij strijken.

Daarbij is een eerste en voornamelijk eisch: een beslag dat aan hoefvorm, stand en gang van het been voldoet, een beslag alzoo dat „de steunvlakte aan de sterker belaste hoefhelpt vergroot, en aan de minder belaste helpt verkleint”. De moeilijkheid is nu juist bij afwijkenden beenstand en hoefvorm, den gang juist te kunnen beoordeelen, immers de bodemwijde en de bodem-nauwe stand, de Fransche en de toontrederstand kunnen zeer verschillend in graad zijn, en combinaties van beide standen zijn niet zeldzaam.

Met zulke afwijkingen in den bouw komt het voor, dat in het ééne geval kogel en koot bij het steunen worden binnenwaarts gedrukt, waardoor strijken sterk wordt bevorderd; onder andere omstandigheden bestaat die binnenwaartsche druk niet, en komt strijken ook voor. Men zal wel doen zich in elk geval hiervan te overtuigen, vóór men beslist welk beslag in toepassing zal komen.

Moubis.

HET KLAUWBESLAG DER TREKOSSEN IN DELI.

Bij runderen, die groote afstanden moeten afleggen zooals trekossen, is het dikwijls noodzakelijk de klauwen te beslaan en wel des te eerder naar-mate de wegen, waarover ze vervoerd worden, harder zijn.

Bij het gewone gaan zet een rund eerst den binnen-klauw op den grond en vervolgens den buiten-klauw. Komt de lichaamslast geheel op den voet te rusten, dan schuiven de klauwen een weinig van elkander en schuren de zoolvlakten over den grond. De buiten-klauw slijt gewoonlijk meer af dan de binnen-klauw. Hoe grooter de tusschen-klauwspleet is des te meer zullen de klauwen van elkander wijken en zullen ze dus meer afslijten.

Een voornamelijk factor voor het meer of minder snel afslijten is de hoornstof zelf. Bij het eene dier is het hoorn veel harder dan bij het andere. Zoo ook bij de verschillende rassen. Ik meen opgemerkt te hebben, dat Siameesche ossen niet zoo snel doorgelopen klauwen hebben als de Bengaalsche.

Bestaan er gebreken in den gang dan zullen de klauwen daaronder heel wat te lijden hebben. Veel trekossen zetten de pooten als schragen neer of draaien de spronggewrichten bij het trekken naar buiten, zoodat nu eens de binnen- dan weer de buiten-klauwen sterker over den grond gewrongen worden en een meerder slijten er het gevolg van is.

Aangezien de klauwen zeer ongelijkmatig afslijten is het niet altijd noodig om ze allen te beslaan. Het is ook niet aan te geven welke in den regel van een beslag zouden moeten worden voorzien, omdat de individueele verschillen voortspruitende uit de variabiliteit van de hoornstof, of de vele gebreken in de klauwen of de gangen van het dier, te groot zijn.

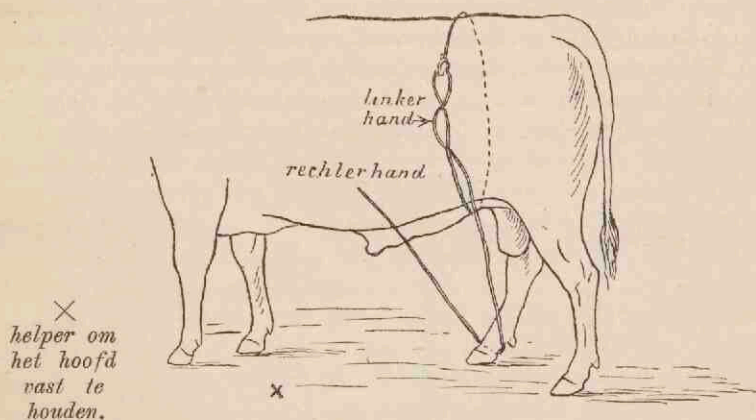
Gewoonlijk weet een oplettend karrevoerder of ziet de smid wel welke klauwen beslagen moeten worden. Daar waar veel werk van de ossen ge-vergd wordt doet men beter ze allen te beslaan.

Aan Sumatra's Oostkust (Deli, Langkat, Padang-Bedagei, Batoe-Bahra, Assahan) worden de meeste trekossen in de tabakstreken geregeld beslagen.

Het onderleggen der ijzers geschiedt door Klingen, waaronder er zijn, die het werk met een buitengewone handigheid verrichten.

De smid begint met het dier neer te leggen. Dit doet hij op eene bijzondere wijze, die ik wel vermeldingswaardig vind. De methode berust op het principe van het z.g. „neersnoeren”.

De smid staat links van het dier en werpt de eene helft van een vrij dik touw, op het einde waarvan een knoop is gedraaid, over den rug en tusschen de voor- en achterbeenen van het dier heen, zoodat hij het touw bij den knoop met de teenen op rapen kan. Nu snoert hij den buik in de lendenstreek ermede in en draait het touw vlak onder den knoop vast;

Standplaats smid.

vervolgens schuift hij nog een lus van het touw tusschen dat gedeelte van het touw dat den buik insnoert, en houdt de lus met de linker hand vast; hij slaat nu de andere helft van het touw om het rechter achterbeen even onder de bij-klauwen. Door aan dit been te trekken verliest de os zijn evenwicht en valt op de rechter zijde; draait gelijktijdig een helper den kop naar links en naar boven dan wordt het neervallen vergemakkelijkt.

Terwijl de helper den kop met den neus-spiegel naar boven gekeerd houdt, gaat de smid de beenen bij elkander binden en gebruikt daartoe het gedeelte van het touw, dat diende om het achterbeen van onder het lichaam weg te trekken.

Hij slaat het telkens tweemaal eerst om één dan om de beide achterbeenen, schuift nu het boven liggend voor-been met zijn knie op de saamgebonden achterbeenen en slaat het touw weer tweemaal om de drie beenen, dan drukt hij met den voet het onderliggend voorbeen onder de drie andere en bindt de vier beenen samen door het touw weer tweemaal om allen heen te draaien; het einde van het touw wordt tusschen een van zijn slagen doorgehaalt en het dier ligt nu zoo stevig gebonden dat het onmogelijk een van de klauwen bewegen kan. Het voorste gedeelte van het touw, waarmee de buik ingesnoerd was, wordt nu losgemaakt.

Uit de beschrijving volgt dat het neerleggen en het vastbinden van de beenen door een en hetzelfde touw geschieden en dat de pooten weer gemakkelijk zijn los te maken door het touw in tegengestelde richting terug

te draaien. Het dier staat dan op, zonder dat het noodig is een enkele knoop te ontwarren, de touwen vallen bij het terugdraaien, bij het spartelen en het opstaan van zelf af.

Het neerleggen van een os is niet zoo lastig als het lijkt. In ieder geval mag er voor het beslag niet tegen opgezien worden, want dan pas heeft men de zekerheid, dat het dier zich niet verweren kan en wordt het vernagelen voorkomen.

Wanneer een os voor het eerst beslagen wordt, gaat het neerleggen met eenige moeite gepaard, doch na eenige keeren de bewerking te hebben ondergaan, is het alsof hij begrijpt wat er van hem verlangd wordt en verzet hij zich niet meer bij het aanleggen der touwen. Deze wijze van vastbinden der pooten is mogelijk bij de Indische runderrassen, want zij hebben lange beenen en zijn kort gebouwd, d. w. z. dat de afstand van boeg en zitbeensknobbel klein is naar verhouding van de hoogte. Mij dunkt dat het niet zoo gemakkelijk zou geschieden bij de Hollandsche rassen.

Schaal 1 : 6.

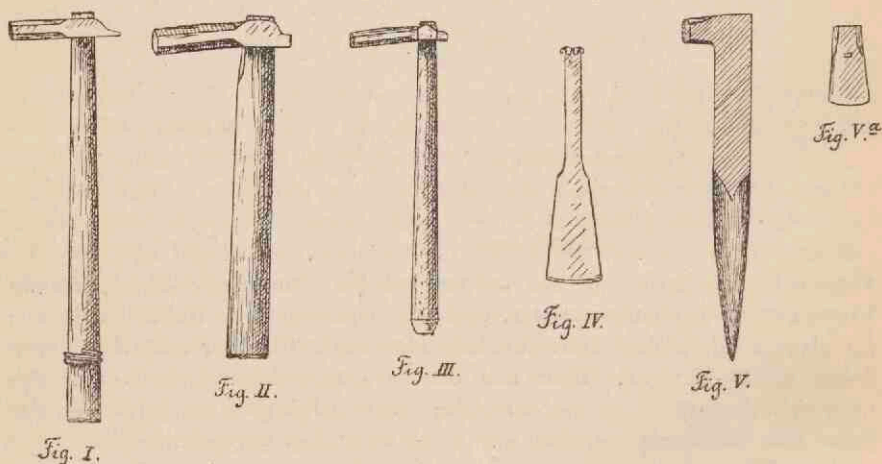

Fig. 2.

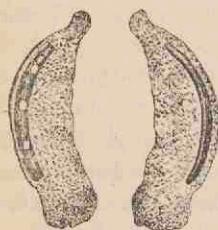

Fig. 3.

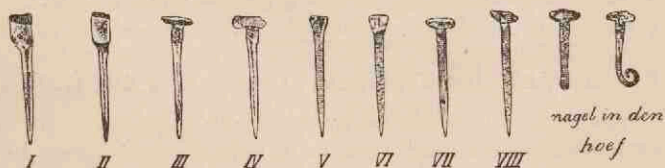
De klauwen worden nu gefatsoeneerd, waartoe de overtollige wandhoorn met beitel (fig. IV) en hamer wordt weggekapt. Een houten plankje, dat in de tusschen-klauwspleet geschoven wordt en waarop de te behandelen klauw rust, geeft den anders zoo bewegelijken klauw steun en verhindert bij het slaan het afketsen van den beitel. Een uitzondering is het wanneer de Klingen voor het besnijden een renet gebruiken.

De smeden betrekken hunne ijzers, die alleen zijn voorzien van een rits en de noodige spijkers, van Madras en ontvangen ze in een zak, waarin genoeg materiaal is om 200 ossen te kunnen beslaan. Zij zonden, zooals ze mij opgaven, hunne leveranciers 1 roepieh betalen voor de ijzers en de spijkers benoodigd voor het beslaan van 5 ossen. De ijzers hebben een

sikkelvorm. De ondervlakte is vlak en heeft eene 2 à 3 m.M. diepe magere rits, die loopt van af de basis van het snuitje tot aan dat gedeelte waar het ijzer breeder wordt. De bovenvlakte heeft een 1 c.M. smalle draagvlakte en een 2 à 3 c.M. breede afhellende vlakte. De buitenrand van het ijzer is ongeveer 3 à 5 m.M. dik, de binnen- en achterrand 1 m.M. De twee eerstgenoemde randen komen vóór bij den punt samen. Het ijzer is dus meer een ijzeren plaatje, waarvan de buitenrand als de rug van een mes dikker is dan de overige randen. Het zal, wanneer het ondergelegd is, de grootste helft van de zoolvlakte van den klauw bedekken. Het voorste gedeelte van het ijzer, dat als een snuitje uitsteekt, wordt als een lipje om de punt van den klauw geslagen en het breede achterste gedeelte zal een deel van de hoornige ballen bedekken, nadat het voor het passen op een aambeeldje een weinig is omgebogen. Voor elken poot heeft men een linker en een rechter ijzer noodig.

De Klingen stampen met een gewonen doorslag 3, bij uitzonderingen 4, nagelgaten in de rits en leggen daartoe onder het ijzer en los op het aambeeld een moer van een schroef, zoodat de punt van den doorslag niet geschonden kan worden. De nagelgaten komen allen in de voorste helft van het ijzer te staan, ze hebben een vierhoekigen vorm en zijn juist groot genoeg om even den spijker door te laten.

De smeden gebruiken drie verschillende soorten van spijkers. Die, welke zij tegelijk met de ijzers ontvangen zijn klein met een breeden kop, waarvan de bovenvlakte hellend is. Ik denk dat ze uit de hand gesmeed zijn. Voor het gebruik worden ze nog iets vervormd en de smeden beginnen met den spijker op het aambeeld te bekloppen tot het lichaam en de punt van den spijker den vorm gekregen hebben van den gewonen hoefnagel; daarna steken ze hem recht op in de kleine opening van het aambeeld, zoodat alleen de kop er boven uitsteekt, nu wordt hij plat geslagen en dan wordt de nagel weer met een nijptang uit de opening getrokken en nu weer aan twee zijden beklopt tot hij den vorm heeft van eene langwerpige T. (Zie

afb.) De kop past aldus beter in de rits en geeft daardoor ook meer steun aan het ijzer. De Klingen beschouwen hunne zelf gemaakte spijkers als de beste. Wanneer ze geen voldoende aantal spijkers hebben dan gebruiken ze de hoefnagels, doch dan alleen voor het vastmaken van het ijzer in het middelste nagelgat. Voor de beide andere gaten moeten zij de nagels ook op de beschreven wijze vervormen, doch beginnen dan met den kop eerst wat breeder uit te slaan (Zie afb.). Voor het klauw-beslag worden steeds de kleinste en fijnste hoefnagels gebruikt.

Het is interessant den smid in zijn werkzaamheden te volgen. In den tijd dat hij geen runderen te beslaan heeft, zit hij gehurkt bij zijn aambeeld

en is dan altijd ijverig bezig de nagelgaten te stampen, de ijzers recht te kloppen en de spijkers gereed te maken. Het daarbij gebruikte instrumentarium is zeer eenvoudig en gemakkelijk overal heen te voeren.

De Klingen toch zijn in den regel verplicht hunne klanten op te zoeken. Hun beroep oefenen ze langs de straat uit. Ze zetten zich met hun gereedschap onder den schaduw van een boom en wachten kalm tot een voorbijgaande karrevoerder het noodig vindt zijn os te laten beslaan.

Zij hebben dan bij zich een aambeeld, dat met den punt in den grond gepland wordt (fig. V en Va); drie hamers (fig. I, II en III); een voor het stampen der nagelgaten en het modeleeren van het ijzer, een tweede iets lichtere hamer voor het besnijden van de klauwen; een derde met langen steel voor het indrijven van de spijkers. Sommige smeden winden om het handvat een ijzerdraad om het uitglijden van den hamer die zeer los in de hand gehouden moet worden, te beletten. Verder heeft hij nog in zijn gereedschapszak een nijptang, een beitel, een doorslag, een moer, de noodige ijzers en spijkers.

Nadat de klauwen zijn besneden, wordt uit den voorraad een passend ijzer uitgezocht en wordt het met vlugge, korte slagen vastgespijkerd, daarna wordt het lipje tegen den punt van den klauw geklopt en gezorgd, dat het achterste gedeelte van het ijzer goed sluit tegen den bal van den klauw.

De uitstekende spijkerpunten worden niet afgebroken, doch door kleine en zachte hamertikjes schroefvormig omgekruld en zijdelings in den hoornwand geslagen. (Zie afb.)

De kosten van het beslaan zijn niet hoog; gewoonlijk rekent de smid, wanneer er meerdere ossen op eene tabaksonderneming te beslaan zijn D. 0.10 = f 0.14 per klauw (met inbegrip van het ijzer). Een os loopt ongeveer een maand op eenzelfde beslag.

Zeer vreemd moet het klinken, vooral wanneer men weet hoe dun gewoonlijk de hoornwand is en hoe onhandelbaar runderen kunnen zijn, dat ik hier nog nooit hoorde van het vernagelen van klauwen.

(JERONIMUS. *u. Veeartsenijkundige Bladen voor Ned.-Indië, Deel XIX afl. 5.*)

JAARVERSLAG VAN DE VEREENIGING TOT VEREDELING VAN HET AMBACHT.

Door voornoemde vereeniging werd in de ledenvergadering op 15 Nov. j.l. te Amsterdam het 9de jaarverslag uitgebracht, aan welk verslag wij het volgende ontleenen:

De uitvoerende raad besloot in zijne vergadering van 16 April '07 om in de gemeenten Amsterdam, Assen, Breda en Zwolle gelegenheid te geven proeven van bekwaamheid af te leggen in het timmeren, smeden, meubelmaken, schilderen, metselen en steenhouwen. In diezelfde vergadering werd besloten in de wijze van toelating van candidaten voor de meesterproef eenige verandering te brengen, zoodat zij daarna luidde: dat ieder die den Meestergraad in zijn ambacht wil behalen, in het bezit moet zijn van het diploma als gezet en voegde daaraan toe, dat bedoeld diploma behaald moet zijn met goed (5) voor practisch. In genoemde 4 gemeenten zou alleen het

onderzoek plaats hebben omtrent de practische vaardigheid, terwijl zij, wier werk daartoe aanleiding zou geven, later opgeroepen zouden worden voor het theoretische gedeelte en wel te Amsterdam.

Te Assen zijn echter geen proeven afgenomen, omdat zich daarvoor aldaar geen candidaten hadden opgegeven.

Totaal hadden zich 78 voor de examens doen inschrijven, n.l. 67 voor den graad van gezel en 11 voor dien van meester, waarvan 1 smid aanvullings-examen deed. Voor de meesterproef hadden zich o.a. 4 smeden aangegeven, en 8 voor die van gezel, waarvan 2 niet opkwamen. Verleend werd aan 1 smid den graad van meester en aan 4 smeden dien van gezel.

In 't geheel werd van de 65 opgekomenen aan 3 den graad van meester en aan 31 die van gezel verleend.

Het proefwerkstuk voor het verkrijgen van den meestertitel bestond voor de smeden in het ontwerpen, teekenen en begrooten van een eenvoudig versierd ijzeren traphek met hoofdbaluster op een houten trap, — de hoofdbaluster in te richten voor gas en electrisch licht.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

Beleefd verzoek ik U plaatsing voor het volgende, U bij voorbaat daarvoor dank zeggende:

In den 12en jaargang van „De Hoefsmid” staat in de 11e aflevering op bladzijde 167, dat er nog te veel bordjes bij de smeden uithangen met het opschrift „Gedipl. Hoefsmid”, welke tot basis hebben, dat zij een cursus van 8 lessen hebben gevolgd.

Hierin ligt m. i. opgesloten, dat zulke bordjes eigenlijk geen beteekenis hebben, wat voor de betrokken hoefsmeden minstens zeer onaangenaam is. Ik geef toe, dat het misschien in vele gevallen waar is, doch smeden, die zoo'n diploma hebben gehaald en zich daarna steeds met lust en ijver op het hoefbeslag hebben toegelegd en hun tijdschriften hebben bijgehouden, zijn er ook nog verscheidene, en zullen niet behoeven achter te staan bij collega's, die een tweejarigen cursus of een hoefsmidsschool met goed gevolg bezocht hebben.

Hierin kan echter verandering komen en ik zou daarvoor het volgende willen aangeven:

Het rijk, de provincie of de vereeniging tot veredeling van het ambacht, die jaarlijks examens afneemt te Utrecht voor meester of gezel wordt aangezocht om de gediplomeerde hoefsmeden in de gelegenheid te stellen den graad van Meester-Hoefsmid of zoo iets te halen door jaarlijks een examen af te nemen, niet van één dag, doch van vijf of zes dagen te Utrecht aan de smederij van 's Rijks Veeartsenijschool, te Groningen aan de Hoefsmidsschool, of te Amersfoort aan de Rij- en Hoefsmidsschool. Ik geloof, dat in die plaatsen daartoe voldoende gelegenheid bestaat en er genoeg leeraren zijn.

Burgerhoefsmeden zouden dan in dat opzicht gelijk komen te staan met de militaire collega's, die tot wachtmeester-hoefsmid kunnen opklimmen.

Dit zal m. i. meer tot oefening opwekken dan de wedstrijden en dan zal

ook een titel van Meester-Hoefsmid meer waarborg geven, dat men met een goed hoefsmid te doen heeft, dan een bekroning op een wedstrijd, want onder de niet bekroonden op een wedstrijd zullen nog verscheidene goede hoefsmiden zich bevinden, die echter door een of ander ongeluk niet in aanmerking kwamen voor een bekroning. De wedstrijden acht ik echter ook zeer nuttig en leerzaam en zouden evengoed bestaan kunnen blijven.

Ik hoop hierover de meening van collega's en anderen, die in ons vak belangstellen, eens te hooren.

Een Gedipl. Hoefsmid v/d. cursus 1894—'95.

Zooals onze lezers bekend is, namen wij het op blz 167 in de 11de afl. voorkomende over uit het Ned. Landb. Weekblad, terwijl wij in een noot aan den voet op die blz. aangaven, dat de z.g.n. kleine cursussen zeer terecht niet meer bestonden. Wij schreven dit niet met een zeker vooroordeel tegen de oud-leerlingen van zoodanige cursussen, doch uit volle overtuiging dat een cursus van langeren duur rationeeler is. Een na afloop van zoo'n cursus uitgereikt diploma moet den paardenhouders een voldoende waarborg kunnen zijn met een bekwaam hoefsmid te doen te hebben. Natuurlijk zal het verschil in bekwaamheid wel eens gering kunnen zijn bij 2 leerlingen waarvan een den z.g.n. kleinen cursus van 8 lessen à 2 uur en de ander een 2-jar. cursus heeft gevolgd, wanneer twee uitersten worden genomen, doch als maatstaf dient echter het gemiddelde te worden beschouwd. Zoo is het zelfs wel mogelijk dat een bij een wedstrijd niet bekroonde soms meerdere vaardigheid bezit dan een bekroonde, hetgeen ook door ons is betoogd in het verslag betreffende den wedstrijd te 's Hage (zie afl. 10 blz. 151).

Het doet ons genoeg dat de schrijver van bovenstaand ingezonden stuk vakgenooten opwekt hunne meening kenbaar te maken omtrent het instellen van een examen voor het verkrijgen van den titel van Meester-Hoefsmid. Gaarne zal hiervoor plaatsruimte in De Hoefsmid beschikbaar worden gesteld. (Zie mede het op blz. 190 aangehaalde uit het jaarverslag der Vereeniging tot veredeling van het Ambacht).

De militaire hoefsmiden kunnen nog steeds *niet* tot wachtmeester opklimmen behalve de onderwijzer-hoefsmid te Amersfoort, die het in den regel brengt tot den rang van opperwachtmeester.

Red.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op Maandag 2 Dec. jl., is als leerling aan voornoemde inrichting toegelaten K. Balk te Feerwerd.

Aan de inrichting houden thans mede verblijf de leerlingen: P. Munting te Hornhuizen, F. Dijkema te Stitswerd, gem. Kantens, A. Wolthuis te Rottum en H. Homan te Bedum.

— **Machinale hoefijzers** vinden meer en meer toepassing. Welke de oorzaken hiervan zijn? Eenerzijds het gebrek aan voldoende werkkrachten en anderzijds de verbetering die langzamerhand door de fabrieken in de ijzers zijn aangebracht. Deze waren aanvankelijk bijna onbruikbaar.

Meermalen is er in „De Hoefsmid” op gewezen dat die toenemende aanwending een gevaar oplevert voor het hoefsmidvak als zoodanig, aangezien

de leerlingen te weinig handigheid in het vervaardigen van ijzers verkrijgen. En de toekomst ligt in handen der jeugd!

In Duitschland is het gebruik van machinale ijzers veel algemeener dan in Nederland. In een groot landbouwblad wees Dr. Goldbeck er een paar weken geleden scherp op dat de machinale ijzers voor het paardenhoudend deel van Duitschland bepaald veel bezwaren meebrachten daar de komende hoefsmeden allengs onhandiger zouden worden in het goed passend maken der ijzers.

Hoe dat gevaar te keeren? Naar onze meening door voortdurend in wijden kring er de aandacht op te vestigen dat het smidsvak in zijn geheelen omvang niet door één man kan worden beheerscht, er meer dan tot nu toe afzonderlijke hoefsmeden dienen te komen, terwijl het gebrek aan werkkrachten voornamelijk wordt veroorzaakt doordat de loonen in verhouding tot de vereischte kennis niet hoog genoeg zijn.

— **Cursussen in hoefbeslag in Noord-Holland.** Evenals het vorige jaar zullen ook dit jaar weder cursussen worden gehouden te Schagen en te Hoorn. Die te Schagen is reeds in de tweede helft der vorige maand begonnen met 9 leerlingen. De theoretische lessen worden gegeven door den rijks-veearts G. Muys te Schagen in de Landbouwschool te Schagen, terwijl de practische lessen worden gegeven door den gedipl. hoefsmid H. Kruyt te Beemster, v./h. Purmer, in een smederij met vuren van den heer J. Roggeveen te Schagen. Voor de practische lessen zijn de leerlingen in 2 groepen verdeeld. Te Hoorn zijn de lessen nog niet begonnen, waarvoor zich 20 leerlingen zouden hebben opgegeven. Naast voornoemde cursussen zijn door de ijverige bemoeiingen van den voorz. v. d. smedenbond Holl. Noorderkwartier, den heer L. W. Wissekerke, de smeden in de gelegenheid een teekencursus te volgen.

— **Winterbeslag** is een paar weken geleden, toen het ijs in aantocht scheen te zijn, nog al bij eenige paarden ondergelegd doch thans is het opnieuw bijna voorjaarsweer. Als het niet spoedig anders wordt dan komt er van de verdienste aan los scherp dezen winter niet veel terecht.

— **Glasgow. IJzer.** In de wekelijksche slotnoteeringen zijn na de vorige opgave geen groote verschillen te constateeren, zoodat de prijzen ongeveer dezelfde zijn gebleven. In het bericht van 6 Dec. wordt opgemerkt, dat het verloop der markt in die week onbevredigend was, doch er zich kenteekenen vertoonden, dat het laagste punt vooreerst bereikt is.

(„N. R. C.”)

PERSOVERZICHT.

u. „Der Hufschmied”, no. 12.

— *Hoefijzers met verbreedten buitentak* voor trekpaarden, die min of meer bodemnauw gaan, worden thans ook machinaal in goeden vorm vervaardigd door de Anhalter hoefijzerfabriek te Roszlau a. E., waaromtrent in een hoofdartikel een aanbeveling is geschreven door den meester-hoefsmid Ernst Stoye te Halle a/S.

Te huur in het centrum van 's Gravenhage:
Een Huis met open Travaille,

waarin sinds 60 jaren een Hoefsmederij etc. met zeer gunstig gevolg is uitgeoefend. Voor overname van zaak behoeft niets te worden betaald, doch moet voor de huur van het huis volledig garantie worden gegeven. Huurprijs f 550.— per jaar. Aanvaarding 1 Maart 1908.

Nadere inlichtingen te bekomen, STALHOUDERIJ, Voorhout 39 te 's Gravenhage.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn,
voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

Specialiteit in

Smeedbaar gietijzer. — Gietstaal. — Gietijzer voor hooge temperaturen, naar model en teekeningen.

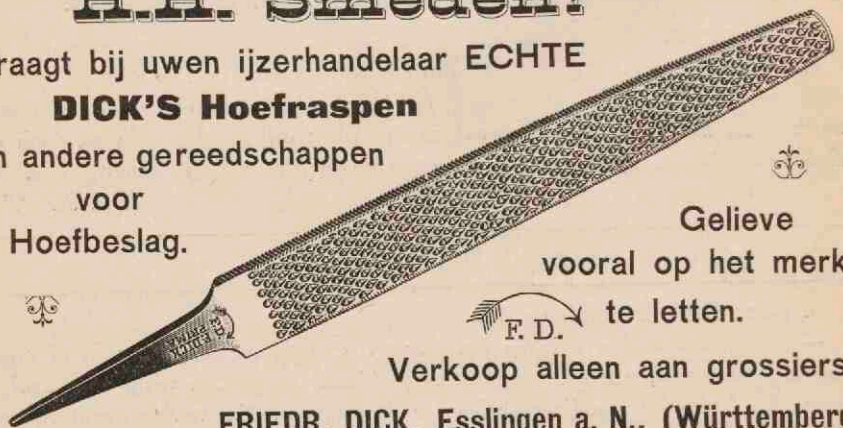
Vraag prijsopgave.

Technisch Bureau „VULCAN,” Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**
DICK'S Hoefraspen
en andere gereedschappen

voor
Hoefbeslag.

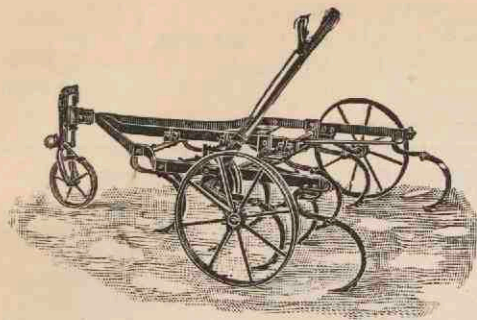

Gelieve
vooral op het merk:
F. D. te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

„GREIF” Cultivatoren,

onovertroffen meest doelmatige
en meest veelzijdige landbouw-
werktuigen.

Vraagt de uitvoerige beschrij-
ving.

H. J. REESINK & Co., Zutphen.

Groothandel in Landbouwwerktuigen.

Beste en meest beproefde beslag.

Hoogste onderscheiding.

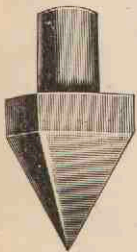
Groote gouden Medaille.

Gediplom. Smidsvaktentoonstelling Nürnberg, Meissen, Leipzig, Trier.

Branscheid & Philippi - Remscheid, Rijnland.

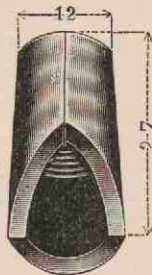
Philippi's veerende

Eenvoudig. — Practisch.

Alle soorten
Insteekkalkoenen.

Prima kwaliteit!

Steek-Kalkoenen.

Vele voordeelen!

van Schroef- en
Losse Stooten.

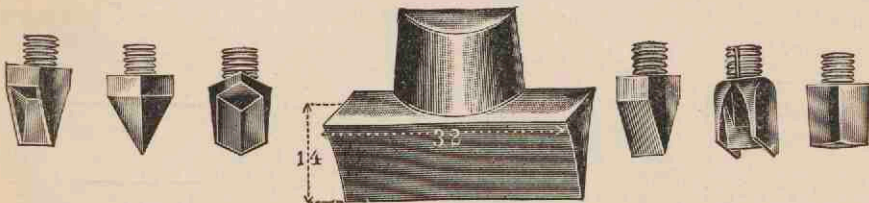
Geen handelswaar!

Origineel Döring-Steekgrepen

(losse Stooten). Uitwisselbaar (gaan niet verloren).

Uitstekend in 't gebruik!

Sweetgrepen (Stooten), Sweetplaten, Hoefzolen, Gereedschappen.

Gelieve een proef te nemen, het zal U klandisie bezorgen.

Catalogus franco op aanvraag.

Vertegenwoordigers voor Nederland:

B. HARTELUST, Leeuwarden.

J. VAN IJZEREN, Rotterdam, Maaskade 6.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

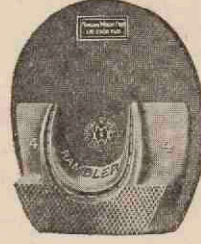
Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”, met *flink* hielstuk. Merk „Pacific”, met *zwaar* hielstuk.

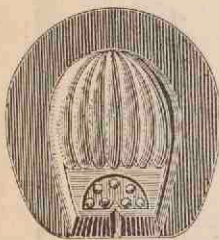

Merk „Rambler”, in *witte* en *grijze* Caoutchouc, op *leder* opgenaaid met *flink* hielstuk, voorradig van 4 $\frac{1}{8}$ tot 6 $\frac{7}{8}$ Eng. dm. Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

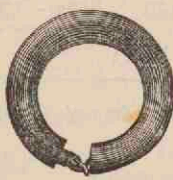

Merk „Chicago”, geheel Caoutchouc uit één stuk met *zwaar* hielstuk voor *zware* paarden, voorradig van 7 $\frac{1}{8}$ tot 7 $\frac{9}{16}$ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen dus onmogelijk loslaten, bijzonder aanbevelenswaardig, prijzen zeer billijk, voorradig in 11 maten van 4 $\frac{1}{8}$ tot 6 $\frac{7}{8}$ Eng. dm., uiterste breedte buitenkant ijzers gemeten.

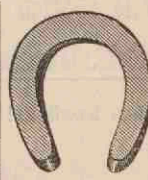

Dichte Luchtdrukzolen in 10 maten, voor- en achterijzers, voorradig.

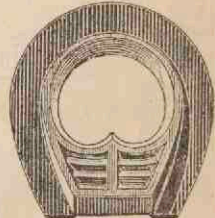

Strijkringen met riempje.

Gewone Engelsche Hoefzolen op Leder, „Safety pad en Frogpad”. Engelsche Hoefzolen A. en D. & H.

Hoefranden.

Open Caoutchouc zool, merk B. V., in 7 maten, voor- en achterijzers, voorradig.

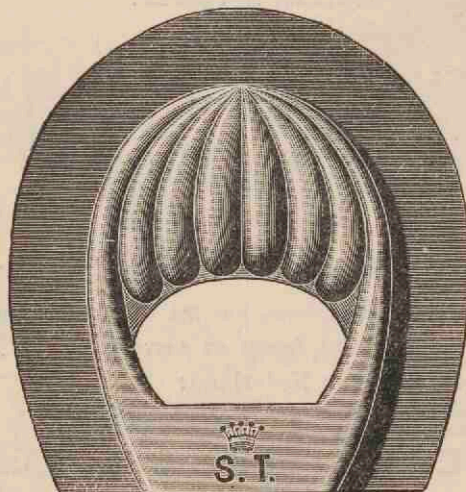
Gemaakte Hoefijzers, Rits- en Stampmodel, uitsluitend beste kwaliteit ijzer; in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels in 12 soorten.

Opruimers voor Schroefgaten.

Schroeven en Stiffen in alle modellen, tijdige bestelling gewensch.

Touwijzers in verschillende maten.

Open Luchtdrukzool in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc Hielstukken.

Kunsthorn.

Hoef tangen. Renetten (rechts en links).

Hoefraspen. Houwklingen. Hoefhamers.

Las- of Welbladen en Poeder om ijzer en staal te wellen.

